

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

De la Caragiale, citire..

Ca să măsurăm importanța operei lui I.L. Caragiale, să vedem cit, și cum, a fertilizat literele românești. Tot ce s-a creat în dramaturgie stă sub tirania lui. Un scriitor care avea toate datele să rămână în afara acestei influențe, Liviu Rebreanu, cedează, sub presiune, și scrie Pliul. Alexandru Kirițescu îi este tribut, și nu doar în Gaițele, operă exemplară, dar și în restul dramaturgiei sale. Camil Petrescu, prozator și dramaturg de o profundă originalitate, nu e numai autorul lui Danton, dar și al lui Mițică Popescu. Victor Eftimiu semnează o poliță grea în Omul care a văzut moartea. George Mihail Zamfirescu vedește în Domnișoara Nastasia o dublă apartenență: prin filonul tragic, ține de Năpasta, prin cel comic, de umorul caragialian. Mircea Ștefănescu descinde direct din autorul Scrisorii pierdute, prin cele mai realizate piese ale sale: Micul infern și Vis de secătură. Filiațiunea Caragiale-Mușatescu a fost, deseori, subliniată, dându-se mereu ca exemple: Sosesc deseară, Titanic Vals și ...Escu. Se uită însă, până la o viitoare epocală descoperire, că Tudor Mușatescu este autorul a citorva sute de adaptări, prelucrări sau localizări, stînd, toate, sub același fericit sigiliu. Filonul liric este, fără îndoială, al lui Mihail Sebastian, cel satiric, însă, fie că e vorba de Steaua fără nume sau de Ultima oră, tot de la Caragiale coboară pe o linie fără ocoluri.

Literatura dramatică originală, scrisă după al doilea război mondial, nu împărtășește altă soartă. Îi citești pe Caragiale, în filigrană, în cele mai strălucite pagini din Citadela sfărîmată de Horia Lovinescu, în dramaturgia lui Teodor Mazilu, sedus de umorul absurd al ilustrului patron, în comediile lui Ion Băieșu, cu replica lor scăpărătoare hrănită la aceleași izvoare. Am oroarea autocităților. Sint silii să mă abat de la regulă, din obligația unei mărturisiri: n-aș fi scris o silabă fără prezența lui tutelară.

Dar Caragiale nu e viu doar în dramaturgia care i-a urmat. Toată proza polemică a lui Tudor Arghezi n-ar fi fost posibilă fără Caragiale. Pamfletul violent politic al lui N.D. Cocea nu s-ar fi născut fără 1907, din primăvară pînă în toamnă. Și îl descoperi, stupefiat, unde te aștepti mai puțin: în excepționalul roman Groapa de Eugen Barbu sau în Moromeții lui Marin Preda.

Și, ca să inchei, vă recomand să-l citiți pe Marin Sorescu, acest liric al derizoriului tratat cu solemnitate, și să-mi spuneți dacă nu descoperiți în versurile lui tot pe uriașul părinte al lui Conu Leonida.

Pur și invulnerabil, I.L. Caragiale veghează la desăvîrșirea literelor românești.

AUREL BARANGA ■

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

Din sumar:

- Istoria noastră - viața noastră - Evenimente mari, evenimente mici în Războiul pentru Independență (pag. 10).
- Pomirla, un pămînt ce ține de gravitația stelelor (pag. 12-13).
- 24 de ore dispecer la 081 sau telefoane din infern (pag. 5).
- Botoșani: Un județ din nordul sufletului și iubirii noastre. Își cucerește viitorul (pag. 14-15).
- Cascada somnambulilor (pag. 18-19).
- „Pietre din pavaj” - fragment dintr-un roman de Marin Sorescu (pag. 20-21).

O EPOPEE A ZILELOR NOASTRE

Bătălia pentru vindecarea rănilor pămîntului

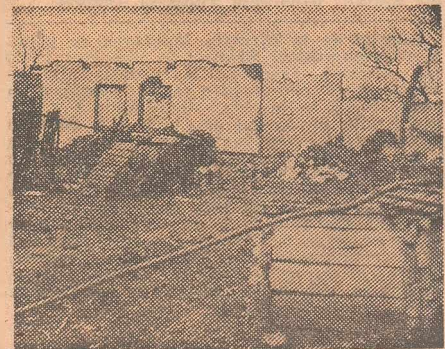
Aceste locuri, din vechimea vechimilor, au un nume sugestiv: Valea plingerii! Deși lucrez în județ de peste 25 de ani, n-am avut prilejul să văd cu ochii mei o surpare, o rupere și o lunecare de dealuri. Mi s-a spus că mai întii și-ntii se-aude un fel de geamăt al pămîntului, apoi se-aude o scrișnitură groaznică, de parcă sub pămînt au fost rupte niște lanțuri uriașe. Oamenii au chiar și o vorbă a lor, că s-au rupt lanțurile. După această scrișnitură sau zornăitură de lanțuri se-aude o bufnitură, parcă o rupere de porți, urmată de curgerea năvalnică, pe sub pămînturi, a unor ape. În locul acela, unde se-aude cum curge apa, pămîntul se surpă, se crapă ca o coajă de ou, se face o gaură mare, o prăpastie din care iese o apă galbenă, mîloasă, plină de lut, iar dealul, rupt, o ia la vale, împins de apa aceea. Pomii se prăbușesc, cad ca niște luminări topite, pereții caselor se crapă, acoperișurile cad, animalele sînt îngrozite, iar oamenii, dacă n-au apucat să fugă, sînt îngropați de vii, de unde, poate, și vorba că «a dispărut de parcă l-a înghițit pămîntul».

Nu vreau să mă laud, departe de mine

un astfel de gînd, dar primele lucrări de combatere a eroziunii solului pe-aceste locuri bintuite de spaimă și primejdii le-am făcut eu și inginerul Gheorghe Stoian, actualul director al Stațiunii de la Perieni. Asta era prin 1952-1954, cînd stațiunea nu se înființase încă. Tineri cum eram noi atunci, drept să spun, prea multă încredere în șansele noastre nu aveam. Utilajele lipseau, banii, la fel, plus ideea foarte încetățenită că împotriva uriașelor forțe ale naturii n-ai cum să te pui. Dacă tot e să spunem adevărul, chiar așa cum este el, combaterea eroziunii solului a devenit o acțiune în toată puterea cuvîntului, o sarcină trasată nouă de către Comitetul județean de partid, mai ales în ultimii 10 ani, cu precădere la sfîrșitul ultimului cincinal, perioadă în care Valea plingerii și-a schimbat numele în Vale a speranțelor și cu-tezanțelor.

(Citiți reportajul în pag. 4)

VICTOR NIȚA ■

Primim de la Comitetul Județean Sibiu al P.C.R. cu privire la scrisoarea adresată revistei Flacăra de către Gheorghe Nichita. În scrisoarea se arată că secția L. 4 - C.F.R. Sibiu nu și-ar realiza planul... Din verificările efectuate nu se confirmă cele sesizate... În legătură cu secretarul B.O.B., Olaru Gheorghe, cele arătate în scrisoare se confirmă, Biroul comitetului de partid Nod C.F.R. Sibiu a analizat abaterea tovarășului Olaru și a propus sancționarea lui cu „vot de blam cu avertisment”. De asemenea, se confirmă cele sesizate în legătură cu șeful secției L. 4 - C.F.R. Sibiu, ing. Burulană Valeriu. Cazul a fost discutat în biroul comitetului de partid Nod C.F.R. Sibiu și în adunarea generală a organizației de bază Secția L. 4, unde a fost sancționat cu „vot de blam cu avertisment” și s-a propus schimbarea din funcție.

Mă numesc Anton Rotaru, sint pensionar și am 69 de ani. Cu respect vă rog să le spuneți tovarășilor care mă poartă pe drumuri la vîrsta mea că poate au să ajungă și ei pensionari... Stau din 1974 în Brașov cu viză de flotant la fiul meu. Din mai 1976 beneficiem și de apartament cu trei camere proprietate personală. Am încercat să-mi stabilesc domiciliul definitiv în Brașov, dar am fost trimis în două rânduri inutil la Buzau pentru niște acte care pînă la urmă au fost cerute oficial, așa cum este normal. Din păcate, rezultatul anchetei sociale cerute în tirzie din cauza lipsei de interes a celor care se ocupă de aceste lucruri. De luni de zile sint purtat pe drumuri și purtat cu vorba, ca să nu mai vorbesc de banii cheltuiți și de gustul amar pe care-l poate simți un om de vîrsta mea cînd este tratat astfel...

În anul 1972 m-am mutat într-un apartament proprietate personală. După luarea în primire a apartamentului am sesizat constructorul de multiple deficiențe pe care le prezenta locuința. Deoarece pe zi ce trecea defecțiunile se înmulțeau, am sesizat I.C.V.L.-ul, care la rîndul lui împreună cu delegatul întreprinderii constructoare (ICMD) au venit la fața locului pentru a constata deficiențele din apartamentul meu și al vecinilor. Dar ca urmare, am primit cîteva adrese prin care ni se confirmau cele relatate și altele prin care era sesizat ICMD-ul de cele existente. Cum la fiecare ploaie sintem nevoiți să stăm cu ligheanele prin casă, am reînnoit sesizările însă cu aceleași rezultate. Din cauza ploii care se infiltrază, perețele dinspre exterior a rămas umed, tencuiala a început să cadă și într-o cameră nu se mai poate locui. Mă găsesc în situația ca nici după patru ani să nu pot locui o cameră. Menționez că o situație asemănătoare se află și la etajele II și IV. În ultimele sesizări am cerut formarea unei comisii de specialiști care măcar să ne indice reparațiile necesare pe care urma să le executăm în particular, dar cum situația s-a agravat în ultimul timp nu mai poate fi vorba de așa ceva. Menționez că recepția finală ce urma să aibă loc după un an nu a fost făcută nici pînă în prezent. (Daniel Mihalea - Tirgoviște)

Cu cîva timp în urmă a avut loc la Aiud, în cadrul Festivalului „Cîntarea României”, faza orășenească a concursului școlilor generale. La ieșirea din scenă, elevii mi-au spus: „Știți că membrii juriului discută tot timpul, rid și nu ne urmăresc?” Îndrăznesc să întreb: ce părere au tovarășii care au făcut parte din juriu? Nu au îndoieli în privința verdictelor date? (Profesor Iacob Buta, Școala generală Aiud - Ciombrud)

Un răspuns de la Procuratura Generală.
Referindu-ne la adresa dv. nr. ... vă restituim scrisoarea celor două petenți cu mențiunea că dosarul penal la care se referă se află în curs de judecată la Judecătoria Deva. Buna Nicolae a fost trimisă în judecată în baza art. 295 lit. d cod penal cu aplicarea art. 33 lit. a. c. p., deoarece în anul 1971 - 1975 a dat bani cu împrumut mai multor persoane, printre care și celor două petenți, percepend o dobîndă mult mai mare decît cea legală. Astfel, lui Marincescu Andron i-a împrumutat în 1971 suma de 3.000 de lei și i-a pretins după patru luni o dobîndă de 900 lei. Lui Huț Marta i-a dat 800 lei și i-a pretins o dobîndă de 1.000 lei, etc. Dosarul se află pe rolul instanței din luna iunie 1976, deoarece s-a impus completarea probațiilor, fiind ascultăți foarte mulți martori. Cei două petenți solicită să se urgenceze dezbaterile judecătorești în acest dosar. S-a luat legătura cu conducerea Procuraturii locale Deva și s-a cerut să se stăruie în judecarea acestei cauze.

În urma unei întîmplări nefericite, am rămas orfană de ambii părinți împreună cu încă un frate. Amîndoi am fost încredințați, cu bunurile noastre, Consiliului popular Bran. Dinși auveau obligația și datoria morală de a avea grijă de bunurile noastre pînă la împlinirea vîrsta majoratului. Din anul 1970 și pînă în prezent tutorii au fost mereu schimbăți, iar eu și cu fratele meu am fost trecuți dintr-un loc în altul, iar bunurile noastre s-au irosit. În casa părinților mei, care era mobilată, eu instalații electrice și instalație de apă, nu mai există nimic. Am anunțat în nenumărate rânduri Consiliul popular că au început să dispară lucrurile și chiar părți din casă. Acum în loc de o casă frumoasă se află aproape o ruină. Nu știu cum să procedez ca să mi se restituie totul. Eu sint elevă la Liceul industrial Zărnești, cursul seral, iar dimineața muncesc la Întreprinderea „6 Martie” Zărnești pentru a-mi cîștiga pîinea. Neavînd unde locui și fiind încă minoră, mi-am luat gazdă în Tohanul Vechi. Duc o viață destul de grea și nu am bani și nici nu știu cui ar trebui să cer lucrurile mele ce mi se cuvin după inventarul ce se află la Consiliul popular Bran. Ca pe un părinte bun, vă rog să luați în considerare scrisoarea mea și să mă ajutați. (Georgeta Tudorici Točov)

Primim de la Direcția Județeană de poștă și telecomunicații Brăila: În numărul 1/1977 al revistei Flacăra, la rubrica „Evenimente mari, evenimente mici”, a apărut o notă critică la adresa angajaților P.T.T.R. din Brăila. În sensul că „la Brăila abonații primesc cîte trei-patru numere de ziar odată și că scrisorile loco ajung după trei-patru zile la destinație. Numai funcționarii de la poștă primesc cu regularitate jefurile”. În legătură cu cele relatate, am ruga să eredeți că, așa cum și în alte sectoare apar unele nereguli, și în sectorul nostru de poștă și telecomunicații apar frecvent nereguli. Însă acest caz nu poate fi generalizat. Atunci cînd s-au ivit unele nereguli în activitatea

angajaților noștri, am luat toate măsurile posibile pentru ca astfel de nereguli să nu se mai repete, iar prin măsuri organizatorice și instruirea profesională a angajaților, am reușit să obținem rezultate destul de bune în activitatea profesională și respectiv în servirea marelui public, marea majoritate a angajaților noștri bucurîndu-se de aprecierea și stima organelor locale și a populației din municipiul și județul Brăila. În scopul evitării pe viitor de note asemănătoare, am dispus prelucrarea materialului cu toți angajații P.T.T.R. din județul Brăila.

Intr-o frumoasă zonă centrală a orașului Timișoara (piața Petofi), lîngă complexul studentesc, se află o piatră masivă de care este prinsă o tăbliță metalică ruginită, pe care scrie: „În acest loc se va înălța obeliscul TIMIȘOARA 700 - 20 septembrie 1969”. Anii trec, dar obeliscul nu apare. Să sperăm că o să dispară piatra, cel puțin din motive de estetică a orașului, dealtfel frumos. (Ioan Petrovici, Timișoara)

Ediții orașului Tîrgu Jiu au considerat că este bine să despartă gara de autogară cu un gard înalt de aproape 2,5 m din traverse de cale ferată, sîrmă ghîmpată și uns cu păcură, pentru a „ajuta” călătorii să facă mai mult sport. Cu bagajele în spate și copiii de mîină trebuie să parcurgi 400-500 metri de la gară la autogară, pe cînd vechiul traseu avea cel mult 100 de metri. Dacă s-a considerat că este necesar acest gard, de ce nu s-au gîndit să facă și o poartă? Aceași distanță de 400-500 metri trebuie s-o parcurgi și pentru a merge la grupul sanitar al gării, deoarece autogara nu are. Este foarte neplăcut să vezi oameni în toată firea cum se ascund după autobuzele staționate pentru „...mă înțelegeți”. Este foarte rușinos să ne adresăm presii cu asemenea problemă, dar sperăm că, astfel, se va remedia această anomalie. (Dumitru Feloiu, Uricani - Hunedoara)

De la Întreprinderea comercială de stat „Romarta”: În răspunsul nostru referitor la sesizarea tovarășei Maria Burlacu și publicat în Flacăra nr. 51-52/1976, dintr-o regretabilă neatenție, am indicat ca producător al gamei de articole cosmetice „Magnolia” Fabrica Miraj București, în locul Fabricii „Farmec” Cluj-Napoca. Facem cuvenita rectificare, rugîndu-vă să acceptați scuzele noastre.

Mă numesc Dinuța Robescu și sint angajată la C.A.T.C. Pitești de la 16 februarie 1972. Între timp m-am înscris la Institutul de subingineri Pitești (seral), terminînd în iunie 1976, cu examen de stat în specialitatea „tehnologia compuşilor macromoleculari”. La data de 25 octombrie 1976 am primit decizia nr. 1358/1976, prin care eram numită ca subinginer în cadrul serviciului P.P.U.P. Menționez că referatul nr. 30676 din 5 octombrie 1976, care a stat la baza deciziei, ca și respectiva decizie sînt vizate de toate organele de resort care atestă existența postului și legalitatea încadrării conform deciziei. La 28 octombrie însă am primit decizia 1400/1976 prin care se anula decizia anterioară motivîndu-se că această ultimă decizie este dată în urma procesului verbal lăsat de controlul financiar intern al C.I.P.C.M.P. București, avizat de C.F.I. al ministerului. De la C.I.P.C.M.P. am primit comunicarea că pot fi încadrată ca subinginer după absolvirea facultății, cu examen de stat. (?). După cele întîmplute am mers în audiență de cîteva ori. Mi s-a spus că nu sint posturi, sau că nu meritam să fac o facultate, cu toate că la înscrierea mea la examenul de admitere am primit recomandare din partea întreprinderii și-am semnat contract pe 5 ani cu C.A.T.C. Pitești. Nu este prima dată cînd primesc un post prin decizie și se anulează pe motive ciudate. Pînă cînd acest joc cu decizii?

Sint elevă la un liceu de specialitate din București. Domiciliul îl am în comuna Moara Vlăsiei, județul Ilfov. În vara trecută, începînd din 22 iulie, am muncit la Biblioteca centrală de stat, fiind angajată prin Cooperativa „Deservirea”. La 13 octombrie 1976 trebuia să primesc retribuția pe ultimele 15 zile lucrate. Din păcate, numele meu nu a figurat pe ștutul de plată. Tovarășii de la „Deservirea” mi-au spus că greșeala este la B.C.S. A trebuit să mai aștept pînă la 13 noiembrie, dar tot degeaba. Am așteptat apoi un alt 13 - decembrie - dar cu același rezultat. Intrucît lucrurile nu se lămuriseră pînă la 22 decembrie, în vacanța de iarnă am făcut mai multe drumuri de la Moara Vlăsiei la București. Drumurile au fost lungi, mai ales de la biroul tovarășului care întocmește procesele-verbale ale celor care lucrează la B.C.S. prin prestări de servicii, la tovarășa contabilă și de acolo la șeful serviciului administrativ și care mă amina de pe o zi pe alta. Toți dădeau din umeri, numai eu dădeam din buzunarul părinților mei pentru a plăti trenul și mașina, ea să nu mai vorbim de hrana rece... Purtată din usă în usă, din birou în birou, am ajuns și la tovarășul director. Dar, pentru că tovarășul care deținea cheile dulapurii în care se găsea codica de prezentă, care spunea adevărul, nu se afla acolo, problema nu a putut fi rezolvată. Poate mă veți ajuta dumneavoastră. (Maria Petre)

Primim de la Consiliul popular al sectorului 5: Urmare scrisorii tovarășului Petre Turcan, vă facem cunoscut că cele sesizate corespund într-o bună măsură adevărului, în sensul că numeroși arbori și arbuști plantați în zona verde a blocurilor A 18, A 19 și a altor blocuri învecinate au fost degradați de către copiii nesupravegheați care își găsesc de joacă în zonele verzi, deși în apropiere se găsesc locuri de joacă special amenajate. De asemenea, acești copii au produs daune strîcînd ușile la blocuri în repetate rânduri și făcînd și alte strîcîcîni. Ne-am adresat în scris asociațiilor de locatari de aceste blocuri, subliniîndu-le obligațiile ce le revin prin Decizia nr. 230/1976 privind întreprinderea zonelor verzi aferente blocului, atrăgîndu-le atenția că dacă se vor mai constata și pe viitor prejudiciile produse unor astfel de arbori și arbuști se vor lua măsuri de amendare împotriva asociației de locatari. Am recomandat de asemenea asociațiilor ca, în sedințele cu locatarii să aducă la cunoștință celor care au copii obligația de a-i educa în spiritul dragostei față de avutul obște, atrăgîndu-li-se atenția că legislația în vigoare face răspunzătorii părinții și tutorii pentru faptele comise de minori.

În imobilul de pe strada Iosif Vulcan nr. 11 din Oradea s-a mutat de peste doi ani sediul Fotbal clubului Bihor. Se știe că în fiecare imobil, fie bloc sau alt fel de clădire, fiecare persoană are obligația, cel puțin morală, de a păstra liniștea celor din jur, adică a locatarilor. Deoarece în acest sediu circula zilnic un număr însemnat de persoane (sint săli de tenis de masă, jocuri mecanice și bar), zgomotul este încercat de dimineața pînă seara. Un fapt nu lipsit de importanță este și situația că ușa de la intrare în sediul acestui club este și ușa de intrare a apartamentului în care locuiesc și care ușa, din păcate, rămîne deschisă în tot cursul zilei și, în cazuri repetate, și noaptea, din care cauză nu am nici cea mai mică siguranță în apartament. La solicitările făcute pentru schimbarea acestei stări de fapt, în sensul de a mi se asigura o locuință în schimbul celei pe care o posed, timp de mai mult de un an mi s-au făcut doar promisiuni. Menționez că lucrez în cadrul mediului sanitar în tură și de noaptea la o sală de operație. Am deci nevoie de liniște, nu de un infern. (Lidia Stănescu, Oradea)

Am suferit aproape zece ani de rinită alergică, timp în care am consultat pe aproape toți medicii O.R.L.-iști din București, pe toți alergologii, în căutarea sînătății mele. Rog să fiu înțeleasă, să fiu scuzaată, fiindcă nu am înțînță să jignesc pe nimeni, am încredere în medicii noștri, ca dovadă că nu am dezarmat pînă cînd am găsit în sfîrșit locul căutat. Nu pot să nu fac cunoscută bucuria mea. M-aș simți vinovată față de propria-mi conștiință dacă aș tăcea. Timp de zece ani am făcut fel de fel de încercări și, în permanență am fost trimisă de la o policlinică la alta. Un articol apărut în Flacăra mi-a dat curaj și m-a determinat să plec la Turda, unde m-am adresat policlinicii speciale, fiind consultată de doctorul Mihai Iubu. Intervenția a avut loc pe data de 13 septembrie 1976. După aproximativ 4 luni mă simt foarte bine. Doresc să exprim pe această cale mulțumirile mele doctorului Iubu. În timpul cît am fost spitalizată, am luat cunoștință de faptul că la Turda sint spitalizați oameni bolnavi din toată țara și că spitalul este prea mic pentru a face față solicitărilor. Poate că nu ar fi rău dacă s-ar lua măsura extinderii capacității de internare a clinicii O.R.L. pentru a se acorda asistență calificată și eficientă tuturor solicitărilor. (Gherghina Ilie, București)

Am primit de la Inspectoratul silvic județean Sibiu: Am citit articolul „Tăranul Năită Lucian a rămas chior”, apărut în Flacăra nr. 50/1976, sub semnătura tovarășului Dinu Sărauru. Din lectura articolului, rezultă că tovarășul Nicolae Tertet - acesta fiind numele adevărat al eroului romanului scris de tovarășul Dinu Sărauru - s-a accidentat lucrînd la Ocolul silvic Tălmăciu. Situația însă se prezintă altfel și anume: 1. Tovarășul Nicolae Tertet, din Săltioara, județul Vlcea, născut în anul 1916, nu a lucrat la Ocolul silvic Tălmăciu, ci la Întreprinderea forestieră de exploatare și transport Sibiu (I.F.E.T.), unitate complet distinctă, prestînd lucrări de tras (transport) busteni în parchetul Pîrului Cailor, din cadrul sectorului de exploatare Rîul Vadului. 2. Afirmarea inserată în paragraful 6 că „deși angajat de cei de la Ocolul silvic, nu i s-a făcut contract...” de asemenea nu corespunde realității, deoarece atît „angajarea” cît și transportul s-au făcut de către Matei Miș și Alexandru Voicu, ambii angajați la I.F.E.T. Sibiu, ultimul fiind chiar șef de sector. 3. Este adevărat însă faptul că Nicolae Tertet, lucerînd în cadrul sus-citatei întreprinderi, a fost accidentat în ziua de 2 iulie 1976 și trebuie să i se acorde drepturile prevăzute de lege, lucru pentru care trebuie să se adreseze I.F.E.T. Sibiu, strada Rîului nr. 23, telefon 143 20. Față de precizările făcute la punctele 1 și 2, considerăm că s-a elucidat o stare de fapt. Așteptăm și cuvenita rectificare în Flacăra.

Colectivul de elevi și cadre didactice al Liceului „Cuza Vodă” din Huși și-a propus să întîmpine cu noi realizări culturale-educative marile evenimente ale anului 1977. Printre acțiunile realizate pînă acum menționăm: o excursie cu elevii claselor I-IV la Podul Înalt, Solești-Vaslui - cîmîtîrul „Dobrobanțul”, monumentul lui Penes Curcanul - cu care ocazie au fost primiți noi membri în organizația de pionieri, organizarea expozițiilor omagiale „100 de ani de independentă a României”, „70 de ani de la Rîscoala din 1907”, „55 de ani de la crearea U.T.C.”. Cu ocazia zilei de 24 Ianuarie, ziua școlii, a fost organizat un frumos program artistic sub genericul „În țara asta românească”. De asemenea formații de cor, teatru, soliști vocali și instrumentiști se pregătesc cu asiduitate pentru festivalul național „Cîntarea României”. (prof. Laurențiu Ștefănescu, Liceul „Cuza Vodă” Huși, județul Vaslui)

Primim de la Consiliul popular al județului Vlcea următorul răspuns: „Referitor la articolul „Unii împart indulgențe, alții certificate medicale” (revista „Flacăra” nr. 38/1976), vă facem cunoscut că, în urma controlului efectuat de Direcția sanitară județeană, a reușit să cele sesizate sint reale. Față de aceste deficiențe s-au luat următoarele măsuri: a) retrogradarea cu o gradăție pe timp de trei luni a dr. Micu Krempeles Maria de la dispensarul medical Racovița; b) imputarea certificatelor medicale și diminuarea cu 10%, pe timp de o lună, a retribuțiilor următorilor medici: Iancu Elena și Andrei Marian, dispensarul medical Brezoiu; Andrei Valeria, dispensarul Săltioara; Kiss Gheorghe, dispensarul din Lăpușca; Ioan Irma, dispensarul din Stoilești, Iancu Nicolae, dispensarul medical Boșoara; Atanasiu Doru, dispensarul medical Măldărești; Moga Claudia, dispensarul medical Mureasca.”

Nu v-aș fi scris aceste rînduri dacă, dintr-o sumară parcurgere a manualelor școlare pentru clasa a IV-a, n-aș fi găsit unele lacune care nu cer multe eforturi pentru a le lichida și, pentru viitor, a le preveni. De pildă, în manualul de istorie nu găsim nici o referire la ziua de 25 octombrie 1944 - dată care semnifică eliberarea definitivă a întregului teritoriu național de sub ocupația hitleristă. Firește, această lacună nu este lichidată de faptul că în manualul de citire, al aceleiași clase, la pagina 38, se subliniază de către autori: „La 25 octombrie 1944 ostașii români au eliberat ultima brazdă de pămînt a patriei noastre”. Sint regretabile, de asemenea, și unele concluzii echivoce de felul: „De reținut! Apa este indispensabilă vieții. Ea este importantă atît prin foloasele pe care le aduce, cît și prin pagubele pe

care le provoacă...” („Apa” din manualul de „Cunoștințe despre natură”, pagina 54). Sau, mai aflăm din manualul de istorie că soldații înainte de a intra în luptă sint bine armați. Probabil că armele sint bine înarmate. Și lista ar putea continua. (T. Constantin, Bacău)

În virtutea dreptului la revică - în urma unei scrisori apărute în revista dv. din 27 ianuarie 1977 - vă rog să binevoiți a publica și răspunsul subsemnatului Ion Dolănescu: Nu-l cunosc pe Gheorghe Butaru din Vinători-Mehedinți și nici n-am contractat eu el - sau, în numele lui, cu vreo altă persoană - vreo nuntă pentru ziua de 26 septembrie 1976, pentru că la acea dată urma să particip la sîrbătoarea „Fiii satului” în comuna natală, sîrbătoare care a fost contramandată cu cîteva ore înainte de a se deschide, adică chiar în ziua de 26 septembrie. Nu-l cunosc nici pe Aurel Colan din Băilești. În această comună am cîntat la o nuntă cu patru ani în urmă, împreună cu Maria Ciobanu. Dacă Gheorghe Butaru s-a folosit de numele meu pentru a-și atrage mesenii iar „rezultatele” nunții nu l-au satisfăcut nu este vina mea. Din punctul de vedere al legii financiare - egală pentru toți - este bine ca opinia publică, tot prin intermediul dv., să afle că Ion Dolănescu achită impozitele aferente cîștigului său în conformitate cu această lege. Ce mi se pare foarte interesant este faptul că Gheorghe Butaru își amintește de o sumă importantă după 4 luni și se adresează opiniei publice, cînd - în general - pentru asemenea litigii fiecare cetățean are deschisă calea justiției. Aș pune lungul său timp de gîndire pe seama calității și cantității vinului servit la nunta fiului său, căruia eu, dealtfel, îi doresc tot binele.

Și aș mai dori să binevoiți a-mi permite să folosesc acest prilej spre a face două mici rectificări ziaristului Alexandru Mica, asupra materialului pe care l-a publicat recent: Violistul Ion Drăgoi interpretează folclor moldovenesc, iar celebra „Horă de la Lerești” este - de fapt - „Sîrbă”. Mici greșeli, inerente unuia specialist. (Sublinierile din prezenta scrisoare îmi aparțin. Cu mulțumiri, Ion Dolănescu)

N.R. Cetățeanul care s-a plîns de a fi fost escrocat de I. Dolănescu a făcut-o imediat, numai că redacția noastră i-a publicat abia acum plîngerea.

Așteptăm și opinia celor în drept să aplice legea.

Sint directoarea unei grădinițe de copii cu program săptămînal aparținînd de Centrala de construcții-montaj București (CCMB) și mă străduiesc împreună cu întregul colectiv al unității noastre ca fiii și fiicele constructorilor bucureșteni să se bucure din plin de condițiile de educare oferite copiilor de statul nostru socialist. Eforturile noastre se întînesc în majoritatea cazurilor cu grija părinților de a colabora cît mai strîns cu cadrele didactice. Dar întîlnim și cazuri care fac excepție de la cele arătate. Iată unul. Este vorba de situația a doi frați, Sandu și Puica Erciu, de 6 și, respectiv, 4 ani, practic abandonai de mama lor, Ana Erciu, domiciliată în strada Amurgului 4, bloc B7, apartament 2, sector 8. În repetate rînduri, această femeie, dealtfel fără nici o ocupație de cîteva ani, dispare luni întregi de la domiciliu, lăsîndu-și copiii naturali în seama bunicii lor, Eugenia Gavrilas, muncitoare la IDGL-CCMB. În ciuda posibilităților sale materiale modeste, bunica face mari eforturi pentru a asigura celor doi nepoți îmbrăcămîntea și hrana necesare. Ea nu poate suplini însă și îngrijirea maternă și mai ales nu poate scuti copiii de exemplul negativ al mamei lor. Actualmente această mamă, iresponsabilă, lipsește de acasă de la mijlocul lunii decembrie. Cei doi copii resimt mult lipsa afecțiunii materne ce nu poate fi înlocuită cu nimic, în ciuda marilor eforturi ce le depunem pentru a-i face să se simtă la noi ca în propria lor familie. M-am gîndit să fac publică această situație în speranța că astfel Ana Erciu poate fi ajutată de opinia publică. (Dorica Zamfir, directoarea grădiniței de copii CCMB, cartierul Pajura)

POȘTA REDACȚIEI

Maria Schiopu - comuna Săcele, județul Constanța. De la data de 6 martie 1976, Tribunalul județean a emis înființarea poprii pe retribuția soțului dumneavoastră pentru pensia de întreținere a copilului. Pentru faptul că în ultima perioadă nu s-a conformat sentinței, tribunalul județean, pentru a vă veni în ajutor, a făcut o comunicare la Întreprinderea unde este încadrat tatăl copilului dumneavoastră ca prin serviciul de contabilitate să i se rețină pensia datorată.

Dumitru Voiculescu - Timișoara. Pot să-și schimbe domiciliul conform Decretului nr. 68/1976 art. 8, cu aprobarea președinților comitetelor executive ale consiliilor populare ale acestor orașe, părinții care se mută la copii, dacă vîrsta sau starea sînătății împunee îngrijire din partea acestora la care se mută. Dumneavoastră nu vi s-a aprobat stabilirea domiciliului în Timișoara, pentru că voițați să obțineți un spațiu locativ separat.

Constantin Teodorescu - comuna Ariceștii Zeletin, județul Prahova. Procuratura Generală ne-a comunicat că prin rechizitoriul procuraturii locale Ploiești din decembrie 1976 s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților Moraru Florin și Cîrnu Toma pentru infracțiunea de nerespectarea normelor de protecția muncii.

Ermina Păun - Călărași. Ați fost repusă în drepturi, fiind repartizată la sectorul IV al fabricii de confecții.

G. S. - Cluj-Napoca. Referirile pe care le faceți la concursul „Crizantema de aur” sint interesante, păcat că nu ați și semnat scrisoarea.

Colectiv de elevi - Botoșani. Ne scrieți că în „Tribuna școlii” a apărut o notă care ar denigra un cadru didactic pe care îl apreciați, cerîndu-ne sfatul cum să procedați în elucidarea celor scrise. În acest sens, este bine să vă adresați conducerii revistei respective.

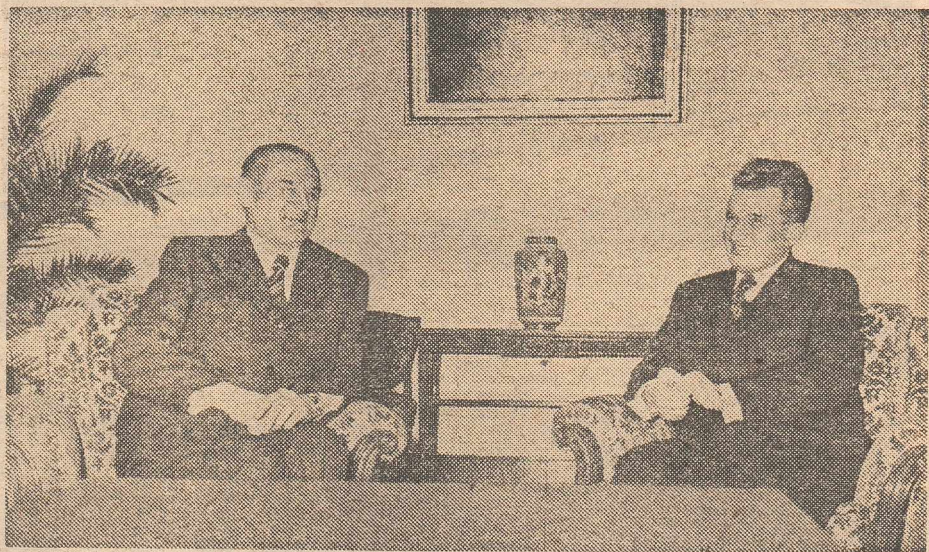
MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

ACTIVITATE RODNICĂ A PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI ÎN INTERESUL PROGRESULUI, DEMOCRAȚIEI ȘI PĂCII

● La Complexul expozițional din Piața Științei — din nou despre eficiență

În timpul întrevederii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Piotr Jaroszewicz, președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Polone

Moment de la primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a președintelui Consiliului Național Palestinian, Khaled Al-Fahoum

Modalitățile de îndeplinire concretă a concluziilor Plenarei din 2-3 noiembrie 1976 a C.C. al P.C.R. și ale Consfătuirii de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27-28 decembrie 1976 au ocupat și în această ultimă săptămână un loc constant pe agenda de lucru a președintelui Nicolae Ceaușescu. Vineri, 28 ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost prezent în pavilionul central al Complexului expozițional din Piața Științei unde, în cadrul unei ample și cuprinzătoare prezentări, au fost înfățișate, la scara unor importante ramuri industriale, modul cum se traduce în viață, în activitatea de investiții și de producție, măsurile stabilite de conducerea de partid privind reducerea consumurilor de materii prime și materiale, extinderea utilizării înlocuitorilor, gospodărirea eficientă și judicioasă a combustibililor și energiei electrice prin elaborarea tehnologiilor adecvate de execuție, capabile să asigure o eficiență economică și o productivitate superioară.

Ținând seama de indicațiile anterioare ale secretarului general al partidului, specialiștii din ramurile industriale analizate au elaborat proiecte și au emis soluții care prevăd folosirea cu precădere a resurselor locale, valorificarea superioară și cu maximum de randament a mijloacelor productive, asimilarea unor mașini și produse noi cu performanțe mai mari decât cele utilizate în prezent.

Felicitănd colectivele de oameni ai muncii, inginerii și tehnicienii din aceste ramuri industriale pentru munca și rezultatele obținute până în prezent, tovarășul

Nicolae Ceaușescu a formulat, în urma analizelor efectuate, noi indicații privind sporirea continuă a eficienței activității productive.

Prin sistematizarea și restrângerea incintelor miniere și petoliere, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că pot fi puse în valoare rezerve încă nefolosite și a insistat în mod deosebit asupra necesității unei mai bune valorificări a sterilului, pentru a se ajunge la extragerea tuturor substanțelor utile pe care le mai conține fiecare tip de steril și pentru găsirea domeniilor în care acestea pot fi folosite, evitându-se implicit depozitarea sa, care necesită un volum mare de manoperă și suprafețe destul de mari de teren.

Specialiștii din domeniul energiei electrice, secretarul general le-a indicat folosirea resurselor locale în vederea construirii unui număr mai mare de microhidrocentrale care să valorifice potențialul rurilor interioare și să acopere, în același timp, necesarul local de energie, precum și elaborarea unor procedee de eliminare a noxelor, de reținere a unor substanțe poluante, ceea ce va putea permite redimensionarea gabariturii costisitoarelor și voluminoaselor coșuri ale instalațiilor termoenergetice și implicit noi reduceri de costuri. Legat de aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat preocupările specialiștilor în elaborarea acelor soluții tehnice care vizează o mai judicioasă gospodărire a energiei electrice și a indicat extinderea măsurilor în efortul de a se limita cât mai mult cu pu-

țință pierderile în rețeaua de transport și de distribuție.

Indicațiile amintite ale secretarului general în sectoarele ce revin Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare au fost materializate într-un vast program ce prevede o serie de soluții noi de construire a stațiilor de pompare, a stăvilarelor, a podurilor și a altor lucrări de specialitate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat specialiștilor din acest domeniu intensificarea eforturilor în vederea folosirii unor noi motoare și pompe de puteri adecvate nevoilor reale și debitelor curente, pentru înlocuirea unor materiale costisitoare, mai ales a cimentului, cu altele mai ieftine, ca de pildă plasele metalice sau din mase plastice încărcate cu pietriș de riu pentru unele construcții uzuale în irigații, îndiguiuri, stăvilare și alte construcții hidrotehnice.

Vizita de lucru din incinta Complexului expozițional din Piața Științei a oferit secretarului general prilejul de a relua dialogul, început la sfârșitul anului trecut, cu specialiștii din industria ușoară, cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a consultat de această dată asupra căilor de creștere a potențialului industriei articolelor casnice, sticlăriei și ceramicii fine.

Eficiența în cadrul Industriei chimice, a apreciat tovarășul Nicolae Ceaușescu, analizând măsurile întreprinse în cadrul chimiei, trebuie începută de la fiecare motor și instalație în parte și apoi continuată într-un plan superior, acela al concepției generale a complexelor procese de fabricație. Trebuie să valorificăm tot ce se poate valorifica, a arătat secretarul general. Reducerea consumurilor în general este esențială în chimie.

Eficiența, spiritul gospodăresc, înlăturarea tendințelor de risipă, funcționalitatea, grija pentru om, acestea au fost indicațiile secretarului general atunci când, în prezența miniștrilor de resort, au fost analizate căile prin care s-a trecut la îndeplinirea indicațiilor privind ieftinirea și îmbunătățirea funcțională a construcțiilor destinate învățământului și ocrotirii sănătății, comerțului și turismului, în strânsă corelare cu necesitățile reale și criteriile dezvoltării economico-sociale a localităților.

Subliniind înalta competență a indicațiilor secretarului general, participanții la acest dialog de lucru și-au exprimat totodată satisfacția pentru atenția pe care președintele României o acordă muncii și activității lor practice, precum și hotărârea de a lucra neobosit pentru traducerea în viață a prețioaselor indicații.

★

Relațiile de strînsă prietenie, solidaritate și colaborare multilaterală statornicite între Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă au fost evidențiate cu satisfacție reciprocă în cursul întrevederii care a avut loc sîmbătă, 29 ianuarie, între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Piotr Jaroszewicz,

președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Polone, cu prilejul vizitei oficiale de prietenie a inaltului oaspete polonez în țara noastră.

Relevindu-se însemnătatea deosebită pe care întîlnirile și convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierk au avut-o pentru evoluția pozitivă a raporturilor româno-poloneze, întrevederea a constituit totodată o manifestare a dorinței comune ca, pe baza importantelor măsuri stabilite de conducătorii de partid și de stat ai celor două țări, să se dezvolte și pe mai departe, în interesul reciproc al celor două popoare, al cauzei generale a socialismului, al colaborării și păcii în lume, relațiile politice, economice, tehnico-stiințifice și culturale româno-poloneze, să se intensifice colaborarea în domenii principale ale producției materiale, valorificîndu-se cât mai eficient posibilitățile existente.

★

Într-o atmosferă de caldă cordialitate și prietenie s-a desfășurat marți, 1 februarie, primirea la tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a delegației Consiliului Național Palestinian (C.N.P.) și a Consiliului Central al Organizației pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.) condusă de Khaled Al-Fahoum, președintele C.N.P. Primind mesajul de prietenie din partea președintelui Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei, Yasser Arafat, a celorlalți conducători ai O.E.P., tovarășul Nicolae Ceaușescu a transmis conducătorilor acestei organizații, președintelui Yasser Arafat, un cald salut tovarășesc și cele mai bune urări în îndeplinirea năzuințelor poporului palestinian de libertate, independență și progres social. În cadrul schimbului de vederi privind actualitatea politică internațională și evoluția situației din Orientul Mijlociu, secretarul general al Partidului Comunist Român a apreciat că realizarea unei păci drepte și durabile în această parte a lumii trebuie să se bazeze pe retragerea neîntîrziată a Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, pe soluționarea justă a problemelor palestinienilor, prin asigurarea exercitării drepturilor naționale inalienabile ale poporului palestinian, inclusiv crearea unui stat propriu independent, pe respectarea existenței suverane a fiecăruia dintre statele din această zonă. În cursul întrevederii au fost subliniate cu satisfacție relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare activă statornicite între Partidul Comunist Român și Organizația pentru Eliberarea Palestinei și s-a manifestat dorința comună de a extinde și aprofunda aceste bune raporturi. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat hotărârea României de a acorda și în viitor sprijin poporului palestinian pentru a-și organiza viața în conformitate cu interesele sale vitale, cu eforturile destinate instaurării în Orientul Mijlociu a unei păci juste și trainice.

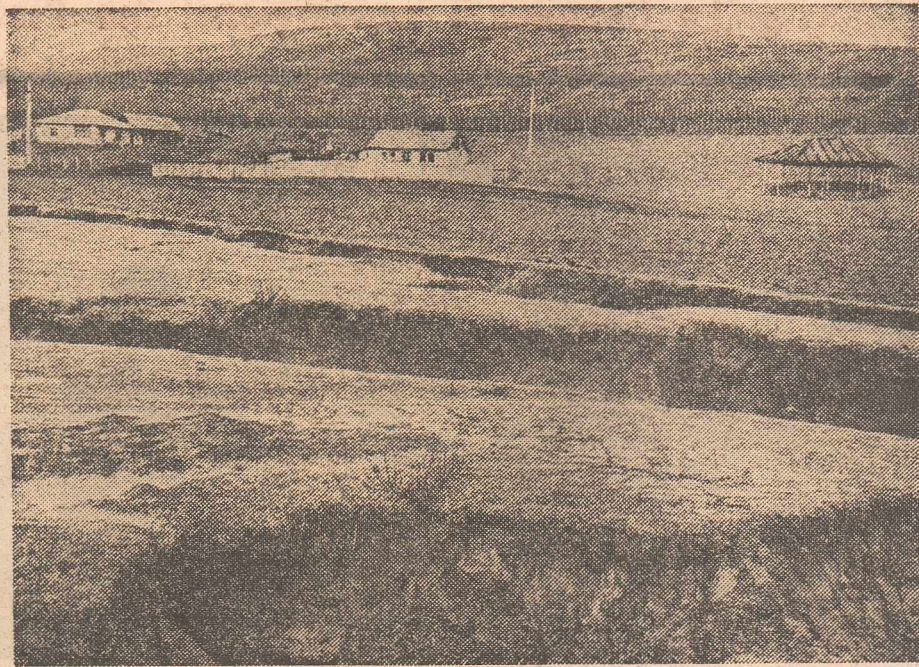
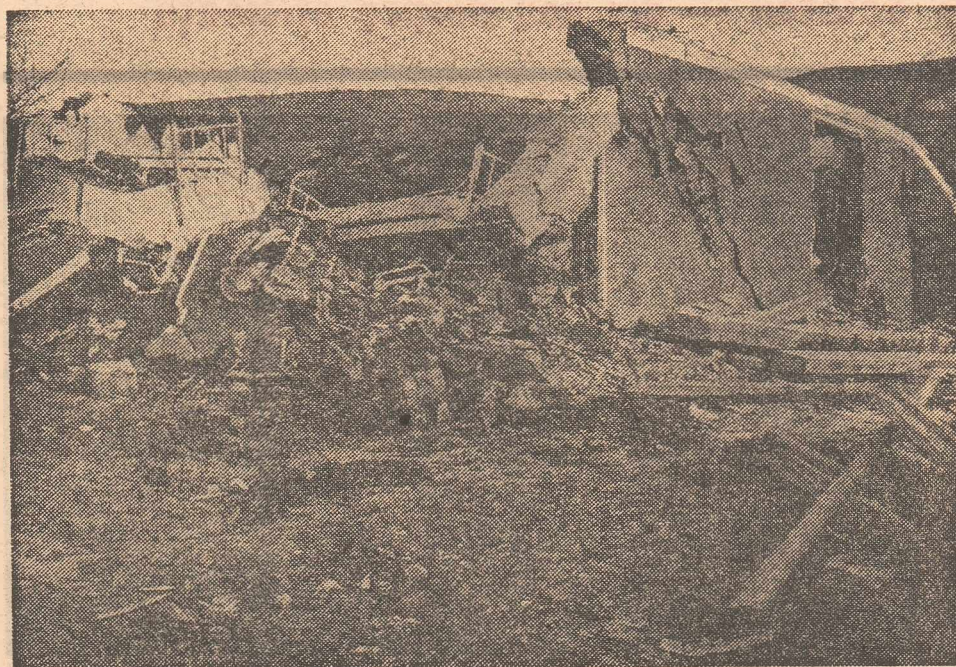
NICOLAE CRISTACHE ■

vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Complexul expozițional din Piața Științei

BĂTĂLIA PENTRU VINDECAREA RĂNILOR PĂMÎNTULUI (II)

„Aș dori să menționez indeosebi rezultatele pozitive dobândite în ameliorarea solului, în oprirea eroziunii și în punerea în valoare a unor terenuri. La stațiunea pe care am vizitat-o, la unele cooperative pe care le-am putut vedea din elicopter, am constatat cu satisfacție rezultate bune în această direcție. Aceasta demonstrează că sînt mari posibilități pentru ca în următorii ani să punem capăt erodării solului, să dăm în producție, prin lucrările corespunzătoare, mari suprafețe care astăzi nu produc aproape nimic”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la Adunarea populară din Vaslui — iulie, 1976)

N-ar fi vorba, în reportajul de față, doar despre vindecarea rănilor pămîntului pe o suprafață de peste 200 000 de hectare, deși gestul în sine are grandiozitatea unei adevărate epopei. Ar mai fi vorba și despre vindecarea unor răni pe care istoria și cumplita desfășurare de forțe ale naturii le-au săpat adînc în conștiința oamenilor din podișul central al Moldovei, mai exact spus din podișul Birladului.

Dar, ca să intru cit mai repede și mai de-a dreptul în subiectul generos și vast al acestui reportaj, voi transcrie, pentru început, spusele doctorului inginer Andrei Popa, cercetător principal la Stațiunea centrală de cercetări pentru combaterea eroziunii solului, stațiune aflată în comuna Perieni, județul Vaslui, la numai 9 kilometri de Birlad, singura stațiune de acest gen din toată țara, un fel de cameră de gardă nu doar pentru pămînturile județului Vaslui, ci ale întregii țări.

„Nici eu și nici soția mea, ingineră Greța Popa, nu sîntem de prin părțile locului. Eu, de felul meu, sînt argeșean, din Golești, iar soția, deși născută prin apropiere, a trăit tot timpul la București, motiv pentru care se poate numi bucureșteancă. La terminarea facultății acum 21 de ani am fost repartizat, împreună cu soția, care-mi fusese colegă de an și de grupă, aici, la Perieni, la Stațiunea care abia se înființase. Primul nostru gînd a fost acela de a pleca de aici în cea mai mare viteză dar, după cum se vede, am rămas. De ce am vrut să plecăm? Pentru că, pur și simplu, ne-a înspăimîntat starea jalnică a acestor pămînturi, niște dealuri măcinate de ploii, uscate de arșița soarelui, spulberate de vînturi, ici și colo cite un smoc de lărbă și tot așa, ici și colo cite un pile de arbuști sfrijiiți, parcă stingheri într-o pustietate dezolantă, aparent incrementată, dar continuu frîmîntată de ruperi de dealuri și alunecări de teren. Mai ales primăvara și toamna, cînd, din cauza ploilor abundente, apa se adună sub forma unor punji care, nereușind să străbată stratul impermeabil de argilă, alunecă la vale, iar dealurile, sprijinite pe aceste punji ca pe niște perne de aer, se surpă în locul unde au fost pungile, apoi se rup și în alunecarea lor distrug ogoarele de-abia incropite, dărîmă satele, îngroapă pilcările de arboret, astupă văile, împotmolese drumurile. Nu de puține ori, locuri pe care le cunoșteam cu amănuntul ajungeau de nerecunoscut, de parcă ar fi fost bintuite de cutremur. Atunci, la început, cînd mă simțeam mai mic decît o furnică în fața acestor înspăimîntătoare dealuri, mi-am zis că va fi imposibil să se facă agricultură pe astfel de terenuri care se erodau de pe o zi pe alta, vîzînd ochii. De ce am rămas, totuși? Iată o întrebare cu mai multe răspunsuri. Dar, din capul locului, faptul că am rămas nu trebuie considerat ca un fel de eroism sau alt asemenea calificativ. Am rămas pentru că pur și simplu îmi iubesc meseria. Aici, sau în oricare altă parte aș fi fost trimis, aș fi făcut totul ca să mă simt bine

muncind. Apoi, sincer să fiu, după numai două-trei luni, cit am tărăgănat plecarea, am început să fiu curios. Cum anume, oare, voi reuși? Înainte de această curiozitate, a fost, desigur, convingerea că voi izbuti. De unde această convingere? De la oamenii acestor locuri, oameni care, în luptă cu vitregiile naturii, muncesc de dimineața și pînă seara, continuu, fără pic de răgaz. Așa au muncit de cînd se știu ei, așa muncesc și astăzi, sînt extraordinar de harnici și cred că nu exagerez cu nimic dacă spun că, pentru niște recolte foarte mici, acești oameni muncesc de cinci ori mai mult decît cei care, datorită și pămînturilor lor roditoare, dețin recoltelor record la porumb și grâu. M-a uimit volumul mare de muncă al acestor oameni, încapăinarea lor de a rămîne pe aceste pămînturi pe care, de bună seamă, fiind ale lor, din moși strămoși, încă de pe timpul lui Ștefan cel Mare, le iubesc. Cum să nu fi rămas lingă acești oameni care, în luptă lor, aveau nevoie, mai mult ca oricare alții, de ajutorul și cercetările noastre, ale specialiștilor?! Pentru că îmi iubesc meseria, pentru că îmi place să văd cum din munca mea iese ceva concret, adică, în ultimă instanță, un spor de producție agricolă, datorat în principal combaterii eroziunii solului, am rămas aici, printre acești oameni pe care îi simțeam pentru hărnicia lor, principalul argument că, în strădaniile mele de a da un răspuns concret și favorabil, voi reuși. Și lată că, pînă la urmă, am reușit să demonstrăm tuturor că pămînturile din podișul Birladului pot fi roditoare, chiar și competitive.”

Pînă la consenmez spusele cercetătorului Andrei Popa, aveam să aflăm că Stațiunea din Perieni n-a avut, cum se spune, o istorie prea fericită. Deși a împlinit și a sărbătorit anul trecut 20 de ani de la înființarea sa, a fost, în câteva rînduri, la un pas de desființare pe motivul, destul de întemeiat de altfel, că nu-și justifică existența din punct de vedere economic. Într-adevăr, pînă în anul 1973 Stațiunea înregistra an de an pierderi, mai ales în sectorul de producție, de unde s-a tras concluzia că măsurile de combatere a eroziunii chiar pe terenurile stațiunii nu au dat roadele scontate. Dar, respectînd adevărul, se cuvine să spunem că, pînă prin anii 1970, aici, în cadrul stațiunii, nu se încheșase încă un adevărat colectiv de cercetători. Pînă în 1973, cînd stațiunea a fost declarată unitate de sine stătătoare, activitatea ei era îndrumată și coordonată de către Stațiunea de la Fundulea, unde însă nu exista nici un specialist în problema combaterii eroziunii solului. Cine, deci, să-i îndrume și să-i coordoneze activitatea? Nu mai punem la socoteală faptul că stațiunea din Perieni era un fel de haltă pentru cei care veneau doar ca să aibă de unde se transfera. Un exemplu, poate edificator, l-ar reprezenta și amănuntul că, timp de 10 ani, directorul Stațiunii de la Fundulea n-a venit niciodată la Perieni, sau faptul că, într-un a-

nume an, dintr-o eroare, desigur, pentru activitatea de cercetare de la Perieni au fost omise din buget sumele necesare. Stațiunea devenise un I.A.S. oarecare. Dar nu pentru „dezgroparea morților” am purces la redactarea acestui reportaj!

Vom consemna că în anul 1973 la Perieni se înregistrau substanțiale pierderi în sectorul de producție, iar în anul 1975, ca să dăm un exemplu, în același sector se înregistra un beneficiu de 8 000 000 lei. Asta vrea să însemne că, aplicîndu-se complexul de măsuri pentru combaterea eroziunii solului, complex de măsuri stabilit în urma unor îndelungate și minuțioase cercetări privind comportarea solurilor degradate, s-a pornit de la o producție de 800-1 000 kilograme de grâu și porumb la hectar și s-a ajuns la producții medii de 4 837 kilograme de grâu și 5 614 kilograme de porumb boabe. Au mai fost obținute 12 000 kilograme struguri la hectar, 1 800 kilograme fasole în cultură pură și 2 343 de kilograme sîmînță de in! Un sector extrem de important în care au fost obținute succese remarcabile este și cel al culturilor pentru semințele de inierbare cu înaltă valoare biologică. Astfel, pe o suprafață de 600 de hectare au fost realizate 25 000 de tone de sîmînță de obsigă, lucernă și sparțetă. Scurta istorie a stațiunii și cifrele de mai sus mi-au fost oferite de către inginerul Aurelian Havreliuc, directorul tehnic al stațiunii, care avea să-mi explice, cu lux de amănunte, importanța semințelor sus-amintite.

„Cu ajutorul acestor semințe inierbăm benzile de demarcație a culturilor în pantă, realizăm un fel de trecere de la o terasă la alta, taluzăm terasele după curba de nivel a pantei. Principalele calități ale acestor plante sînt rezistența lor la secetă și faptul că își infig adînc rădăcinile în pămînt, astfel încît nu pot fi smulse de apa care, de obicei primăvara și toamna, spală dealurile de toată vegetația. Mai mult decît atât, existența acestor plante face ca apa să fie reținută în sol. Mai sînt folosite aceste plante perene și la reutilizarea pășunilor, a pajisțiilor. Ceea ce neapărat trebuie spus, ar fi faptul că rezultatele unei inierbări cu aceste plante nu se văd, cu claritate, imediat, ei numai după doi-trei ani de la inierbare. În orice caz, după cel mult patru ani de zile, aplicînd cu perseverență și cu o exactitate matematică un întreg ansamblu de măsuri agrotehnice, măsuri extrem de simple și de ieftine, dealurile pustii și neroditoare se transformă în pășuni ideale, bogate în furaj verde și consistente”.

Adevărul este că, pînă să ajung să stau de vorbă cu inginerul Havreliuc și Popa, subsemnatul, însoțit de inginerul Eugen Gheorghîță, directorul Oficiului de îmbunătățiri funciare din Vaslui, urmînd lucrările de amenajare din bazinul hidrografic Racova, ajunsesem pînă la C.A.P.-Ivănăești, un sat pierdut printre înspăimîntătoare dealuri acoperite de ceața acestui început de februarie primăvăric.

„Dealurile din jurul comunelor Ivănăești, Dănești și Zăpodeni, avea să-mi spună inginerul Gheorghîță, sînt cele mai erodate din tot județul. Aceste dealuri, în urma ploilor din 1972 și 1973, s-au rupt, au alunecat și au distrus total satele Albina, Zinea, Poienesti și Grinceni, sate care au fost literalmente îngropate. Aceste locuri, din vechimea vechimilor, au un nume sugestiv: Valea plîngerii! Deși lucrez în județ de peste 25 de ani, n-am avut prilejul să văd cu ochii mei o surpare, o rupere și o alunecare de dealuri. Mi s-a spus că mai înții și-ntii se-aude un fel de geamăt al pămîntului, apoi se-aude o scrișnitură groznică, de parcă pe sub pămînt au fost rupte niște lanțuri uriașe. Oamenii au chiar și o vorbă a lor, că s-au rupt lanțurile. După această scrișnitură sau zornăitură de lanțuri se-aude o bufnitură, parcă o rupere de porți, urmată de eurgerea năvalnică, pe sub pămînturi,

a unor ape. În locul acela, unde se-aude cum curge apa, pămîntul se surpă, se crapă ca o coajă de ou, se face o gaură mare, o prăpastie din care iese o apă galbenă, mîloasă, plină de lut, iar dealul, rupt, o ia la vale, împins de apa aceea. Pomii se prăbușesc, cad ca niște luminări topite, pereții caselor se crapă, acoperșurile cad, animalele sînt îngrozite, iar oamenii, dacă n-au apucat să fugă, sînt îngropați de vii, de unde, poate, și vorba că «a dispărut de parcă l-a înghițit pămîntul». În ceea ce mă privește, nu știu cum s-a întimplat, dar întodeauna am sosit cu un ceas mai tîrziu, așa că, tot ce-am spus, am spus din auzite. Puțini sînt cei care se încumetă să bată imediat, chiar și cu piciorul, locurile unde au avut loc astfel de fenomene. Pămîntul este foarte subțiriat și n-are plutește pericolul unei noi surpări, la cea mai mică atingere, parcă. Sigur că da, aceste fenomene sînt datorate și imediatiei vecinătății cu centrul seismic al Vrancei, dar asta într-o foarte mică măsură. Principala cauză o reprezintă erodarea excesivă a terenurilor. Nu vreau să mă laud, departe de mine un astfel de gînd, dar primele lucrări de combatere a eroziunii solului pe-aceste locuri bintuite de spaime și primejdii le-am făcut eu și inginerul Gheorghie Stoian, actualul director al Stațiunii de la Perieni. Asta era prin 1952-1954, cînd stațiunea nu se înființase încă. Tineri cum eram noi atunci, drept să spun, prea multă încredere în șansele noastre nu aveam. Utilajele lipseau, banii, la fel, plus ideea foarte încetățenită că împotriva uriașelor forțe ale naturii n-ai cum să te pui. Dacă tot e să spunem adevărul, chiar așa cum este el, combaterea eroziunii solului a devenit o acțiune în toată puterea cuvîntului, o sarcină trasată nouă de către Comitetul județean de partid, mai ales în ultimii 10 ani, cu precădere la sfîrșitul ultimului cincinal, perioadă în care Valea plîngerii și-a schimbat numele în Vale a speranțelor și cutezanțelor. Mină în mină cu măsurile propuse de către cercetătorii stațiunii de la Perieni, oficiul nostru, finanțat aproape în exclusivitate din fondurile statului, execută multe, grele și importante lucrări de combatere a eroziunii prin amenajarea de lucrări în bazinele hidrografice. S-a dovedit că una dintre cele mai importante lucrări este aceea de combatere a ravnelor, în care scop, deși nu se vede absolut nimic, dealurile sînt împinzite, pe dedesubt, de o densă rețea de canale de drenaj. Căpșutele cu pietriș, acoperite apoi, astfel încît suprafețele să fie redade lucrărilor agricole, canalele de drenaj colectează apa care, în curgerea ei spre poalele dealului, nu mai antrenează solul și vegetația. Inierbate și ferite de acțiunea distrugătoare a torențiilor, dealurile, într-un răstimp de cîțiva ani, supravegheate cu mare atenție de către toți cei care încercăm să le vindicăm de răni, se transformă în pășuni de toată frumusețea, iar pantele aflate sub o înclinație de 16 la sută, terasate și delimitate prin benzi inierbate, dau recolte de cereale cum nici nu au visat cei de prin partea locului”.

S-ar cuveni, desigur, în afara interlocoțiilor pe care vi i-am prezentat, să vă facem cunoscut, în mod concret, munca și numele altor oameni. Oamenii care în condiții nu tocmai ușoare au declanșat această uriașă bătălie împotriva vitregiilor naturii în scopul bunăstării meritatate de hărnicia exemplară a țărănilor cooperatori de pe aceste meleaguri. Despre acești oameni care vindică rănile pămînturilor, într-unul din numerele viitoare ale revistei.

VICTOR NIȚĂ ■

24 de ore dispecer la 081 sau telefoane din infern

Se știe (abia acum îmi dau seama că acest „se știe“ trebuie pus sub un mare semn de întrebare, dar, în fine!, să considerăm că se știe) că la 081 răspund pompierii, așa cum la 031, când răspund, o fac „informațiile“ de la telefoane și așa mai departe. Adică 081 este unul dintre posturile de urgență, care pot fi solicitate, non stop, ori de câte ori este necesar și de către oricine. 081 reprezintă, dacă vreți, o grupă sanguină universală, pentru toți cei care sint amenințați de urgența flăcărilor, ca și pentru ceilalți care întrevăd primejdia în dreptindu-se spre semenii lor, spre bunurile acestora, ori ale noastre, ale tuturor.

Iată de ce ne-am propus să petrecem 24 de ore la acest post telefonic, adică exact două schimburi a câte 12 ore, alături de cei care, cu mintea limpede, asigură ceea ce în limbaj modern se numește „dispeceratul“ incendiilor Capitalei noastre. Fără prejudecăți, dar cu dorința sinceră de a parcurge acest interval de timp fără a înregistra cazuri excepționale sau grave, chiar dacă înclinația profesiei noastre pare a fi, unora, senzaționalul, cu orice chip. Și acestea nu doar din compasiune pentru posibilele victime ale incendiilor, ci pentru că (și aci s-ar putea să furnizăm altora o adevărată surpriză) de multe ori, de foarte multe ori, senzaționalul se lasă descoperit chiar în cele mai (aparent) obișnuite fapte. De viață, bineînțeles... și, în cazul ales, cu atât mai mult cu cât întreaga activitate a pompierilor este legată de viața fiecăruia dintre noi.

Prima surpriză: sediul postului 081, în plin centrul orașului, vecin clădirii primăriei municipiului. O a doua: o sală identică cu a unei regi de televiziune, cu pupitre electronice, cu multe receptoare telefonice, viu colorate, cu aparate, mai exact, cu posturi de radioemisie și radiorecepție, cu magnetofoane dispuse în serie. O a treia surpriză: doar doi oameni lucrând în această ambianță proprie deopotrivă unei săli de operație (prin curățenie și lumină) și unei cabine de lansări spațiale. Nimic exagerat, deoarece aparatura, aceea care poate fi văzută, abundă, iar cea nevăzută, care circula pe sub podele, prin ziduri și dincolo de acestea, prin eter, se lasă ghicită și degajă, poate tocmai prin maxima ei concentrare, o impresie de forță ușor de ghicit, dar totuși impresionantă tocmai prin ceea ce ascunde privilegiilor.

De serviciu: căpitanul Ionel Giurgiu și maestrul militar Constantin Zuză. Întregul aparat, inert în aparență, stă sub tensiunea vie a curentului electric, ca un organism perfect, într-o încordare tehnică greu de conceput și de explicat neinițiatilor; cei doi dispeceri, în aparență calmi, sint stăpîniți de un alt gen de încordare, de acea încordare conștientă, tipic umană, dar pe care n-o afează, atitudine care-mi reduce în minte rîndurile scrise, cîndva, de Tudor Arghezi despre sensibilitatea tipică omului de artă și care, aci, își găsește o perfectă aplicare: „În tot ochiul stă la pîndă o ureche, după cum în toată urechea clipește un ochi“.

Aci începe totul și de aci se declanșează totul.

Nu vom transcrie în extenso, și nici măcar în rezumat, toate convorbirile din decursul celor două schimburi ale dispeceratului. Ele există pe cele 3 sau 4 benzi de magnetofon, care înregistrează orice convorbire purtată din această cameră. Vom alege doar ceea ce ne vom da ca exemplu: pozitive și negative. Am dori ca cel ce ne citește să înțeleagă esențialul și anume acela că acești oameni, veghind la liniștea noastră, ca toți ceilalți asemenea lor, intervin spre a ne scoate din necazul în care, de cele mai multe ori, noi înșine ne-am băgat, nu trebuie (cum se întimplă adeseori) hărțuiți, deranjați fără rost, ba chiar batjocoriți, persiflați, adică desconsiderați.

Încă de la intrarea în primul schimb, colonelul Sergiu Vornicu, șeful „operativului“, îmi spusese că va fi o noapte calmă. Și-mi explicase de ce, descoperindu-mi pe lângă largile sale cunoștințe în materie și multiplele elemente luate în considerație.

— Vezi dumneata, azi a fost o zi mai călduroasă pentru o lună de iarnă. Dintr-o dată știm că sobele, radiatoarele și celelalte mijloace de încălzire nu vor fi foarte solicitate. Vînt nu este. E luni, adică prima zi a săptămîinii. Oamenii, aflați la muncă, în special cei din întreprinderi, sint odihniți după repausul duminical, deci mai puțin „apți“ să comită erori care pot duce la incendii. Pe ansamblul economiei Bucureștiului, luna ianuarie, în care se atacă sarcinile noi ale planurilor, constituie o perioadă de mobilizare excepțională în care mașinile sint bine

puse la punct, în care se muncește cu toate forțele (concediile se desfășoară mai ales în perioadele: primăvară-vară-toamnă) și așa mai departe. Cei mai mulți copii sint la cursuri, atît dimineața cit și după-amiaza, astfel încît sint supravegheați, cel puțin o jumătate din zi. Aceste considerente, dar și altele încă, mă fac să prevăd că veți avea o zi mai calmă. Asta nu înseamnă că nu va fi de lucru. De altfel, o să vă convingeți. Spor la treabă!

În sanctuarul tehnic al dispeceratului sună primul telefon. Tensiunea înregistrează un prim salt. Unde? Ce s-o fi întimplat? Simultan și automat se declanșează banda de magnetofon, iar robotul care dă ora exactă, anunță: „La semnalul următor va fi ora 11,20 de minute, 10 secunde“. Pelicula magnetică preia, în continuare, convorbirea dintre dispecer și cel care anunță: „Foc la o baracă a șantierului energoconstrucții din Bulevardul Expoziției nr. 2“. O apăsare pe un buton, compania nr. 10 din cartierul Dămăroaia este alarmată și începe pregătirile pentru intervenție. Dispecerul solicită numărul de telefon al informatorului, numele acestuia, pentru verificarea de rigoare. Dar, în aceste secunde, undeva, în unitatea lor, pompierii se echipează febril, mașinile ies din garaje.

Peste cîteva minute începe raportul prin radio al unității aflate la fața locului. Se dau detalii, se cer explicații.

„La semnalul următor va fi ora 19,55 de minute, 30 de secunde“. Din nou încordare. Căpitanul Ionel Giurgiu răspunde:

— Pompierii! / O voce, cam de departe: / — Pompierii? / Da! / — 081? / — Da!

Nerăbdarea crește. În sfîrșit, auzim:

— Pe cîmpul ăsta, vizavi de Jilava arde o sondă. Nu știm pe cine putem anunța (!!) / — Ce-a luat foc? (Mă miră întrebarea ofițerului. Era doar foarte clar: o sondă!) / — O sondă... / — Unde, la Jilava? / — Vizavi de gară. Sint două sonde de petrol. (Omul pare speriat. Ori numai precipitat de eveniment. Ofițerul este totuși calm. Poate prea calm... Îmi reamintesc totuși că deja un buton fusese apăsat și văd spectacolul obișnuit: soldații și ofițerii echipindu-se, boturile mașinilor iesind de sub acoperișul garajelor și încerc să redevin calmi.)

— Unde? La Podul Sabarului? / mai întrebă ofițerul / — Nu. Știți unde e Gara „Progresul“? Pe linia ferată ce vine spre gara Jilava / — Eruptie? / — Da! Și nu știm pe cine să anunțăm! Cine e în mărșură să vină aici... /

— Stați puțin, așa... Sonda de petrol e la gara Jilava? / — Da, da. Arde dom'le, arde!

Căpitanul Ionel Giurgiu face semn. Maistrul militar care-l secondea și a dat comanda plecării echipajelor conduse de maiorul Petre Grigore. A solicitat 4 mașini. Se cere numărul de telefon, de unde se anunță incendiul: 85 44 40. Cel ce informează este un paznic care fusese înștiințat și el de ofițerul de serviciu de acolo. În același timp sună un alt telefon și o voce venind mai de departe anunță alt incendiu la un... rezervor, la Podul Sabarului! Dispecerii, fiecare la telefonul lui, aud ambele apeluri. Se privește și se înțelege. În mod clar, ceva nu-i în ordine. Ochii vorbesc foarte limpede. Este vorba despre unul și același incendiu dar la adrese diferite.

— Vă mai întreb o dată: arde schela? / — Da, arde schela. / — Aveți țigeli sau gaz? continuă maestrul Constantin Zuză. / — Da, da... / — Și rezervorul e mare? / — Cam cit? 3 vagoane?

Se confirmă și capacitatea. Dialogul a fost mult mai lung. A doua zi dimineața, discutînd cu colonelul Nicolae Stan, comandantul grupului de pompieri al Municipiului București, care cunoștea deja toate amănunțile, aveam să primim explicațiile liniștitoare.

— Dispecerii au o mare experiență și un calm care le este absolut indispensabil. Discuția lor nu a fost zadarnică. Las la o parte faptul că ei recunosc, în 99% din cazuri, cînd e o treabă serioasă și cînd e o glumă de prost gust dar știu totul despre munca noastră. Concret: știu că la Jilava, în punctul indicat, nu există sonde; știu că pentru o serie de obiective, printre care și cele petroliere, există un sistem propriu de avertizare și că, dacă ar fi fost vorba despre așa ceva, am fi fost anunțați cu mult înaintea telefoanelor, adică în timp util. Totodată, ei mai știu ceva, la fel de important și anume că în munca noastră nu putem risca nimic și că acceptînd că nu putea fi o sondă, totuși un incendiu era. De aceea au și apăsat pe butoanele de comandă ale alarmei și au trimis echipajele. Pînă la urmă, fusese vorba de aprinderea unui stîlp de telefoane, în jurul căruia cineva imprăștiase gaz sau niște reziduuri. Pompierii au ajuns acolo în minutele necesare parcurgerii distanței, în condițiile traficului pe întineric, pe ceață, mizgă, și pe o șosea foarte circulată. Pînă la sonda-stîlp ostașii și comandanții lor au trebuit să parcurgă pe jos și să care echipamentul pe o distanță de aproximativ 250 m, printr-un noroi de

30 cm, traversînd un teren agricol înmuat de ploii. 34 de oameni! Mă auziți? 34! Cînd au ajuns, focul fusese stins deoarece dispeceratul care țineuse continuu legătura cu cei ce anunșeră focul, dăduse instrucțiuni să se folosească extincătorul, fixat la punctul de unde se telefonase, să se înăbușe flăcările cu nisip și pămînt. Cazul acesta ilustrează însă una din problemele noastre acute: mergem pe ideea că toți cetățenii care ni se pun la dispoziție sint bine intenționați. Nu putem avea totdeauna pretenții ca informațiile să fie și competente, în măsura în care am dori. Unii oameni sint sculați din somn. Sint speriați. Au tendința de a exagera. În general, sint foarte nerăbdători. Vor ca, îndată după anunț, noi să apărăm acolo, ca prin minune, ignorînd condițiile obiective, dintre care alarmarea și echiparea iau cel mai scurt timp. Acum, pe vreme de iarnă și noaptea, în situații de excepție, nu pierdem mai mult de 2 minute, cu tot ceea ce ține de noi. Dar pe drumurile publice nu ne bucurăm, din partea unor conducători auto, amatori și profesioniști, de prioritățile pe care ne-o acordă legea. La fața locului, cînd ajungem, avem de rîspuns curiozității spectatorilor, nerăbdării și nepriceperii lor. Ni se dau sfaturi, ni se cere ori, ni se impune să turnăm apă, cu toate că nu oricînd și oriunde se poate folosi apa (noi dispunem de mijloace cu mult mai moderne), mai ales acolo unde vrem să salvăm și bunuri materiale, pe care jetul lichid le-ar distruge. De altfel, strictețea programului nostru este dată, printre altele, și de faptul că el este reglementat nu numai de reguli militare dar și de legiuiri penale, în multe privințe și în primul rînd în cea a alarmării, a ieșirii la muncă, a alimentării cu apă etc. Stația dispecerilor, realizată după planurile și cu mijloacele specialiștilor Ministerului de Interne, poate primi 10 apeluri simultan, la cele patru pupitre, capacitate ce s-a dovedit corespunzătoare pînă acum și, desigur, și într-un viitor nu prea apropiat. Pe lângă cei doi dispeceri avem și un așa-numit „cap limpede“ care lucrează alături, complet izolat prin sticlă de dispeceri, dar care dispune de aceleași mijloace ca și ei și care poate și trebuie să intervină, dacă observă ceva necorespunzător sau inexact în deciziile colegilor săi. O antiteză există între obligativitatea intervenției noastre, chiar și la falsele alarme, și între efortul material și uman pe care ele le declanșează, pentru că o astfel de chemare nefondată înseamnă consum de benzină, de forțe fizice și psihice, poate chiar întîrzieri în locuri unde primejdia este reală și așa mai departe. Mi se pare de-a dreptul criminală atitudinea unora care ne sună crezînd că glumesc, cu atît mai criminală cu cît toate intervențiile noastre sint gratuite, într-un fel, deoarece cheltuielile sint suportate de stat, ceea ce nu ne poate lăsa indiferenți fiind vorba totuși despre banul public care-și poate găsi o altă întrebuintare, cu adevărat utilă. Sper că lucrurile pe care vi le spun să constituie un apel la chibzuință și meditație pentru cei ce au abuzat, sau au de gînd să abuzeze, de serviciile noastre.

Revin la jurnalul de bord al celor 24 de ore petrecute la 081.

„La semnalul următor va fi ora 20, 9 minute, zero secunde“.

— Pompierii! / — Dom'le, a băut unul ghețuș (!?) și i-a luat gitul foc. Ce dracu' să-i dăm? /

— Un glas răgușit inveninat de beție și grosolanie, gîlgie, ca o flașnetă defectă trîntind apoi receptorul spre care privește, dezamăgit și dezarmat de mitocănie, un om serios, aflat într-un serviciu public de mare responsabilitate, cum este maestrul Constantin Zuză, om trecut de 52 de ani, cu părul albit, nu numai de grijile sale ci și de ale altora.

„La semnalul următor va fi ora 20, 45 de minute, zero secunde“.

Un glas alarmat de femeie anunță focul de la cabana muncitorilor din Drumul Taberei, la capătul liniei de troleibuz 90. / — Dar veniți repede, vă rog. Cabana e inundată de fum. /

Îndată, sună alt telefon. Un bărbat, care-și dă identitatea Hab Aurel și telefonul informează despre același incendiu. Echipajele au și pornit. Din Bujoreni, cartierul învecinat. Două mașini. 14 oameni. Peste 5 minute stația de radio recepționează raportul: „Focul a fost lichidat în limitele inițiale“.

„La semnalul următor va fi ora 21, 52 de minute, zero secunde“.

— Pompierii! / De la celălalt capăt al firului se aud risete de copii. / Apoi clinchetul receptorului închis.

„La semnalul următor va fi ora 22, 23 de minute, 40 de secunde“.

— Pompierii! / Un italian, cam afumat, reclamă că nu a primit legătura cu Palma. I se indică să sune la 071. „Italianul“ înțelege (că, vezi Doamne, de-ala e italian ca să priceapă și româna) și zice: „Care 071? Sono quello di Palma mi date la comunicazione.“ / — La 071 „internazionale“. Aici 081. Pompierii... / — Quale 081? Ho fatto 071 e non 081. Telefono internazionale... / — Poftim / — Un porco dio, noi poftim, incheie „italianul“ spiritual.

„La semnalul următor va fi ora 22, 17 minute, 10 secunde“.

— Pompierii! / — Salvarea? / — Nu, pompierii! Salvarea are 061! / — Ce spui, bă, deșteptule?

„La semnalul următor va fi ora 22, 6 minute, 50 de secunde“.

— Pompierii! (Voce de femeie) — Pentru mine la ora 4 se poate / — Să știți că sintem pompierii, nu telefoanele / Scurtă și semnificativă pauză: / Aoleo! / — Ce număr ați făcut? / — 081. La cit a sunat? / — La 081 tovarășă... /

„La semnalul următor va fi ora 23, 19 minute, 30 de secunde“.

— Pompierii! / — Salvarea? / — Nu, pompierii! / — Bine, dom'le, am dat acum 40 de minute un telefon și aștept să trimiteti doctorul! / — Sintem 081. Pompierii... / — Pompierii? / A, da...

„La semnalul următor va fi ora 0, 15 minute, 40 de secunde“.

— Pompierii! / — Un foc la un balcon / — Adresa... / — Calea Văcărești / — Telefonul... / — 14 77 58.

Cei doi dispeceri își fac cu ochiul. Iar nu înțeleg nimic. Degetul căpitanului Ionel Giurgiu s-a oprit de-asupra butonului de alarmare, fără să-l apese.

— Ce fel de imobil? / — O vilă, casă stil vilă, ce nu știți? / — Cu cite etaje? / — Două, cite să aibă. Vă rog să veniți cît mai repede / — Telefonul este 14 77 58? / Exact? Bun. Venim.

Se formează numărul indicat. Sună de citeva ori. O voce feminină, coborîtă din cine știe ce vraje de somn și visări, răspunde, catifelat:

— Aloo... / Doar atît. Dispecerii rid de conectați și-nchid.

— Eram siguri că este tot o glumă proastă. În cartierul Văcărești nu există numere cu 14. Am trezit femeia degeaba. Un moment de pauză. Bun pentru confidențe. Aflu astfel că „umoristi“, probabil fără satisfacții în materie, obțin numere de telefon ale unor vedete de teatru ori de film și le comunică pompierilor trimîndu-i „la foc“. Inteligent-superior mod de manifestare a „admirației“ față de cineva!? (Intr-un clasament neoficial, Amza Pellea deține „recordul“ unor astfel de „gingășii“).

Dimineața sosesc forțe proaspete: maiorul George Clonaru și maestrul militar Gheorghe Diaconu. Schimbul se efectuează „din mers“, dar cei ieșiți din serviciu rămîn încă puțin cu tovarășii lor, mai discută, mai rîspund la telefoane. Se dau rapoarte fie telefonic, fie prin radio. Ei cunosc și pe locotenentul major Aurel Bigu, „electronistul“ grupului, cel care a realizat toată partea de cabluri și de conexiuni a întregului dispecerat.

Colonelul Nicolae Stan mă invită în sala de documentare. În drum, trecem pe lângă virina care adăpostește steagul unităților de pompieri, decorat de Președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În sala respectivă, machete de întreprinderi, de sonde, de centrale automatizate, materiale diverse, procese tehnologice desfășurate pe panouri, un ecran cinematografic. Aci sint instruiți ofițerii, subofițerii și ostașii în modul cel mai concret cu putință. Să luăm un singur exemplu: întreprinderea „Danubiana“ a cărei machetă se află acum pe una din mese. Fără acoperiș, dar cu toate detaliile din secții, executate din material transparent. Se vede clar poziția tuturor mașinilor, care produc cunoscutele anvelope. Pe ea se studiază cele mai eficiente metode de intervenție în caz de... ferească Dumnezeu! La fel, cu alte și alte întreprinderi, printre care notez „Industria bumbacului“, „Tășatoria de relon Panduri“, „Policolor“, cazanul de aburi de la „Vulcan“.

Altele vor veni la rînd.

La dispeceratul s-a anunțat un incendiu în Calea Griviței 138. S-au dat două telefoane. Dintr-un apartament iese fum. Echipajele au pornit. Este ora 10. Colonelul Nicolae Stan îmi spune: „Iarăși o neglijență. O să vedeți, fie o țigară uitată pe noptieră, fie un reșou, fie o instalație improvizată. O să vedeți“.

Timpul aleargă. Nu știu cît am stat în sala de documentare, cît în dormitoare, cînd am ajuns la gustarea de dimineața a ostașilor. Telefonistul companiei a V-a, care-și are sediul în aceeași clădire cu dispeceratul, este un lungan căruia i-ar sta bine în echipa de baschet a clubului Steaua. Se numește Nicu Vlădan. El este cetățeanul care cunoștea cel mai bine un întreg cartier al Bucureștiului, deși nu este din oraș. Nu din curiozitate, ci din obligație profesională. Ca telefonist-radist el a băut, cu piciorul, stradă de stradă, din zona aflată în atenția permanentă a companiei a V-a, iar rolul său este acela ca, îndată după alarmare, să ia loc în mașina comandantului, locotenentului Vasile Alexandru și, pe drumul cel mai scurt, să-l conducă la incendiu. Cînd el pleacă, un alt fruntaș, Constantin Roșu îi ia locul. Și așa mai departe.

În timp ce primim aceste explicații, trei sunete puternice invadează curtea unității. De peste tot, dar mai ales din sala de mese, încep să se reverse, pe asfaltul căzărni, ca niște furnici, pompierii. Ușile garajelor se deschid, boturile mașinilor cu scări, cu „tunuri“, cu apă, apar. În flancul drept, „TV“—ul comandantului. Ostașii smulg de pe ușile garajelor salopetele și, ca niște canguri, și le îmbracă, începînd de la picioare. În următoarele secunde sint în mașini. Pornesc. Dar... alt semnal. Fusese o alarmă simulată. „Face parte din program, îmi spune colonelul Sergiu Vornicu. Acești oameni trebuie menținuți ca niște sportivi de mare performanță, într-o permanentă pregătire. O să urmeze raportul și încetarea alarmei“.

Așa se și întimplă. La dezbrăcat e mai greu. Unii se ajută între ei. De unde trag concluzia că starea firească a acestor oameni tineri este mai ales alarma, starea de veghe, decît cea de relaxare. De aceea, mă gîndesc, acum cînd cunosc ceva mai bine decît ieri modul lor de viață, de cîtă condamnabilă nepăsare dau dovadă aceia care provoacă, în mod nejustificat, forța de intervenție a pompierilor. Mă gîndesc, cu sincer regret la analogiile care se fac pe seama pompierilor și care nu-și găsesc nici un fel de justificare. Mi-i imaginez, pe toți acești tineri, adunați sub uniformă și culorile de un roșu cam tern al uniformei lor, deprinși să doarmă cu un singur ochi abia închis pentru ca noi, ceilalți, să putem dormi cu pleoapele bine lipite, deschise spre vise și plutiri de care ei sint lipsiți tocmai la vîrsta zborurilor celor mai avîntate.

Poate, mai mult ca la orice, la asta ar trebui să ne gîndim mai înainte de a ridica un receptor și a forma cele trei numere slujite cu credință și abnegație de pompierii noștri: 081, dispeceratul în care se pot reuni ori se pot despărți nenumărate și necunoscute destine...

EMANUEL VALERIU ■

O personalitate în aeronautică

Fiind încă student, în anul al patrulea, bucureșteanul Virgil Nicolae Constantinescu, născut în 1931, a primit dreptul la jumătate de normă de cercetător, fiind acceptat, ca o dovadă timpurie a calităților sale de excepție, în cadrul Institutului de mecanică al Academiei, devenind mai apoi primul doctorand și primul doctor în mecanica fluidelor sub îndrumarea savantului Elie Carafoli. Absolvind Politehnica în 1952, inginerul Constantinescu va surprinde lumea științei românești și mondiale prin noutatea cercetărilor sale, teza de doctorat purtându-i semnătura, „Contribuții la teoria lubrificației cu gaze”, aducând o sumedenie de contribuții inedite în materie și deschizând practic un drum asupra căruia vom reveni.

Fiind adevărate deschideri de drumuri, nu atât priorități mondiale absolute, cât fundamentări de deosebită importanță, între primele din lume, într-un domeniu în care pașii înainte presupun nu doar inteligență tehnică de excepție, ci și condiții de lucru cu tehnologii de virtuozitate, lucrările profesorului Constantinescu au intrat repede adevărata specialitate de pretendenți, ele fiind imediat traduse și aplicate în țări cu amplă tradiție industrială, îndeosebi în cele interesate de introducerea tehnicilor aerospațiale. Așa se face că încă în 1959, la primul Simpozion internațional de lagăre lubrificate cu gaze, ținut în S.U.A., la Washington D.C., sub președinția renumitului profesor Dudley Fuller de la Franklin Institute, V.N. Constantinescu se află citat cu 11 poziții bibliografice, fiind recunoscut ca o autoritate de prim rang în materie, alte două publicații de prestigiu notificând importanța cercetărilor sale de pionierat. Astfel, în „Gas Film Lubrication”, tipărită în 1961 sub egida Laboratorului de cercetări I.B.M. din San Jose, California, numele inginerului român se găsește citat de 14 ori, iar în „Gas Lubricated Bearings”, editat în 1964 la Londra, nu mai puțin de 20 de poziții bibliografice sunt dedicate specialistului bucureștean.

Adâncindu-și cercetările și extinzându-le sfera, profesorul Constantinescu publică în 1965 o nouă carte, „Teoria lubrificației în regim turbulent”, Editura Academiei, tradusă imediat în rusă și engleză, după cum la fel de prompt văzuseră lumina tiparului, în U.R.S.S. și S.U.A., punctele sale de vedere exprimate în prima monografie. Citat, alături de savantul Henri Coandă, în amplul tratat de „Mecanica lichidelor și gazelor” al profesorului leningraean L.G. Loitianski, în 1970, Virgiliu Nicolae Constantinescu devine cu vremea, ca urmare a contribuțiilor sale și ca urmare a unei activități teoretice și de laborator ce nu cunoaște răgazul, una din marile personalități ale lumii științifice, fiind invitat la congrese și reuniuni de mare autoritate, participând, între altele, în 1973, la o masă rotundă pe probleme de tribologie (în grecește, tribos = frecare) ținută la Atlanta, în Georgia, S.U.A., în organizarea Institutului local de tehnologie. Cam în aceeași vreme, ctreieră Statele Unite ca „visiting profesor”, purtând prin mai multe universități americane de rezonanță, la Columbia, la Massachusetts Institute of Technology, la Stanford, Houston și așa mai departe, însemnul inteligenței românești, întărind respectul și stima de care știința noastră se bucură în întreaga lume. În repetate rânduri a fost chemat la N.A.S.A., nu ca să asiste, ci ca să-și spună opinia într-o serie de chestiuni de deosebită importanță, părere creditată la cel mai înalt nivel și apreciată — după cum citim într-un raport al respectivei organizații — ca venind din partea „unei autorități mondiale de primă mână în problemele lagărelor cu gaze și a celor turbulente”.

Bucurându-se în permanență de sprijinul total al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, în cadrul căruia, spre exemplu, a condus din partea română, în urmă cu câțiva ani, un contract de colaborare între Institutul politehnic din București și Institutul politehnic Rensselaer din Troy, New York, colaborare încheiată în termenii cei mai fructuoși, profesorul Constantinescu s-a preocupat tot timpul nu numai de partea strict teoretică a lubrificației cu gaze, ci mai ales de cea practică, încercând aplicații nu atât la centralele atomo-electrice, la turbogeneratoarele de mare putere, la calculatoarele electronice etc. Numele său a apărut pe mai multe brevete de invenție, cele mai importante fiind „Cap postpiatră pe lagăre cu aer pentru mașini de rectificat”, brevet numărul 55273 din 18 mai 1971, și „Lagăr alimentat cu gaze sub presiune cu restrictor variabil”, 58139 din 24 martie 1971, realizate în colaborare cu doctor inginer Florin Dimofte, inginer Ermina Rădulescu, Gheorghe Marin și

Ioan Olariu. Invenții posibile — după vorbele sale — mai ales prin eforturile făcute la I.N.C.R.E.S.T., unde s-au dezvoltat sectoare de producție dedicate transpunerii în practică a ideilor născute pe colile de hirtie din fața inginerului V.N. Constantinescu.

L-am vizitat pe profesor într-una din zilele trecute, la Politehnică. Ajuns pe cele mai înalte culmi ale științei mondiale, ales membru în numeroase comitete, și societăți internaționale, în Societatea Internațională de Matematică și Mecanică Aplicată, în Academia de Științe din New York, în Consiliul Internațional de Tribologie, în Societatea Americană a Inginerilor Mecanici și așa mai departe, V.N. Constantinescu ne-a apărut ca un exemplu de modestie și măsură.

OVIDIU IOANIȚOIA

Legea nu mă împiedică să muncesc la 75 de ani

Există în cartea de telefon a Capitalei 4217 Popești. Din aceștia, 56 se cheamă Victor Popescu. E foarte probabil să fie în București încă multe mii de Popești fără telefon. Țara e plină de Ionești și de Popești. Cîți vor fi fiind cu toții, greu de spus. De aceea, orice Popescu remarcabil trebuie, vrînd-nevrînd, să-și împartă gloria muncii sale remarcabile cu mulțimea extraordinară de anonimi — sau cu mulțimea anonimă de oameni extraordinari — ce, prin voia sorții și obiceiul poporului, Popești se cheamă. Unul din cei mai de seamă Popești ai țării se cheamă Victor Popescu și este autorul a mai bine de o sută proiecte importante în specialitatea construcțiilor metalice. Cum e și normal, profesorul lui și omul care l-a făcut pe Victor Popescu mare specialist în construcții metalice și cadru universitar se numește Ionescu. Sau, mai exact, Ion Ionescu.

Istoria, cum vedeți, se repetă. Victor Popescu, fost și încă profesor la Institutul de construcții, a împlinit 75 de ani de viață și 50 de ani de activitate didactică. Omul acesta mărunț și bonom, avînd veșnic între buze o jumătate de țigară de foi groasă, omul cu înfățișare modestă și prietenoasă, care la 75 de ani își socotește timpul fiecărei zile cu multă rigoare, cu „trîia de a nu avea timp pierdut”, a semnat cîteva din cele mai spectaculoase proiecte realizate ale construcției socialiste în România după cum urmează: hala laminorului de țevi de la Roman, hala blumingului și a cuptoarelor adînci de la Hunedoara, noua hală a oțelăriei de la Reșița, hala laminorului de tablă groasă de la Galați, halele metalice de la Întreprinderea de anvelope Danu-

biana, multe, foarte multe și diverse mari construcții metalice, de la proiectul pentru susținerea Sălii Palatului, la proiectul construcției metalice pentru un circ în R. P. Mongolia, de la conducta de apă București-Arcuda, la podul metalic al funicularului peste orașul Reșița, de la structura metalică a termocentralei Rovinari, la stâlpii de susținere ai unor linii magistrale de transport pentru energia electrică. Victor Popescu are contribuții însemnate în locuri și situații dintre cele mai neașteptate. El este, de exemplu, proiectantul liniei de tramvai București Noi și al unor depouri pentru tramvaie care, la vremea aceea, în 1932, reprezentau prima realizare de seamă a inginerilor români în domeniul pinzelor subțiri de beton armat. Fără a exagera prea mult, am putea spune că nu se află construcție metalică, de un anume interes tehnic și de o anumite greutate în planurile de dezvoltare industrială, care să nu-l fi prînit direct sau prin intermediul studenților pe prof. ing. Victor Popescu. Dacă la acestea mai spunem că profesorul a format, prin activitatea la catedră, la planșeta de proiectare, în munca de șantier mii, multe mii de ingineri constructori, care sînt mîndri că i-au fost studenți și colegi, nu spunem totul. La 75 de ani, Victor Popescu este profesor consultant la facultate, unde e prezent de două-trei ori pe săptămîină, conduce lucrări de doctoratură, oferă îndrumare și soluții în calitate de consilier la proiectarea gigantului siderurgic de la Căldărași.

Treaba cea mai frumoasă, faptul plin de umor și speranță este că Victor Popescu nu îmbătrînește. A fost sărbătorit odată, în 1972, cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani. Întîmplare mare la care au venit colegii lui, de 70 de ani, și ei profesori din institut, ingineri cu funcții mari și foarte mari în aparatul de stat și de partid, studenții lui de odinioară, în fine, mulți din cei care-i datorează ceva. Și cei datori sînt foarte mulți. La 75 de ani, o nouă sărbătorire, cu observația că

Victor Popescu este azi ceva mai tînăr ca ieri. Un proces biologic bizar, pe seama căruia magistrul face glume în tipare ingineresti:

— Totul e o chestiune de interpretare și proporții, tovarășe dragă. Dacă zicem trei sferturi de veac, avem cifra trei, care nu e mare lucru. Putem zice șapte decade și jumătate, și e la fel. Vedeți, am avut răspunderea atîtor proiecte de milioane, rigla de calcul și mașina de calcul m-au pus atît de des în fața unor numere mari, metalul care intră în construcțiile proiectate de mine mă obligă să mă gîndesc ce va fi cu ele peste ani, peste zeci de ani, peste secole chiar încît, pur și simplu, faptul că eu am mai împlinit cîteva ani peste 70 n-are nici o importanță. Important este că muncesc cu mare drag. Am ieșit la pensie, în 1972, fiindcă n-am putut să ies mai tîrziu. Legea nu-mi dă voie. Legea însă nu mă împiedică să muncesc, exact ca la 60 sau ca la 50 de ani.

Profesorul se plîmbă prin micul său birou cu minile la spate, ca într-o sală de curs. Mestecă între dinți un trabuc, care se stinge mereu. Îl ia în mînă, îl privește cu un fel de uimire jovială și scapără un chibrit. După un minut, trabucul se stinge din nou.

— Eu, stimate tovarășe, am aflat plăcere chiar și în proiectarea unor treburi mărunte. Nu mărima obiectivului îi dă inginerului satisfacții profesionale, ci calitatea soluției adoptate. În tinerețe, pe cînd lucram ca inginer începător la Societatea de tramvaie București, aveam o lucrare foarte grea care trebuia executată noaptea, într-un interval de cinci ore. Poziția lucrării impunea intreruperea circulației pe mai toate liniile Capitalei, fiindcă toate mergeau spre Gara de Nord. Șeful secției considera că cinci ore nu sînt de ajuns și nu voia să-și ia răspunderea. I-am propus să facem schimb de funcții pentru cinci ceasuri, să preiau eu toată responsabilitatea acțiunii. O gîndisem în cele mai mici detalii, luînd în calcul chiar psihologia muncitorului. Treaba a fost gata așa cum socotisem, cu un minut înainte de apariția primului tramvai. Din el a coborît șeful secției și m-a felicitat. Eu am mai fost felicitat după aceea, cu diferite prilejuri, am primit multe ordine și medalii, am fost făcut profesor universitar emerit, dar stringerea de mînă din dimineața aceea oarecîre n-am s-o uit niciodată. Atunci am avut confirmarea deplină a ideii că ingineria este o chestiune care implică multă viață, multă prevedere, că este un fapt total care îți cere să iei în considerație totul. Un amănunt uitat îți poate da peste cap toată munca.

Din nou istoria cu trabucul. Profesorul îl pipăie cu mare blîndețe și pregătește chibritul. Îl întreb dacă peste cele 100 de proiecte importante pe care le-a semnat ar fi putut realiza mai mult.

— Aș fi vrut să semnez 200 de proiecte importante. De fapt, așa fi putut, numai că eu sînt un inginer de modă veche. Eu am absolvit, în 1928, renumita școală politehnică, secția construcții. Aici am învățat de toate: construcții, drumuri și poduri, urbanism chiar. În consecință, am lucrat proiecte din domeniul azi diferite și am predat de toate: construcții rurale, circulație și mijloace de transport în comun, metode noi de calcul în proiectarea construcțiilor metalice, poduri metalice și altele. Nu mi-e rușine să spun că așa îndrăzni și proiectul unui coteț, dacă problema pe care o pune mi-ar părea interesantă. Ingerul trebuie să aibă modestia să facă totul bine, indiferent de mărimea investiției de care răspunde. Să nu uite că binele țării se construiește cu eforturi felurite. Toate trebuie să fie solide și primitoare, functionale și îndrăznețe în gîndire. Pentru mine, hala Slebingului de la Galați, Sala Palatului și Sanatoriul Balotesti, lucrat pe cînd eram pușin mai tînăr ca acum, sînt același lucru. Stau toate la loc de cîntec în conștiința mea. Nu am să-mi repropoz nimic în munca didactică. Construcțiile, al căror proiect l-am semnat, nu mi-au dat, după execuție, probleme. Cauza e una: noi, inginerii, facem creație în colectiv. Aceste lucrări, despre care vorbim, nu sînt opera mea. Sînt opera noastră, Popești, Ionești și tot astfel, ingineri tineri și vîrstnici.

Profesorul Victor Popescu privește cu multă înțelegere la trabucul stîns pe veșnicie și aprinde unul nou. Ar urma ora a doua a cursului ce-l ține cu ocazia împlinirii vârstei de 50 de ani de inginerie. În general, și cîteva decenii în primul plan al industrializării socialiste în România. Avem toate motivele să gîndim că notițele acestei ore le vom publica peste cinci ani.

TUDOR OCTAVIAN

Eoare mai puțin important un anestezist decît un chirurg?

Conferențiarul George Litarczek, șeful Clinicii de anestezie și terapie intensivă de la Fundeni, recunoaște sincer că apropierea sa de anestezie, specialitate interdisciplinară a medicinei în cadrul căreia i se atribuie, pe bună dreptate, merite și contribuții fundamentale, de des-

chizător de drumuri, s-a petrecut mai degrabă întîmplător. După terminarea facultății, încheiată la București în 1950, a făcut cîteva ani buni chirurgie, supravegheat îndeaproape de profesorul Hortolomei, care a fost sedus de la bun început de capacitatea de muncă și de seriozitatea mai tînărului confrate. Pe vremea aceea au apărut la Clinica de la Colțea cîteva aparate noi de anestezie și George Litarczek s-a apucat, după vorbele sale, să le descifreze și, cu timpul, să le îndrăgească. Sfîtuț de alți doi corifei ai medicinei noastre, profesorii Voinea Marinescu și Juvara, Litarczek s-a dedicat tot mai mult anesteziei și mai apoi terapiei intensive, întemeiată la noi de profesorul Zorel Filipescu, la Spitalul de urgență, impunîndu-se treptat și devenind după mulți ani un nume de prestigiu în perimetrul anesteziei românești și internaționale, personalitate medicală de prim ordin.

Scriind despre doctorul Litarczek, intenționăm în cele ce urmează nu doar să înfățișăm cititorului o biografie exemplară, pusă în slujba însănătoșirii bolnavilor, ci și să reparăm o nedreptate comisă la adresa unei meserii: aceea de anestezist, mai puțin spectaculoasă decît cea de chirurg, dar la fel de importantă în cadrul complex al operației de redare a sănătății. Neavînd de combătut o boală în sine (nimeni n-a suferit și nu va suferi vreodată de... anestezie), specialitatea respectivă a fost și uneori mai este ignorată fără motive, o mentalitate mai veche socotindu-l pe anestezist doar ca pe un ajutor al chirurgului, un fel de umbră a acestuia, necesar din cînd în cînd. Adevărul este cu totul altul în cadrul medicinei moderne, ce nu se poate sustrage sub nici o formă spiritului de echipă, de muncă în colectiv, iar el merită consemnat ca alare. Anestezistul are rolul de a menține în funcție respirația, circulația și excreția, funcțiile metabolice și funcțiile de bază ale sistemului nervos, ajutîndu-l pe bolnav să reziste agresiunii operatorii. El creează chirurgului condițiile ideale de lucru, supravegînd bolnavul în perma-

nență, un bolnav care nu mai este obligat să doarmă, ca în epocile mai vechi ale medicinei, dar care nu trebuie să simtă durerea. Dacă partea de somn e uneori superficială, tocmai pentru ca reacțiile celui întins pe masa de operație să fie mai exact controlate, partea de analgezie se realizează întotdeauna pînă la capăt, anestezistul punîndu-l pe bolnav într-o stare în care să participe, dar în care să nu-și aducă aminte.

Altfel spus, anestezistul este egal chirurgului. De fiecare dată însă munca primului e mai complicată și de mai lungă durată în concepția scolii noastre de medicină, una dintre cele mai rodabile și mai apreciate pe plan mondial, el a-vînd obligația „să adoarmă” bolnavul în cursul unei agresiuni operatorii, dar și să-l pregătească minuțios de operație și să-l urmărească după aceea împreună cu terapeutul respectiv, săptămîni și chiar luni de zile. Așa se face că bogata casualistică a conferențiarului Litarczek cuprinde nu doar supravegheri de cîteva ore, fiecare cu un consum nervos neobișnuit, cît cuprinde strădăni prelungi, în decursul cărora anestezistul n-a părăsit clinica mai multe zile și mai multe nopți la rînd, uneori patru, dormind pe furate, la căpătîiul bolnavului.

Ca urmare a calităților enumerate, conferențiarul Litarczek, de mai multă vreme vicepreședinte al Societății române de anestezie, specialist cu stagii practice în spitale din Londra, Glasgow, Leyda, Amsterdam, Dîsseldorf, Hamburg, Meinz și așa mai departe, a ajuns o autoritate a anesteziei mondiale. Invitat la diverse congrese și mese rotunde, a străbătut toată Europa, ducînd cu sine nu numai numele trecut în buletin, ci și renumele scolii românești de medicină. A fost ales membru al Societății germane de specialitate și al celei austriece, s-a văzut cooptat în colegele de redacție ale unor publicații de profil cu mare prestigiu științific, la „Der Anaesthetist” din Heidelberg, la „Anesthesiology and Resuscitation” din Varșovia, la „Journal of Pharmacology” din Londra etc.

Astăzi, cînd grație perseverenței sale și meritelor sale de organizator și metodolog funcționează pe teritoriul medicinei noastre peste 700 de anesteziști, foști elevi ai săi sau ai profesorului Zorel Filipescu, altă somitate în materie, conferențiarul George Litarczek e convins că — privînd înapoi — are toate motivele să se declare mulțumit.

Sentimentul acesta îi se pare normal, numeroaselor vieți salvate prin veghea și priceperea sa adăugîndu-se — ca o consecință firească — un merit fără egal în aria medicinei românești: acela de a ridica meseria de anestezist la cel mai înalt rang.

EMIL NEGOIȚĂ

Ce mai faceți, doctore Mihai Zavergiu?

— Aud ?
— Ce mai faceți ?
Repet întrebarea nu pentru că doctorul Mihai Zavergiu n-ar auzi prea bine, eu am vorbit prea încet.

— Ce să fac, la mine sînt veșnic înfîplări pentru că mă ocup de o problemă care interesează pe toată lumea. Uite, de cînd metoda mea a apărut la voi în revistă, am corespondență foarte mare, practic din toată țara. Asta mă bucură. Faptul că încă nu mi s-a tipărit lucrarea nu mă bucură. Nici pe mine, nici pe nimeni, e cerere, vin la mine oameni să mă întrebe cum, ce fel ? Ce mai fac eu ? Am 83 de ani și vezi cum arăt, după ce am avut 21 de boli, două războaie, exantematic, oho... Fără medicamente !

Mihai Zavergiu arată într-adevăr bine, ilustrîndu-și metoda cu el însuși. Părul lung și alb îi înzăpezește fruntea înaltă, sub care ochii privesc cu neastîmpăr, gata să confirme sau să infirme interesul cu care îl ascuți. Se mișcă vioi, fără opințiile la care i-ar da dreptul vîrsta. Am straniu sentiment că este mai tînăr decît însăși casa pe care o locuiește, pe pereții căreia tablourile parcă alunecă de zeci de ani.

— Fără ?
— Da, fără medicamente. Poți să scrii asta ? Cincizeci la sută din medicamente sînt toxice, douăzeci și cinci n-au nici un efect și abia restul de douăzeci și cinci la sută sînt bune. N-am spus-o eu, așa afirmă directorul O.M.S.-ului. Eu am ajuns să înlătur medicamentele plecînd de la raționamentul : mîncăm mult, fumăm sub sau peste 20 de țigări, bem, unii peste măsură. Nu mai vorbesc de alimentele greu digerabile. Or, toate acestea înseamnă un travaliu mare pentru inimă. Sărmana de ea ! Ajut-o, deci. Cum ? Prin vasodilatație generală periferică zilnică. Trebuie să antrenezi sințele, să îmbunătățești circulația lui ca să elimini reziduurile, deșeurile.

— Pare simplu ca și mersul pe jos.
— Am spus eu că nu e simplu ? E un lucru cunoscut, nici o filozofie. Oul lui Columb. Totul e să practici metoda. Eu, dacă nu o practicăm, nu mai aveam acest dialog. Vezi, băile, gimnastica au o eficacitate temporară. Pe cînd, practicînd automasaajul nu numai că elimini niște dureri aducînd singele unde trebuie (la artroză, cefalee, dureri de șale etc.), dar mai ales preîntîmpini boala. Un vechi aforism chinezesc grăiește în felul următor : „marele medic nu este cel care tratează boala, ci cel care tratează ce nu este încă...”

— Cum așa, metoda dumneavoastră este unică în acest sens ?

— Nicidecum, nu elimin celelalte metode de tratament dacă sînt bune. Atît numai că eu cred — poți să scrii asta ? — că astăzi e o explozie de medicamente care fac mult rău. Și că oamenii privesc mai mult spre ele decît spre ei înșiși, nedescoperind fiecare propriile lui posibilități de prevenire a bolii. Dacă lăsăm cenușa în sobă azi, mine, poimîine, soba nu mai are tiraj, nu mai încălzește. Exact se petrece și în biologia umană : ne hrănim, hrana, prin metabolism, ajunge la celulă și în urma acestui proces zilnic rămîn deșeurile. Ce facem cu ele ? Nimic. Ele ce ne fac ? Rău. Logic, deci trebuie să le eliminăm. Înțelegi ? Prin simplitatea sa biologică metoda mea este pe înțelesul tuturor. Inima în antrenament, prin masaj și oxigenări, pulsează 90—100 cm cubi de singe, pe cînd în repaos numai 50 cm cubi. Jumătate, vezi ? Tot în repaos inima folosește numai 70 la sută din singe, pe cînd în antrenament ia și singele de rezervă și ajunge aproape să folosească 100 la sută. Singele vine în celule de două ori mai mult, curățat, elimină toxinele, formînd pe același cm pătrat de 10 ori mai multe capilare.

— Unii spun însă că nu au timp de automasaaj. Și atunci resping metoda.
— Știu. Zic că metoda mea e bună numai pentru pensionari. Nu-i adevărat. Dacă ar cunoaște-o pe de rost, n-ar mai sta să se uite în carte și atunci ar reuși ca în fiecare dimineață s-o practice minimum 30 de minute.

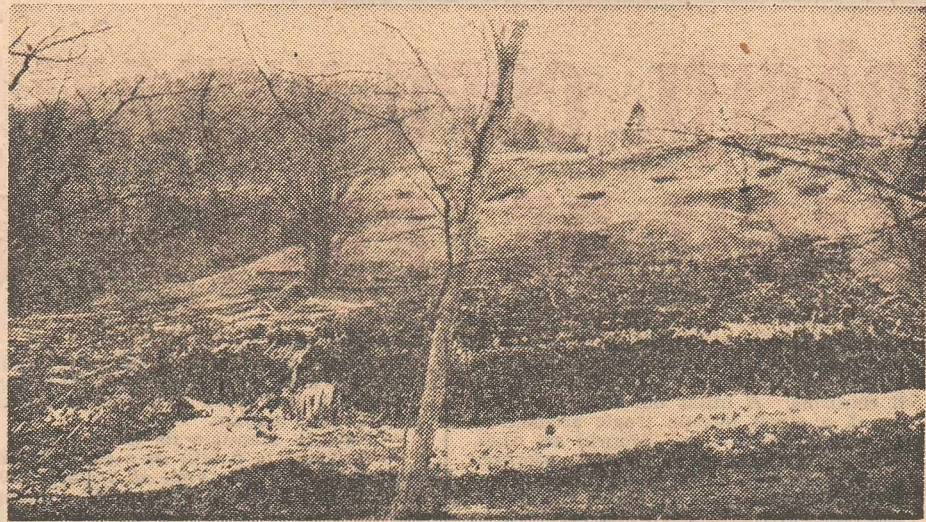
— Există cartea ?
— Încă nu. Am litografiat 17 pagini, atît. Și vin oamenii să mă întrebe cum să facă să scape de durerile de cap, de tulburările de vedere, de tot felul de boli care îi amenință.

— Cînd credeți că proiectul dumneavoastră va deveni realizabil ?
— S-ar putea să nu trăiesc pînă atunci, deși cunoscuții mei cred că voi atinge centenarul.

— În spatele casei se întinde o grădină destul de mare și de aceea neobișnuit în acest perimetru de piatră al orașului. O grădină la fel de frumoasă ca și grădinarul său, doctorul Mihai Zavergiu.

IULIAN NEACȘU

flacăra martor ocular

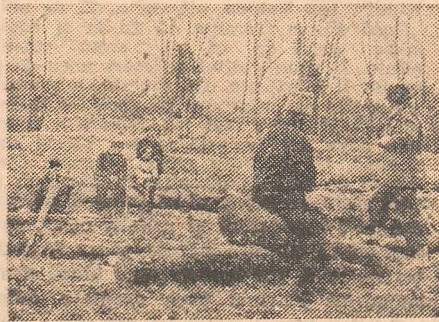

Muntele pleșuv sau cum s-a pus la I. A. S. Rîșnov căruța înaintea cailor !

Pe cei patru îi interupem din visare și taifas. Văzîndu-ne nădușiți și plini de noroi, trăgîndu-ne sufletul după o jumătate de oră de urcuș dușmănos pe Valea lui Dobre, în plin munte, forestierii schimbă între ei priviri compătimitoare la adresa noastră, dar nu zic altceva decît „ziua bună”. Hainele noastre de oraș, ajunse ca vai de ele după parcurgerea unui drum aproape impracticabil, îi fac — pricepem — curioși cu privirea, dar nu și cu vorba, tăcerea oamenilor de la munte, plecată din ideea că treburile fiecăruia sînt mai degrabă ale lui, funcționînd cum se cuvine. Dinșii beau tutun, privesc la soarele ce strălucește dinspre crestele Tîgăneștilor și, din cînd în cînd, scapă cite un cuvînt, absenți parcă la vînturarea noastră prin munte și la aparatul de tras imagini.

E marți, 1 februarie, ceasul arată o oră de prînz, iar Valea lui Dobre, aflată la cîteva kilometri buni de Rîșnov, pe drumușorul care leagă orașul de fosta uzină de apă, pare un imens depozit de lemne. Mii și mii de copaci doborîți la pămînt, unii sub formă de busteni, alții adunați deja în stive, după cum se pot vedea și în fotografiile alăturate, umplu versantul muntelui, devenit pleșuv prin defrișare.

Cam cîte lemne să fie aici ?, întrebăm, după ce am străbătut, în sus și-n jos, la stînga și la dreapta, pădurea culcată la pămînt. Dumitru Puiu, de felul său din Malul cu Flori al Dimboviței, lucrător în

cadruul întreprinderii forestiere din Brașov, secția Rîșnov, se arată cel mai vorbăreț dintre cei patru și zice :

— Apoi eu nu știu și nici nu mi-i treaba, dar l-am auzit pe maistrul Neculai Blaj zicînd că or tot fi patru mii de metri cubi de lemnișor. Păcat de el că a fost cîndva zdravăn, dar acum nu mai face mulți bani.

— De ce să nu mai faci bani ?!

Puiu Dumitru întoarce ochii către ortacii săi, Barbu Pantelimon, Puiu Ion și Constantin Grecu, consideră că rezerva sa de vorbe s-a epuizat și se mulțumește să ridice din umeri.

Da' dumneavoastră nu vedeți ?!, se mîră un altul. Fără să fim cine știe ce familiarizați cu treburile astea, vedem și noi, lemnul pare să fie tăiat de mult și începe să se strice, dar simțim nevoia unei confirmări și insistăm.

— Acum e sufocat, vine răspunsul. S-a copt și o fi bun numai de foc iar asta-i rău, căci lemnișorul ăsta ar fi mers bine și la construcții, și la celuloză. Dar nu-i treaba noastră.

— Dar treaba dumneavoastră care-i ?

Din nou tăcere și apoi mai multe răspunsuri din care deducem că forestierii se

află aici, pe Valea lui Dobre, de nu prea multă vreme, parchetul acesta fiind preluat de întreprinderea lor abia de anul trecut, iar pădurea fiind tăiată mai înainte de către I.A.S. Rîșnov, au auzit și dinșii, pentru ceva pășuni. Îi miră, înțelegem, faptul că lemnul a rămas atîta amar de vreme în munte, vreo trei ani poate, dar treaba asta nu-i surprinde prea mult, explicația fiind la îndemîna oricui. Neexlînd nici un drum de acces, lemnul a rămas în pădure, dinșii aflîndu-se la fața locului tocmai pentru a face ceva, nu chiar un drum, căci asta e treaba altora ! ci mai degrabă un jgheab de scurgere, pe care l-au început, dar pe care n-au cum să-l încheie, din lipsă de materiale și utilaje.

Mai facem o poză, ne mai minunăm cît lemn zdravăn a putut fi ignorat, mii și mii de metri cubi, lăsat sub bătaia soarelui și a ploii, degradîndu-se considerabil, mai schimbăm unele vorbe cu prea tăcuții forestieri, apoi facem cale întoarsă și ne oprim la Rîșnov, la sediul I.A.S.-ului din localitate. E ora unu și jumătate, soarele continuă să alunge ultimele picle de ceață, intrăm în unitatea respectivă, batem la citeva uși și nu găsim pe nimeni. Ni se spune că directorul, pe care vom afla că-l cheamă Constantin Stănișor, e plecat la trust, cu planul pe 1977, iar inginerul șef se află în drum spre gară, urmînd să prindă trenul de Brașov, fiind dînsul puternic amenințat de o gripă. Unul dintre noi rămîne să mai caute, nimerînd peste uși vraise și peste ștampila unității, aflată la bună vedere pe un birou, celălalt aleargă, îl ajunge pe inginerul șef, îi spune despre ce e vorba, omul nu pare prea încîntat, dar acceptă să facă totul pentru noi, bucuros mai ales la auzul veștii că, în schimbul unei discuții de cîteva minute, îl vom duce cu mașina pînă la Brașov, să se trateze.

Inginerul șef se numește Ion Popa, știe despre ce e vorba, dar nu crede că I.A.S.-ul are vreo vină cu privire la lemnul uitat pe Valea lui Dobre, asta de-acum — ne explică puțin agasat — e treaba I.F.-ului, fiecare să se descurce cum o ști !

— Tovarășe inginer, cînd a început tăierea lemnului ?

Nu știe prea exact. Unitatea în care ne aflăm s-a înființat abia în 1975, iar tăierea pădurii, dacă-și amintește bine, s-a declanșat în 1974, pe cînd fermele aparțineau de I.A.S. Codlea.

— Cam cîți metri cubi să fie acolo ?

— Vreo trei mii. Mă rog, poate patru. Ele au fost doborîte pentru a face loc pășunii pentru vitele noastre. Noi avem

vite foarte frumoase și am făcut, în ultima vreme, defrișări pe vreo trei sute de hectare spre a extinde pășunile. Defrișări legale, pentru care nimeni nu ne poate trage la răspundere.

— Nici pentru lemnul de pe Valea lui Dobre nu vă poate trage nimeni la răspundere ?

— Acum e al I.F.-ului.

— Am mai auzit asta, dar I.F.-ul l-a preluat abia anul trecut și după cum am văzut la fața locului încearcă să-l valorifice. I.A.S.-ul n-avea interes să-l valorifice ?

— Ba aveam. Una că puteam lua niște bani pe el, alta că eliberam pășunile. Lemnul acoperă cam șaptezeci din cele trei sute de hectare despre care vorbim. Am încercat noi să-l scoatem din munte, dar nu s-a putut.

— Din ce cauză ?

— N-am avut nici un drum de acces.

— Poate ar fi fost mai normal să se facă întîi drumul și abia apoi să se treacă la tăierea pădurii. Din cite știu noi, lemnul continuă să fie un tezaur natural de mare preț al țării, protejat de legi și protejat de grija oamenilor. Ce părere aveți ?

— Așa e.

— Dar despre chestia cu drumul ce părere aveți ?

— Trebuia făcut un drum și abia după aceea doborîta pădurea. Noi am încercat cite ceva, exista pe acolo un drum de căruțe, dar h-am reușit, roata intra pînă la butuc, apoi am renunțat, dar cred că aveți dreptate, era mai bine să fi tăiat mai întîi un drum. Dar să știți că acum lemnul de pe Vale e al I.F.-ului.

Grăbindu-se inginerul șef, am încheiat discuția aici, dar nu la fel de repede putem pune punct acestui reportaj, care vrea să sublinieze că din lipsă de interes sau din neglijență mii și mii de metri cubi de lemn au zăcut vreme de trei ani — și continuă să zacă — pe un munte, devenit pleșuv, din preajma Rîșnovului, pierderile nefiînd greu de calculat. Socotînd, fără a intra în detalii, că numai un sfert din cei patru mii de metri cubi ar fi putut fi, în condițiile unui transport prompt, folosit în construcții, la ridicarea locuințelor de care oamenii acestei țări — chiar și în condițiile ritmului accelerat al dărilor în folosință — continuă să aibă nevoie, ajungem la concluzia că delăsarea factorilor responsabili de la I.A.S. Rîșnov a privat unitatea — după calculul că un metru de lemn pentru construcție e cu vreo patru sute de lei mai scump decît unul pentru foc — de aproape o jumătate de milion de lei !! Altfel punînd problema, adică apreciînd că o sobă are nevoie cam de opt metri cubi spre a ieși dintr-o iarnă medie, avem imaginea cîtorva sute de focuri care au consumat combustibil din alte surse, în vreme ce lemnul sănătos de pe Valea lui Dobre stătea uitat sub soare și sub zăpadă, pentru foarte simplu motiv că s-a procedat acolo mai întîi la tăierea pădurii, fără ca cineva — oameni, firește, plății și pentru asta — să se întrebze pe unde va fi coborît lemnul respectiv din pădure !!

Altfel spus, la I.A.S. Rîșnov s-a pus căruța înaintea cailor, dar e greu de crezut că într-o țară ca a noastră, în care fiecare bun e chivernisit cum se cuvine, spre folosul societății, nimeni nu va fi tras la răspundere pentru o asemenea neglijență, atît de păgubitoare. Diluarea responsabilităților și căutarea scuzelor constituie, după opinia noastră, subterfugii, mai mult sau mai puțin justificabile cu hirtii la îndemînă, dar ele nu reprezintă — și nu pot reprezenta — explicații valabile pentru o stare de fapt condamnată, ușor de constatată la o oră de mers din Rîșnov, pe un munte pleșuv cu mii de metri cubi de lemn aflați în curs de degradare.

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■
DUMITRU GRAUR ■
Fotografiile autorilor

PĂRINȚI PĂRĂSIȚI, COPII INGRAȚI ȘI RECLAMAGII DE PROFESIE

Am primit din mai multe colțuri de țară scrisori prin care ni se înfățișează situația disperată a unor oameni bătrâni, obligați să suporte neomenia și ingratitudea propriilor lor copii. Din păcate, așa cum o vor demonstra rândurile care urmează, în spatele strigătelor de alarmă nu se ascunde întotdeauna adevărul adevărat, ci, de la caz la caz, invidii meschine, birfe măruntă sau uneori minciuna și calomnia unor reclamagii de profesie.

Suflet bolnav de invidie

..... la vârsta de 60 de ani am o măicuță de 86 de ani și mă doare durerea dinsei. Spun aceasta deoarece sintem doi frați. Dar celălalt frate, Octavian, nu a mai vizitat-o de 6 luni, perioadă în care așa după cum scrie dînsa într-un bilețel pe care mi l-a dat să i-l înminez, nu i-a adus o piine de 2 lei. Iar gestul cel mai cumplit pe care îl face e faptul că îi trimite lunar, prin poștă, suma de lei 100 (una sută). Și nu este un oarecare, un neavut. Este șeful Personalului la Tehnoimport. A fost plecat la Moscova cu expoziția „România azi”. Timp de aproape o lună. A venit de-acolo cu aspirator, păpușe și îmbrăcăminte pentru o nepoată pe care a înfiat-o. Dar mamei noastre nu i-a adus o basma. În ultimul timp a fost plecat în Iugoslavia. Are proprietate personală. Soția dînsului are pensie 1.000 (una mie) lunar. De la un nepot pe care îl găzduiește de cîțiva ani primește 600 (șase sute) lei lunar. Dacă i-am atras atenția ca un frate mai mare, am fost jignit. Și atunci m-am gândit să vă scriu dvs., pentru a găsi o soluție onorabilă. M-am gândit să public în rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” scrisoarea mamei către el, pentru a-i înmuia inima și a deveni mai uman. „Dragă Octăvel, mamă. Cum de-te rabdă inima să nu-mi deschizi ușa casei de aproape 6 luni. În tot acest timp nu mi-ai adus o piine de 2 lei. Oare numai Nelu este copilul meu? Ai ajuns pînă acolo că-mi trimiți 100 lei prin poștă. Tot etajul ride de tine, maică. Dacă muream în acest timp nici nu știai. Ai milă de bătrînețea mea, maică. Mi-e dor de tine. Vreau să te mai văd o dată, maică. A ta mamă îndurerată, Ilinca Antonescu. 23 noiembrie 1976”. De asemenea vă fac cunoscut că posed cupoanele mandatelor poștale din care rezultă suma trimisă mamei lunar”. (Am respectat ortografia petentului — n.a.)

— La cît timp te vizitează Octav, măicuță?
— La o săptămînă, la două...
— Dar Nelu?
— A venit și azi dimineață. Mi-a bătut o cîrpă la geam ca să nu mai intre vîningine. Dar nici el nu vine prea des.
— Nelu cît îți dă pe lună, măicuță?
— Ce să mai spun, că aude lumea. Cîncizeci de lei, dar îmi aduce mai des de-ale gurii. Brînză de vaci la pachet, franzele, uneori pasăre...
— De ce nu se iubesc copiii matală, măicuță?
— Nu știu, mi se pare că s-au certat pe niște locuri de veci la cimitirul Străulești... Mi se pare că două le-ar fi vindut Nelu, nici n-o să aibă unde să mă îngroape și eu nu mai am mult pînă o să mor. O să mă găsesc într-o zi cu duhul dat. Fără nici unul lingă mine. E greu să fii bătrîn, maică...

Realitatea ne confirmă bănuiala. Tonul scrisorii pe care ne-a adresat-o Ion Belingher din București striga prea mult a denunț și invidie, dar cum reporterul nu se conduce numai după intuiție am fost pe teren în str. Teodor Aman nr. 22. Precum a reieșit și pînă acum, într-adevăr, bătrîna Ilinca Antonescu nu trăiește chiar pe roze și cel mai mult suferă de lipsa de afecțiune, suferă moral și nu de foame. Chiar dacă bătrîna are o singură rochie care ar trebui spălată mai des — și ea nu prea poate asta — chiar dacă mica ei cămaruță ar trebui să fie mai des curățată, și ea nu mai poate să facă asta, chiar dacă ar avea nevoie să mînce mai des supă caldă pe care ea n-o mai poate găti, fiindcă nu mai vede, cel mai mult suferă că fiii ei nu se înțeleg între ei și nu „se au ca frații”. La drept vorbind n-o vizitează prea des nici unul, nici altul, dar e un sfruntat neadevăr faptul că Octavian Belingher n-a fost la ea de 6 luni de zile. Bătrîna nu-și prea amintește să fi scris cu mina ei acel bilet, iar fiul ei mai mic îi trimite banii prin poștă „ca să am oricînd o probă inatacabilă, deoarece fratele meu mă amenință mereu că o să mă acționeze în judecată că n-o ajut pe mama”. Octavian Belingher e un om onest, atît la serviciu, cît și în viața de familie. E chiar un om de o omenie mai aparte. Îmi mărturiseste că n-a pu-

tut s-o ia pe mama lui la el acasă, fiindcă niciodată n-a acceptat-o pe noră-sa, pe soția sa, lucru pe care de fapt bătrîna îl confirmă. A înfiat doi nepoți a căror mamă a murit într-un tragic accident și pe care îi crește ca pe propriii săi copii, pentru unul dintre ei făcînd sacrificii chiar. Cel mare, de 21 de ani, are acum o meserie și este un tînăr serios și nu-i dă, așa cum otrava neadevărului încearcă să ne inducă în eroare, acea chirie de 600 lei tatălui său. Pe sora acestuia a luat-o într-o situație în care nu știu cîți oameni ar fi făcut acest gest de mare omenie și răspundere. La 5 ani fetița nu vorbea. A dus-o la medic, logopezi, psihologi, a îngrijit-o ca un adevărat părinte și azi este un copil ca toți copiii.

Da, Octavian Belingher are și „proprietate personală”, o casă construită cinstit, cu credit de la stat, așa cum oricare dintre cetățenii acestei țări are posibilitatea, și-și plătește la fel de cinstit ratele lunare. Este capul unei familii de 4 persoane, pînă nu demult l-a avut în familie și pe soțul său, și totuși, precum mărturiseste singur, nici pe mama sa nu a neglijat-o. Recunoaște că poate e puțin o vizită săptămînală la un bătrîn a cărui sănătate poate face oricînd surprize, dar uneori s-a lăsat otrăvit de răutățile fratelui său, al-teori a fost foarte ocupat profesional, al-teori cuprins de griji și de preocupări pentru fetița pe care a voit s-o aducă la starea unui copil normal.

E adevărat că, privit din optica invidiei, Octavian Belingher are mai mult decît Ion Belingher. Dar are mai mult fiindcă în viață a muncit mai mult și mai serios. În concluzie, e dramatic și trist că invidia măruntă, meschină, care a ucis sentimentele frățești, chinuiește bătrînețile, poate ultimele zile ale unei bătrîne care își iubește în mod egal copiii. Și acum, printre vîlurile care i-au acoperit o parte din minte, își amintește crimpele din copilăria lor. Devine însă perfect rațională la realitatea urii: „Nelu te-a trimis, nu-i așa?! Eu ce să fac acum?! Pe Octăvel nu pot să-l reclam că e bătut bun. Dacă nu vă spun nimic rău de el se supără Nelu și nu mai vine deloc. El poate să-mi deschidă mai des ușa, are timp mai mult, e pensionar. De, eu îi iubesc pe-amîndoi că sint ai mei... Spune-mi mata, ce să fac?!”

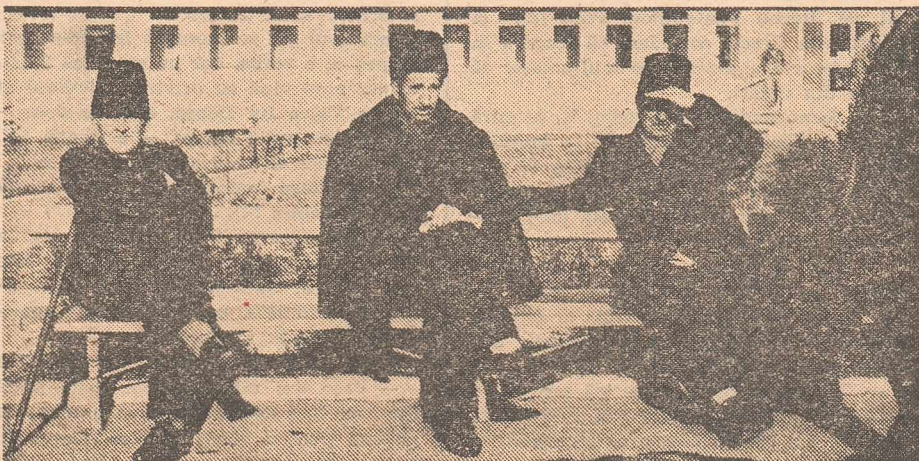
CICI IORDACHE

Să n-ajungi să-ți cumperi bătrîni, te costă mai mult și este dureros

Nicolae Garabet are 71 de ani și ne scrie următoarele: „Sînt bătrîn, am șase copii și nu mă ajută nici unul. Băiatul la care stau nu-mi dă de mîncare, mă bate și mă alungă din casa mea”.

Comuna Dărăști se află la 11 kilometri de București, are cam 3.500 de suflete și casele sînt risipite pe o întindere destul de mare. Casa lui Nicolae Garabet este situată în centrul comunei, cam vizavi de consiliul popular. Îl găsim pe bătrîn dormitînd într-o cameră mică, încălzită cu un godin care scoate fum.

— Care-i necazul? îl întreb.
— Eu am scris de supărare. Am cinci fete și un băiat, stau cu băiatul și de cînd a plecat nevastă-mea de acasă nu mă mai pot lipi de el.

— Cum adică?
— E ca un străin. Astă-vară s-a certat cu mine, am avut niște zile, nu-ți mai spun. M-a scos afară în prispă și era cît pe-aci să mă omoare.

— Nevasta dumitale de ce a plecat?
— A plecat la o fată de-a ei, la București. Mi-a zis că vrea să trăiască mai bine. Bătrînul scoate o scrisoare din partea nevastei și mi-o întinde. Uite, să te convingi. „Plec de la tine, ca să scap de chinuri și de băutura ta. Aici nu mă mai bate nimeni. Și nici nu mă mai injură. Am scăpat de necazurile pe care mi le făceai. Ai grijă de Nelu”. Uite ce putca să-mi scrie. O păstrez pentru tribunal că vreau s-o dau în judecată.

— Bine, dar scrisoarea asta te acuză pe dumneata. Te îmbătați, o bătea, lumea spune că biata femeie fugea și se ascundea în grădină. Spuneai că nu-ți dă nimeni de mîncare și că te bate fiul dumitale. Azi ai mîncat ceva?

— Acum îmi dă de mîncare, da din vară pînă în toamnă numai eu știu cum a fost.

Dumitra Stanciu are 45 de ani și este fata Floarei, soția lui Garabet, cea care a plecat în urmă cu cinci ani.

— Mama a fugit de la el. Ciinele nu pleacă de bine. O bătea, îi spunea vorbe urite. Bea de rupea. Și așa, bolnav, tot bea. Acum doi ani, cînd a căzut din căruță, tot beat era. Abia pe la miezul nopții, după ce s-a trezit și-a dat seama că îl doare. Eu știu că fii-su, Nelu, îl îngrijește. Ce mîncă el cu nevastă-sa și copiii, îi dă și lui. Noru-sa îl spală și el o injură. Fii-su are și el vacă cu lapte, are și el porc, munceste la colectiv și-i dă și lui din toate, dar, e drept, nu-i dă de bătut. M-am dus pe vară la ei, cînd erau certați, bătrînul avea în față ciorbă de pește și pește prăjit și două plăcinte. Îmi spunea că nu mîncă el de la asta, de la noru-sa adică, vrea să mă otrăvească.

Stancu Elena, fată lui bună:
— Nu ne-am ocupat prea mult de el. Dacă era frate-meu acolo, trebuia să vin în fiecare zi la el? Altfel, la săptămînă, îi mai ducem și noi de mîncare. Ultima nevastă, au trăit 35 de ani împreună, a plecat că nu s-au înțeles.

Fiul său îmi spune că „într-adevăr s-au certat în vară dar n-am dat în el. În schimb, cine i-a dat de mîncare pînă azi, din ce a trăit?” În săt vorbesc cu unul, din ce a trăit? Cu oameni de aceeași vîrstă, pentru că bătrînul este dărăștean și lumea îl cunoaște bine. Dumitra Stanciu, 77 de ani: „Eu sint vecin cu el și eu n-am văzut să-l bată cineva. În schimb am văzut-o pe noru-sa cum îl încălzea mîncarea, cum îi făcea focul. Floarea, nevastă-sa, era o femeie cumsecade, eu știu, o fi plecat de traiul prea bun pe care i l-a făcut bătrînul”. Ion Voinea, alt vecin, 77 de ani: „Dacă spune Garabet că fii-su și copiii n-au grijă de el, eu, spun cinstit, minte. Îi spune atîtea mîscări noru-sii și ea tot îl îngrijește. De răutate, a aruncat de multe ori mîncarea pe care i-o punea în față. Și copiii mai vin, fiecare îi aduce cite ceva, iar nevastă-sa n-a plecat degeaba”. Unul dintre gineri, Stancu, care fusese de față la discuția cu bătrînul, și care sîrise ca ars cînd am spus că normal era să-l îngrijească și ceilalți copii, să-i mai aducă mîncare mai des și nu de două ori pe lună, mă oprește apoi afară și-mi spune că bătrînul avea dreptate, adică „să-i dea fii-su, că lui i-a dat alîtea cînd a împărțit, noi n-am avut nimic”. Am stat de vorbă și cu primarul comunei Dărăști, Constantin Nicolae: „I-am chemat pe toți și i-am obligat să-l ajute pe bătrîn, încît acesta să aibă un venit al lui. După ce a avut accidentul, a făcut o cerere de ajutor și consiliul popular i-a dat 350 de lei. Dar a bătut prea mult. Cum prindea un ban, cum îl bea. Am vorbit cu copiii lui serios. Sint oameni în toată firea, așezați la casele lor. Chiar dacă nu sint toți

ai lui, unii doar ai nevastei, 35 de ani, bine, rău, el i-a crescut, e firesc să-l ajute, să nu-l lase. Are și pensie de la C.A.P., băiatul este bun, muncitor, lucrează și el la C.A.P. Dar nu se înțeleg acolo în casă. Cînd a venit bătrînul la noi să reclame situația, imediat am făcut anchetă. Dar e destul de greu s-o scoți la cap cu ei, să dai cuiva drepte. Pentru că bătrînul o fi cum o fi, dar, cum v-am spus, pe copii i-a crescut”.

Un om în vîrstă se plînge că este părăsit acum la bătrînețe, bolnav și neajutorat. Scrisoarea îi dă fiori. Realitatea, în schimb, te descumpănește. Bătrînul avea căruță și a muncit în viața lui mai mult pe cont propriu, s-a îmbătat cam la fel, ultimei nevaste i-a făcut zile grele. Copiii pe de altă parte au ajuns la casele lor, au ținut cont de „împărțeață” și își amintesc de el de două ori pe lună. Nimeni nu se gîndește la celălalt. Copiii îi ai cum îi crești, dar, vorba primarului din Dărăști, tot atît de adevărat e și faptul că bătrînii te costă cam mult cînd nu-i mai ai, și nici nu-i mai poți cumpăra.

O scrisoare neadevărată și plină de venin

Cetățeanul Ciucă Ilie din București, str. Prevederii nr. 26, bloc G-8, scara A, apartamentul 3, sector 4, ne scrie alarmat că în orașul B (voi evita unele nume și adrese din motive pe care le voi explica mai jos — n.a.) se consumă o mare tragedie, că două femei în vîrstă sint chinuite și maltratate de un individ fără scrupule, trîntor și ratat, individ care este fiul uneia și nepot al celeilalte dintre cele două rude, un băiat trecut puțin peste vîrsta de 20 de ani și care „de curînd le-a scos ușa din balamale de la camera lor, unde locuiau ele și a adus-o în curte și le-a zis culcați-vă și o să vă tai în bucățele”.

Orașul B. O stradă retrasă, o casă mică, veselă și cochetă ca un decor de operetă, în mijlocul unei curți din care mai lipseau doar zărzării lui Teodoreanu. Două femei, mamă și fiică, una de 86, cealaltă de 66 de ani mă privesc pline de uimire:

— Noi nu știm nimic, avem un băiat, într-adevăr, îl iubim, l-am crescut, credem noi, bine, este un băiat tare bun și ne înțelegem. Mai sint mici discuții, ca peste tot între copii și părinți, dar niciodată scandaluri.

— Și acest cetățean, Ilie Ciucă, cine este?

— O rudă de-a noastră, din București, dar nu înțelegem nimic. Cum poate scorni minciunile astea? Auzi, tăiate pe usă, nu e normal! Sintem în camera băiatului. O cameră din care nu lipsesc nici pozele de actori și mașini pe pereți, o cameră plină de machele de avioane care atestă o mare pasiune, o cameră curată și dichisită cu gust.

— Băiatul meu a avut ghinion să se îmbolnăvească de două ori grav. L-am îngrijit cum am putut mai bine. A scăpat de una, va scăpa și de asta, că merge mai bine acum. Din această cauză n-a putut să-și termine nici facultatea și a fost amînat și de la armată. Acum, e plecat la București la spital, la comisie, tocmai pentru așa ceva. A avut o viață mai grea și este și el mai nervos. Am avut grijă, să nu-i lipsescă nimic, acum, după ce a murit bărbatul meu, ne descurcăm și noi cum putem. Eu și mama avens pensie, el are serviciu, leafa e mai mică, din ea se îmbracă, îi mai rămîne și ceva de buzunar, bineînțeles că nu-i cerem să mai dea și în casă.

— Scrisoarea rudei dumneavoastră spune că băiatul este înfiat.

— N-are importanță. E al meu. L-am înfiat la 2 luni. Cum este atunci? Nu-i al meu? În urmă cu cîțiva ani o vecină i-a spus că este înfiat, n-am vrut s-o las, dar ea spunea că dacă va afla mai tîrziu va fi mai rău. M-am speriat, mă dureau sufletul, m-am zbatut nopți întregi. Mă gîndeam să nu-l mint. Băiatul s-a schimbat de-atunci. Mă doare și acum. Nu știam cum e mai bine. De multe ori un adevăr din acesta face mai mult rău. Știu ce era în sufletul lui, dar îl iubesc pentru că este copilul meu.

— De ce credeți că ne-a scris Ilie Ciucă?

— Nu știu, dar minte și inventează. Nu-l poate suferi pe băiatul meu. S-au certat odată și l-a gonit din casa lui.

Este stupefiată și revoltată, îi dau lacrimile. Stă cu miinile așezate în poală, cuminte. Îmi pare rău că am tulburat dureri vechi, noi. Îmi pare rău că am deschis această scrisoare neadevărată și plină de venin. Este motivul pentru care am evitat să le dau numele acelor oameni puși în situația să se aperse de răutatea și prostia altora. Este motivul pentru care am publicat numele și adresa semnatarului scrisorii, unul dintre aceia care-și inchipuie că în materie de suflet măciuca rămîne instrumentul ideal, potrivit zicalei că scopul (meschin) scuză mijloacele. Dar răzburătorilor de profesie, celor care ne mai întunecă zilele cu morala lor odioasă, se cuvine, din cînd în cînd, să le amintești a cărui armă este răzburarea. Iar la acest nivel îți se pare ridicoli să mai vorbești de etică și omenie.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Faptele și vorbele

Cărți pline de farmec,
cărți pline de delicii

Un matematician englez, Charles Dodgson, printre lucrări savante asupra logicii simbolice, a scris, sub numele de Lewis Carroll, și o carte pentru o fetiță care-i cucerise inima: *Alice în țara minunilor*. Romanul incintă și azi pe copiii din toată lumea. Dar și oamenii mari îl recitesc cu nu mai puțină delicia, descoperindu-i îndărătul fanteziei hazoase, fără pereche, o multime de sensuri filozofice adânci. O soartă asemănătoare au și povestirile lui Perrault. S-au scris în ultima vreme despre ele nenumărate studii critice de interpretare erudită, sociologice și psihologice. Cine, iarăși, oricât de tăvălit ar fi prin estetica înaltă, nu-și va satisface pe deplin gustul cel mai rafinat cu o lecătură din Creangă, autorul mult iubit al copiilor? Nesfârșite straturi de înțelepciune mucalită stau pitite după fiecare vorbă a lui.

Continuu să cred că literatura „pentru copii” poartă o denumire înșelătoare, măcar pe jumătate. Dacă are o destinație strict infantilă e alcătuită mai totdeauna din „prostoare” rimate pe care cei mici le consumă în silă, așa cum inghit unura de pește. Unicul efect în astfel de cazuri ajunge să fie stricarea sigură a gustului. Toți copiii posedă la început talentul lui Marc Chagall sau Paul Klee, fiind apoi învățați să-l piardă. Ei sînt și poeții, la „șapte ani”, cum spunea Rimbaud: literatura fabricată exclusiv „pentru copii” îi deprinde să nu mai fie.

Atunci cînd e cu adevărat bună, ea se adresează „deopotrivă” și celor vîrstnici. Dacă nu le-a păstrat printre volumele sale, tata sîrșește să imprumute pe ascuns din biblioteca băiatului *Robinson Crusoe* și *Cartea cu jucării* de Argezi.

Convingerea aceasta mi-au întărit-o recent două din cărțile apărute la noi: *Biblioteca fantastică* a Soniei Larian și *Corabia timpului* de Monica Pillat. Ele pot fi date cu încredere în mina copiilor deștepti care-și vor simți inteligența invitată la un joc cuceritor și profitabil. Cită vervă subtilă și amuzantă face să circule eroii primului mic roman, animalele dintr-o fabulă într-alta. Li se întîmplă și lucruri neașteptate, previzibile totuși conform bunului-simț, dacă te gîndești: gazațea citită de corb conține exclusiv grozăvii, din care motiv ajunge, pe drept cuvînt, să-l plăcisească. Familia croncănitoarelor pregătește dinainte cașcavalul pentru vulpa invitată la micul dejun. Vicleana nu-și poate stăpîni apucăturile interesat-lingușitoare, dar cum începe, doamna Corb i-o taie scurt: „Gustă te rog din cașcaval. Ce zici, nu-i așa că e foarte fraged?” Versul lui Grigore Alexandrescu, „Pe iepure la vulpe cu un билет trimise”, trezește întrebarea tulburătoare, adresată urechiatului: „Spune-mi, dragul meu, ...dumneata stai întoideauna numai în cazul acuzativ?” Copiii vor rîde, nu fără o precece și salutară înțelegere a legilor vieții. Noi, oamenii maturi, vom zări îndată o sîreată construcție bogesiană, care, dincolo de lupi, urși, corbi, iepuri, viezuri, bufnițe, papagali și alte personaje din fabule, privește înșăși aventura literaturii, convențiile, echivocurile și avatarurile ei. Iată o carte admirabilă, sprinteră și profundă, ironică și foarte serioasă, scrisă aparent în joacă, dar saturată de reflecția substanțială.

La fel, celălalt mic roman, al Monicăi Pillat: *Corabia timpului*. Jeff, șoricelul detectiv, barza complexată, Ortansa, găina naivă, Vasilica, Băietelul, mopsul Dick, vampa languroasă, pisica Rosamunda, Cara, bufnița intrigantă, banda lui Bonifaciu ne trag într-o palpitană intrigă polițistă. Cu înțeleptul cal de mare, Ibus, pornim apoi într-o călătorie aventuroasă pe tărîmuri necunoscută. În sfîrșit, trupa, înmulțindu-se, pătrunde în domeniul științifico-fantastic, asistînd la o tentativă teribilă de răpire a timpului, împiedicată din ferice.

Umorul copios, imaginația de o rară vioiciune inspirată, notația realistă, sprijinită mereu pe un simț al observației sociale și morale ascuțit furnizează minții și sensibilității infantile surse de satisfacție multiple. Totul dă, inițial, impresia de parodie dibace, ca să devină treptat o istorie cu sentimente umane trainice, experiențe morale decisive și gânduri sfredelitoare în rosturile existenței omenești. Finalul fir al povezii leagă între ele multimea acestor fapte și întîmplări heteroclite, dăruindu-le unitatea apartenenței lor la o lume fermecătoare prin eternele ingenuități păstrate sub cea mai tipătoare modernitate.

Astfel de cărți care stau cumînți la Katzentisch, cum se spune, merită nu o dată atenția superioară dată altora, instabile fălos la masa mare.

OV. S. CROHMALNICEANU

Cronica literară

Mircea Horia Simionescu:
„Jumătate plus unu”

Dicționarul onomastic al prozatorului Mircea Horia Simionescu a ajuns la litera Z. Dar este, oare, Mircea Horia Simionescu un prozator? Da și nu.

Nu, în măsura în care metoda de lucru întrebuintată este mai mult a eseistului sau a criticului literar, care lucrează cu citate, cu fragmente de text

pe care le comentează și le compară, cu amintiri și cu situații literare. Nici ideea, ca atare, de a scrie o astfel de carte nu este nouă, și primul care înțelege să ne avertizeze asupra acestei împrejurări este chiar autorul ei: „...ideea **Dicționarului** au mai avut-o și alții, de la Voltaire la Flaubert (**Dictionnaire des idées reçues**), iar dincolo de dispoziția alfabetică, fișele caracterologice și povestirile ce alcătuiesc volumul trimit cu gîndul la numeroase scrieri clasice, de la cele ale moralistilor, începînd cu Brantôme și La Bruyère și încheind cu Jules Renard, de la epopeile eroi-comice ale lui Tassoni și Budai-Deleanu pînă la comedile lui Odobescu, Caragiale, Urmuz și Călinescu”. Mai mult, sînt în **Jumătate plus unu** articole (povestiri) care au aspectul unor pastişe fine, în genul lui Proust și Raymond Queneau, sau în genul **Exercițiilor de stil** practicate la noi de Romulus Vulpescu. La litera J (**Jules**) vom da peste o pagină scoasă pară din **Ficală și Tindală** de C. Negruzzi, după cum, altă dată, vom recunoaște mai ales „mina” lui Urmuz sau stilul lui Tudor Arghezi. La drept vorbind însă, citațiile și identificațiile sînt aproape de prisos. Ele par a nu avea limită, pentru că, marcată de modele, literatura pe care o practică Mircea Horia Simionescu este de fapt o **meta-literatură**. Un imens material scos din cartea de telefon, din cărțile clasice (Rousseau, Montaigne, Villon, Petrarca, Goethe, Ovidiu, Machiavelli, Mateiu Caragiale, Filimon, Urmuz, Călinescu) sau din cărțile imaginare (Francesco Alba, Nikolaus Colentina, Fernando Panaitescu, Aron Ionescu ș.a.) este reluat și sistematizat pînă la a configura un întreg univers paralel, care este al cărții și al literaturii în general. Pentru că ideea mai subtilă a **Dicționarului onomastic** aceasta este. Se poate trăi și în cărți, există un univers al literaturii, cu ape și munți, cu țări și orase coerente, un univers al cărților în care oamenii imaginari scriu și citește cărți imaginare. Nu trebuie să fim surprinși, de aceea, dacă printre „fișele” dicționarului vom descoperi un fir „autobiografic”, prezența arhitectului care se ascunde ca o imagine „dans le tapis”, un personaj cu ticuri și manii, în tratament la doctorul Voiculescu, care i-a recomandat multă mișcare și un regim dietetic, mare iubitor de muzică de cameră și de călătorii, vecin, în fine, cu simpaticele doamne Precup, care, și ele, trăiesc într-o lume a lor, și mai ciudată, lumea filmelor de televiziune sau de cinematograf. Vehiculele preferate ale acestui personaj sînt un scuter **Manet**, credincios și rezistent ca **Pisicuța** lui Hogas, și **Bicicleta cu marșarier**, întrebuintată în imaginație, simbol al analizei și al întoarcerii în amintire.

Iată deci că, pornind de la o metodă „neliterară” și de la ideile din cărțile mai vechi, Mircea Horia Simionescu a reușit să scrie o carte paradoxal autobiografică, fermecătoare și dificilă în același timp, foarte unitară sub raport stilistic, o carte în care ironia acoperă morza retorică și inteligența critică se lasă însoțită de o inclinație bizară, greu de explicat, care ține, poate, de anormal sau de imitare ironică a grafomaniei absurde.

FLORIN MANOLESCU

Insemnări de lectură

Doi prozatori la antipod

Un foarte interesant prozator este Mircea Oprea. Adevărul despre himere cuprinde povestiri la limita fantasticului. Poate că e prea mult spus, fantasticul marcînd el însuși o limită (a capacității noastre de înțelegere). Adevărul e că autorul nu exersează aici, pur și simplu, o manieră a prozei contemporane. El se dovedește a fi, în primul rînd, un artist inteligent, de remarcabile resurse și, deosebi, cu putere de observație și analiză. Pentru Mircea Oprea proza înseamnă ficțiune, deși se servește în mod obișnuit de date științifice. Apoi ni se pare că în unele povestiri, dintre cele mai sugestive, accentul se pune pe misterul psihologic.

Narațiunea debutează normal, chiar plat. Intrarea în fantastic se face lent și oarecum pe neobservate. Eroul e cuprins la un moment dat de panică: întîmplări stranii, exteriorare îl pun în incurcătură. Atunci se repliază îngrozit în sine. Procedeul poate fi urmărit bine în prima povestire, **Un toast pentru Proteu**.

Uneori finalul e voit prozaic. În povestirea amintită, coșmarul e întrerupt brutal de raționamentul omului de pază, plutonier. În **Portret din linii și puncte** se recurge, în cele din urmă, la „antivralgic”, pentru a calma nervii infierbințați. Ironia (sarcasmul) nu e ultimul cuvînt al autorului. Ceea ce persistă, în continuare, este uimirea, tăcerea, scepticismul.

Desigur, subiectele sînt foarte variate. **Uronia de la Tapae** reia o problemă clasică de S.F., pe un pretext istoric. Autorul reinvie lumea antichității tirzii, în Dacia, doar în citeva pagini. Genului științifico-fantastic îi aparțin, în și mai mare măsură, **Judecătorii**, **Calendarul timpului zero** și **Portret din linii și puncte**. Înfinim recuzita obișnuită: reîntoarceri în timp, experiențe spectaculoase, computere „umanizate” etc.

Povestirile lui Mircea Oprea au profunzime. Elaborate atent, ele evită locurile comune, convențiile inerente unui gen literar atît de controversat. Tot secretul reușitei stă în autenticitatea personajelor. Utopia cadrului și a universului tehnicitizat se resoarbe în realismul psihologic al situațiilor de viață, în suferința reală a omului real, contemporanul nostru, aflat mereu în conflict de cunoaștere cu lumea inconjurătoare.

Radu Selejan rămîne în continuare a-deptul unei proze de nonficțiune. În **Patimile rădăcinilor** se inspiră din viața tăietorilor de păduri. Eroii sînt oameni simpli (țapinari, cum le zice), dar și ingineri, directori, activiști de partid. Povestirile acestea au mai mult valoare de document. În fiecare pagină, chiar cînd reconstituie o legendă, bănuim prezența reporterului. Notația e voit frustă, pînă la detaliul naturalist. Radu Selejan ni se pare un prozator de angajament deschis, care nu ocolește aspectele dure, tragice, din realitate. Ba uneori chiar le caută, cu discreție totuși, înviorînd astfel narațiunea. Așa se-nîmplă de obicei la final de povestire, cînd nu mai e timp să literaturizîde. Amintim în acest sens **Pădurea Coorului**. În schimb, în descripția pură, Radu Selejan nu convinge, deși **Pădurea de argint** (pentru a da un exemplu) nu e tocmai rău scrisă. Pericolul e însă de a poetiza în situații absolut nepotrivite.

Condorul conține, printre altele, o satiră fină a luptei pentru funcție, la nivelul cel mai de jos. Autorul are tactul de a nu exagera lucrurile. Efectul e cu atît mai zdrobitor. Citeodată sîntem proiectați în trecut și legendă: **Baronul**, **Izvoarele zinelor**, **Pădurea de aur**. Ne întîmpină și aici același realism sobru, demitizant, cu mai mult interes pentru „artă” însă.

Patimile rădăcinilor confirmă, îndeosebi o vocație de anchetator social. Autorul caută și restabilește pînă la urmă adevărul. O face cu patetism și multă îndrăzneală. Poate că uneori incomodează (fi-reste, inerția), dar, dacă ne gîndim din nou, acesta e și rostul imediat al literaturii.

CORNEL MORARU

De la indiferență
la angajare în istorie

Doctorul Poenaru (Editura Eminescu, 1976) de Paul Georgescu este cartea unui autor care a citit mai întîi foarte multe romane, le-a studiat cu atenție tehnică de elaborare, astfel încît nu numai că poate să le desfacă și să le recompună mecanismul după plac, dar poate să execute unul asemănător. Din activitatea sa de remarcabil critic literar, Paul Georgescu păstrează plăcerea de a-și comenta propria scriere, pe care o califică pe drept cuvînt la un moment dat o „narațiune nesppectaculoasă”, adică lipsită de evenimente palpitate. În cuprinsul romanului dăinuie și alte reminiscențe livresci, cum ar fi, de pildă, referirile la proza altor scriitori. Citeodată apar strident unele cuvinte neașe, descoperite parcă în dicționar și presărate în povestire numai pentru a-i da culoare. După cum, alteori, limbajul e prea încărcat de neologisme, ca și cum ar aparține unui studiu doct, și nu unor eroi dintr-o așezare cu viață potolită și cu un orizont cultural totuși obișnuit. Cu toate acestea, **Doctorul Poenaru** se citește cu plăcere deoarece autorul narează cursiv și convingător etapele parcurse de un intelectual de la indiferență față de istorie pînă la angajarea sa pe calea revoluției comuniste. Deși de numai 200 de pagini, romanul acoperă o perioadă însemnată din istoria României, acțiunea începîndu-și desfășurarea înainte de primul război mondial și sfîrșindu-se în preajma celui de-al doilea. Protagonistul cărții, doctorul Dumitru Poenaru, înțelege după foarte mulți ani că nu este suficient să-și exer-

cite meseria cu un devotament fără de margini, departe de zarva politică și că trebuie să intre în virtejul evenimentelor, din ce în ce mai involburate în anii dinaintea celei de-a doua conflagrații mondiale. Autorul relatează neutru, impersonal, diferite episoade din viața eroului său. Nu pătrunde, parcă din pudoare, prea adînc în psihologia personajelor, le înregistrează mai mult actele, comportamentul în diferite ocazii. Doar uneori relațiile de familie ale eroilor sînt contemplate cu ironie, persiflate chiar. Această aparentă detașare față de ceea ce se petrece în roman sporește atmosfera sa de sugesție, cititorul fiind el însuși invitat să-și exprime opinia în legătură cu faptele eroilor.

Doctorul Poenaru, o carte pe alocuri nu lipsită de dramatism, optimistă, transparentă ca un cristal, conturează mai precis profilul unui scriitor care exersează variate mijloace de expresie, pentru a se pregăti, poate, în vederea scrierii unei narațiuni mai complexe și mai profunde.

GEORGE ARION

Cap limpede

Din recenziea lui Haralambie Tușu la cartea lui Mircea Șerbănescu, **Descoperirea de sine**, din revista **Cronica** (nr. 4 din 28 ianuarie): „În acest sens, dezbateră de idei și problematica propusă de prozator se vădește interesantă, dezvoltînd aspecte inedite ale proceselor de transformare a conștiinței”. Frază dezvoltă aspecte inedite ale gramaticii, atunci cînd ea e ignorată. La întrebarea „Îmi puteți da un exemplu de un adevărat animator de teatru?” Octavian Cotescu a răspuns astfel: „Din păcate nu cunosc decît doi: Liviu Ciulea și Lucian Pintilie”. (Vezi interviul acordat de poplularul actor revistei **Tribuna** din 27 ianuarie) ● Tot **Tribuna** publică și un fragment din **Toamna patriarhului** al marelui romancier Gabriel Garcia Marquez ● Un volum intitulat **Analize și sinteze**, consacrat chipurile exegezei operii lui Eminescu, a publicat Fănică N. Gheorghe. Chiar dacă lucrarea se adresează elevilor, studenților, nimic nu justifică folosirea în lucrare a unui limbaj critic pueril, bombastic ce amintește de limbajul criticii din anii '50. Spicuim la întîmplare din pretinsele „analize și sinteze”: În poemul **Călin** (**File din poezie**), „Condamnînd izgonirea fetei, Eminescu își mărturisește indirect protestul împotriva prejudecăților care stingheresc libera dezvoltare morală a omului și aspirația lui spre fericire.” (p. 125); „Poemul **Sara pe deal**, asemenea unui cîntec de dragoste, comunică emoția puternică a poetului care așteaptă cu înfrigurare ceasul înserării pentru a-și întîlni iubita, pe deal, sub un salcîm”. (p. 157); „**Freamăt de codru**... se înscrie, cu toată încărcătura lui afectivă, în rîndul acelor creații din erotica lui Eminescu în care natura manifestă un interes omenesc deosebit și un atașament impresionant pentru iubirea și iubita poetului.” (p. 161). Ce mai rămîne din vraja poeziei eminesciene cînd poeziile sînt povestite și nu analizate, și povestite încă într-un mod ridicol? „Tulburat peste măsură de refuzul fetei, de neputința ei de a-și părăsi lumea, iubirea lui fiind atît de puternică, Luceafărul este gata să renunțe chiar și la nemurire de dragul acestei copile și, rupîndu-se din locul lui din cer, se îndreaptă hotărît spre Dumnezeu să-i ceară dezlegarea”. Sau iată o mostră de exprimare bombastică, unde fiecare cuvînt în parte spune ceva, dar împreună nu mai comunică nimic: „...de pe malul Tomisului, sufletul chipului său statuar — încărcat de-atîtea vibrații, de vis, de dor, de-nădurare și sete de viață, de-o fulgurație uluitoare — va stringe într-insul de-a pururi și vîeșul Mării, care „geme de patemi”, iar privirile-i so-lare, sfredelînd Nemărginirea, vor contempla în veci pustiul de ape, întrebîndu-se cu amar cite oare „dintre sutele de catarge, care lasă malurile” și cite „dintre păsările călătoare, ce străbat pămînturile”, le vor sparge și le vor ineca „valurile, vînturile”. (p. 377) Încă o dată, deși elaborat din necesități didactice sau mai cu seamă din acest motiv, nimic nu scuză precaritatea limbajului critic folosit în acest volum apărut după o seamă de exegeze admirabile, unele scrise chiar în anii noștri. Consultată de elevi, ea nu va contribui cu nimic la apropierea lor de opera marelui poet ● Interesante, pline de o modestie necontrafăcută, opiniile comunicate de data asta prin intermediul revistei **Fresa noastră**, nr. 1/1977, de cunoscuta crainică de televiziune, Delia Balaban, despre meseria sa ● Remarcăm în nr. 5/29 ianuarie al revistei **Luceafărul** schița semnată de Aurel Antonie, **Mozaicul**. Ea dovedește înzestrarea tinărului autor pentru proza fantastică.

EVENIMENTE MARI, EVENIMENTE MICI ÎN RĂZBOIUL PENTRU INDEPENDENȚĂ (II)

Al. Odobescu: „Să lăsăm în lături potele piezișe și călcind drept înainte către țelul spre care am înaintat treptat în curs de douăzeci de ani, să nu mai pregetăm, azi când totul ne îmboldește, a afirma cu vorba și cu fapta că voim și că putem să fim un stat român independent” ● În 400 de localități din Banat, Transilvania și Maramureș se desfășoară o susținută activitate de stringere de ofrande pentru sprijinirea războiului ● Revista Familia din Budapesta: Doamnele române din Bucovina au început la rindu-le să facă colecte în ajutorul soldaților români răniți ● Corpurile legiuitoare proclamă independența României ● Mihail Kogălniceanu, ministrul de externe, ține un discurs în parlament: „D-lor deputați, nu am cea mai mică îndoială și frica de a declara în fața reprezentanței naționale că noi sintem o națiune liberă și independentă ● Adunarea Deputaților votează anularea „dărei către Poartă” — 914.000 lei — și înscrierea acesteia în bugetul Ministerului de Război ● Camerele pun la dispoziția guvernului un credit de 10 milioane pentru a face față pregătirilor în vederea punerii armatei române pe picior de război și autorizează contractarea unui împrumut de 30 milioane lei ● Înrolările de bunăvoie în oștire și în ramurile ei auxiliare se înmulțesc din toate părțile; tineri și oameni maturi din toate stările sociale, bărbații care ocupaseră poziții însemnate în administrație, magistratură, în corpurile legiuitoare, părăsesc căminele și ocupațiile lor, îndreptându-se spre front ● Bătrînii chiar se simt întinerii de sfânta ardoare care încinge inimile și vin de-și depun experiența și autoritatea în serviciul țării organizând felurite ajutoare pentru oștire, instituind ambulante și spitale pentru cei ce se vor răni în luptă ● Telegrama: „Era un entuziasm, o bucurie generală, o mișcare cum nu s-a mai văzut” ● Miting la Craiova: „Vom face din piepturile noastre baricade și inamicul va trebui să treacă peste cadavrele noastre înainte de a putea călca libertatea și independența românilor” ● Der Osten (Austria): „Milioane de români din Transilvania, Banat și Bucovina urmăresc cu simțăminte frățești această luptă glorioasă a fraților lor...” ● George Barițiu: „Guvernarea Austro-Ungariei se tem de agitațiunile naționale românești; Tirziu s-au deșteptat. Agitațiunile noastre în Transilvania și Ungaria... sint seculare și își aflară expresiunea insușită în adevăr în istoria țării, în legile ei, în care Oiaș natio e condamnată la servitute...” ● Lui G. Barițiu și altor gazetari români li se întentează procese de presă ● The Times: „Noi, din parte-ne, am considerat independența României nu numai un se inevitabil, dar și ca un ce care este foarte avantajos pentru Europa de est” ● Vasile Alecsandri scrie poezia Balcanul și Carpatul ● Se instituie medalia Virtutea Militară care va fi acordată, în timp de război, atât militarilor de rind cât și ofițerilor ● Apare ziarul Socialistul ● Medicul român Gheorghe Assaky este ales președinte de onoare la Congresul medical Internațional care a avut loc la Washington ● O călduroasă primire în București oștilor de la Oltenița și Giurgiu ● Meseriași maghiari din București înființează un comitet pentru stringerea ofrandelor pentru armata română ● Continuă duelurile de artilerie la Islaz și Bechet ● Maiorul Ion Murgescu împreună cu locotenentii ruși Dubasov, Sestakov și Petrov întreprind cu salupa Rindunica și șalupele rusești Alafick, Ghight și Xenia o expediție contra monitorului turcesc Seife, staționat în canalul Măcinului, în fața Brăilei. Maiorul Ion Murgescu aruncă două torpile care scufundă vasul inamic ● Societatea de gimnastică a germanilor din Capitală dă o serbare în beneficiul armatei; se stringe suma de 2.138 de lei ● La Teatrul cel Mare se dă o reprezentație în beneficiul soldaților răniți ● Soarta monitorului Seife este însoțită de aceea a curasatului Lufti-djelii sfârșit tot în fața Brăilei ● Comandanțul șef al armatei ruse decorează cu crucea Sfântului Vladimir pe maiorul Ion Murgescu care fusese de asemenea decorat cu Steaua României ● Cele două monitoare costaseră 4 milioane de franci ● La Republiche française: „Moralul trupelor române pare excelent. Soldații noi... se simte că au căpătat încredere în ei și în comandanții lor” ● Corabia este bombardată ● Un termen ostășesc marafet: parapetul unde se înfig obuzele turcești ● Corabia din nou bombardată ● Alecu Bucurman ocheste atât de precis încît nimereste chiar în ambrazura unuia din tunuri ● Ion Bălăceanu către ministrul de externe habsburgic Iuliu Andrassy: „Nu este putere umană în stare a ne readuce sub jugul dezonorat al Turciei” ● Comitete izraelite din țară adună ofrande

pentru armata română ● Cinci obuze de mare calibru Armstrong nimeresc în bateria Carol în chiar clipa când domnitorul se afla acolo și trecea în revistă trupele române, nu s-au produs decât ușoare răni ● La Vidin comanda trupelor revine lui Osman pașa care ciștigase rangul de mușir (mareșal) ● Trupele din Vidin și din Bulgaria occidentală au un efectiv de 60.000 de oameni, soldați de elită remarcăți în războaiele din Bosnia, Serbia, Herțegovina ● Ploieștiul devine centrul atenției Europei: sosește țarul Alexandru cu suita sa ● După o zi de odihnă în Ploiești, țarul Rusiei face o vizită suveranului României în Capitală ● Solii Rusiei sint întâmpinați la București cu sentimente de prietenie străvechi ● Este pentru întâia oară când monarhul unei mari puteri recunoaște de facto independența României ● Cavaleria română servește drept escortă reprezentantului Rusiei ● La Calafat încep lucrările de apărare a acestui important punct strategic ● Artileria din Vidin deschide focul asupra lucrătorilor ● Oștirea la Rast unde un detașament turcesc pornit din Lom-Palanca încearcă să debarce pe malul sting ● Surprindere de noapte asupra Islazului ● Detașamentul colonelului Cantili, care își făcuse eroic datoria între Olt și Jiu în ciuda efectivului redus de oameni, primește întăriți divizia care luptase la Oltenița ● Artileria din Islaz gosește armata turcă din ostrovurile dinaintea riuului Vid ● Un detașament român face recunoașteri pe insule și constată părăsirea lor ● Duel de artilerie între Vidin și Calafat; bombardamentul durează șase ore ● Un grup de ciobani de pe malul românesc este măcelărit de un detașament turc în recunoaștere ● Defensiva românească dintre Jiu și gura Timocului primește întăriți divizia care a luptat la Giurgiu ● Delavrancea publică poezia Stanje: „Sintem prea puțini la număr, fără număr prin virtute / Sintem tari c-avem dreptate; neînvinși prin viitor; / Cu coroana triumfală, din durerile trecute; / Prin unire și credință noi impunem ca popor!” ● Cronicarul: „Departate de a-și ajunge asemenea scop, aceste atacuri avură rezultatul cu totul opus de a deștepta dorințele și aspirațiunile de libertate și de neatinare deplină ale națiunii române, de a face să izbucescă legitima sa indignare, patriotica sa minie față cu lovirile neomnoase ale Porții; de a sili, în fine, oștea românească să iasă la luptă și să arate altă vrăjmașului cît și lumii surprinse, calitățile, știința și virtuțile ei militare” ● Capitanul Moise Groza — voluntar bănățean în armata română — scrie de pe front: „Fiecare zi care trece în reacție ne mărește nerăbdarea. Voinicii românași, plini de abnegațiune, oftează pe malul Dunării dorindu-și momentul în care să realizeze speranțele națiunii, să documenteze încrederea ei... Ca român, privind tabăra, nu-ți pare a fi realitate ci mai mult că, răsfoind istoria străbunilor, ai dat peste paginile care descriu spiritul oștirilor de la Călugăreni, Neamtu etc.” ● L'Independence Belge: Ofițerii și soldații au impaciența de a trece Dunărea; ei văd cu neplăcere cursul cel încet al diplomației care le va fixa epoca trecerii Dunării ● Prima ambulanță a Crucii roșii pleacă din București spre cîmpul de luptă; Printre trăsurile ambulanței se află una care poartă inscripția: „Donată de Doamnele române din Transilvania” ● George Barițiu publică în Gazeta Transilvaniei un apel către cititori pentru „adunarea de ofrande trebuincioase guvernului spre a achita și aproviziona armata” ● Ritmul pregătirilor militare se intensifică. Marele cartier general român se stabilește la Poiana (Dolj) ● Detașamentele de infanterie și vinători execută manevre false de imbarcare pentru a neliniști pe inamic ● Incepe focul asupra întăririlor de la Rahova ● Orașul Rahova este evacuat și garnizoana turcescă își mută tabăra în apropiere, în locul numit Trei Movile ● Simultan cu focul de la Rahova începe canonada asupra Vidinului de către bateriile din Calafat ● Orașul Vidin arde ● Este ucis sergentul Constantin Popescu, „întia jertfă în campania 1877—1878. În memoria lui s-a ridicat la Calafat un obelisc ● Cîteva companii de dorobanți ocupă sub focul artileriei turcești ostroavele dintre Vidin și Calafat ● După un foc concentrat care a durat aproape două zile, Lom-Palanca arde din toate părțile ● Continuă campaniile de ajutorare a frontului ● Telegrama: „Dacă am observa cu de-amănuntul tabloul foarte instructiv al acestor ofrande, am putea vedea că patriotismul ocupă un mai mare loc în inimile poporului decît

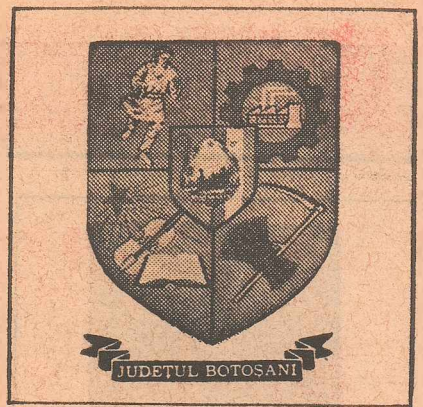
în ale boierilor mari, că tot cei de jos plătesc mai mult și cu mai mare abnegațiune datoria lor către patrie decît cei avuți...” ● România liberă: „Se puteau vedea grupe de femei sărace, femei din popor... cerind să li se primească munca lor de o săptămînă pentru ajutorul răniților” ● Se constituie o comisie compusă din colonelul Arion, loc.-colonel Berindei, căpitanii Giosan și Vasiliu și locotenentul Isvoreanu, care primesc însărcinarea de a căuta și propune mijloacele cele mai rezezi pentru trecerea Dunării de către armatele române ● Incepe lucrul la podul peste Dunăre ● Incepe atacul trupelor rusești asupra cetății Nicopol. Artileria și trupele române dintr-o zonă de 14 km sprijină această acțiune printr-un bombardament masiv care durează 18 ore ● Ordin de zi al generalului Manu: „Cetea Nicopol a căzut din miinile turcești pentru a intra în posesiunea amicilor noștri, oastea rusească. La lupta contra acestei cetăți, trupe din această divizie au luat parte. Sint mîndru de a le avea sub comanda mea și, asistînd în persoană la lupta de la 3 și 4 iulie, m-am încredințat că au binemeritat de la patrie susținînd cu onoare drapelul român” ● Telegrama: „De la un timp începe un singur strigăt se aude de la o margine la cealaltă a României: să trecem, să trecem cît mai curînd bătrînul Danubiu, martor al atîtor glorii” ● În ziarul Românul B.P. Hasdeu publică articolul Vidin și Dobrogea ● Ciprian Porumbescu compune corul Altarul Mănăstirii Putna ● Carol Pop de Szathmari, primul fotoreporter român, este chemat să însoțească trupele române pe front și a face fotografii și desene de luptă ● Efectivul armatei turcești la Plevna crește de la 6.000 de soldați la 40.000 ● Plevna devine o fortăreață greu de trecut amenințînd totodată Nicopol și Sistov ● În jurul Adrianopolului ca și al Constantinopolului se construiesc solide întăriți ● Noi trupe de anatolieni, curzi, arabi, sint aduse din Asia pe frontul de operațiuni din Europa ● Alți 45.000 de turci sint azvîrliți în războiul din sudul Balcanilor ● La Plevna armata turcescă ajunge la 60.000 de oameni și sint terminate șanțurile și lucrările de apărare ● Trei diviziuni române se află pe malul sting al Dunării și se pregătesc de ofensivă independent de operațiunile rusești ● Cereri de intervenție a armatelor române din partea statului major rus ● Se recunoaște că interesul militar român este de a sprijini cererile statului major rus de intervenție în operațiunile din Balcani, după oficializarea lor de către marele duce Nicolae și de însuși țarul Alexandru al doilea ● Generalul Manu primește ordin de a ocupa Nicopol ● Batalioanele și escadronalele române sint primite pe malul drept, la debarcarea în Nicopol, de guvernatorul rus al cetății, loc.-general Stolpin înconjurat de statul său major și un detașament cu steag și muzică ● Trupele ambelor armate schimbă salutul ostășesc; drapelul român este înălțat asupra cetății, apoi generalul Manu se întoarce la Turnu Măgurele după ce prezintă guvernatorului rus pe comandantul și statul major al detașamentului român ● Colonelul Rosnoveanu ocupă cu regimentele al 8-lea de dorobanți și al 8-lea de călărași orașul și cetatea Nicopole ● La Marele cartier general sint înminate steagurile noilor regimente de dorobanți și artilerie; din ordinul de zi: „Dîndu-vă drapelul corpului, vă încredințez onoarea României, pe care o pun astfel sub scutul curajului, devotamentului și abnegației voastre” ● Regimentul al 5-lea de linie dispune un batalion în bivouac la 6 km de oraș spre gura Osmului, la podul peste acest riu, ce face legătura între Nicopole și Rahova ● Celălalt batalion al acestui regiment ia poziție cam la aceeași distanță de Nicopole, spre sud, pe drumul Nicopole-Plevna, observînd podul Osmu, spre satul Muselimsle ● Apare ciclul de poezii Hyimnuri pentru Crucea Roșie de G. Sion ● Cronicarul: „Pentru prima oară după uriașele lupte din vremurile de vitejie și de mîndră viață națională ale românilor, steagul lor se împîlta iarăși peste Dunăre și filfiie acolo unde victorios îl purtase brațul tare al lui Mihai, și tocmai pe locul unde cele trei ramuri ale tulpinei românești: muntenii, sub bătrînul Mircea, moldovenii, sub Ștefan, și ardelenii sub voievodul lor Lascu, înfruntaseră cu patru sute optzeci și unu de ani înapoi pe Fulger-Baiazid” ● Comunicat al Crucii Roșii: „Trăiască armata română! Dar, mame, surori, soții, dar țara întregă însoți-va armata română numai cu lacrimi de iubire, numai cu

urări pornite din căldura inimii, numai cu binecuvîntările și rugile altarelor? Nu va fi așa! Acea mamă, aceea soră, aceea soție iubesc pre soțul, pre fratele, pre fiul lor care cu țările de inimă impunînd tăcere durerii despărțirii și stavilă făcînd din patriotismul lacrimilor neputincioase, vor privi cu ochi prevăzător viitorul și vor lucra din toate puterile spre ușurarea greutăților momentului” ● La Marele cartier general român au loc consultări despre participarea României la război alături de armata rusă și se hotărăște că armata română nu poate fi împărțită, trebuie dar să i se dea o bază de operațiuni deosebită și care să fie proprie a ei” ● Al. Macedonski scrie poezia Armatei române: „La voi privește țara română! / La voi privește Istrul bătrîn! / Detune tunul!... Bomba să zboare! / Porți de cetate jos să doboare! / De-ajuns repaos sau umilînță / Frații ne cheamă din umilînță” ● Incepe marșul de concentrare a armatei românești pe malul sting al Dunării în vederea începerii ofensivei ● Muncitorii de la fabrica și depozitul de timbre oferă spitalului Independența sumele strînse și obiecte realizate în afara programului de lucru ● Incepe publicarea Epistolelor literare ale lui Aron Densusianu în revista Familia ● Trupele române pornesc spre front în trei coloane: divizia a treia purcedînd din Băilești, Rast, Bistret, prin Goicea și Cirna, trece Jiul pe podul stabilit de serviciul de pontonieri al armatei și înaintează prin Sadova, Demian-Vodastru și Demian-Dăbuleni spre Corabia; divizia de rezervă concentrîndu-se din Calafat și din pozițiile ocupate pînă atunci se pune în marș și trece prin Negoiu, Catanele, Proasca, Comosteni, Ianca, Potelu, Hotaru și sosește la Corabia ● Revista Familia publică poeziile poezilor români: N. T. Orășianu (Armata române), Gr. Bengescu (Marșul 1877), George Sion (Steaua română) ● Maria C. A. Rosetti ia inițiativa înființării unui spital pentru răniți la Craiova ● Cronica: „Frumoasă, și pentru cine a avut fericiții sorti a o vedea vreodată, neuitată este priveliștea ce înfățișează o armată care merge la inamic... Altă existență, alte simțiri mișcă acum coloanele nesfîrșite, gloatele adînci care urcă dealurile și pgor cîmpurile cadetînd pasul cu cîntece vesele și războinice. Chipurile bărbaților, fețele lor arămii și pîrlite de arșița soarelui, de vîntul bivouacurilor, de pulberea marșurilor, ochii lor cătînd mîndru și hotărît ogîndesc gîndurile care le înalță sufletul pînă la cel mai sublim act de sacrificiu și de devotament ce se poate cere naturii omenestă” ● Premianții Conservatorului din București: Constantin Nottara și Mircea Demetriade ● Punctul Siliștioara—Măgura la 2 km de Corabia este desemnat ca cel mai favorabil pentru trecerea Dunării ● Se termină podul de trecere peste Dunăre la Craiova și încep lucrările pentru transportarea lui la Dunăre ● Timpul este cu deosebire nefavorabil din pricina ploilor dese și torențiale; de multe ori cînd pontoanele se împotmolesc în Jiu, soldații înșiși se înhamă la ele și le transportă pe fundul de nisip pe distanțe de kilometri; podul are 120 de pontoane ● Serviciul sanitar român condus de dr. C. Davila își atrage prin zelosa-i activitate grațitudinea armatei; serviciul instituie încă din timp de pace, în afara spitalelor din București, Iași, Galați și Craiova, secțiuni de spitale în garnizoanele cele mai importante, cite 3 medici, 1 farmacist și 24 infirmieri pentru fiecare regiment de infanterie; pentru regimentele de cavalerie și artilerie: 2 medici, 1 farmacist și 12 infirmieri; pentru batalioanele de vînători și geniu: 1 medic, 1 farmacist și 12 infirmieri. Fiecare regiment și batalion formînd corp în parte posedă 1 trăsura specială cu farmacie de campanie, instrumente chirurgicale, aparate de pansament, furnituri de spital și un cort mare pentru bolnavi. La această organizare se adaugă, în momentul mobilizării, pe lîngă cele 4 divizii active ale armatei cite o ambulanță sub ordinea unui medic superior și doi medici secundari, 1 farmacist, o secțiune de 100 infirmieri și brancardieri, avînd fiecare ambulanță, 6 trăsuri cu cite patru paturi suspendate, 10 căruțe pentru răniții ușor, 6 furgoane pentru aparate, medicamente, furnituri și o bucătărie de campanie. Fiecare ambulanță mai dispune de 12 corturi mari pentru soldați, 6 corturi mici pentru ofițeri, o coloană de catiri servind la transportul buriilor cu vin, apă și la încărcarea lemnelor de foc.

Pagină realizată de NICOLAE CRISTACHE ■

Botoșenii sînt oameni cu o sensibilitate sporită pentru frumos, dar și oameni ambițioși și muncitori care vor să alinieze județul lor în rîndul celor mai dezvoltate județe ale țării

INTERVIU CU TOVARĂȘUL PETRE DUMINICĂ, PRIM-SECRETAR AL COMITETULUI JUDEȚEAN AL P.C.R. BOTOȘANI

— Stimate tovarășe prim-secretar, vă propun ca pentru început să discutăm despre botoșenii. Prin ce anume se deosebesc acești oameni de concetățenii lor din alte județe?

— Eu aș spune că, mai curînd, trebuie vorbit despre asemănarea botoșenilor cu toți ceilalți cetățeni ai patriei socialiste împreună cu care sînt egali în muncă, în aspirații, în dorința de a urca spre un trai mai bun, în speranța unui miine al păcii și al belșugului. Despre aceiași oameni din acest colt al țării nu se poate vorbi decît în contextul trăsăturilor generale caracteristice poporului român: dragoste profundă față de patrie și față de partid, sentimente de înaltă prețuire și stimă pentru conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. De asemenea, hărnicie, modeste, ospitalitate. Dacă dorim cu tot dinadinsul cîteva trăsături mai aparte, am putea numi ambiția, tenacitatea cu care ei muncesc pentru a face din județul Botoșani un perimetru unitar al industriei și agriculturii, aliniat celor mai dezvoltate județe ale țării, dar și stîmna deosebită pentru marile personalități ale culturii și științei românești născute pe aceste meleaguri, între care Eminescu, Enescu, Luchian, Iorga ș.a., o sensibilitate sporită pentru poezie și muzică, pentru frumos. Fără îndoială că trăsăturile dominante rămîn totuși hărnicia, cinstea, corectitudinea.

— Aș vrea să vă întreb cît se poate de direct: ce se poate găsi la Botoșani și numai la Botoșani, adică ce anume e specific Botoșaniului?

— Aș numi în primul rînd atmosfera eminesciană și enesciană. Locurile de inspirație ale lui Eminescu și Enescu întîmpină vizitatorul județului Botoșani la fiecare pas. Nu am deci în vedere numai Ipotești și Livenii. Atît la Botoșani cît și la Dorohoi, la Pomirla sau Agafon, fie o casă, fie un simplu arbore, sau un lac, un izvor, sînt elemente strîns legate de copilăria, adolescența sau maturitatea celor două genii ale spiritualității românești. Aici și numai aici, adică în județul nostru, se poate vizita un muzeu dedicat în exclusivitate Răscoalei din 1907, muzeu amenajat chiar în fostul conac al familiei Sturdza, la Flămînzii, acolo de unde s-au aprins acum șapte decenii vîlvățile răscoalei. Întorcîndu-ne și mai departe în trecut, nu se poate să nu amintim aici și despre excepționalele exemplare de ceramică de tip Cucuteni, descoperite în mai multe localități din județ, cum ar fi cele de la Trușești, Săveni, Drăgășeni. Dealtfel, se spune că prin multitudinea descoperirilor arheologice întregul județ poate fi asemuit cu un mare muzeu în aer liber. Cred că nu greșesc dacă enunț între particularitățile Botoșaniului, mă refer desigur de această dată mai cu seamă la municipiul de reședință, verdeața abundentă care inundă pur și simplu orașul, o verdeață „creată” de hărnicii săi locuitori. Tot aici vizitatorul poate găsi, poate mai pregnant decît în alte părți, o împletire deosebit de armonioasă între vechea arhitectură, cea tradițională, care se păstrează și se conservă, și arhitectura nouă, modernă. Vechiului centru al orașului, cu imobile și felinare de epocă, din secolul al XIX-lea, i s-au adăugat cartiere noi, moderne, cu blocuri turn, bulevarde largi și impresionante edificii social-culturale. Se poate vorbi de asemenea, și încă foarte frumos, despre adevăratul cult al familiei și al copiilor. Județul ocupă unul dintre primele locuri pe țară în ceea ce privește natalitatea și sporul natural al populației, și asta pentru că avem foarte multe familii cu mulți copii, care sînt dealtfel bine îngrijiiți și educați. Dacă dorim și alte amănunte, poate mai puțin semnificative, e adevărat, atunci aflați că aici se găsesc cele mai frumoase pielicele kara-

kul, în zonă se află foarte multe iazuri, care aduc o producție de pește cu o anumită importanță. A început să capete un anumit renume și vinul de Botoșani; dealtfel, cultivăm aproape 4 000 de hectare cu viță-de-vie. Mulțumit?

— Fără îndoială! Tovarășe prim-secretar, nu peste multă vreme, în 1978 mai exact, se va împlini un deceniu de la reorganizarea teritorială a patriei. Aș dori să vă întreb ce s-a întîmplat în județul Botoșani în acest timp?

— De la crearea județului, în perimetrul botoșenean s-au petrecut foarte multe lucruri. Deceniu de care vorbiți a fost de fapt timpul cel mai bogat în prefaceri și înnoiri din întreaga istorie a acestor meleaguri. Pentru a fi mai explicit, cred că n-ar fi lipsită de interes o scurtă comparație cu trecutul. Este desigur interesant de știut că pe aceste meleaguri — este vorba de fostele județe Botoșani și Dorohoi — actual naționalizării, petrecut în anul 1948, n-a cuprins decît patru unități cu caracter industrial, care însuși nu erau mai puțin de o sută de muncitori! Industrializarea a început după 1949, prin construirea citorva întreprinderi de industrie ușoară. Dezvoltarea județului din acest punct de vedere a fost însă în continuare destul de lentă, pentru că în 1965 nu existau decît două unități industriale moderne, celelalte funcționînd în localuri improvizate, iar volumul producției industriale globale nu depășea 700 milioane de lei. Abia după Congresul al IX-lea al partidului, care a stabilit măsuri de însemnătate excepțională pentru repartizarea rațională, armonioasă a forțelor de producție și îmbunătățirea organizării administrative-teritoriale a țării, cursul vieții economice a ținuturilor moldovene a început să se accelereze. Perioada care a urmat și care coincide în chip fericit cu prezența în fruntea partidului nostru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost, ca pentru întreaga țară, perioada cea mai rodnică, cea mai fecundă prin intensitatea prefacerilor, a mutațiilor calitative care au avut loc în toate domeniile și pe meleagurile botoșene. Numai în perioada 1966—1970 producția industrială aproape s-a dublat, iar în cincinalul 1971—1975 ea a crescut de încă două ori. Astăzi volumul producției industriale este de 4,5 ori mai mare decît în 1968 și de peste 20 de ori superior anului 1950. Au apărut noi unități industriale, printre care aș menționa întreprinderea de utilaje și piese de schimb pentru industria ușoară, întreprinderea „Electrocontact”, ambele în Botoșani, întreprinderea de corpuri de iluminat în Dorohoi și altele. Ritmul de creștere a producției industriale în cincinalul trecut a fost de 17,3 la sută, față de 13,9 la sută, cît era inițial prevăzut în plan. Și-au făcut apariția ramuri industriale noi — și nu oarecari, ci în domeniile de vîrf ale economiei, hotărîtoare pentru progresul tehnic, cum sînt construcțiile de mașini și electrotehnica. Cititorii revistei „Flacăra” își amintesc, sînt convins, că Botoșaniul a fost printre cele trei județe care, alături de municipiul București, au ocupat locul întii în întrecerea pentru realizarea cincinalului înainte de termen, fiind distins cu „Ordinul Republicii Socialiste România” clasa I. În primul an al actualului cincinal, botoșenii și-au făcut un titlu de mîndrie de a raporta conducerii partidului, primii pe țară, realizarea planului la producția globală industrială. Ca urmare a acestui fapt, industria județului a dat peste plan la sfîrșitul anului trecut peste 160 milioane lei.

— Care e situația agriculturii în acest context?

— Județul nostru continuă să posede un accentuat profil industrialo-agrar, intrucît

cu toate progresele care au fost înregistrate în industrializarea județului agricultura va continua să dețină și în următorii ani o pondere însemnată în economia județului. Este suficient să arătăm că agricultura realizează aproape jumătate din valoarea producției globale a județului. Totodată, peste 30 la sută din valoarea producției industriale are la bază materie primă din agricultură, iar aproape 60 la sută din exportul județului este format din produse agricole brute sau prelucrate. Trebuie de asemenea să știți că peste 65 la sută din populația județului continuă să lucreze și să-și câștige existența în agricultură. Ca urmare a sprijinului acordat de stat pe linia dezvoltării bazei tehnico-materiale, agricultura județului este dotată în prezent cu mijloacele necesare aplicării unor tehnologii moderne, caracteristice agriculturii intensive. Dispunem de peste 3 200 de tractoare, aproape 700 combine, peste 1 300 semănători, alte mașini și utilaje agricole. Peste 10 000 de hectare sînt amenajate pentru irigații. Caracteristic pentru agricultura județului mi se par două lucruri. În primul rînd creșterea însemnată a ponderii culturilor tehnice și medicinale, care ocupă astăzi peste 20 la sută din suprafața totală cultivată. Este, după părerea noastră, tendința normală pentru practicarea unei agriculturi moderne. Pămînturile botoșene dau țării, de pildă, peste 26 la sută din producția totală de plante medicinale și peste 60 la sută din cea de cinapă pentru sămînță. Cultivăm, de asemenea, pe suprafețe mari, sfeclă-de-zahăr, floarea soarelui, cartofii, în pentru fibră și pentru sămînță, iar în ultimii ani am început să cultivăm „sofrănelul”, care se pare că poate înlocui cu bune rezultate floarea soarelui, cultură mult mai pretentioasă în privința condițiilor de climă și sol. De asemenea, județul nostru se remarcă printr-un număr considerabil de animale la sută de hectare și, mai ales, prin numărul ridicat de animale crescute în gospodăriile proprii. Ponderea producției gospodăriilor individuale la fondul de stat a fost în 1976 de 40 la sută la carne și de aproape 20 la sută la lapte.

— Ați pomenit mai înainte de comuna Flămînzii. Cum arată această așezare astăzi?

— Desigur că întrebarea este legată de aniversarea în acest an a șapte decenii de la marea răscoală țărănească din 1907, ale cărei flăcări, cum se știe, s-au aprins pe pămînt botoșenean, în localitatea cu nume de simbol pentru starea de atunci a țării. Comuna Flămînzii este astăzi o localitate rurală care cunoaște un continuu proces de modernizare. În comună există o cooperativă agricolă de producție care a obținut în ultimul an rezultate bune, realizînd peste 3 000 kg grîu, aproape 4 000 kg porumb și peste 33 tone sfeclă-de-zahăr la hectarul de pămînt arabil. În ultimii ani s-au construit în comună un dispensar uman, o școală, un dispensar pentru animale, s-au făcut modernizări de drumuri, instalații de alimentare cu apă potabilă și, bineînțeles, electricare completă. După cum am mai spus, aici există un muzeu dedicat Răscoalei din 1907. Ne preocupăm ca, în perspectivă, comuna Flămînzii să devină un centru polarizator pentru comunitatea învecinată, iar mai tîrziu un oraș agro-industrial, prin amplasarea unor mici întreprinderi, secții de prelucrare, unități ale industriei locale și așa mai departe. Locuitorii comunei sînt oameni harnici, vrednici și inimoși, demni urmași ai bunicilor și străbunicilor lor care s-au jertfit acum șapte decenii pentru viața mai bună a țării.

— Care este, după părerea dumneavoastră, prima problemă a județului? Dar a doua?

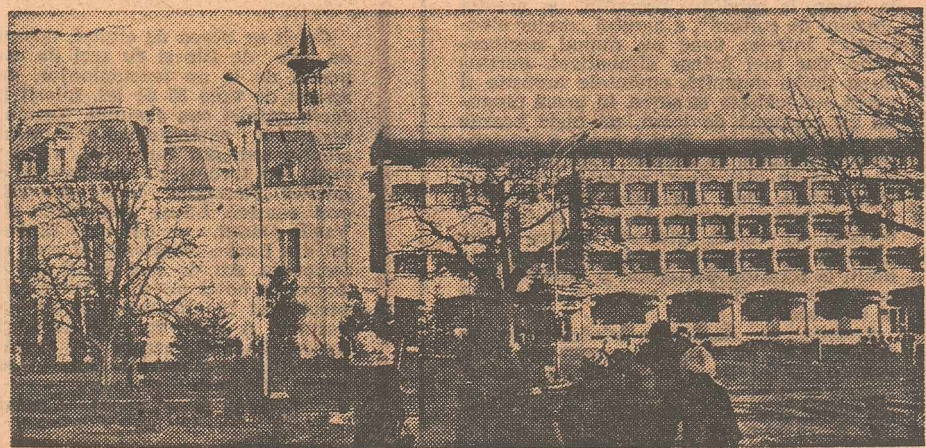
— În primul plan al agendei noastre de lucru se află realizarea la timp a investițiilor, în cele mai bune condiții și respectînd indicațiile conducerii partidului privind reducerea substanțială a cheltuielilor materiale, mai ales la oțel și ciment. Avem de realizat în actualul cincinal un volum de investiții de peste 9 miliarde lei. Peste 70 la sută din producția prevăzută pentru 1980 urmează să se realizeze în capacitățile nou construite. Vă dați seama că orice întîrziere de punere în funcțiune a unui obiectiv sau altul, chiar cu numai cîteva zile, poate aduce cu sine pierderi însemnate în producție, uneori de zeci sau sute de milioane de lei, care ar putea periclita atingerea nivelului prevăzută pentru 1980. Iată de ce considerăm realizarea integrată a investițiilor drept prima problemă a județului. În al doilea rînd, ne pre-

ocupă valorificarea marilor rezerve existente încă în agricultură, care ar putea duce la creșterea substanțială a producțiilor vegetale și animale. Aș enunța aici preocuparea pentru îmbunătățirea continuă a structurii culturilor, în sensul creșterii ponderii culturilor tehnice, apoi sporirea gradului de mecanizare, îmbunătățirea soiurilor de plante și a raselor de animale și, desigur, întărirea ordinii, disciplinei și răspunderii în toate unitățile agricole. Ne preocupăm, de asemenea, și aceasta nu în ultimul rînd, asigurarea unor condiții tot mai bune de muncă și de viață pentru toți oamenii județului, atît de la orașe, cît și de la sate. Aș remarca aici eforturile pentru construcția unui mare număr de apartamente, rezolvarea problemei alimentării cu apă în orașe, a termofitării, a transportului în comun, îmbunătățirea activității de deservire a populației, sporirea veniturilor pe calea creșterii productivității muncii atît în industrie cît și în agricultură. Avem în același timp de calificat un număr de peste 30 000 de oameni pentru nevoile dezvoltării economico-sociale a județului în perspectiva anului 1980. Nici aceasta nu este o problemă ușoară, și va trebui să ne ocupăm cu toată răspunderea de rezolvarea ei.

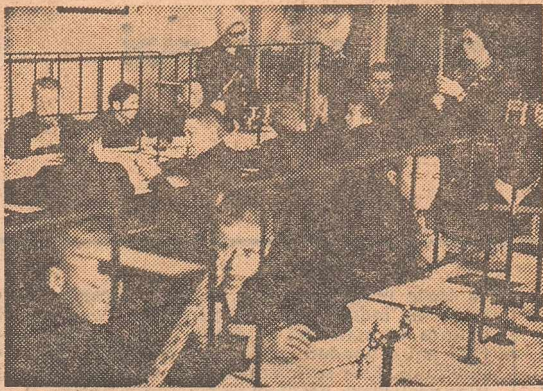
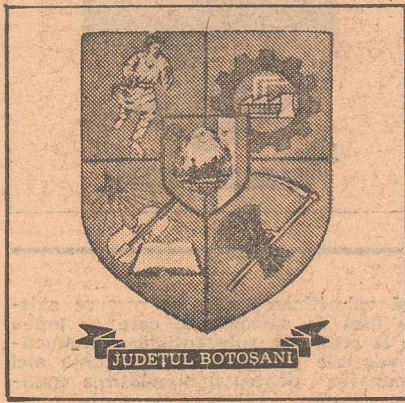
— Cum va arăta județul — și implicit municipiul — Botoșani în perspectiva anului 1980?

— Realizarea sarcinii stabilite de Congresul al XI-lea al partidului în sensul că pînă în 1980 nici un județ al țării să nu realizeze o producție industrială mai mică de 10 miliarde lei va face din Botoșani un județ cu o industrie modernă, de înalt nivel tehnic, cu o agricultură intensivă, de înaltă productivitate, și cu un nivel de viață materială și spirituală tot mai ridicat. Așadar, s-o luăm înaintea timpului și să încercăm să prefugăm înfățișarea județului pe coordonatele anului 1980. Producția industrială va fi de 3,25 ori mai mare decît în 1975 (realizîndu-se în acest sector peste 70 la sută din producția globală a județului). Iau avînt noi ramuri industriale, purtătoare ale progresului tehnic. Construcțiile de mașini și chimia dețin peste 45 la sută din producția industrială a județului. Apar noi și moderne unități industriale: pentru producerea de izotopi electrici, pentru aparataj electric industrial, pentru articole tehnice din cauciuc, o filatură de melanj, precum și numeroase unități în domeniul industriei ușoare, alimentare și alte ramuri. Aproape 23 de mii de angajați. Producția agricolă va fi cu 21,3 la sută mai mare decît cea a anului 1975. O forță mecanică de 80 CP la fiecare sută de hectare de teren arabil. Îngrășăminte chimice: 270 kg la hectar. Suprafața irigată: 27 000 hectare. Zootehnia deține aproape 40 la sută din producția agricolă, cea mai mare parte din ea fiind realizată în complexe moderne, de tip industrial. Se vor petrece schimbări importante și pe linia gradului de urbanizare. Peste 12 mii de apartamente. Pe harta județului apar două orașe noi: Bucecea și Ștefănești. Noi lăcașuri de îmbogățire spirituală, de instruire, pentru ocrotirea sănătății: 3 125 noi locuri în grădinițe, peste 200 săli de clasă, 2 460 locuri de muncă în atelierele școlare, un spital modern de 700 de paturi, o nouă policlinică, o sală de sport, extinderea rețelei cinematografice. În cadrul județului se va distinge pregnant municipiul Botoșani, care va deveni — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, cu prilejul vizitei de lucru la Botoșani din iulie 1975 — un puternic centru industrial din Moldova. Orașul-reședință de județ va da în 1980 aproape 80 la sută din producția industrială, dar va fi totodată un puternic centru economic, cultural, politico-administrativ, cu condiții de viață modernă, civilizată, un oraș al florilor și al verdeții. Și, în același timp, un oraș al tinereții, intrucît peste 30 la sută din populație o vor constitui elevii. Se va dezvolta însă și Dorohoiul, vechi oraș românesc, fostă capitală de ținut și de județ peste cinci secole. Ne preocupăm ca, pe baza indicațiilor date de secretarul general al partidului, să găsim, împreună cu organele centrale, rezerve în vederea amplasării în orașul Dorohoi, pînă la sfîrșitul actualului cincinal, și a altor obiective economice și social-culturale față de planul stabilit inițial. M-ați întrebă mai înainte despre ultimul deceniu din viața județului Botoșani. Un cincinal este însă numai o jumătate de deceniu. Pînă în anul 1980 a rămas chiar mai puțin. Un timp relativ scurt, însă de o densitate fără egal pentru aceste meleaguri. Un cincinal cît trei! Asemenea întregii patrii socialiste, Botoșaniul, aflat în condițiile vechii orînduirii la periferia vieții economice, urcă treaptă cu treaptă spre societatea de miine, spre societatea socialistă multilateral dezvoltată, spre comunism.

DUMITRU GRAUR ■

Anotimpuri la Flămânzi

Ei au făcut ce trebuia făcut.
Cum primăvara semănau ogorul,
Așa au asfințit frumos în lut
Ca să ne lumineze viitorul.

Știau că au ceva de implinit
Ca-n verile cind se duceau la coasă.
Pogoane mari de stele au cosit
Ca viața să ne fie luminoasă.

Erau cu toții oameni gospodari
Visind o toamnă-n care s-o culegă.
S-au stins tăcuti, fără de vorbe mari,
Ca lumea să ne fie nouă dragă.

Știau din buni străbuni că de muncesc,
Li-s toată iarna serile albastre,
Ei nu-n pământ aici se odihnesc
Ci dorm în visul fericirii noastre.

LUCIAN VALEA ■

POMIRLA, un pământ ce ține de gravitația stelelor

Pomirila, comună cu vreo 3 600 și ceva de suflete, azvirlită pe spinării de dealuri și ripi, la vreo 13 kilometri de Dorohoi, sub poala bătrînului și vestitului codru al Hertei, lingă jgheabul de apă al Jijiei fumegînd ca un crater în stingere sub prăbușirea cerului greu al iernii, are, între satele Botoșaniului, un loc al ei, o faimă a ei. O pleiadă de nume ilustre, o pleiadă de stele de primă mărime ale culturii Moldovei, ale culturii românilor, au venit în atingere cu această vatră, s-au aprins și au scintilat aici, s-au adunat, sub cerul blind și micuț al acestor dealuri, ca într-o lupă de cristal, inexplicabil sub interferența unui singur loc. În Pomirila, timp de vreo trei decenii, a trudit și a ostenit fragilul poet al „Junimii”, dar solidul profesor, doctor al Universității din Giessen, Samson Bodnărescu, prietenul lui Mihai Eminescu. În Pomirila, prin 1884, spune cronică locală (după G. Călinescu, prin 1883), a poposit și Eminescu, întors din Italia, într-o suavă vacanță petrecută sub tei și castani, pe malul lezărului din inima satului, în reverii solitare vegheate cu grijă de atentul Samson. Prietenul, în onoarea poetului, mutase, în plin iunie, sfidînd alarmatele sfaturi ale localnicilor pomicultori și pădurari, un castan umbros așezîndu-l sub fereastra Luceafărului. Castanul a prins, există și azi, are mai bine de-un secol și jumătate și, teafăr încă, scintie blind din zăpada adunată pe crengi, așteptînd zăpada de floare a primăverii. După credința profesorului Nicolae Rusu, unul din vechii dascăli ai satului, ocupat la ora de față cu redactarea unei monografii a locului, Eminescu ar fi scris, aici, pe malul lezărului, poezia „Lacul”, într-o peregrinare anterioară celei din 1883-1884. Iezărul acesta, pe care localnicii îl numesc „Iezărul”, este, desigur, fermecător în iunie, cînd oglindește plopii și teii bogat înfrunziți ai fărului, răsturnați cu umbrele-n sus peste pilcurile de nufăr galbeni. Lacuri sau lezări la fel au însă și Ipotestii, deși nici unul dintre ele, nici cele de-acolo, nici cel de-aici, nu-i totuși „Lacul”, vraja lui Tia lipsește, fluturii cu ochi mari-umezi și cap blond de fată neexistînd nici acolo și nici aici, neexistînd de fapt în nici o geografie, neexistînd de fapt în nici o mitologie. Castanul însă există. Există, într-o sală a vechiului liceu al Pomirlei (azi „Casă a copilului”, ocupată de năvala de miei zburdalnici a citorva sute de tînci), și bustul de bronz al lui Samson Bodnărescu, pe un soclu masiv din lemn de stejar. Prin Pomirila au mai trecut, ca oaspeți ai poetului-profesor, director timp de trei decenii al liceului, și Slavici, și Iacob Negruzzi, și Enescu-copilul, însoțit de tatăl său. În Pomirila, satul pierdut printre dealuri și ripi, printre piepturi sarmatice de coline prăpăstioase, au învățat carte și Ion Păun-Pincio, și fascinantul Vasile Bogrea, marele filolog, așezat de N. Iorga printre cei mai străluciți învățați ai acestei țări, și Gh. N. Udrișchi, fondatorul școlii naționale de chirurgie veterinară. În Pomirila, satul ascuns sub umbrele codrului Hertei, printre gloduri de țărmi lutoși, au predat carte copiilor de țărani savanți ca Dimitrie Pompei și Iorgu Iordan, cum și dascăli aduși din luminate orașe europene, din Franța și țări germanice, precum un Fleury, un Lageune, un Sachetty, un Hatrat, un Schelling, un Fleischer, un Hommer, cărturari de aleasă ținută, a căror faimă a străbătut prin veac.

Aceste întâmplări de mirare sau de miracol s-au petrecut într-o așezare cu nimic răsărită între cele din jurul ei. S-au petrecut într-un sat din Nordul Moldovei, nu prea mare, deși casele-s risipite, co-coțate și pitulate pe culmi sau prin cute de dealuri, adunînd de la una la alta vreo

40 km de drumuri. Dacă le-ai strînge la un loc pe toate (sînt doar vreo cîteva sute de case), le-ai putea răsturna, cu poala, într-o singură vale, între două obcine înmiresmate cu stînjenei de munte, nu mai lungă cît să cuprindă un drum de-un ceas cu piciorul, nu mai largă cît să încapă promenada unei blajine cirezi de vaci. Case frumoase, cele mai multe noi, cele mai multe cu cerdacuri și cu balcoane înflorate cu dalta, case-chivoturi de artă, case-mirese, delicat gătite de iarnă, răsărînd din albul zăpezii cu albul imaculat al pereților proaspeți, abia văruiți, cu briie de lutișor trase de-a lungul perspelor și-al ușorilor, dar case ca toate casele moldovene, sat ca oricare altul, purtîndu-și po-doabele, cite le are, purtîndu-și la fel și istoria (începtută, se zice, în legenda descălecării), simplu, fără tapaș, ca pe-o valută diurnă. Imaginile sînt savant spațiate, cu iluzia depărțării în nețărîmuri geografice și cu surpriza primului plan, a cerdacului cu stîlpi „inchistriți” sau a peretelui cu briu de lutișor, fericit dozate, cu variații pe aceeași temă de la o culme la alta, de la un crîng de case la altul, dar și cu momente de zguduire ce curmă brusc respirația. Un astfel de moment îl poți trăi intrînd în pădurea Hertei, acoperîndu-te cu pădurea, cu întunericul ei prin care soarele nu străpunge, cu stejarii ei scorburoși, ce vor fi fost tineri pe vremea voievodatelor, și azi încă falnici, necuprinși nici de hora a șapte oameni. Un astfel de moment îl mai poți trăi urcînd, la hotarul de răsărit al satului, dealul cel mare al Ibăneștilor, de pe a cărui culme, cînd e senin, se văd turnurile și cupolele Iașilor, se vede, cît se vede, scîldat într-o ceață albastră, Ceahlău. Peisajul, de acolo, de sus, mai ales iarna, sub oceanul de alb al zăpezii, sub bubuiul tuturor vînturilor, capătă, ni se spune, o înfățișare supratestră, muntele-turn al Moldovei este dumnezeiesc, strălucînd ireal în nimbul norilor, peisajul întreg este dumnezeiesc, scîldat în aburul alb, săgetat de vînturi, în care turele Iașilor sticlesc ca niște puncte într-o Cale lactee. Dar de acolo, de sus, din mirajul înalturilor, satul pierdut la poale, printre spinării de dealuri-ursi hibernînd sub blănuri de vegetație putredă, pare și mai micuț, și mai neînsennat. Ce-a avut acest sat, ce forțe taionice, ce magnetisme, ce izvoare secrete ascunse sub albile lui de pirae sterpe sau mlăștinoase, ce i-a adus încoace pe cei numiți, pe marii bărbați care s-au legat de pămîntul lui ?

A avut un om. Acest om s-a numit Anastasie Bașotă. Coborîtor dintr-un neam străvechi, nume cu genealogie de cronică, cu strămoși atestați în pomelnice și hrisoave domnești încă mai înalte de veacul al XV-lea. Om în pretul înalt al timpului său, al epocii sale, bucurîndu-se de alese ranguri, fost hatman, logofăt, cavalier, diplomat al lui Alexandru Ioan Cuza, ministru al domnitorului pe lingă Înalta Poartă și, mai presus de toate, ostenitor pentru vatra sa, pentru această Pomirila al cărei nume, zic istoricii, desenează un teritoriu de mlaștini și de „întunecime”, prin care cei care au întemeiat au trebuit să-și croiască vaduri sau „tăieturi”, teritoriu în care Anastasie Bașotă a vrut să aprindă și să învesnicească niște lumini. Acest om, fiu al lui dumnealui Ioniță Bașotă, cavalier al Ordinului Sfînta Ana „cu cordon la grumaz”, cu grumazul prins ca într-un clește într-o epocă de mari răsuciri și de mari sferfecări istorice (velit-boierul Ioniță avea 15 ani cînd, la Iași, a văzut cîzînd sub securi capul voievodului Grigore Alexandru Ghica), a întemeiat pe pămîntul lui, lingă bazilica ctitorită de tată, o zidire cu rosturi laice, menită, mai mult ca bazilica, în niște vremuri de ame-

nințitoare urgii, să țină tefere ființa și duhul locului, orgoliul obirșiei, nevoia de dănuire, nevoia sau setea de afirmare și înălțare. În Pomirila anulul 1838 s-a deschis cea dintîi școală primară cu internat pentru copiii țărănilor, cea mai veche, spun documentele, din fostul județ al Dorohoiului, clădire de zid, cu meșteșug întocmită, în picioare și azi, restaurată recent prin munca și dragostea celor ai locului, adăpostînd în sălile ei biblioteca satului (16 000 de volume) și urmind, în plănurile obștei, să găzduiască, peste puțin, un muzeu. În 1869, Anastasie Bașotă își face testamentul. Lasă o mare parte din bunuri pentru întemeierea unui liceu, a unui „institut academic” pentru aceiași copii de țărani, „compus din toate clasele trebuitoare pentru ca un elev, cînd va isprăvi studiile în acest institut, să fie primit în oricare universitate europeană pentru învățatura vre unei științi”. Liceul, amenajat în conacul-palat al Bașoteștilor, se deschide în 1879, sub directoratul lui Samson Bodnărescu, dascăli iluștri din țară și din străinătate vin să vire învățatură în capetele tunse chilug ale copiilor de clăcași, care capete, cele mai multe, se vădese surprinzător de deschise, se mobilizează repede cu idei și cu „științi” înalte, trăiesc febra visurilor spre universitățile Europei, muncesc pe rupe, învață pe rupe. „Pomirilenii” sînt geloziți de toate satele dimprejur, în jurul liceului-palat se urzesc legende („copiii de-acolo trăiesc ca boierii”), legendele pe care le cred ades chiar și părinții, deși pruncii lor, între zidurile castelului ce domină satul, nu cresc deloc în puf, ci, respectîndu-se dorința ctitorului, expusă în același testament, „potrivit cu deprinderile lor naționale, fără lux și cheltuială, după cum au fost crescuți și la părinții lor”. Unii ajung, într-adevăr, la universități. Alții, desigur, nu.

Se dovedise însă că „se poate”. Se dovedise că acești pui de țărani, scoși din vetrele lor sărace, ofereau un capital de surprize care, fructificat, uimea, dezvoltînd niște însușiri de o rară forță. Liceul din Pomirila, această mașină gigantică — și fantastică — de produs cultură într-un sat cu colibe de lut și clăcași fără carte, a funcționat fără întrerupere decenii după decenii, șocînd timpul, șocînd condiția lui, dar, evident, neputîndu-le birui, miraculoasele lui rotite tocîndu-se, sfărîmîndu-se în zidurile împotrivrării vremurilor. Cînd, după anii '20, liceul trece în administrația oficialităților timpului, un Ion Simionescu, în vizită la Pomirila, întîlnește „declinul”, întîlnește „o școală ce-și duce viața cîinecînește, în mizeria în care e lăsată de către toți”, intuînd, peste toate, un adevăr, un mare și trist adevăr, cel al inadecvării la timp, la condiția timpului, a acestei „mașini de cultură”, a acestui „creier electronic” într-un veac nu numai necibernetic, dar nici măcar alfabetizat, purtîndu-și limba descultă, cuvintele oropsite și vechi, neîncălțate în slove, în urma plugului cu cormană de lemn, pe niște brazde ce erau ale altora. „Nici o urmă a existenței lui îndelungi (a liceului, n.n.), în schimbarea vieții sătenilor”, notează profesorul Simionescu. Unii din absolvenți, desigur, plecaseră mai departe, la școli înalte, dar ceilalți, cei mulți, ridicați pentru niște clipe de vis la lumină, recăzuseră, nu peste mult, la condiția părinților, a întunericului aceluși timp, siliți de nevoi să uite pînă și uzul slovei.

Străbat, în dimineața scintieitoare de iarnă, satul, cu vechea-i școală din 1838, restaurată, cu liceul-palat al lui Bașotă, restaurat și el, cu lăcașuri școlare noi, cu grădinițe (vreo 70 l), cu multe cadre didactice (vreo 70 l), cu edificii și întocmiri ale vieții de sat modern (electricitate, canali-

zare, apă potabilă prin conducte, magazine moderne, dispensare moderne, cinematografe, primele case cu etaj, răspunzînd exigențelor sistematizării, primele blocuri de locuințe fixîndu-și de pe acum fundațiile), sat limpede și frumos, cuprîns în zăpezi fastuoase ce fișie sub tălpi de sănii și sună străvechi sub ecouri de clopoței de cai. Urc pante de dealuri ce par pante de munți din iocane pe sticlă, strălucitoare, strălimpezi, tăiate-n smălțuri ce nu încap umbra, nici semitonul, împărțînd orbitor compoziția între albul de zinc al zăpezii și albastrul ultramarin al cerului, dezvelînd totul, cit vezi cu ochii, fără nici un mister, fără nici o încețoșare a liniilor. Sat care, limpede dezvelit sub cer, are, într-adevăr, ce arăta. Are, la ceasul acestei ierni, multe construcții noi, multe construcții în plină edificare, printre care două clădiri de școli pentru clasele I—VIII (o alta, pentru clasele I—X, cu etaj, se va ridica la anul), un nou local de grădiniță, o moară modernă, un nou dispensar, un sediu S.M.A., cu un mare atelier mecanic, are, deci, cum ne spune primarul comunei, o iarnă nu doar frumoasă, ci o iarnă care „munceste și ea”, pusă pisc peste anotimpuri ce i-au adus în cămara gospodărească roade mai multe ca niciodată. C.A.P.-ul și-a depășit, ni se spune, planul la toate fertilitățile. Pe un pămînt deloc faimos prin fertilitate (sol brun de pădure cu cenușiu de pădure), cu peste 600 de hectare în pante, s-au dat 2 350 kg porumb la hectar (cu 150 kg peste plan), 22 000 kg cartofi (cu 4 500 kg peste plan), 34 000 kg sfeclă (cu un vagon peste plan la fiecare hectar); în plus, oamenii, înhămați la carul recoltei, aburcat greu pe aceste spinării de dealuri, nevoindu-se deseori cu cai și cu boi, acolo unde tractoarele nu pot răzbate, au găsit timp, energie, șale de rupt și vrede înverșunată (lucruri sau fapte pe care primarul Valeriu Moscalu le strînge, sec, nu însă fără temeii, într-un singur cuvînt: „conștiință”) ca să aducă în zestrea anului și alte înfăptuiri, ținînd de schimbarea unor date primordiale ale acestui loc, ale acestui pămînt. Pămînt de dealuri, pămînt în pante, spălat de ploii, șuvoit de torenți („pămînt incert !”, exclamă unul din monografii locului), supus surprărilor, lunecării de straturi, abandonării structurii placide fixate în ere, risipirii în valuri de lut ce se înmoaie și curg la vale, tîrînd cu ele semănături, livezi, turme, case. Nimeni n-a cutedat să vizeze vreedată, nici măcar în acea scurtă, dar atît de miraculoasă „epocă a luminilor” aprinsă de Anastasie Bașotă, că aceste dealuri și ripi, după prima orogenează, se vor pune din nou în mișcare, la semnul cuiva, sau, mai exact, se vor rezidi și încremeni așa, răsturnînd în vatra și în sufletul locului o nouă și neobișnuită privește. O amplă campanie de desecări și de „corectări de ape”, dublată de fixarea terenurilor în pantă prin plantații masive, deci oprirea eroziunilor și fructifica-

Anchetă socială

Din cingătoare ii curgeau bancnote de cite 100

Oricit ar părea de ciudat, dosarul acestor sute de file și cu zeci de martori pornit de la un termoplonjor, de la un aparat de vreo 35 de lei, folosit la prepararea cafelei sau ceaiului. Termoplonjor aparține subinginerului Dumitru Costantinescu, din București, venit la Botșani cu treburi de serviciu și cazat la hotelul „Rapsodia”, la camera 403. În aceeași cameră fusese repartizat și Scaf. Vasile-Dănuț, un băiat de 23 de ani, fel din Bacău, absolvent al unei școli profesionale, dar de mai mulți ani fără ocupație. La hotel, acesta se întorse tîrziu, jurul orei 12 noaptea. Colegul de cameră dormea. A doua zi, cînd avea să-și cotroleze bagajul, acesta din urmă obscur dispariția termoplonjorului, în locul cîruia Scaf. Vasile-Dănuț lăsase un roman. Scurt timp după aceea, dosarul 862/11

ea „pământurilor incerte”, rează peisajul Pomirlei într-un desen, un tipar sau o coerență care, pe nesimțite, devine una de ocaz, cel puțin sub raportul neclintirilor ei în legile sau canonul impuse de om. Anul trecut, numai prin desecări, i s-au redat pomirlei vreo 80 de hectare. Campania continuă.

Hărnicia acestor oameni, apriga lor încredințare a trudei și patimă nobilă a ideii și tot ce fac sint străvechi ca și ei, ca și a fraților lor, ele vin din timp, ele te tulbură și au un memento. Pe un pământ ce le fugeau sub tălpi, ale cărui recolte le fugeau printre degete, ale cărui zări și întemeieri erau veșnic amenințate, pe un pământ ustiat de ape, pirlit de tătari, de leși, de unguri, spircuit de boieri și de arendași, au durat, au rezistat, și-au păstrat sfere ființa și duhul, au clădit o vatră, au constituit o civilizație. Ei, acești „blajini”, acești moldoveni de la Nord, aparent moștici, sint, cind îi scoți din idilismul artificial al baladei și-i replantezi în chiar lumea lor, atit de vie și de fierbinte, cu totul alții. Ei își iubesc acest pământ și această lume a lor, acum înflorite, acum teinice, mai mult ca oricare alții, și din această iubire a lor se nasc fapte în care arca cistesi, prin oceanul întors al veaului, pagini din vechiul nostru epos toric.

Ce fel de fapte? La desecări, un om de 60 de ani, Ion Aursulesei (rețineți: un om, un singur din sutele care, la fel, au luat parte la campania desecărilor, a plantărilor, a cuceririi de noi pământuri), a pat, ajutat doar de nevastă, pe cimpul ce

trebuia scos de sub ape, un canal lung de 700 de metri, larg de 2 m. la suprafață, de 1,5 m în adânc. Dormea adesea în cimp, prea ostenit ca s-o mai ia spre casă. Doar femeia ce se mai repezea în sat, la casa pustie, la ograda pustie, ca să-și hrănească vitele și să-i mai aducă și omului niște hrană. Aursulesei a muncit și sub arșiță, și sub ploaie, înotind prin mocirlă, stricind niște bune perechi de cizme, tocind și citeva sape, tocind și-o secure, fiindcă drumul canalului se împiedeca uneori de copaci bătrâni, de rădăcini noduroase, de rogozuri și stufuri împletite ca niște plase de sirmă, iar din această trudă a lui — numai a lui și-a femeii lui — satul a câștigat un trup de moșie: 40 de hectare pentru recoltă! Leat cu Aursulesei este și Panaite Maxim, cioban la oile C.A.P.-ului, coboritor dintr-un lung cring de strămoșiciobani netrecuți în pomelnice sau hrisoave domnesti, păstrați însă cu nume, chipuri și bărbi în memoria și folclorul satului; neam care, pare-se, e decis să dăinuie, cei doi băieți ai lui Panaite fiind tot ciobani, acest Panaite făcând, ca și Aursulesei, niște isprăvi ale dragostei lui de muncă și de avutul satului ce par ieșite din fila închenărată cu aur a unei cronici eroice. El a bătut, și nu o dată, cu pasul lui de om de 53 de ani, kilometri întregi, uneori zeci, peste dealuri, peste prăpăstii, cu cite-o oaie bolnavă în spate, ca s-o ducă la dispensarul veterinar. Mai bătrîn decit Panaite și Aursulesei este Petru Popescu, om la 60 de ani, locuitor al satului Hulubești, aparținător Pomirlei, sat care, potrivit schiței de sistematizare, va

trebul, într-un viitor, să dispară, să se „strămute”. Bătrînul Petru Popescu s-a decis să se mute de pe acum. Să se mute în centrul Pomirlei, în casa nouă, cu șase camere, pe care-o împarte cu fiul său. Ce-a cărat în noua gospodărie au fost, înainte de toate, „pomii lui”. Meri, pruni și nuci sădiți de el, altoiți de el, simboluri ale temeiniciei pe care, mutându-se, a luat-o cu sine. Bătrînul de 60 de ani și-a dezgropat, cu sapa, toți „pomii lui”, cu rădăcinile neatînse, nesimțitoare la ce li se-ntimplă în enormele lor calupuri de pământ afinat, scoase la zi odată cu ele, și, cu căruța, peste dealuri și ripi, în zeci de drumuri, și-a cărat în vatra cea nouă temeinicia. Mai tînăr, cu mult mai tînăr decit Panaite, Aursulesei și Petru Popescu este Valeriu Moscalu, primarul, are doar 27 de ani, dar e în fruntea comunei de 7. Absolvent, în 1966, al Școlii medii tehnice de agricultură ce funcționa între zidurile liceului-palat, avea 18 ani cind obștea satului l-a ales președinte al C.A.P. Președinte de C.A.P. la 18 ani, primar la 20! Munca, implicat și răspunde-riile, încep, la Pomirlea, devreme, maturitatea e precoce, obligațiile vieții, chiar și cele mai mari, se răsădesc de timpuriu, astfel încit să rodească robust și repede. Și mai nevrstnici, cu mult mai nevrstnici decit Valeriu Moscalu sint ocupanții de azi al liceului-palat. Cei 360 de școlari ai „Casei copilului” învață și carte și, în același timp, cresc, se formează „potrivit cu deprinderile lor naționale”, învățînd ce e munca, învățîndu-i sudoarea și prețul. „Casa copilului”, aflăm, „se hrănește singură”, ea are în folosință vreo 9

hectare. 6 de pomi, 3 de grădină, o îngrășătorie de porci, toate în miinile și în răspunderile celor 360, ale celor mai mici cetățeni ai acestei vetre.

Cind, în 1916, în curtea acestui fantastic, ireal pentru epocă „liceu de țară”, a fost dezvelit bustul lui Anastasie Bașotă — bust ce veghează și astăzi imperiul copiilor din Pomirlea — Vasile Bogrea, absolvent al locului, scria în „Neamul românesc” al lui Iorga niște tulburătoare rinduri, invitînd la recunoștință, la dragoste și la neuitare față de omul ce aprinsese o lampă, o primă și singuratică lampă în întunericul unui sat destinat și prin nume — ca o fatalitate — întunecimii. Dar cine și cum ar putea să-l uite? Os vechi de român, patriot luminat, privind peste timp, peste beznele lui, el nu poate fi uitat.

El nu poate fi uitat, fiindcă satul acesta, cindva, l-a avut doar pe el, a avut doar un om. Doar un om, unul singur, care putea să facă — și a făcut — ceva pentru satul pierdut între dealuri și ripi ca între cețurile unui univers scufundat.

Încheiem aici, lângă bustul lui Anastasie Bașotă — ca un omagiu — călătoria noastră pe un pământ care ține de gravitația stelelor, printr-un sat în care citeva mii de oameni, o obște puternică, mindră, stăpîină astăzi pe vatra ei, pe destinul ei, își edifică harnic prezentul și viitorul.

Undeva, pe aproape, între arbori încremeniți și zăpezi liliace, între piraie și iazuri prefăcute-n lentile de gheață, iazul lui Eminescu susură — ca printr-un miracol — viu, încă fierbinte sub cerul iernii.

ILIE PURCARU ■

de la Judecătoria Botoșani începe să se adune și să crească vertiginos. Căci Scafaru recunoaște însușirea obiectului, precum și faptul că în drum spre Bacău — a aruncat din tren pentru că se defecase, dar nenorocul face ca fișa cu antecedente penale aflată la dosar să arate că el se mai ocupase cu asemenea fapte și că fusese trimis în judecată și condamnat de mai multe ori. Metoda folosită fusese aceeași. La Constanța, de exemplu, închiriasse odată camera 29 de la hotelul „Victoria” și în aceeași seară plecase prin oraș să se plimbe. De fapt, cum avea să spună mai târziu, să bea. Se întorsese la hotel tot către miezul nopții. Ioan Vaida, colegul de cameră, dormea. Scafaru fură impermeabilul și haina acestuia și pleacă în aceeași noapte la Mamaia, la barul „Melody”, unde bea atit de mult încit la plecare uită acolo obiectele furate. În aceeași dimineață lua trenul spre Tulcea. Ceva mai târziu, pe cind era cercetat pentru fapta sa de la Constanța, miliția din Buzău îl cerceta și ea pentru cercetări, făcîndu-se vinovat și în acel județ de comiterea unor infracțiuni.

Indiferent care vor fi fost acele infracțiuni, ideea fixă a lui Scafaru rămîneau oțuși hotelurile. Din șirul lung al cărora nu vom omite nici hotelul „Traian” din Brăila, unde Scafaru a fost cazat la camera 101. Aici, putem spune, a lucrat cu premeditare și cu îndeminarea dată de o mare experiență, căci în seara aceleiași zile cind sosește la Brăila face cunoștință la barul hotelului cu un anumit Gheorghe Micu, cu care bea pină către orele 22,

cînd, prietenia fiind consolidată, îl invită pe conviv să doarmă în aceeași cameră. Gheorghe Micu adoarme imediat și în sfîrșitul infernal care inundă camera 101 Scafaru operează nestingherit, fără fereala pe care probabil o avea în mod obișnuit, de a nu face, măcar, zgomot. Fură, cu această ocazie, două haine, o cămașă, un fular și portmoneul cu 500 de lei. Iese din hotel cu aerul cel mai senin din lume, cu care a reușit să înșele pe toți recepționerii hotelurilor pe unde a umblat, aruncă, pe drum, actele găsite în portmoneu, pleacă la Galați și apoi la Iași, unde vinde hainele. Totul, cu calmul lui dintotdeauna, pe care-l dovedise atit în cazurile amintite, cit și în expediția de la Vatra Dornei, cind — așa cum rezultă dintr-un dosar al Judecătoriai Cimpulung Moldovenesc — în camera 18 a hotelului „Bistrița” furase 700 de lei, un pulover și un briceag de la Ion Ban, pensionar din Constanța aflat în stațiune, în timp ce bătrînul își dormea liniștit și nebănuitor somnul de după-amiază.

Interesant că toate aceste fapte au fost mărturisite de Scafaru din capul locului. Numai o dată a încercat să tăgăduiască, și atunci s-a dat singur de gol, ajungînd, cum se spune, de pomină. Întimplarea a avut loc la Bacău. Deși, de fel, din acest oraș, pretextînd că părinții săi nu-l primesc să doarmă acasă, a cerut găzduire, într-o seară, familiei Bică Leon, care l-a culcat într-o cameră ce aparținea, cu chirie, lui Constantin Borulea. Acesta lucra atunci în tura de noapte. Spre dimineață, venînd acasă, omul a văzut că în patul lui

se odihnea altcineva. A întins un fotoliu și a încercat să se odihnească și el cum poate mai bine. S-a trezit către prînz, cind Scafaru era de mult plecat. Observînd lipsa a 1170 lei, acesta trece la o urmărire pe cont propriu, prin oraș, a presupusului făptuitor. S-a dus mai întîi la gară, dar nu l-a găsit, cu toate că Scafaru spusese gazdei că vrea să plece ba spre București, ba spre Iași. Iluminat de o idee, păgubașul începe să colinde restaurante. Minune! La „Bistrița” îl zărește pe Scafaru. Acesta îl zărește însă și el, și fuge. Apare un taxi, ca în filme, și individul dispare degrabă. Păgubașul strigă și el după o mașină care vine, însă mult prea încet. Proiectata urmărire pe străzile orașului e un eșec total. Borulea revine la gară și se hotărăște să-l aștepte acolo, păstrîndu-și mașina la dispoziție. După o jumătate de oră, timp în care aparatul de taxat funcționează ireproșabil, își face apariția și Scafaru, în taxiul său. Urmărirea reîncepe, dar Scafaru se face din nou nevăzut. Patrulînd însă incoace și-ncolo, ghinionistul vede în poarta unei fabrici taxiul cu care fugise Scafaru. Cade repede la învoială cu șoferul și motiveze o întîrziere, în cazul în care clientul ar apărea, și aduce miliția. La miliție, Scafaru neagă totul cu înverșunare. În timp ce tocmai vorbește, spre nenorocul lui, din pantaloni îi cad, pe pantofi, citeva bancnote de cite o sută. În fața evidentei, recunoaște, dar se încapățînează să spună că nu a luat decit cei 300 de lei care-l dăduseră de gol. Dar, hotărît lucru, ziua aceea nu era bună pentru el: desprînsă

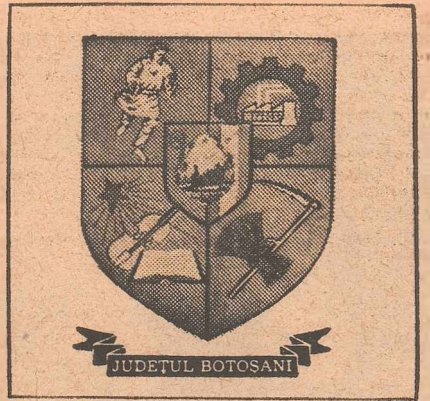
de prin aceleași locuri, mai cade încă o bancnotă de 100, chiar sub biroul ofițerului de miliție, în timp ce Scafaru se așezase să-și scrie declarația!

Istoria zbuciumatei sale tinereți este mult mai lungă, dar nu ne propunem aici s-o consemnăm în întregime. Drumurile lui au trecut, de exemplu, și pe la Oradea, unde judecătoria de acolo l-a condamnat la 8 luni închisoare. La Bacău fusese condamnat 5 luni, la Cimpulung Moldovenesc 8 luni, la Constanța un an, la Brăila un an și 6 luni. Întimplător însă, Scafaru avusese noroc, căci fusese grațiat de fiecare dată. Toate restanțele s-au adunat, de aceea, și au trebuit plătite odată, după cum se spune și în hotărîrea judecătoriai din Botoșani: „Avînd în vedere că furtul de la Botoșani s-a săvîrșit în intervalul de trei ani de la data grațierii pedepselor aplicate de judecătoria Bacău, Cimpulung, Constanța, se dispune revocarea grațierii acestor pedepse”. Pentru faptul de a nu fi știut să aprecieze clementa legii, Scafaru a fost condamnat, la Botoșani, la 3 ani închisoare. Dar hotărîrea aceasta e, cum spunea, la început, revizibilă. Căci din anii de călătorie prin țară ai lui Scafaru pot reieși oricînd alte fapte, iar pedepsele, care vor trebui, probabil, contopite, pot duce la schimbarea acestei hotărîri judecătorești care, deși e definitivă, e poate în același timp provizorie.

DUMITRU ELIADE ■

Un județ din nordul sufletului și iubirii noastre își cucerește viitorul

Tradițiile nu se nasc,
ci se fac;
industria nu crește
din iarbă verde,
ci din muncă

Dacă numai cu câțiva ani în urmă am fi dorit să scriem despre industria botoșeneană, n-am fi avut de ales, trebuind să ne limităm la puținul, la foarte puținul reprezentat, oarecum, de tradiție, adică de fabrica de confecții, care, nici ea, nu are mai mult de 20 de ani. Acum, dificultatea este tocmai opțiunea pentru o întreprindere sau alta de pe noua platformă industrială a orașului sau din alt loc al acestuia, deoarece, precum se știe, de altfel, și acest județ a fost racordat la circuitul industriei naționale, manifestându-și, deja, o anumită personalitate, un profil anume, compus nu numai din trăsăturile specifice produselor realizate dar și de oamenii săi. Am ales o întreprindere care să fie legată tocmai de elementul uman, pentru că, așa cum ne spusese cândva un botoșenean get-beget, „acest oraș, lipsit de materii prime, a fost nevoit să crească din el însuși”, adică prin ceea ce locuitorii săi îi puteau conferi. Din acest punct de vedere, cred că întreprinderea de aparat electric de joasă tensiune, cunoscută sub numele de „Electrocontact”, este cea mai reprezentativă pentru Botoșani. Și iată de ce.

Aici totul s-a făcut din nimic, îmi spune inginerul șef Gheorghe Bulgaru, care, botoșenean fiind, știe bine cum arăta orașul și care erau premisele dezvoltării sale, cu doar câțiva ani în urmă. El știe, de asemenea, că locuitorii acestei țări moldovene, cu puternice rezonanțe în cultura noastră națională, au aspirat, asiduu, spre saltul industrial, pe care-l realizează în prezent, astfel încât consideră acest „nimic” doar ca pe o metaforă, intrucit planificarea făcută de către organele centrale de stat, fiind seama de criteriile științifice (incluând aici nu doar echilibrarea potențialului economic al tuturor regiunilor țării, dar și studiile demografice, necesitatea fixării celor născuți aici, în teritoriul județului, atragerea forței de muncă din mediul rural etc.), au luat în considerație, și nu în ultimul rând, disponibilitatea față de industrializare a oamenilor, forța pe care o reprezintă instituțiile școlare ale Botoșaniului — să amintim doar celebrul liceu ce poartă numele lui A. T. Laurian și care ființează încă de la data Unirii —, cit și, bineînțeles, necesitățile economiei naționale, apreciată în ansamblul ei.

Dealtfel, fenomenul cel mai tipic pentru noua industrie de aici mi se pare a fi modul de pregătire a cadrelor. Iată, în acest sens, ce ne spune inginerul Dumitru Ciocan, directorul întreprinderii: „Cu mult înainte de a se începe lucrările de construcție a „Electrocontactului”, o serie de tineri, printre care și ingineri, au mers la București și s-au calificat ori specializat în cadrul altei unități industriale de profil, „Electroaparatajul” din București, a cărui producție aveam s-o preluăm, începutul cu încetul, astfel încât, revenind în orașul lor, botoșenii cunoșteau perfect tehnologiile și tot ceea ce ținea de profilul produselor la care aveau să lucreze”. Azi, dacă vreau să caut un bătrîn, trebuie să mă mulțumesc cu nea Luca, strungarul de la construcții metalice, care are 40 de ani. Dintre ingineri, cei mai vîrstnici au 5 ani de activitate.

Desigur și alte unități industriale pot afirma că lucrează fără rebuturi, dar la „Electrocontact” absența rebuturilor este absolut obligatorie. Nu prin legi scrise, ci nescrise, dar bine însușite de toți cei care muncesc aici. Întreprinderea produce, în principal, aparate antiexplozie, antigrizotoase, destinate muncii minerilor în subteran dar și diverse aparate ce pot fi întâlnite pe platforma de foraj marin, pe vasele care navighează pe mările și oceanele lumii, pe orice electrocar, pe uriașele poduri rulante, în industria chimică, pe strunguri și raboteze etc. și ele se cheamă limitatoare, comutatoare cu came, controlere pentru circuitele de comandă, avertizoare împotriva incendiilor, o gamă largă de produse — cifrate acum la 180 — care, indiferent de dimensiuni (sînt unele doar de 200 de grame iar altele de 250 de kg!) — trebuie să reprezinte un etalon al preciziei maxime. De perfectă lor funcționare depinde, nu

numai bunul mers al unuia utilaj-oarecare, ci chiar viața oamenilor. Un singur rebut poate echivala cu o explozie într-o mină, cu prăbușirea unui pod rulant și așa mai departe. De aci importanța controlului de calitate dar, mai ales, aceea a unei munci conștiincioase a tuturor.

Botoșenii ar fi foarte vexați dacă cineva și-ar face impresia că ei sînt doar niște simpli executați, niște beneficiari placizi ai unor fenomene economico-sociale ținînd de interesul național. Și ar avea dreptate. Iată, de pildă, câteva dintre realizările lor recente (de fapt, totul stă aci sub semnul actualității, întreprinderea urmînd să împlinească, în luna martie 1977, doi ani de existență): înlocuirea siluminiumului, folosit la confecționarea unei cutii de comandă protejată, cu bachelită. Deși prețul bachelitei este mai mare ca acela al siluminiumului, acesta din urmă este pus la dispoziția altor industrii care-l pot valorifica superior, iar din procesul de fabricație al amintitelor cutii dispar o serie de operații și deci se realizează o importanță economie de timp (găuriri, baturări, operații de strunjire, filetare etc.), piesele devenind mai ușoare și, cu toate că ne aflăm în imperiul gramelor, pînă la urmă, acestea totalizează valori de zeci de tone de material prețios.

Inginerul Victor Teișanu are doar 27 de ani, dar conduce sectorul de proiectări al întreprinderii, numărîndu-se printre cei mai „vîrstnici” și experimentați oameni. Ne prezintă o lungă listă a preocupărilor colectivului, preocupări trecute din faza de proiect în atelier și pe care, fără greș, le putem considera deja realizări. „La noi cifrele nu par spectaculoase dar, credeți-mă, sînt importante. Să luăm, de pildă, sudura. Am redus materialul aliat, cu care se lipea, și am înregistrat o economie de 50 000 de lei. Nu e cine știe ce, față de cifre din alte întreprinderi, numai că aliajul acesta al nostru conține argint pe care acum îl economisim. Aici ne-a ajutat foarte mult muncitorul Stelian Brînzei care a fost, dealtfel, inițiatorul acestei cercetări.

Cercetătorii lucrează, într-adevăr, mină în mină și gînd la gînd cu muncitorii, cu maistrii, adică tocmai cu cei care se lovesc zi de zi de greutăți dar și care pot interveni cel mai eficace în îmbunătățirea proceselor de producție. Dumitru Prodan, de pildă, de la secția prelucrării mecanice prin așchiere, a reușit să evite o „gîtură” a fluxului tehnologic, care se producea în secția unde lucrează, prin realizarea unui dispozitiv foarte simplu (afirmă el). „Cama pentru limitatoarele curselor podurilor rulante se făcea la forjă. Piesa trebuia să fie prelucrată cu ajutorul citorva operații care blocau mașina de frezat prin copiere, singura de care dispunem, astfel încît, timp de câteva zile, nu se mai putea folosi acest utilaj pentru nimic altceva. În special secția SDV, care trebuia să beneficieze cel mai mult de freza prin copiere, suferea. Și, odată cu ea, întreprinderea. Acum, prin dispozitivul acesta, le rectificăm pe orice strung. M-a ajutat Iancu Petrică, lăcătuș bun, cum sînt 2-3 în fiecare uzină, și l-am terminat într-o săptămînă. Ce înseamnă ca valoarea materială ceea ce am făcut noi? E un calcul simplu: ca să nu mai blocăm producția secției dădeam aceste piese la I.U.P.S. Botoșani cu 35 de lei și le recumpăram prelucrate cu 72. Inmulțim diferența cu 10 000 de aparate, cite facem noi. Lucrîndu-le singuri, și încă pe strunguri automate, se cheamă că un om singur poate lucra la 6 asemenea mașini, iar strungurile paralele sînt libere pentru operații mai fine”.

Aceste cuvinte mi s-au părut esențiale din discuția purtată cu unul dintre cei mai interesați oameni din întreprindere, inginerul șef Gheorghe Bulgaru, a cărui statură impunătoare încearcă să fie atenuată de tendința sa de a merge puțin încovoiat, pîrînd jenat că este obligat să-l privească pe ceilalți „de sus”, și al cărui temperament este, parcă, ștanțat la nevoile actuale ale „Electrocontactului”, unde lucrează din prima zi a deschiderii șantierului. Pentru Gheorghe Bulgaru tot ceea ce s-a petrecut ad este memorabil. Ba chiar și ceea ce s-a întîmplat în Centrula specializată pe aparată minier, din care și întreprinderea botoșeneană face parte, intrucit el știe că, pentru această frumoasă și modernă dotare, mai concursaseră Suceava și Cluj-Napoca, și a tremurat pînă cînd cei în drept au decis, alegînd Botoșaniul nașterii sale.

Cînd s-au cerut planurile necesare amplasării întreprinderii, am umblat zile întregi călare, cit de lung sînt, după președintele C.A.P.-ului din comuna „Mihal Eminescu”, pe ale cărei terenuri se află construcția noastră, pînă l-am găsit, să-l grăbesc. Mi-a fost greu fiindcă el avea mașină și alerga de colo-colo, dar norocul meu a fost că la noi, la Catu Micuțin,

pe Prut, învîșasem să încălec și fără șă și nu m-am dat bătut pînă nu l-am întîlnit. Am dorit cu o ardoare greu de spus în cuvinte să avem industrie la Botoșani și să viu acasă. Nu pot să uit cit s-a chinuit mama ca eu să pot învăța, cum umbra fără cămașă pe ea, să nu-mi lipsească mie suta aia de lei pe care alții o aruncău, dar la care eu mă uitam ca la 1 000, lungînd-o cam tot pe atît. De-aia nu pot uita nimic. M-am tot învîrtit în jurul Botoșaniului, iar anii petrecuți la București, unde și soția lucra ca chimistă, ca și propunerile ce mi s-au făcut să rămîn în Capitală n-au rezistat în fața dorinței de a rămîne botoșenean, de a sprijini efortul de emancipare a orașului. În august 1975, a venit la noi tovarășul Nicolae Ceaușescu și l-am văzut măsurînd cu pasul dimensiunile atelierului și l-am auzit spunînd că trebuie să regîndim amplasarea utilajelor. Atunci nu eram inginer șef. Mi-am dat seama însă cită dreptate avea. În ianuarie, am început să lucrez, împreună cu alții, la o primă schiță a amplasării mașinilor. Proiectanții inițiali se mișcau greu, adică, ce s-o mai ascund?, nu se mișcau deloc. Și timpul trecea. Am început „mutarea” pe criteriul grupelor de utilaje și, în patru zile, fără a stînjeni lucrul secției, am terminat. Au apărut și citeva imperfecțiuni. Vreo patru mașini nu-si găsiseră locul potrivit. Le-am reorganizat și acum priviți! Ce-a zis proiectantul? N-a zis nimic. A venit și a copiat frumos amplasarea, a întocmit „proiectul” și ni l-a dat. Era bun...

Moldoveanul acesta înalt are haz, dar principala sa caracteristică mi se pare a-tașamentul pasional față de orașul în care trăiește. Presupun că este îndrăgit de oameni. Întreb cine sînt cei care muncesc aici și află că aproximativ 1 000 dintre cei care mîncă din piinea noii industrii au fost elevi ai grupului școlar al uzinei unde director funcționase, încă de la înființare, chiar inginerul nostru!

Școala a mai dat, pe lîngă cadre, și 15 strunguri întreprinderii noastre. Colaborarea continuă. Așteptăm, încă, promisiunile noi de solvent. Întreprinderea se extinde continuu. Cu cit oamenii sînt mai bine calificați, cu atît rezultatele sînt mai bune. Nu spun o filozofie, dar îmi face plăcere să constat că, la noi, de la teorie la practică drumul este direct și scurt: planul pe 1976 l-am terminat la 8 decembrie, anul trecut. Productivitatea a fost depășită, în aceeași perioadă, cu 7%. În lei, 20 milioane peste cele planificate.

Directorul Dumitru Ciocan apelează la macheta întreprinderii pentru a exemplifica viitorul acesteia, dealtfel un viitor aflat, deja, sub semnul realizării sale.

Ceea ce vedem aci, marcat cu roșu, este dezvoltarea. Nu, la această secție, care pare încastrată în vechiul profil, nu mă refer, în mod special, pentru că o realizăm singuri, prin autoutilare. Asta înseamnă o creștere a capacității cu 25%, adică o producție suplimentară de 85 milioane de lei. Da, ați înțeles exact: prima „extindere” se realizează fără noi construcții, pe spațiile existente, a căror valorificare s-a obținut prin restudierea fluxului tehnologic, așa încît, față de proiectul inițial, dispăre un întreg etaj fără ca producția, evident, să sufere. Nici nu s-ar putea admite așa ceva.

Dealtfel, creșterea planificată pentru 1977 este de 56% față de 1976. Gîndiți-vă cită nevoie are industria noastră de aparată de joasă tensiune! O nevoie

care ne obligă nu numai să producem cu orice chip, dar să obținem parametri de calitate superioară. Dau un singur exemplu: inițial, un contactor trebuia să reziste la 200 de mii de manevre mecanice; azi el suportă 10 milioane de asemenea manipulări. Deja, noi, cei din conducerea întreprinderii, sîntem preocupați de problemele anilor '80. Poate pînă atunci veți mai auzi de noi...

MANOLE CĂRTAN ■

Calitatea piinii de Botoșani sau deficiențele unui comerț ireproșabil

Așa cum, mărturisim, nu ne așteptăm, comerțul botoșenean ni s-a lăsat descoperit nu atît pas cu pas, dincolo de vitrinele despre care aveam să aflăm mai tîrziu că sînt pe măsura depozitelor, ci prin invitația directorului general al Direcției comerciale județene, Ioan Chiorăscu, la porțile fabricilor orașului, unde se află nu numai obișnuitele chioșcuri cu eternele mărfuri, biscuiți sau ciocolată, ca oamenii să-și astimpeze foamea în pauzele dintre orele de producție, ci magazine în toată legea, magazine universale, complete, din care se iese, cum spuneam, nu cu un pachet de biscuiți în buzunar, ci cu sacoașă plină. În centrul orașului chiar, lîngă poarta Fabricii de confecții, există un asemenea magazin și el funcționează după toate regulile rentabilității, în ciuda faptului că pe aproape începe vechiul vad comercial al Botoșaniului, Elena Olah, șefa unității, și vinzătoarea Teodora Dumitrache pridesc cu greu să facă față cererilor cumpărătorilor, dar sînt mulțumite, bineînțeles, cînd numără încasările fiecărei zile, căci vin muncitorii aici ca lăcustele, după cum spun ele, și golesc prăvălia repede, obligînd la aprovizionări mult mai dese decît la o unitate din oraș. Maria Prusac, muncitoare, ne asigură că magazinul „Confecției” este cit se poate de binevenit și folositor cu profilul larg pe care-l are: aici poți găsi ce vrei: piine, carne, conserve, ulei, zahăr, cam tot ce-și poate dori o gospodină pentru a-și pune cu îndeminare bucătăria să lucreze în plin și să aibă liniște, la masă, în familie. La rîndul său, Mihai Călinescu, confecționar, e mulțumit că mărfurile sînt proaspete și că nu mai este nevoit să umble pe la diverse magazine din oraș pentru a-și umple sacoașă, ci găsește aici de toate, cu aceeași bani, cu alergătură mai puțină și cu timp cîștigat, căci nu de puține ori, pentru a evita cozile și așteptarea aceea care pune răbdarea la încercare se fac liste și gestionarele aduc direct în fabrică, lîngă mașina fiecărei muncitoare, mărfurile cerute. Astfel încît la plecare, în drum spre casă, oamenii nu mai trebuie să piardă timp pentru a-și face cumpărăturile. Situația nu este alta, mă lămură directorul adjunct Zumer Chițu, nici la Uzinele textile „Moldova”, la întreprinderea de utilaje și piese de schimb, la cooperativa „Progresul”. Această ini-

fiativă, care se cere, credem, extinsă atât la Botoșani cât și în alte județe, pentru că ea dovedește nu numai spirit comercial, ci și, am spune, respect pentru oameni, pentru timpul lor, reușește, cum este ușor de înțeles, să deservăze comerțul orașului de aglomerări, să-l descongeseze, să-i dea, cu alte cuvinte, un aspect civilizată, așa cum se și arată de altfel a fi, la Botoșani, pe Calea Națională sau pe strada Unirii.

În cea mai mare unitate alimentară a orașului, la autoservirea „Central”, unde se desfac lunar mărfuri în valoare de două milioane și jumătate de lei, rafturile erau pline și, vrem să subliniem, nu dădeau această impresie numai pentru că ar fi fost transformate în depozit, cum se mai vede prin alte părți, ci abundenta era reală, și am zice noi diversificată, pentru că se găseau nu numai conserve ci și carne proaspătă de pasăre, de vită și de porc, de diferite calități și prețuri. La magazinul profilat pe mezeluri „Mistretul”, galantările erau de asemenea pline cu mărfuri din belșug și variate, în ciuda faptului că aprovizionarea cu carne și produse din carne a orașului nu se face, află, fără dificultăți, la Botoșani neexistând deocamdată decât un abator foarte mic, moștenit de pe timpuri și cu totul necorespunzător astăzi. Aprovizionarea se face totuși ritmic, ireproșabil, cu parcursul zilnic a distanței de 45 kilometri, cât e drumul până la Burdujeni, unde întreprinderea de industrializare a cărnii produce pentru oraș și pentru județ, abia în anul viitor Botoșaniul urmând să aibă un abator mare. Piața largă și îngrijită avea în ziua în care am trecut pe acolo mesele toate ocupate cu legumele și fructele aduse de C.A.P.-urile Costești, Cristești și Stănceni, ceapă, cartofi, morcovi, țelină, pătrunjel și cam tot ce-i trebuie unei gospodine, în cantități îndestulătoare, care rămân suficiente, mă asigură directorul Chițu, nu numai într-o zi cum este aceasta, de sfârșit de săptămână, ci oricând. Răspunsul citorva gospodine confirmă că așa stau lucrurile. Ne continuăm raidul prin alte câteva unități, la restaurantul cu autoservire din Piața 1907 unde mâncă zilnic aproape două mii de oameni, țărani veniți cu treburi în capitala județului sau burlacii orașului, și unde, în ciuda faptului că mâncărurile — cam 50 de sortimente într-o zi — atrag imbiitoare, spațiul îngust în care-ți mai barează calea și cite un individ venit aici numai să bea bere pe săturate, se aseamănă izbitor cu vinzoleala unui mic bufet de gară.

Rămân încă eforturi de întreprins pentru ca starea comerțului la Botoșani — ireproșabil, după părerea noastră — să nu mai aibă, așa cum se întâmplă de mai multă vreme, un capitol rezervat „deficiențelor”, cu atât mai mult cu cât — din păcate — deficiențele cu pricina privesc chiar piinea orașului, care se întâmplă citeodată să fie făcută, în afară de făină, și din unele ingrediente — să le spunem — necomestibile. Nu credem că este o dificultate de neînvinș, pentru Botoșani, a avea o piine mai bună.

DUMITRU ELIADE ■

— Ce poate face un sociolog de provincie?

— Totul și ceva pe deasupra

Un sociolog la un oficiu de repartitie a forțelor de muncă poate părea, mai curând, destinat dispariției din aria proprie profilului profesional pentru care s-a pregătit, decât unei dezvoltări visate de orice tinăr care se dedică acestei profesii. Am exprimat, desigur, un punct de vedere minor dar care se poate bucura de o anume audiență, tocmai pentru că, în cazul ales, cel puțin, va infirma părerile preconcept resemnate ale multora. Sociologul pe care l-am întâlnit la Botoșani și pe care voi încerca să vi-l prezint este un tinăr încadrat de puțină vreme la Direcția forțelor de muncă, sector unde, la prima vedere, cei mai mulți vin să fie plasați în muncă.

— Ce probleme la zi vă preocupă, totvarăse Mihai Cojocaru?

— Confruntarea realității social-economice cu problemele curente ale muncii mele din acest birou și, în egală măsură, transpunerea problemelor care prefigurează viitorul în modalități concrete, cu alte cuvinte, o încercare perseverentă a aplicării unei deșve care s-ar putea rezuma astfel: muncesc de azi pentru mine. Studiez și încerc să sprijin pregătirea și perfecționarea forțelor de muncă din județ, orientarea profesională a tineretului în raport cu necesitățile economiei botoșănene. Se poate spune că industrializarea a întârziat, față de alte județe, la noi și, din această cauză, categoria de calificare a lucrătorilor apare redusă în raport cu categoria necesităților de volumul lucrărilor ce se execută în județ și mai concentrat în orașul Botoșani. Încercăm să compensăm decalajul printr-o pregătire complexă a muncitorilor, prin intermediul școlilor profesionale. În 1974 doar 23% din acești muncitori beneficiau de o astfel de calificare; în 1975, procentul crescuse la 32, în 1976 la 38, iar pentru 1980 ne-am propus 44 de procente.

— Care sînt principalele motivații ale aceste dinamici?

— Apariția de noi profesii: operatorii pentru instalații automatizate, armatori, izolatori electrici, șlefuitori și suflători la țevă, gravori, pictori decoratori pentru industria sticlei, cuplorari coacere, galvanizatori, presatori mase plastice, vopsitori, lăcătuși, montatori aparatură electrică și deopotrivă înfringerea unei mentalități încă persistente la unele categorii, potrivit căreia țărani nu pot face altceva decât să muncească pământul. În județul nostru se înregistrează un fenomen oarecum izolat și anume acela că industria nu a atras, încă, pe măsura necesităților sale, populația rurală. De altfel, țărani nici nu aspiră, deocamdată, foarte puternic spre oraș și industrie, iar atunci cînd o fac totuși constatăm că toți cei dispuși să-și schimbe modul de viață nu sînt pregătiți din punct de vedere calitativ, înțelegînd prin aceasta vîrsta, nivelul de pregătire și chiar pe cel de aspirație. În același timp, „piramida demografică” pune în evidență o tendință de îmbătrînire și feminizare a populației de la sate. Comparativ cu nivelul național, forța de muncă din județul nostru, calculată la sute de hectare, este mult mai mare la noi în județ decît în alte locuri.

— Ce soluții credeți că se impun pentru remedierea acestei stări de fapt?

— Spuneam ceva despre munca de perspectivă, despre ideea de a munci de azi pentru mine. Acum se leagă bine răspunsul de întrebarea dumneavoastră. Pe baza constatărilor care s-au efectuat în ultimii ani și despre care am amintit s-a trecut la reprofilarea unor licee real-umaniste pe specificul actual al economiei județului. Astfel, pe lângă cele existente, s-au mai înființat încă două licee agricole, acolo unde populația este „îmbătrînită”, adică la Trusești-Săveni, de exemplu, astfel ca tineretul dispus să rămînă în mediul rural să se califice în mod corespunzător, pentru o agricultură modernă și pentru a împiedica în același timp exodul către alte județe; la Botoșani, rețeaua școlară actuală include licee de chimie, electrotehnică, mecanică, construcții, dar și de muzică — arte plastice — sanitară.

— Sinteti o zonă prolifică în ceea ce privește dinamica nașterilor. De unde atunci „crizele” despre care-mi vorbiți?

— Din migrația populației explicată suficientă pînă acum, prin absența unor dotări industrial-economice, pînă nu de mult. Am început să înregistrăm un fenomen imbușurător: mulți botoșăneni se reintorc pe locurile natale. Dar și unul critic: noile familii sînt pe cale de a-și modifica interesul față de problema copiilor. Ne-am gândit și am acționat în direcția optimizării comportamentului demografic al tinerilor căsnicii, mai ales la cele din mediul urban, unde, din diverse motive, multe dintre ele obiective, soții se decid greu și tirziu chiar, față de vîrsta optimă a procreării, să-și înmulțească familia. Femeile depășesc perioada fertilă cea mai recomandat: 24—28 ani, fără a avea urmași. Căile de rezolvare a problemei sînt, după părerea mea, creșterea serviciilor către populație, înțelegînd prin aceasta nu numai nivelul de trai, în general, ci în special sporirea numărului creșelor, a activităților de educație din aceste așezăminte, dezvoltarea capacității profesionale a personalului specializat (asistente) prin cursuri de psiho-pedagogie, asigurarea unor tratamente medicale, chiar la creșe etc. Am început acțiunea denumită „Pro familia”, care consistă într-o suită de dezbateri cu participarea tinerilor ce au depus actele pentru căsătorie, folosind cele opt zile, pînă la data oficiului mariajului la oficiul stării civile, pentru dezbateri unor chestiuni care-l pot interesa pe viitorii soți.

— Care este contribuția dumneavoastră la toate aceste acțiuni și preocupări?

— Am să amintesc doar trei, care mi se par mai deosebite față de munca fiecărei zile, deși mi-au luat multe zile și nopți... lucrările: „Aspecte și tendințe ale resurselor de muncă în județul Botoșani”, prezentată la Colocviul național de geografie a populației, de la Iași, din luna decembrie 1976; „Efecte demografice ale industrializării” destinat „Simpozionului Moldovei”, programat în luna mai, la Piatra Neamț, și o lucrare încredințată de curînd tiparului și care se intitulază „Căi spre profesie” în care mi-am propus să pun la îndemîna oricărui tinăr, dar mai ales a cadrelor didactice, câteva mijloace de influențare științifică a îndrumării pe care trebuie să o dea celor ce-și caută un drum în viață. Mă gîndesc că, în acest fel, voi contribui poate și eu la acțiunea de convingere a cadrelor ce ne sînt repartizate în fiecare an să nu părăsească județul Botoșani, mai înainte de a-și fi adus contribuția la dezvoltarea lui și, implicit, a țării, și oricum mai înainte de a ne fi cunoscut pe deplin.

EMIL LEONARD ■

Fără ghid, în căutarea casei de cultură

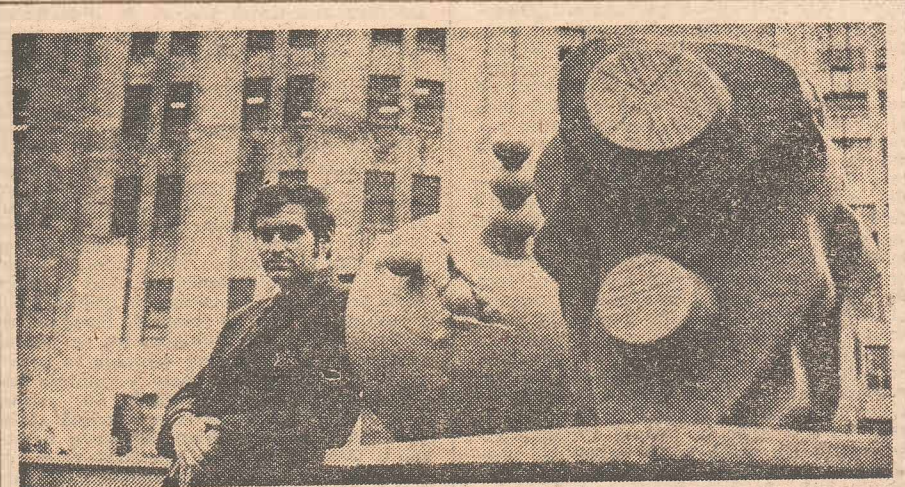
Iarna asta a promis botoșănenilor zăpadă mai bogată ca alte dați, dar totul a rămas promisiune și le-a adus numai ceață. Așa se face că în după-amiaza cînd am pornit în căutarea Casei de cultură din Botoșani ceață împrăștiată deasupra orașului stîrnise mai devreme întunericul și împiedica deja forța de pe Calea Națională. Mă apropii de un bătrîn și îndrăznesc să-l întreb unde este casa de cultură. Puțin surprins, stă pe gînduri

și-apoi zice: „N-avem casă de cultură, ori i-o spune altcumva la noi”. Mergem împreună și cu grai molcom, continuă: „Eu sînt pictor naiv, adică fără școală, și vin de la Casa de îndrumare a creației populare. Mă cheamă Gheorghe Sturza și is născut aici, pe strada Sarmisegetuza, acum 74 de ani. M-au chemat să-mi dea o invitație pentru expoziția de pictură naivă PRO ARTE din Elveția. Sînt bucuros și am uitat ce căutați... vedeți că după colț e clubul, poate el o fi casa de cultură de care întrebați”. La Clubul muncitoresc „23 August” holul este plin cu mese de șah la care locul pieselor l-au luat busturi din bronz, semn că locul activităților de club este ținut de respectul pentru înaintași cărora li se cuvin și respectul nostru dar și alte socluri. În rest, uși închise, pe una dintre ele un glumeț a zgîriat sumara constatare „aici a fost sediul orchestrei populare Rapsozii Botoșanilor”, despre care am aflat că ar fi singura orchestră profesionistă din județ și se găsea în turneu.

Doar biblioteca este deschisă, așa cum îi stă bine unei biblioteci cu rafturile ticsite de cărți. Liniște întreruptă de foșnetul filelor. Pășesc sfios și nebăgat în seamă de ochii preocupat de atingerea slovelor. Din ramele unor tablouri privesc portretele lui Mihai Eminescu, Nicolae Iorga, Ion Pillat, Ion Păun-Pincio și Demostene Botez, cărturarii ridicăți de pe aceste melcaguri și intrați în memoria țării și în memoria locurilor. Bibliotecarul Dumitru Aslan are 30 000 de volume pentru cititori și o lozincă: „O lectură plăcută este tot așa de folositoare nouă ca și exercițiile fizice corporale”. Noroc că înainte sa Mihail Sadoveanu ne lăsase citatul: „Cartea împlinește printre altele și minunea de a ne pune în contact cu oamenii noștri îndepărtați în timp și spațiu”. Dumitru Aslan nu știe dacă este chiar așa, dar constată că volumele „Oamenilor noștri îndepărtați în timp și spațiu”, adică ale genialilor Mihai Eminescu și Nicolae Iorga, „sînt cele mai zdrănuite, deci ele circulă”. Mi se spune că există și o casă de cultură, dar îi mai mult o improvizatie, de aceea nu știe lumea de ea. Directorul Casei municipale de cultură nu se poate plînge decît de spațiu. Sala mare nu are decît 70 de locuri și, la fel ca celelalte, nu are încălzire. Ani de zile s-a căutat o clădire „mai proprie” și nu s-a găsit. Au cercuri de croitorie, cerc foto și cineclub, cerc radio și cerc de pirogravură. Aici, în sălile acestea, sînt numai de un an și speră să se mute în internatul Școlii de comerț, dar nu-i nimic sigur. Casa de cultură rămîne încă un vis în curs de împlinire la Botoșani, ca și zăpezile mari de odinioară. Mai aproape de a se realiza este Casa științei și tehnicii, o ctitorie a tineretului făcută în întregime de tineri și pentru tineri, a cărei inaugurare este așteptată în acest an.

Pînă atunci, formațiile existente la cluburile întreprinderilor dau spectacole „afară”, în comune și pe scena Teatrului „Mihai Eminescu” din localitate, fiind angrenate ca și toată țara în cadrul fazei de masă a Festivalului „Cîntarea României”, o cîntare a spiritului românesc. Teatrul amintit, deși cu potențial actoricesc diminuat la jumătate din cauza depărțării sale de Capitală, are un profil distinct. Datorită regizorului Ion Olteanu, a directorului Constantin Dinischiotu și a colectivului actoricesc, textele dramatice ale lui Mihai Eminescu-dramaturgul au fost puse pentru prima oară în scenă. După o sută de ani de la scriere piesele eminesciene Bogdan-Dragoș și Mira, Decebal, Emmy și Histrior au constituit premiere absolute, ca și recenta montare a poemului Mureșanu, spectacol la a cărui realizare și-a adus contribuția și artistul Vida Geza — autorul scenografiei. Toate patru au intrat în repertoriul permanent al teatrului și, spre lauda lui, reprezintă un ales act de cultură născut în orașul aproape fără casă de cultură.

ION PREDOȘANU ■

Ilustrăm acest număr cu lucrări aparținînd ceramistului Costel Badea.

Inimi de oameni sau de patrupezi

Într-un recent număr al revistei noastre, eminentul critic Ovid S. Crohmălniceanu, într-un articol intitulat Inimi de ciini a vestejit, cu indignare, ciinoșenia unor semeni de-ai noștri stăpîniți de sadismul suprimării rasei canine. Mi-au venit și mie imediat în minte exemple de ciini bravi: Colț Alb, Dolca, Rîntăntin, George, eroul unui serial, Vidra din Ochi de urs care salvează pe Culi Ursake de rătăcire, Lupu din Baltagul, fără de care crima nu s-ar fi descoperit etc.

Nu uit, în același timp, că slăbiciunea pentru ciini se poate converti în dispreț pentru om: uncoeri, ca o sfidare la adresa infidelității și nestatorniciei umane, egoismului speciei, umilită prin devotamentul statornic al animalului. Pentru Ioanide, Stolz este superior celor mai mulți dintre indivizii care foiesc în jurul arhitectului și în timp ce cinele este tratat omenește oamenii sînt tratat drept dobitoace. Schopenhauer, mizantrop incurabil, avea în camera de lucru, ca o sfidare adusă oamenilor, numai portretul ciinelui său, Strindberg, mi se pare, scria unui cunoscut, la un moment dat, că nu va mai fi zărit niciodată însoțit de vreo ființă, precizînd: „se exclud, bineînțeles, ciinii”.

Uneori se produce un pervers transfer festiv, de la om spre animale, în defavoarea primului. Sînt de acord cu Ovid S. Crohmălniceanu că „bestialitatea îmbracă fețe din cele mai ascunse”, altfel spus că „cine ucide azi un ciine va ucide un om mine” (ca să ne păstrăm în forma mnemotehnică a cunoscutei zicale despre ou și bou). Cu o precizare, ca să nu ne înșelăm: dragostea pentru ciini nu duce, neapărat, la dragostea pentru om. Sînt cazuri cunoscute de mari criminali care se înduioșau, pînă la lacrimi, de gestul unui setter, dar nu se sfiau să practice, cu cruzime lombroziană, omuciderea în masă. Moartea unui ciine le crea adevărate traumatisme, în timp ce a unui om îi lăsa indiferenți.

Am contemplat timp de trei ani, cît am stat în R.F. Germania, toate rasele de ciini din lume. Cred că peste jumătate din familiile din oraș (unde ciinii n-au ce face) au ciini. Uneori, într-o familie sînt ciini cît și oameni. Există publicații speciale pentru creșterea și educarea ciinilor, emisiuni la radio ori televiziune; la supermarket-uri ori Kaufhofuri raioane speciale pentru ciini; medicina canină e una din cele mai rentabile profesii. Se cheltuie ore bune pe zi pentru plimbatul ciinilor, se consacră o parte bună din bugetul familiei înținerii lor. Și să ne înțelegem: nu e vorba de ciini cumva folositori (cei mai mulți răsfațați princiari, au uitat să și hămăie căci n-au nevoie), ci de ciini jucărie, meniți să înlăture plictiseala individului blazat ori alienat. Nu o dată ciinele devine un blazon social, alături, să spunem, de automobil ori blana de nură. Frau Berger, o vecină de apartament, își invidia amarnic o surată care reușise să-și procure, cu cheltuieli mari, firește, un „echt Saint Bernard”, o adevărată namilă căreia-i pregătise o ospitalieră Hund-Zimmer. Nu altfel stau lucrurile și în alte citeva țări.

Emoționat, peste măsură, de această indiușoasă afectiune filotimă pentru inteligentul animal, nu mi-am putut reprimă însă o omenească reflexie: în lumea aceasta, a noastră, mi și mi de copii mor de mizerie și inaniție, mi și mi de copii sînt îngheștiți în zile și orfelinate, neavînd niciodată în viața lor bucuria sfîntă a mingîrierii părintești. Și sînt, toți, frați de-ai noștri, oameni ca noi. Și se face puțin, infim de puțin, pentru ajutorarea lor. Incomparabil mai puțin decît cutare bogătaș american care și-a lăsat, prin testament, averea unui norocos patrupe.

Ne-am pierdut cumva inimile de oameni?

POMPIIU MARCEA ■

Intre clasic și baroc (XIII)

Rubens Zei au căpătat un trup

Iată un pictor care pare să nu aibă nimic de ascuns. Și nu ne miră să aflăm că în atelierul său exista un du-te-vino de curioși veniți să-l vadă lucrind și că agitația permanentă din jurul său nu-l incomoda deloc. Intr-adevăr, totul e spus (sau pare spus) aici la lumina zilei.

Și iată un artist pe care teama de moarte nu l-a învățat nimic (sau nu l-a influențat). Nimic din ceea ce face să vibreze ciudat sunetul acestor fraze pe care Van Gogh i le-a scris fratelui său: „Dacă luăm trenul spre a ne duce la Tarascon sau la Rouen, ne imbarcăm în moarte spre a ajunge într-o stea. Ceea ce e cu siguranță adevărat în acest raționament e faptul că, fiind în viață, nu ne putem duce într-o stea, așa cum morții nu ne putem sui în tren”. Rubens n-ar fi semnat niciodată asemenea rânduri. Pentru că, fără îndoială, el n-ar fi dorit niciodată să ajungă într-o stea. Aici este, sau niciăieri, ceea ce căutăm, Rubens nu se îndoiește de asta, și toată pictura lui e pusă în slujba acestei convingeri. Cu alte cuvinte, dacă egiptenii au crezut că pot învinge moartea printr-un mormint, și de aceea au ridicat piramidele, și dacă grecii și-au imaginat că totul se rezolvă printr-un suris, Rubens a știut să opună destinului și morții o artă care nu se teme.

Care nu se teme, de pildă, să trateze cerul și istoria cu aceeași lipsă de constrângere. Pentru a da un exemplu, iată unul ales din scenele care ilustrează viața Mariei de Medici: plecarea reginei din Blois. De fapt, Maria de Medici scăpase din castel pe niște scări fixate la fereastra camerei sale; cum era corpolentă, operația a fost destul de delicată și în cele din urmă a trebuit ca regina să fie înfășurată în cearșafuri și legată cu sfoară ca un balot. Apoi, pe drum, ea a trebuit să suporte glumele noctambulilor care credeau că însoțitorii săi conduceau acasă o femeie de la o petrecere... Nimic din toate acestea la Rubens. El o pictează pe Maria de Medici ieșind liniștită pe poarta reședinței sale forțate, părind să se supună cu demnitate partizanilor ei.

În fond, Rubens procedează astfel și când pictează legende. El nu povestește legende, ci caută pretexte pentru a picta trupuri. Și cu aceasta am ajuns la miezul a ceea ce mi se pare că este filosofia lui.

Căci în ciuda impresiei că „totul e spus” în această pictură, personajele lui Rubens nu-și dezvăluie sufletul. Ele se mulțumesc să-și arate trupul. Venus (imitată după o marmură de la Vatican) nu e străină de Suzana surprinsă în timp ce se spală. E o femeie, dar alta decît la Botticelli. O femeie care și-a descoperit trupul. Și crede în el. Ca și celelalte

personaje. Angelica și ermitul care o privește. Diana cu femeile care îi fac baie. Uneori, trupurile acestea pline de tot fastul barocului ne atrag într-atît atenția încît nu mai observăm, de pildă, că artistul se amuză să picteze și niște ciini asistînd în bazilică la încoronarea Mariei de Medici.

E momentul să ne reamintim că Rubens figurează primul pe lista artiștilor socotiți de Baudelaire Les Phares: Rubens, Leonardo, Michelangelo, Puget, Watteau, Goya, Delacroix. Nici unul nu este un clasic „pur”. Toți au preferat într-un fel sau altul excesul. Iar în ce-l privește pe Rubens, e vorba de un exces în care trupul a cîștigat o victorie asupra inimii. La ce se gîndește Venus acum? Trupul ei robust și emailat pare să nu mai lase loc pentru nici o reflecție. El singur umple spațiul. Căci trupul uman este la Rubens supremul adevăr. Și trebuie adăugat: un adevăr care evită amărăciunea.

E posibil (și mărturisesc, mi s-a întimplat de multe ori) să fim deconcertați de această opulență și să regretăm că sâr-bătoarea barocă a formelor suprimă psihologia și înăbușă emoțiile. Dealtfel, asemenea reproșuri chiar i-au fost aduse lui Rubens. El este genul „impur” care îngroșă formele înainte de a le ucide. Trupul zvelt al clasicilor a căpătat proporții la el și cîștigă în somptuoșitate ceea ce pierde în energie. În loc să mai iubească lumina, iubește culoarea. A obșit să mai iubească soarele, nisipul, marea și iubește un decor lipsit de eroism.

Dar toate acestea nu pot face un mare artist. Nu poți fi un mare artist opunînd destinului trupuri somptuoase și plictisite în care luxul cîrnii a ucis orice încăpăținare și orice melancolie. Există un preț pe care arta îl cere în orice situație și el nu seamănă unei desfătări fără mîreție. De la clasicii am învățat să prețuim trupul uman; ei l-au desenat armonios și l-au așezat în centrul lumii. Iar la Michelangelo pînă și sclavii nu vor să se comporte ca sclavi. De îndată ce se trezesc în marmură, primul lucru după care tînjesc e libertatea. Faptul că Rubens e, într-adevăr, unul dintre puținii pictori capabili să facă epopei în pictură și că subiectul principal al acestor epopei este tocmai corpul nostru, în situații în care se dispensează și de zei și de neliniști, nu e, așadar, de-ajuns. Dacă i-am crede întru totul pe clasicii, el ar trebui să ne apară ca un barbar corupt de fast, care cînd desenează un silen beat face acest lucru cu o bucurie păgînă. Să ne inchipuim acest silen corpolent și gol trecînd printre statuile anțice și vom avea imaginea cea mai vie a gloriei și păcatelor barocului.

Trebuie să recunoaștem totuși aici, dacă nu o filosofie, cel puțin o mare îndrăzneală, aceea de a fixa înfruntarea cu destinul pe terenul cel mai vulnerabil; și că sărbătorile baroce ale trupului îi adresează o provocare directă și mîndră.

De fapt, zeii antici vor muri abia în 1863. Atunci cînd va fi expusă Olympia lui Manet. Dar acceptînd un trup perisabil ei se pregătesc de pe acum în vederea clipei cînd vor dori, poate, la rîndul lor să ajungă într-o stea. Chiar dacă în Judecata lui Paris zeițele încă zîmbesc și par să spună, fiecare, ca o simplă femeie: fii frumoasă și taci!

OCTAVIAN PALER ■

leviziune cu toate zvonurile imediate care vin din afara peretilor bine izolați fonici — uneori la propriu și la figurat.

În concluzie, piesa „Interviu” de Ecaterina Oproiu este un spectacol antrenant, captivant, care va ține mult timp afișul la Teatrul Bulandra, un spectacol care nu trage liniuța de adunare la sfîrșit și care lasă deschisă ordinea de zi.

A. DOHOTARU ■

P.S. Dar pînă la urmă, cine are dreptate, femeia sau bărbatul? Desigur, femeia!

Cronica filmului

Legenda șerifului din Tennessee

Despre violență — acest veritabil flagel al secolului nostru — se poate vorbi în mai multe feluri; regizorul Phil Karlson a ales în filmul „Legenda șerifului din Tennessee” calea cea mai dură. Violența este arătată aici printr-o manieră ea însăși violentă, extrem de violentă chiar, loviturile sau rafalele armelor abundă și sînt cumplite, șeriful justițiar (personaj care a existat în realitate, în realitatea americană a anilor '30) pare angrenat, fără voie, într-un vacarm al groazei și morții, el însuși este adus la acea stare paroxistică în care, făcîndu-și dreptate singur, ajunge să procedeze ca un asasin de meserie. Relația lege-datorie-existentă la acest om — excelent interpretat de către Joe Don Baker — pune sub semnul întrebării, pînă la un moment dat, însăși posibilitatea aplicării dreptății într-un mediu social corupt, într-o veritabilă junglă umană în care banul, specula, prostituția au reușit să formeze un fel de sindicat al crimei, puternic și bine organizat, terorizînd o întreagă comunitate de oameni.

Un film, așadar, vizualicește vorbind, cumplit. Făcut cu patimă, cu sinceritate, cu amărăciune. Un film la care spectatorul nu este menajat deloc, dimpotrivă: la un moment dat am putea fi tentați să credem că avem de-a face cu o peliculă comercială — repet: sinceră, amară dar comercială — și poate că ceva „comercial” există într-adevăr la acest film — nu se poate însă să nu remarcăm faptul că, pe întreg parcursul său, eroul — „incorruptibilul” șerif dintr-un mic orașel de provincie — reprezintă un pătimaș elogiu adus setei de dreptate, iar acesta este lucrul esențial în acest film.

Problema „eroului singular”, susținător al legii, gata să se ia în piept chiar și cu o lume întreagă numai pentru a fi respectată ideea de dreptate, nu este nouă, în arta americană în general, în cinematograful american mai ales: descins din westernul clasic, șeriful a coborît, treptat, într-o lume mai citadină: clasicul „pistol” a părăsit treptat problemele crescătoare de vite, intrînd mereu mai mult în angrenajul social al orașelor, ajungînd să facă politica chiar. Un astfel de produs este și șeriful nostru din Tennessee, în plus avînd o notă (destul de singulară) în-deobște la acest tip de erou) de candoare, de căldură. Drama sa — drama sa reală — devine monstruoasă în momentul în care îi atinge familia, femeia iubită, în acest moment furia șerifului, adusă la limite paroxistice, explodează într-o manieră vecină cu demența. Iar exact în acest moment intervine lumea: cetățenii onesti ai orașelului nu vor mai fi pasivi de acum înainte. De acum, uriașul și bunul șerif din Tennessee va avea oamenii cinstiți de partea sa, gata să lupte și nu numai să ceară a fi apărați. Aici, prin acest final deschis, morala evidentă a filmului permite să înțeleagă și justifica violența atroce de care am mai pomenit, violența cu care e realizat acest, așadar moral, film.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Recent, piesa Preșul de Ion Băieșu a implinit 400 de spectacole la Teatrul de Comedie din București. Spectacolul (în care strălucesc, printre alții, Stela Popescu, Vasilica Tastaman, Cornel Vulpe, Mircea Șepțilici) se joacă în continuare cu casa închisă.

Cronica spectacolelor

O piesă pentru emanciparea femeii, dar mai ales pentru emanciparea bărbatului

Atmosfera de platou cu tensiunea specifică și cu dezordinea palpantă a unei înregistrări de emisiune, cu tenta ușor frivola a dialogurilor azvirlite la întimplare, în timp ce unii tehnicieni potrivește lumina, alții reglează sunetul și alții fixează camerele de transmisie, în timp ce sună iritante telefoanele și de la celălalt capăt al firului se aude hohotul de ris al publicului amuzat și dezlănțuit, a oferit Ecaterinei Oproiu pretextul unei scripitoare dezbateri pe tema emancipării femeii, dar mai ales a bărbatului! Transfigurarea celor două opinii contradictorii, prin două personaje, Reporterul și Reporteră, bine delimitate din punct de vedere „biologic și somatic” (observația aparține autoarei) declanșează, odată cu surisurile standard, cu ironiile și malițiozitățile jucate ca la biliard, cu lecții și convingeri morale prea bine sedimentate, o confruntare dramatică pe tema egalității noastre de gen și a responsabilității noastre față de legile societății și față de legile firii. „Întimplarea” face ca Reporterul și Reporteră să regăsească recuzita vechilor dezbateri intime cînd în calitate de soț și de soție împărțeau aceeași sărăcie, aceeași disperare și pînă la urmă același deznodămînt! Desigur, acum, la ora emisiunii, vechile sechile, vechile prejudecăți și contradicții izbucnesc acut și protagoniștii își sfîșie amintirile cu cruzime, reluîndu-și bunele maniere și bunele intenții doar în timpul înregistrărilor, adică de ochii lumii, odată cu pronunțarea formulei fatidice „Avansați înainte!”, titlu de carte cu interviuri semnată de Reporteră, titlu provizoriu de

emisie și pleonasm rostit cu ironie amară și cu coada ochiului spre bulevard. Viața e mult mai complicată decît ne inchipuim noi care habar nu avem ce se întimplă de fapt în culisele emisiunii, ce drame se consumă în clorobscur, la lumina discretă a platurilor fără reflecție, la lumina existenței cotidiene, cînd protagoniștii, redevine ei înșiși, cu grîile, și erorii, și regretele, și visurile lor spulberate. Sînt necesari martori în această instanță supusă la rîndul ei judecății opiniei publice (deși încă nu se știe exact ce va rămîne din emisiune) și sînt chemate în sprijinul tezei emancipării femeii cîteva personaje înregistrate pe bandă magnetică, întîlnite de autoare de-a lungul peregrinărilor prin țară. Reporteră provoacă la dialog oameni care vin în instanță cu experiența lor de viață, surprinzător prin modul de a gîndi, de a se exprima și de a convinge. Lecția lor de viață este zdrobitoare. Reporteră se repliază discret, ca la un acompaniament de pian, lăsînd să gîlgîie sau să mustească realitatea plină de sensuri a unor destine paradoxale și uneori frenetice. Experiența de gazetar strălucit a Ecaterinei Oproiu, a gazetarului care este el însuși un spectacol, un spectacol al conștiinței și al inteligenței, îi facilitează cîteva dialoguri de teatru memorabile, dar îi joacă și un renghi: piesa devine un lung, un prelung interviu amenințat uneori de didacticism și mai ales de tezism flagrant. Dar, poate oare o suită de interviuri să se transforme într-o piesă de teatru, într-un spectacol? Desigur, dramaturgiei semnate de Ecaterina Oproiu i se pot aduce critici întemeiate și corecturi abile. În sală, aproape fiecare om e dramaturg! Esențial e însă faptul că autoarea are de comunicat și de confruntat idei fundamentale care frămîntă, dacă vreți „de milenii” și care — Dumnezeu al utopiei! — trebuie odată lămurite. Dacă e teatru ceea ce vedem? E teatru, fără îndoială, pentru că spectacolul opiniilor care se ciocnesc are destulă tensiune și destulă trinitroluene pe cap de locuitor. Rămîne de văzut dacă unele dialoguri nu se puteau reduce, ca să nu creeze senzația că se repetă la infinit și în toate variantele posibile aceeași obsesie, dacă nu cumva s-ar fi putut renunța la o întrebare „bună magnetică”, și chiar la cîteva personaje. Dar tot atât de adevărat este că după zbuicimatale metamorfoze prin care trece o piesă de teatru pînă să vadă luminile rampei, e greu să-ți păstrezi

cumpătul și obiectivitatea de chirurg ca să tai, eventual cu ajutorul altora, într-un text ce are tot timpul să se înnobleze prin confruntarea cu publicul. Pentru că publicul participă direct la ceea ce se întimplă pe scenă, are propriile comentarii aproape pentru fiecare dialog care-i zboară pe deasupra capului.

Aceasta e marea victorie a spectacolului. Adeziunea la public!

După un final oftat, în aplauzele torențiale ale spectatorilor, am văzut-o pe autoare grăbindu-se să dispară discret, înainte de a fi desconspirată, lăsînd în urmă desfășurarea pipetnică a dialogurilor sale spirituale și usturătoare. Dacă Bernard Shaw s-ar fi născut femeie, atunci fără îndoială ar fi trebuit să împrumute ceva și din verva, ironia și umorul Ecaterinei Oproiu. Dar Bernard Shaw nu s-a născut femeie.

Ce s-ar fi întimplat dacă acest spectacol nu și-ar fi găsit interpretii ideali pe scena Teatrului Bulandra? După afirmațiile unora nu ar fi avut același succes. Pentru că e regizat corect și cu înțelegerea subtextelor de către Cătălina Buzoianu. Pentru că e interpretat magistral de Gina Patrîchi și Octavian Cotescu, vicleni și tandri, sublimi și malițioși, disperați și lucizi în rîlurile lor care din păcate se subțiază spre final și cad sub teză! Pentru că Draga Olteanu Matei pune mult suflet și multă gingășie lăuntrică în rolul unei femei gladiator care știe să se ridice mai presus de condiția ei biologică și să rămînă un om triumfător și generos. Ica Matache, într-un personaj care putea fi redus din economia spectacolului, s-a apropiat de atmosfera rarefiată a poeziei dar nu a convins ca altă dată. Tamara Buciuceanu Botez a făcut dintr-o femeie-demagog ceea ce trebuia, adică o femeie-monstru, o femeie-cabotin. Cătălina Pintilie și Mihaela Marinescu au creat un moment savuros de surprinzătoare autenticitate, rostind cu sufletul la gură și candoare cîteva replici ucigăse pentru colecția de aforisme a contradicțiilor dintre generații. Mariana Mihut a spulberat orice prejudecată privind teza spectacolului, intrînd în personaj ca într-un butoi cu pulbere și strigîndu-și replicile pentru toți cei care au urechi de auzit și ar trebui să audă Adrian Pinteau n-a avut ce să joace. Mihaela Mereuță a făcut o adevărată bijuterie dintr-un rol înutil. Lucia Mara și Aurel Cioranu au creat nemaipomenit în spectacol atmosfera necesară platoului de te-

MARIA CIOBANU :

**Făcînd folclor,
oamenii gîndeau
la tot neamul românesc,
la cei mai buni
și la cei mai drepți**

• Cîntăreața de muzică populară Maria Diaconu-Ciobanu s-a născut la 3 septembrie 1937 în comuna Roșiile (Vilcea) • Debutează oficial în anul 1961, în cadrul orchestrei de muzică populară Barbu Lăutaru • A mai activat la Ansamblul „Ciocirlia” al Ministerului de Interne și la Ansamblul „Doina” al Ministerului Apărării Naționale. Din anul 1974 face parte din Ansamblul „Doina Ilfovului” • A susținut concerte în toată țara, cu toate formațiile de muzică populară din România • Cu Ansamblul artistic al C.C. al U.T.C. a susținut turnee în R.D. Germană, Olanda, Austria, Cehoslovacia • A cîntat de asemenea în Iugoslavia și Israel • În cariera sa a editat 16 discuri cuprinzînd peste 150 de cîntece • Premii recente : locurile 1, 6 și 9 în marele TOP-RADIO 1976, cu melodiile „Covorul lucrat de mină” (versuri Ioachim Jugănar), „Spune neică adevărat” și „Mă-ntorc Gorjule la tine” • Este decorată cu ordinul Meritul Cultural clasa a II-a.

de 10. Cea mare, Leontina, are 16 ani. Învață bine, este cuminte și cîntă, zic eu, frumos. A și apărut alături de mine în câteva concerte. Dar ia să le chem pe amîndouă să ne cînte ceva.

— Din cîte mă pricep eu, cîntă într-adevăr foarte frumos și mă bucur pentru dumneavoastră că aveți o familie încheată și fericită. Dar să vă întreb altceva : ați mai acordat vreun interviu revistei Flacăra ?

— Am apucat timpuri grele și nu am o cultură bogată, deși am 39 de ani. Cînd aveam 13 ani mi-a murit tata. Au rămas singuri, în acea zi dureroasă, 7 copii și mama lor. Asta s-a întîmplat în comuna Roșiile, județul Vilcea, unde m-am născut. Eu am fost și sint cea mai mică dintre copii. Sărăcia s-a făcut simțită în casa noastră atunci cînd a murit stîlpul casei. Tata a fost lăutar român și v-aș ruga să scrieți chiar așa.

— Scriu chiar cum mi-ați spus. Pe dumneavoastră vă cheamă chiar așa, Ciobanu, sau este un nume ales pentru cariera artistică ?

— În acte sint numită Diaconu, dar tata a avut două nume și ne-a declarat pe cei 7 copii după cum i-a venit. În ziua cînd m-a declarat pe mine, venise rîndul numelui Diaconu. Dar lumea în sat spunea : cîntă Maria lui Ion Ciobanu. Da, mă și faceți să rid, sigur că doar atunci cînd cîntam lumea spunea așa. Hăuleam pe dealuri. Toată lumea știa cînd treceam dealul. La 16 ani am urcat prima dată pe scenă. Tot tata săracul spunea deseori : Pe Maria o voi face o mare artistă. Să

vedeți cum au stat lucrurile. Tata l-a ajutat pe Mircea Buciu să intre în viață sigur pe el și el m-a ajutat pe mine. Așa a crezut el că este bine și frumos. Vorbesc prea mult despre tata. Vă supărați ? Bine. Tata a compus un cîntec foarte frumos despre Aurel Vlaicu. Făcînd folclor, oamenii gîndeau la tot neamul românesc, la cei mai buni și la cei mai drepți. Să luăm un exemplu.

— Da, de acord, dar să luăm unul pe care să-l știu și eu.

— Ce fel de ziarist și om ați fi dacă n-ați auzit cîntecul Radu mamei ? Radu nu este unul care bea doar așa că-i place. El este deștept, se gîndește la el și la ceilalți și este cam trist. Simți imediat că este un om mare, un exemplu pentru ceilalți. În folclor trebuie să cînti despre oameni adevărați, nu făcuți de cineva de dragul cuiva. Oamenii să fie buni, sinceri, drepiți.

— Din cîte se înțelege pînă acum, drumul dumneavoastră seamănă cu al mai multora. Copii săraci în urma morții unui părinte sau din cauza altor împrejurări dramatice, dar talentați, plecați în București sau în alt mare oraș și gîsindu-și acolo sprijiniți de partid și de stat, condițiile necesare afirmării. Dar nici un drum nu este tras la mașină după altul. Cum a fost al dumneavoastră ?

— N-a fost deloc ușor. Sint eu, cum ziceți dumneavoastră, celebră. Am mîncat mai multă bătaie decît o femeie obișnuită. În fine.

— Chiar. Să-mi vorbiți, vă rog, despre începuturile carierei dumneavoastră.

— În anul 1959 m-a ascultat fluierașul Ion Văduva. I-a spus fratelui meu : de ce n-o inserieți la concurs ? Fratele meu : o duce rău cu bărbatul ei, nu poate. Văduva : ce dacă ? El, Văduva, a plecat, dar a insistat și mi-a trimis trei recomandate și două vederi. M-am înmuiat și am venit la concurs la Barbu Lăutaru. Maria Lătărețu era bolnavă și tovarășii aveau nevoie de o altă olteancă. Asta se întîmpla în noiembrie 1961. Dar a venit Maria Tănase de mină cu Minodora Nemes.

versuri ȘT. O. IOSIF

muzica DAN ANDREI ALDEA

Din nou acasă

De mult înstrăinatul
De-abia ce ți-a sosit
Așterne-i, mamă, patul
Să doarmă dus băiatul
Bolnav și obosit...

Bătu el multă cale
De cînd te-a părăsit
Invins de dor și jale
Pe prisma casei tale
Se culcă obosit...

Ci de-l întrebi : pe unde
A fost, și ce-a găsit
El rana-și va ascunde
Și nu va ști răspunde
Deci : sint obosit...

Cum era un singur post, au angajat-o bineînțeles pe Minodora. Am vrut să plec la Roșiile, dar nu m-au lăsat. M-au luat într-un turneu de o lună prin țară și am venit cu o sumă care mi s-a părut enormă. 7000 de lei. Am fost împreună cu Maria Lătărețu, Rodica Bujor, Ion Luitcan, Angela Moldovan și Ștefan Lăzărescu. Cînd m-am întors, am dat examen la Ansamblul Ciocirlia. Erau 280 de candidați și candidate și am reușit două. Eu și Irina.

— Care Irina ? Loghin ? Dacă despre ea este vorba, spuneți-mi cum vă înțelegeți acum, cînd, iată, au trecut niște ani ?

— Loghin, Loghin. Relații bune. Profesional ea mă admiră foarte mult.

— Sînteți în București de 16 ani. Există și pe aici un folclor, propriu-zis un pseudofolclor, cel orășenesc. Aici deci ați învățat vreun cîntec nou, un cîntec popular autentic ?

— În primul concediu m-am dus în comuna natală și am învățat. Am învățat, de asemenea, multe cîntece de la lăutarul român Furnică din comuna Văleni. Odată, Furnică a venit în București și a stat la noi două zile. Altă dată i-am trimis casetofonul și el mi l-a înapoiat cu două benzi pline cu cîntece.

— Gîndindu-mă, firește, eu simpatie la lăutarul român Furnică, aș vrea să vă întreb care este rolul acestor oameni la menținerea marilor bogății ale folclorului nostru ?

— Vedeți, Furnică n-are o voce prea grozavă și nici la vioară nu cîntă perfect. Iubeste însă extraordinar de mult cîntecul și culege mereu altele. Sigur că noi îi plătim, dar este normal așa. După mine, rolul lor este foarte mare și poate că ar fi bine să scrieți și despre ei.

— Unde seamănă viața dumneavoastră cu bucățile pe care le cîntați ?

— Cîntecele se fac din întîmplări. Ale altora, nu ale mele. Cu timpul însă și întîmplările mele ajung cîntece...

— Dacă nu cumva au și ajuns. Iertați-mă că v-am întrerupt, continuați !

— Vorbesc de întîmplările mele. Dacă întîmplările tuturor ajung cîntece înseamnă că viața este veșnică. Am spus bine ?

— Extraordinar de frumos și desigur și bine. Alături de folclorul consacrat, să-i spunem vechi, se pot auzi și piese ale unui folclor nou, în care se cîntă, direct, realizările societății noastre, noua viață de la țară, dragostea oamenilor din agricultură pentru patrie și partid, pentru cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Faptul este normal și moral. Din punct de vedere artistic, ce condiții credeți dumneavoastră că trebuie să îndeplinească acesta pentru a fi pe deplin receptiv de oameni ?

— Unele nu sint suficient prelucrate, iar textul nu vorbește de fiecare dată despre oameni. Dacă iubești numai munții, indiferent cum îi cheamă, te poți numi excursionist sau alpinist. Dacă iubești oamenii, te poți numi om.

— Discuțăm sincer. De aceea nu putem ochii o chestiune : nunțile.

— Nu-mi convine tema. Fiind foarte iubită, sint invitată mult. Este de fapt o muncă foarte grea, o atmosferă nu de fiecare dată extraordinară. De cînd sint încadrată la „Doina Ilfovului”, din 1974, nu mai am timp. Merg extrem de rar.

— N-aș zice că am rupt inima tîr-gului cu un asemenea răspuns, dar altul nu avem. Cum arată ziua dumneavoastră de muncă ? Ce credeți despre muncă ?

— Am muncit de mică. Eu am cîntat munca muncind. Zilnic, lucrez conform programului la Ansamblul artistic „Doina Ilfovului”. Avem multe deplasări în provincie care înseamnă, pe lângă satisfacții, și muncă. oboseală, atenție și chiar trasare. Ajunsă acasă văd de copii, fac mîncare, spăl, calc, ca orice femeie. Trebuie însă să găsec și pe puțin 2-3 ore pentru a repeta sau a învăța noi cîntece. Se întîmplă să lucrez și 16 ore pe zi. Deși s-ar putea crede altfel, nici un cîntec nu seamănă cu altul. Pe de o parte. Pe de alta trebuie să vă gîndiți că am o singură meserie și aceasta este vocca. Trebuie să mi-o îngrijesc foarte bine și s-o folosesc mult. V-aș spune ceva, dar nu știu dacă interesează.

— Dacă interesează, voi consemna, dacă nu, nu !

— Mă iubește multă lume, lume care iubește muzica populară românească. Nu refuz niciodată bisurile sau cererile. Cînt chiar și 100 de minute fără pauză și acum nu mai am 22 de ani. Și acum lucrul acela : de 4-5 ani am insomnii. Nu pot să dorm sau nu știu cum să spun. Odată mai demult am visat că-mi pierdusem vocea. Eram fără voce pe culoarul unui tren. M-am trezit plîngînd. De atunci nu pot să dorm, mă zbat în pat și aștept ziua. Ziua, din fericire, nu visez.

— Resimți o emoție sinceră ascultîndu-vă, căci dumneavoastră, cîntăreții aveți, ca și sportivii, de exemplu, o viață, artistică firește, scurtă. Totuși nu vă îngrijorează atât de mult eventuala pierdere a vocii și pentru că, grație ei, aveți avantaje materiale mai mari decît cele obișnuite ?

— Ba da. Mă gîndesc la pierderea avantajelor materiale de care vorbiți dar o fac ca mamă de copii, ca o femeie care am frați pe care-i ajut. La mine mă gîndesc în ultimul rînd. Dorința mea cea mai fierbinte este să dau acestei societăți, care mie mi-a dat atât de mult, trei copii sănătoși, bine crescuți, care să știe carte și să facă acest pămînt mai harnic, mai frumos și mai fericit. N-am dus o viață fără greșeli dar acum, la deplină maturitate, v-o spun clar : față-n față cu viitorul copiilor ei, copil ai patriei, Maria Ciobanu vede lucrurile alt fel.

— Ce vreți să-mi mai spuneți ? Spațiul tipografic s-a cam terminat, trebuie să fim mai scurți.

— Regret nespuse de mult că nu m-ați invitat niciodată să cînt în Cenacul Flacăra al Tineretului Revoluționar. Am fost totuși de cîteva ori și am rămas teribil de impresionată. Este ceva extraordinar ! Mi-au plăcut Adrian Păunescu, Tudor Gheorghe și Mircea Vintilă. Pe ei trei i-aș asculta mereu. M-a emoționat mult ce extraordinar a fost la Librăria Sadoveanu cînd a fost lansarea cărții Pămîntul deocamdată de Adrian Păunescu. Spuneți dumneavoastră mai înainte că întîmplările mele au și ajuns cîntece. Chiar au ajuns. Băiatul meu, căci am și un băiat, are aproape 5 ani și stă la tatăl lui. La Ion Dolănescu. Ca să-l văd apelez la executorul judecătoresc. E o mare durere ca mamă fiind să n-ai copilul lângă tine. Cînt două cîntece cu el, cu Ionuț. Este adevărat deci că întîmplările ajung cîntece. Însă și mai scurt, vorba dumneavoastră : în fața vieții, chiar dacă mai întîmpină dificultăți, Maria Ciobanu va cînta sincer și frumos comorile folclorului românesc.

EUGEN SECELEANU ■

Cascada somnambulilor

„Înțelegeți că nu-mi face nici o plăcere să răscolesc niște amintiri care mă dor și care, mă rog, nu-mi face nici o plăcere să le sculbur, să le vintur prin lume. Sînt o femeie modestă, nu-mi place publicitatea, nu-mi place zgomotul care se face în jurul bărbaților sau femeilor care se întorc în țară, pentru că nu merită. Nu merită atîta importanță, vreau să zic”.

Ne aflăm într-un apartament de la etajul VIII al unui bloc din Drumul Taberei. Interior calm, odihnitor, cu lumină dulce, mobilat modern, colorat. Amfitriona noastră e o femeie tină, îmbrăcată decent, cu gust. A lăsat lucrul de mină alături, pe canapea, și ne-a oferit un fotoliu comod pentru o conversație delicată.

„M-am trezit aruncată într-o situație disperată, pe care n-am prevăzut-o. n-am scontat-o. Viața mea a fost o viață liniștită, o viață de om comun, o viață banală, din care au lipsit cutremurele și spectacolele de stradă”.

Heana V. lucrează într-un spital din București. „Ați fost vreo dată într-o sală de nașteri?” „Mă întreb. Am fost, întimplarea face că am fost, i-am răspuns. „E extraordinar, nu?” „Intr-adevăr. „Ei bine, nimic din lumea asta nu poate fi mai înălțător decât să dai naștere, și eu, cu modestiile mele puteri, le ajut pe femei să dea naștere, sufăr împreună cu ele în timpul travaliului și trăiesc spaimele și emoțiile lor dinainte, din timpul nașterii și după naștere”. Aveți copii?, am întrebat-o. „Nu”.

„Oscuit de ingenios aș fi construit în vis propria mea biografie, și-ar fi fost imposibil, crede-mă, să mă pun în situațiile pe care mi le-a potrivit viața. În capcanele și cursele pe care mi le-a întins destinul. Dacă există destin, dacă există undeva cineva care ne trage destinele pe soară. Probabil că există. Să știți, nu sînt credincioasă de felul meu și nu sînt prea dusă la biserică, nu mă rog în genunchi înainte de culcare și nu-mi fac semnul crucii la masă; prin urmare, nu aveam și nici nu am de ce să-mi fie frică. Spaime, de obicei, li face pe om mai prevăzător. Eu mă simteam un om liber și un om necesar undeva, într-un anumit loc de muncă despre care oamenii află din cînd în cînd, mai ales cînd se anunță prin zicere că într-o maternitate o femeie oarecare a născut mai mulți gemeni și un bărbat s-a îmbătat de bucurie. Cînd am auzit că Aurel a rămas în străinătate, m-au trecut frigurile. Bărbatul care mi-a comunicat prin telefon vestea asta nu-și inchipua că eu habar n-aveam de excursia în străinătate a omului meu. Eu știam doar că plecase undeva pe teren, mi se pare la Cluj. Pe vremea aceea orașul încă se chema doar Cluj. E adevarat că la plecarea îl întrerubam de ce la aparatele de fotografiat și aparatul de radio și... Dar cum la ora aceea noi aveam două domiciliu, mi-am inchipuit că le mută dincolo, în casa din Turturele... Mă întrebați dacă pînă atunci nu dăduse nici un semn că vrea să plece. O plecare ca asta este oricum o trădare, nu? Mă întrebați dacă nu cumva acesta era cel mai bun semn că îi eram indiferentă? Greu de răspuns. Nici o clipă nu mi s-a părut că vrea să plece și n-a făcut nici o mărturisire în acest sens. Era un om calm, echilibrat, cam făcut, cam închis în el, e adevarat, stringător și cumpătat în cheltuțeli. Aveam peste 50.000 de lei la C.E.C. Intentionam să ne facem o casă sau să ne cumpărăm o mașină. Bani ăștia însă au dispărut odată cu plecarea lui. Și am rămas să-i plătesc încă 7.000 de lei datorie la C.A.R. N-am simțit dispariția banilor cîtă vreme a fost el aici. Nu mă uitam toată ziua-bună ziua în C.E.C.-uri. Prin urmare, el a făcut ce-a vrut, a operat cu banii cum l-a tăiat capul. Și asta sub masca bărbatului și tovarășului de viață cu o viață ireproșabilă. E greu să-ți imaginezi că omul de alături te poate îngela într-atît incît să-ți fure pînă și covoarele de sub picioare! Pot fi oare eu învinuită de naivitate?”

„Trei săptămîni mai tîrziu primesc o carte poștală rece și triumfătoare de la Viena: „Zarurile au fost aruncate. Fiecare cu viața lui!” În casa din strada Turturele n-am mai găsit nimic. Totul era pustiu. Se mai păstrau urmele vaselor de cristal și ale mobilelor în praf de două degete. Prin urmare, orice învinuire că Aurel e victima unei rătăcirii de moment, a unui șoc, era exclusă, Aurel premeditase această trădare. Și mă simțeam zdrobită, mă simțeam paralizată, mă simțeam, cum să vă spun, distrusă la gîndul că am fost atît de credulă. Cum să nu te pui sub semnul întrebării pe tine ca om, ca femeie, cînd îți dai seama cît de ușor poți fi înșelat de propriul tău bărbat? Există o lovitură mai puternică pentru o femeie sau chiar pentru un bărbat — decît, poate, moartea — cînd omul de lingă tine te poate minți atît de ușor, te poate induce în eroare cu atîta — cum să-i spun? nonșalanță? — pentru că, să știți, Aurel e un bărbat distins, manierat, din cale-afară de manierat și plin de... plin de... forță de convingere. Numai că el e în stare să te convingă cu același calm imperturbabil, cu aceeași distincție aristo-

cratică de faptul că un lucru e alb cînd, de fapt, e negru. Are o putere diabolică în a persevera, în a-și impune punctul de vedere, revenind asupra acestui punct de vedere chiar dacă e refuzat, e respins de o mie de ori. Îl dai afară pe ușă, intră pe fereastră. Inchizi ușa, inchizi fereastră, dărîmă zidul sau intră pe horn, cu același suris demn, cu aceeași atitudine care nu se ofilește, nu se... cum să vă spun, nu se sifonează, după cum nu i se sifonează hainele. El are în palton, întotdeauna, un umerăș rabatabil și în buzunarul de la haină — o bucată de stofă pentru lustruirea pantofilor. Din acest punct de vedere, e maniac!”

„Nu cumva e nebun?, întreb. Interlocutoarea mea oftează. A vorbit pe nerăsuflăte și atît de prinsă de travaliul rememorării unor evenimente de viață depășite și dureroase încît o văd, a obosit, i s-a uscat gura, respiră greu, agitat și suspină adînc. Mi-e teamă să nu plîngă. Nu plîng. Sau, oricum, se stăpînește bine. Probabil că ați mai povestit de zeci de ori ceea ce vi s-a întîmplat — spun. „Da. Dar prietenii, de obicei, mă erudă”.

„Mă uit mai tîrziu am aflat că Aurel visa această călătorie, această fugă, încă din copilărie. Că eu am fost probabil trambulina lui. Că am fost, dacă vreți, certificatul lui de garanție. Dar toate acestea le-am aflat mult mai tîrziu, abia după ce am plecat și eu în America... E o poveste întregă cu plecarea mea. Am plecat greu. M-a lăsat aici în plin dezastru. Aveam leaflă mică și trebuia să plătesc datoriile. Eram hărțuită de tot felul de cunoscuți, care-mi puneau tot felul de întrebări despre plecarea lui. Nimeni nu voia să creadă că eu n-am știut nimic. Și, desigur, e greu de crezut că omul de alături rămîne, în asemenea ocazii, în afara planurilor pregătite, după unele opinii, în taina nopții, cu fețele înăbușite în perne și, mai ales, în soaptă. Pe dracu! Nici vorbă de așa ceva. Și apoi, trebuie reținut faptul că plecarea lui s-a petrecut, dacă e să v-o spun pe șleau, în condiții destul de dubioase.”

A uitat, îmi dau seama că, prinsă de această digresivă, a uitat unde a ajuns cu povestea. Mi-am dat seama după cum rătăcește cu ochii prin încăperea, parcă lovită brusc de amnezie. Pînă la urmă, am intervenit eu, ați reușit să plecați.

„Dă, dar pînă la plecarea am trăit un coșmar sinistru. Să vedeți cum. Pe 20 martie era ziua mea și singură, acasă, aruncată ca în fundul lumii, uitată de mulți, compătimită de unii, ironizată de alții, singură acasă, cum vă spun, deschid aparatul de radio și caut postul „Europa liberă”. Acum, nu că aș fi vreo oportunistă, vreo inoprită, eu nu ascultam postul ăsta de radio. Nu făceam politică și nici nu prea urmăream buletinele de știri. În seara aceea, am avut eu, așa, o presimțire că la „Europa liberă” se transmite ceva și pentru mine. Nu ascultam cu plăcere, ci cu emoție și, de data aceasta, cu teamă. Aurel amenințase într-o scrisoare că dacă nu mi se dă drumul să-l însoțesc „dincolo” o să facă un scandal cum nu s-a mai pomenit.”

Nici nu apuc să mă dumiresc ce ascult și mă trezesc cu o informație care m-a făcut una cu pămîntul. Aurel, slăbit, diform, fcos de foame și de sete, făcea greva foamei în fața unui public infierbîntat și incitat de tot felul de amatori de senzational, de reporteri și fotoreporter, în semn de protest pentru că nu mi se acorda pașaportul ca să-l însoțesc în America, în sprijinul tuturor cetățenilor care cereau „reintegrarea familiilor”. Aurel pe post de erou, pe post de tribun al unor cauze care nu mi se păreau și nu mi se par nici astăzi potrivite pentru caracterul său! Dar nebunia era că în acel haos de glasuri care strigau prin aparat, care instigau la protest, care comentau, care se jeleau, care condamnau, era pomenit și numele meu. De ce trebuia să mi se întîmple tocmai mie una ca asta?! N-am dormit toată noaptea. Îmi dădeam seama că la ora aceea numele meu, era pe multe buze, pe multe coloare de ziar și realitatea aceasta avea să mi se dezvăluie ridicolă și grotescă abia la sosirea în America, răsfoind dosarul „grevei” adunat cu grijă, cu pedanterie, din ziare, din reviste. La ora emisiunii postului de radio „Europa liberă”, „greva foamei” lansată de soful meu în mijlocul atîtor evenimente care zguduiau lumea și pe care eu le ignoram ca să nu-mi fac probleme în plus, ca să nu sufăr pentru alții, mă îndurera, mă sfișia. Cine eram eu, la urma urmei, ca să fiu pomenită de oameni necunoscuți, ca să fiu făcută portdrapel al unor revendicări și resentimente străine de voința și de credința mea? Mă întrebase pe mine cineva dacă sînt de acord să împărtășesc acest destin? Nimeni. De unde atîta iubire într-un om care m-a părăsit fără nici un cuvînt? De unde atîta obsesivă nevoie de mine, împinsă pînă la sacrificiu, la jertfă prin inaniție? Oricum, eram îndrăgostită la ordinea zilei. Un fel de Romeo și Julieta aruncați de o soartă îngrată în socialism și în capitalism. Dar dacă omul acesta mă iubeste într-adevăr? Poate un om să declanșeze marile mecanisme ale ambiției și al puterii, să apeleze la ajutorul opiniei publice pentru regăsirea femeii iubite, dacă nu ar fi împins de sentimente puternice, de sentimente care de-

pășese condiția omului de rînd? Aurel apărea acum în fața opiniei publice ca soful ideal, ca bărbatul mult visat, ca simbolul îndrăgostitului, pentru care nu există piedici în regăsirea iubitei sale rătăcite în hățșurile istoriei! Ce vorbe mari! Doamne, ce vorbe mari! Totul n-a fost decît o enormă mascaradă. Totul fusese regizat din umbră de oameni care aveau nevoie de scandal, de publicitate, de justificare în fața unor anumite foruri pentru activitatea lor. Aveam să mă conving, din păcate mult prea tîrziu, că oamenii aceia care au acționat din umbră și care l-au convins pe Aurel să declare greva foamei pentru mine, să se pună în fruntea unor transfugi nenorociți ca el și să facă dintr-o problemă intimă — a noastră, adică — o problemă, cum să vă spun, politică sau diplomatică, erau o adunătură de somnambuli periculoși. Pe de altă parte, Aurel cel infometat, cel însetat, cel bolnav, cel consultat de medici în fiecare zi ca nu cumva să sucumbă, mi-a spus, rîzînd, ca și cum ar fi tras clapa lumii, că în timpul grevei se hrănea discret cu biscuiți și cu sucuri. Adică, ce credeți voi, Aurel e prost. Își pune el pielea la saramură pentru alții, așa, din senin, face el pe eroul fără să țaga la fit? Bunul, calmul, tăcutul, tandrul Aurel de dinainte de fugă a devenit la New York de necunoscut: impulsiv, dezechilibrat, garga-rațiu, speriat și în permanent conflict cu oamenii. Un furios refulat.

Am luat avionul într-o dimineață și noaptea tîrziu am ajuns pe aeroportul Kennedy. Aeroportul e ca un labirint. Mi-au trebuit vreo două ore și jumătate să ies din vacarmul acela, din vinzoleala aceea cu aer condiționat și ecrane mari de sticlă prin care se scurgeau avioane imense de pe toate continentele. Era o noapte plină de lumină. N-am văzut în viața mea un oraș mai luminat ca New York-ul. După atîtea ore de zbor barca nici nu mai atingeam pămîntul. Nici nu știu dacă am mai atins vreodată pămîntul bine, dacă am mai călcat vreodată adînc, sigur, pe asfalt cîtă vreme am trăit în orașul acela zgomotos unde, în cel mai liniștit cartier, parcă te afli în preajma unui ocean pregătit de furtună sau lină o mare uzină de singe. Da. Da. Am coborît din avion. Am refuzat orice interviu. Nu mă aflam în America în calitate de refugiat politic sau în calitate de individ, cum să vă spun, apatrid. Venisem la chemarea sofului meu, conform tuturor uzanțelor internaționale, și nu eram dispusă să rămîn dacă mă simțeam rău sau dacă m-ar fi înțeles cineva. E adevarat, acum e timpul să vă destăinui faptul că am insistat și eu să vin în America. În singurătatea mea, în avalanșa de vești primite pe calea undelor, vești care mă alarmau, dar mă și îndirjeau, în larma comentariilor și aprecierilor făcute de cunoscuți și necunoscuți, bombardată de scrisorile delirante ale lui Aurel, mă hotărisem să plec și să obțin cu orice preț pașaportul. Era și o chestiune de ambiție la miiloc. Era și o chestiune de curiozitate. Ajunsesem la un moment dat să mă rog la serviciul de pașapoarte cam așa: „Dați-mi drumul să plec, tovarăși, e unica mea posibilitate să văd lumea. Nu rămîn acolo. Mă duc să văd cum e și mă întorc. Dar vreau să văd cu ochii mei cum e dincolo”. Și oamenii mi-au dat viza deși, dacă stau să mă gîndesc bine, după cît rău le-a făcut Aurel prin „greva foamei”, n-aș fi meritat tratamentul înțelegător care mi s-a oferit. Pentru că, într-adevăr, eu trebuia să mă vindec de iluziile lui Aurel și de curiozitatea mea. Trebuie să recunosc că, de fapt, nu-mi făcusem niciodată planuri de călătorie în America. Nu le credeam realizabile.

„Să acum, îată-mă la New York, plătură de bărbatul care m-a cerut pentru a doua oară în căsătorie printr-o „grevă a foamei”. Foaie în jurul meu bărbat și femei de toate vîrstele, vorbind ca niște diletanți în limba română. O limbă ciudată, care mie mi se părea arhaică, plină de ingrediente străine și de bilbieli. Un preot cu aere de sfînt și de patron, autoritar și cinic, un șef de partid agitat și plin de amenințări la adresa comunistilor, alt șef de partid, rece, calculat, cu figură de mafiot, religioși și zeflemitor, citeva doamne din „înalta societate” românească de peste ocean, printese buhăite, fardate strident, pline de sfaturi și de bunăvoință, bărbat cu meserii și funcții dubioase, femei cu indeletniciri casnice și cu apetit pentru birfă, fii și fiice de fosti industriași, negustori de mașini, cu plețe și cu mașini luxoase, vorbind rău și greșit românește etc... Erau cîțiva oameni triști și uneori ridicoli în dramele și tragediile pe care le trăiesc, cîțiva oameni dintr-o emigrație contradictorie aș spune și mai degrabă decăzută. Sigur că sosirea mea la New York a fost un eveniment. Eram soția chemată de peste ocean, soția „eroului” care a făcut „greva foamei” și a ocupat rubricile de fapt divers citeva zile din istoria zbuciumată a acestui secol. Eram înconjurată de atenții și de surisuri ipocrite. Departe de țară, înțînști foarte rar un suris sincer. Sînt și surisuri care conțin otrăvă. Și surisuri care conțin gloanțe. Oamenii printre care am ajuns, cu centrul nervos al existenței lor pe 86 Street, în saloanele unui preot ortodox,

sînt în permanent conflict, în permanent război. Sînt încă împărțiți în partide copiate după cele dinainte de război și chiar după cele din 1946-1947. Fiecare grupare cu programul ei, cu lista ei de lideri!!!... Intrigile se țes de la o oră la alta. Lăstătele cu liderii grupărilor se schimbă ușor. Sînt înălțurați și tăiați de pe listă — ca la o gilceavă în parlamentele de pe timpuri — oamenii indezirabili, oamenii care intr-o seară nu l-au salutată pe cutare sau au spus despre cutare că e spion sau mitocan. Te apucă risul. Să te ții cu minile de burta și să rizi pînă plesnești. Nici nu mi-a venit să cred că mai pot exista oameni atît de rupți de realitate, care trăiesc în himerele lor și colcăie ca niște sobolani pretutindeni. Toți își păstraseră titlurile din țară și la micile lor reuniuni, uneori lacrimogene și melodramatice, stăteau picior peste picior arătîndu-și jartierele, bînd cafea și discutînd politica României. Toți își păstraseră titlurile dar, de fapt, îndeplineau munci dintre cele mai ingrate și mai dezonorante. Bărbatul meu mi-a atras însă atenția din prima zi că nu e bine să-i întreb cu ce se ocupă și că nu e bine să le fac observații dacă nu vreau să devin suspectă și să mă trezesc izolată.

„Trei săptămîni am dus-o zi și în vizite protocolare. Trei săptămîni ne-am înțeles bine. Deși, evident, eu făceam gafe peste gafe. Eu, în general, spun ce am de spus. Le-am spus, de pildă, că activitatea lor politică de acolo, cu grupări și certuri și scandaluri și bătăi și impuscături, mi se pare ridicolă și monstruoasă! Unii m-au urît. Alții s-au obișnuit și m-au acceptat așa cum eram. Mulți m-au crezut „spion” na trimisă din România” ca să le stric jocurile și să bag zănice printre ei. De fapt, trebuie să știți, acolo toți se spionează unii pe alții, toți se cred spioni și se tem unii de alții. E o psihoză, o psihoză potrivită cu societatea în care sînt mai mult sau mai puțin constrînși să trăiască. În orice caz, mult veni și mult rău se varsă din firea lor în desertațiunea vieții. Sînt bogati? Sînt săraci? Majoritatea sînt săraci. Sau sînt din cale-afară de zgîrciți. Săraci, raportînd evident situația lor materială la statisticile modului de viață american. Vedeam că sînt săraci după apelurile severe pe care le făcea preotul ortodox de pe 86 Street cînd venea rîndul bătrînului matelot angajat la cădelnița cu tîmnie să strîngă bani pentru biserică. Bătrînul trebuia să se întorcă de două sau trei ori ca să arunce unul sau altul dintre enoriași un ban în cutia de lemn. Cei mai mulți erau săraci ca și noi și puși să facă bani. De ce să mînt, am intrat și eu în „moara cu noroc”. Dar am muncit ca o roabă. Mai rău ca o roabă. Am muncit ca la... roabă. N-aveam dreptul să-mi exercit profesia de asistent medical într-o specialitate dealtfel extrem de căutată și de bănoasă, decît două 2.000 de ore de activitate practică voluntară, timp în care urma să învăț terminologia și instrumentarul american, ca, în final, să susțin un examen. Dar cine să mă țină și pe ce bani pînă la terminarea celor 2.000 de ore? După primele trei săptămîni, bărbatul meu, adică fostul meu bărbat, mi-a pus în vedere că trebuie să muncesc și că mă ajută să intru într-o fabrică de tricotațe. După prima săptămînă, m-au dat afară. Nu eram bună de nimic. Am încercat în altă întreprindere de tricotațe, unde patrona era o bătrînă evreică plecată din Cluj, care m-a ocrotit, a avut răbdare și mi-a pus să învăț. Am început să cîștig cite 2 dolari și 80 de cenți pe oră! Ceea ce mi se părea fantastic. Pînă cînd am sîrînit invidia tovarășelor mele de atelier, nemulțumite că eu lucrăm cu atîta zel și făceam atîtea ore peste program, speriate că patrona le va impune regimul meu. Am lăsat-o atunci mai moale. Dar, oricum, trăiam ca niște orbiți. Făceam economii la singe. Mobila ne-am luat-o pe gratis. Știți cum? Am urmărit peste zi ce mobilă se aruncă pe străzile din cartierul nostru Quins, un cartier spălat, am urmărit, spun, ce mobilă se aruncă și, sîre seară, pe la orele 9 am dat o raită și ne-am ales tot ce ne trebuia. Știți, acolo, oamenii aruncă tot ceea ce se demodează și cumpără alte lucruri. Vă spun, ne-am mobilat camera cu lucruri foarte draguțe și arătoase, dar ușor perisabile. Găseam pe străzi, ca la un bazar uriaș, tot ce-și poate imagina un om, între o oglînjoară de pudră, o umbrelă, aparate electrice de ras și frigider, mașini de spălat sau televizoare în perfectă stare de funcționare. Doar în ce privește frigiderul lăsat în stradă trebuia respectată o condiție a municipalității: să fie abandonate cu ușile demontate pentru că au fost cazuri cînd copiii, jucîndu-se, s-au închis în ele și s-au sufocat.

Erau resturile societății de consum. Am văzut români care trăiau și bine, care își încropiseră o gospodărie prosperă, care prinseseră, cum se zice, cheag. Trăiau aparent comod între cei patru pereți, dar îmbătrîniți înainte de vreme, astenizați de ritmul vieții, de a-

menințările cu pistolul, de spargerile din miezul zilei, de răpirile copiilor nevino-vați, de televiziune, de avioanele cu reacție care treceau pe deasupra casei lor... Un fizician care câștiga bine s-a îmbolnăvit de stomac și, obsedat că are cancer, și-a expediat toți banii pe adresa soției și copilului. Un inginer cu proiecte mari și cu speranțe în viitor s-a trezit concediat după doi ani de prosperitate și, în câteva luni, a apelat la ajutorul de șomaj. Alți doi medici s-au trezit cu toți copiii bolnavi de droguri și irecuperabili. Soția unui mare bogătaş, româncă de origine, a chelit în câteva săptămâni când a descoperit că soțul ei a dat faliment. Un fost proprietar de întreprindere din România trăia împreună cu soția sa denartă de New York, încercând să ascundă taina sinistră a unui copil născut mongoloid.

Atunci, după-amiază, în sala-tele de pe 86 Street a avut loc un concert susținut de o solistă medică de operă, fugită din țară de câteva timp, acompaniată la pian de un tânăr epileptic. Afară era frumos, era soare. Înăuntru, zeci de oameni, îmbrăcați după moda americană și transpirați ascultau cîntece și lieduri românești. E fantastic cât de profund sînt tulburati acești oameni care în țară îndeplineau profesii diverse și pe măsura lor, dar care în America erau muncitori, portari de noapte, spălători de vase, măturați sau pur și simplu spărgători de grevă, e fantastic, spun, cum se emoționează ascultînd „Ciobănaș la oi m-aș duce"... Toată lumina de pe plaiurile noastre însoțite li se scurgea prin suflet și așa, buni, răi, cum erau, se pierdeau cu firea și plîngeau. Apoi, cînd concertul s-a terminat, au trecut cu toții, pe rînd, să-și prezinte omagiile solistei, să strecoare câte un dolar foșnitor și unuros în mina pe care i-o ridicau, ceremonios, la sărutat. Mi s-a făcut scribă Păi bîne, mîi, fraților, dacă nu mai puteți de dorul țării, de ce dracu' vă faceți praf și pubere pe aici și nu vă întoarceți acasă?! De rușine! De teamă! De cînd sînt n-am auzit atîtea amenințări cîte și-au strigat unii allora acolo: că se taie cu topoarele, că-și crapă capetele! Nici măcar nu se amenințau cu arme ca lumea. Pînă și acolo, unde moartea vine prin mijloace moderne și rafinate, ei se amenințau cu unelte arhaice, auzite în prima lor copilărie. Unul din transfuzii-ști și-a rugat tatăl să vină din țară la New York cu un litru de apă din izvorul la care adăpa vitele în sat. Ei bine, bătrînul a venit cu o damigeană de 5 kilograme și l-a făcut fericit.

Ce să mai vorbim? Oamenii se topesc acolo de dorul țării. Și mor uitați de lume. Bunăoară, femeia de serviciu de la blocul în care locuim, o bătrînă care făcea curat, spăla geamurile, scările, houl, a dispărut la un moment dat, dar treaba asta nu ne-a pus prea tare pe gînduri. Ne-am spus că o fi plecat undeva. Pînă într-o zi, cînd mirosul din hol a devenit insuportabil și cineva a avut inspirația să cheme poliția și să spargă ușa apartamentului pe care-l locuim: murise de trei săptămîni și intrase deja în putrefacție.

Așa, dar am uitat să vă povestesc una din întîmplările care pe mine m-au zguduit pentru tot restul vieții. Soțul meu conștient să participe și chiar să organizeze tot felul de acțiuni de protest, să profereze calomnii la adresa țării și

lucrul acesta mă îndurera, mă umilea, mă revolta. Scandalurile se țineau lant. Dar omul nu mai putea să dea înapoi. Era incolțit de grupurile politice în care se angajase, era șantajat de oameni ciudați. Se întorcea acasă cu mașina lovită, cionită de indivizi necunoscuți care-l urmăreau cu automobilele pe stradă. Mercedesul nostru cumpărat de ocazie, dar în perfectă stare, avea deja ușile legate cu sforă. Nu mai câștigam bani. Nu mai puteam lucra. Și atunci, soțul meu m-a dus la un spital unde se recrutau voluntari pentru verificarea diverselor medicamente. Un fel de oameni care-și ofereau trupul experiențelor cu medicamente încă neomologate. Mi s-a inoculat o fiolă dintr-un lichid necunoscut. Reacțiile mele erau urmărite de specialiști. Treptat, treptat, a început să-mi înghețe trupul. Tensiunea mi-a scăzut la 4. Nu mai puteam vorbi. M-am ridicat cu greu din pat, mi-am smuls legăturile cu aparatele de control și am încercat să ajung la coșul de gunoi ca să citesc numele medicamentului de pe ambalaj. Pluteam ca în imponderabilitate. O mină s-a întins înaintea mea și a cules ambalajul. După care, m-am prăbușit la podea. Timp de două ore n-am văzut nimic. Timp de câteva zile am avut extremitățile corpului reci. Cîteva săptămîni m-a durut capul îngrozitor. Efectele aceluia medicament le resimt din cînd în cînd. Reapar durerile infernale de cap și durerile paralizante de incheieturi. Îmi amintesc ca prin fum că pe culoarele spitalului circulau cărucioare cu oameni infirmi, împinse de femei în alb și că, probabil, acolo se făceau experiențe cu medicamente care acționau asupra sistemului nervos. Ce medicament mi s-a inoculat n-am reușit să aflu, deși de fiecare dată cînd îmi revin durerile scriu la New York să mi se trimită caracteristicile și structura, ca, eventual, să mă pot vindeca. Plata pentru încercarea prin care am trecut a fost, e adevărat, de 50 de dolari. Dar plata următorilor cîine mi-o va face vreodată?

Ei bine, toți românii care vin la New York, sau aproape toți, trec prin spitalul acesta ciudat, prin spitalul acesta fantomă.

Voi mai putea oare să mă vindec de boala aceea cumplită a lunilor de exil? Bărbatul meu, adică fostul meu bărbat, a rămas pe aeroport impietrit, incapabil să rostească un singur cuvînt, a rămas ca o statuie a refuzului, a durerii, a disperării. Și-a dat seama că nu ne vom mai vedea niciodată. Îmi pare rău, dar nu puteam accepta să intru nevino-vată și cu miinile în buzunare într-o aventură sortită de istorie eșecului. Nu pot fi alături de un bărbat care lupă să salveze niște oameni destinați canalelor de scurgere ale marilor orașe, niște oameni care trăiesc la ora asta — ascultați și minunați-vă, oameni buni! — cu speranța că vor veni din nou vremurile lor. Cum a fost posibil ca bărbatul meu, ca fostul meu bărbat, să fie cucerit de ideile lor, mi-e absolut imposibil să înțeleg. Închipuiți-vă că omul acesta pe care l-am iubit și care mi se părea un om normal s-a lăsat mormit și satisfăcut în orgoliul propriu cu promisiunea că va fi liderul unor grupări politice visînd absurd că se vor întoarce cîndva în țară! Nici nu vă vine să credeți că e adevărat tot ce vă spun, nu-i așa? "

Da. Mare e grădina lui Dumnezeu!

A. DOHOTARU ■

Dreptul de a încălca prevederile legii nu-l are nimeni!

Lupșa Vasile s-a prezentat la I.C.I.L. Bozovici, subcentrul Anina, și a solicitat să fie angajat în postul de gestionar care tocmai era vacant. Și conducerea întreprinderii l-a angajat.

Nimic anormal, se va spune, dreptul la muncă este general. Desigur, așa ar fi stat lucrurile, dacă respectiva angajare nu s-ar fi făcut în contradicție cu prevederile Legii 22 din 1969, care interzice angajarea ca gestionar a persoanelor care au fost condamnate pentru unele infracțiuni prevăzute de respectiva lege. Or, Lupșa Vasile fusese condamnat tocmai pentru o asemenea infracțiune. Faptul că acesta a ascuns „amănuntul" respectiv nu este surprinzător. În fond, el își urmărea propriul interes.

Vinovată pentru efectuarea acestei angajări este, în schimb, conducerea centrului I.C.I.L. Bozovici, în persoana șefului acestuia — Bălan Gheorghe, care a aprobat cererea lui Lupșa fără să-l verifice, fără să-i pretindă prezentarea documentelor prevăzute de lege pentru angajare.

Cazul prezentat nu este singular. Dimpotrivă! Deși există o lege care reglementează condițiile de angajare a gestionarilor, mulți conducători de unitate îi ignoră prevederile, orientîndu-se după criteriul propriu și procedînd, cum se mai spune, după cum îi taie capul. Cu atît mai nefiresc și inadmisibil apare un asemenea mod de a privi lucrurile, cu cît numita lege prevede, la articolul 28 că... „angajatul cu funcție de conducere, precum și orice alt angajat vinovat de angajare, trecerea sau menținerea unei persoane în funcția de gestionar fără respectarea (...) dispozițiilor articolului 4 referitoare la antecedentele penale, răspunde integral pentru pagubele cauzate de gestionar, în solidar cu acesta". Cu alte cuvinte, pentru a-și accentua caracterul preventiv, legea a instituit cît se poate de clar obligația pentru conducătorii de toate gradele de a veghea ca în posturile de gestionari să nu pătrundă indivizi puși pe căpătîială, care, de îndată ce li se oferă posibilitatea, își viră miinile pînă la coate în avutul obștesc, infruptîndu-se pe satureate.

Și atunci, cum să înțelegem atitudinea șefului I.C.I.L.-ului din Bozovici în cazul angajării ilegale a lui Lupșa Vasile? Dar pe cea a conducerii I.J.C.C. Argeș față de Căpătîină Nicolae, condamnat pentru săvîrșirea infracțiunii de furt în paguba avutului obștesc și angajat, totuși, ca gestionar de către aceasta? Pentru a nu mai vorbi de atitudinea conducerii C.A.P. Brehuești — județul Botoșani, sub a cărei direcție îndrumare a muncii gestionarului Lazăr Mihai, condamnat pentru infracțiunile de fals și uz de fals și care, dovedind un deosebit spirit caritabil, l-a menținut pe mai departe pe acesta în funcția de gestionar. Ba, mai mult, atunci cînd, sesizînd întîrzierea aplicării măsurii de îndepărtare din post a gestionarului necinstit, organele de miliție au atras atenția conducerii C.A.P. Brehuești să procedeze neîntîrziat la aplicarea măsurii respective, aceasta i-a luat într-adevăr gestiunea lui Lazăr Mihai, dar numai așa, de ochii lumii, pentru ca, la un interval de timp foarte scurt, să i-o incredințeze din nou.

Așadar, cum să calificăm aceste abateri — grave, am spune noi — de la litera și spiritul legii? Neglijență? Ignoranță? Superficialitate? De fapt, toate la un loc, sau, cu o singură expresie, lipsă de răspundere!

Cum altfel decît lipsă de răspundere poate fi numită ușurința cu care un șef de unitate incredințează postul de gestionar, un post de mare răspundere, care presupune în primul rînd din partea celui ce-l ocupă cinste, corectitudine, probitate profesională, unuia care a fost lăsat corigent, de către societate, tocmai la capitolul integrității morale?!

E adevărat, e mult mai ușor, și mai comod, să-ți pui semnătura pe o cerere de angajare, fără alte complicații, decît să soliciți candidatului la postul de gestionar dovezi — prevăzute expres de lege — că pînă atunci a fost un om integru, că n-a încălcat ordinea de drept socialistă, că la locul de muncă unde a lucrat a fost bine apreciat, să te interesezi de comportarea acestuia în societate și în familie. E mai greu, desigur, să te ocupi de toate acestea, o asemenea muncă cere timp și efort. Dar nu trebuie uitat că pentru conducătorul de unitate desfășurarea acestor activități la angajarea unui gestionar este obligatorie, tot așa cum nu trebuie uitat că lipsa de răspundere și comoditatea sînt pe cît de condamnabile, pe atît de incompatibile cu calitatea de conducător.

VALERIU RĂMNICEANU ■
IOAN CHILOM ■

Poluarea omului

Pină la 7 ani să stăm totuși pe acasă!

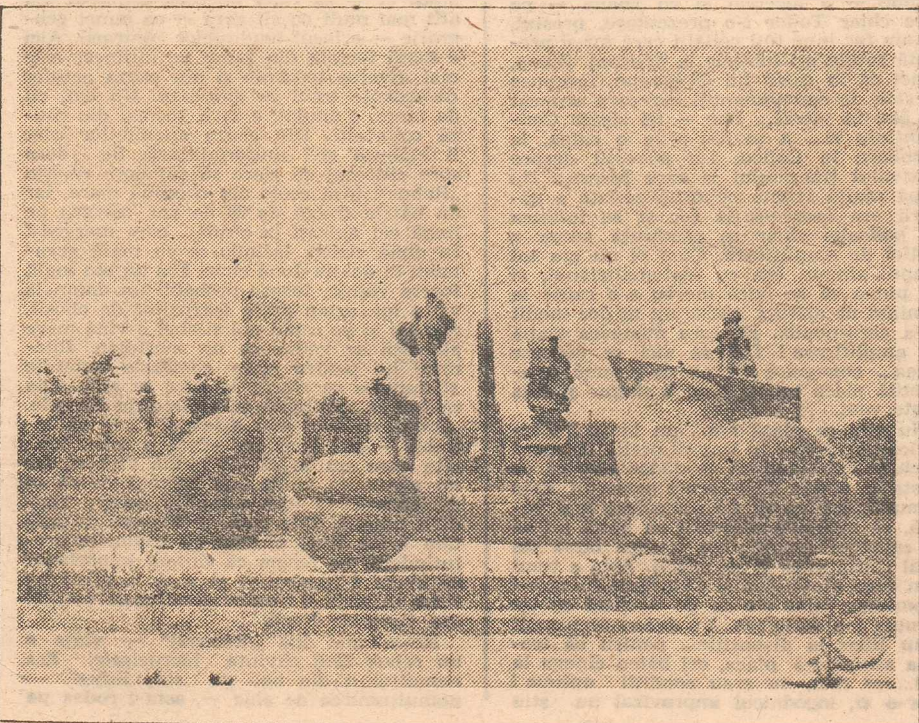
În ziua de duminică, 9 ianuarie 1977, o femeie s-a oprit în fața căruciorului cu portocale de lângă Gara de Nord la destinele căruia stătea meditativ vinzătorul Roșu Iulian, de la I.L.F. Militari. Femeia pleca în provincie și cum drumurile spre provinciile pline cu mame și tați de-ai noștri sînt lungi, s-a hotărît să-și cumpere două portocale. Le-a luat din cărucior și a întins mina spre Roșu Iulian. Acesta nu s-a uitat la ea preț de două minute. Apoi, alte două minute a cîntărit-o cu ochi de expert, nu degeaba doar a ajuns să vindă pe stradă. Usor mulțumit, a întrebato-o în cel mai potrivit stil de stradă: Ce să fac eu? Ea a răspuns deja timidă: Să mi le cîntăriți. Eu? zice acesta. Eu nu. Nu le alegi dumneata, că nu sîntem pe maidan. Femeia a spus pe bună dreptate că nu le alese, ci pur și simplu le-a luat la întîmplare. Roșu Iulian le-a azvîrlit în coș. Fiind în spate, m-am uitat cu atenție la ecusonul vinzătorului și, observîndu-mă, mi-a aruncat: „Îți dau și pix. Să notezi, să mă reclami. Te rog frumos". Am luat pixul și am notat strivit de dispreț vinzătorului mai sus-numit. Personal, cred că el știe ce știe. De cele mai multe ori reclamațiile noastre mor desconsiderate sau tratate cu indulgență. Sau Roșu este sancționat cu diminuarea retribuției cu 5 la sută pe o lună. Dar Roșu și alții ca el vind portocale și lămi pe stradă fără a avea greutatea de 10, 20 de grame. Portocala poate cîntări 175 de grame. Cîți bani ne ia Roșu? Acest lucru depinde de Roșu. El poate s-o declare de 200 de grame, sau poate s-o declare de 150 grame. Nu are greutate intermediară între 50 și 100 de grame. Oare șefii lui nu se gîndesc la asta? Sau cerem prea mult șefilor săi? Dar problema de esență este alta. Scoatem pe străzi mărfuri, este bine și frumos, este civilizată și modern așa, dar alți oameni nu găsăm? Atributele comerțului trebuie reprezentate de oameni pe măsură și avînd măsură și măsuri. Cine este plietisit, necivilizat, arogant și prost crescut să stea acasă exact pînă la vîrsta de 7 ani. Sau chiar pînă la 60 — cam atît avea vinzătorul de vizavi care spunea: Alegeți portocalele dorite! În fond, este marfa dumneavoastră.

O faptă abominabilă pe linia tramvaiului 17

Infiorat încă, indignat și umilit, relatez (mai mult nu mă duce capul) următoarele: M-am urecat în seara zilei de 30 ianuarie 1977, orele 23,30, în tramvaiul 17, la stația Lizeanu în direcția Gara Progresul. Vătmantul mergea nebunește deși, după cum se știe, traseul acestui tramvai cuprinde cîteva străzi lăturalnice, cu vizibilitate slabă, înguste. Din fericire, pînă la stația Pieptănari nu s-a întîmplat nimic. Nimeni, gîndindu-mă la un accident, căci altfel mulți oameni, din cauza excesului de viteză, nu au putut coborî și nici nu s-au putut urca. La Pieptănari însă, vătmantul a văzut, mergînd pe linie, un tînar de vreo 18 ani, cred, aflat într-o adîncă stare de ebrietate. Din vagonul de clasa întâi l-am observat și noi, călătorii, și cîteva am fi vrut să coborîm și să-l ajutăm într-un fel. Ușile erau însă închise. A coborît vătmantul după ce în prealabil a mers în spatele lui cu tramvaiul pînă l-a atins, aproape, patlonul. A coborît și, spre jalea și rușinea speciei omenești, nu a unii om sau a altuia, l-a luat în brațe și l-a aruncat cu fața pe caldarim, acolo unde este un refugiu pentru pietoni. Acolo unde este deci beton! Tînarul a rămas lat și vătmantul a luat-o la goană nebunește cu tramvaiul, oprînd după cîteva sute de metri. Fără îndoială acolo, la Pieptănari, s-a petrecut un accident — nu știm cît de grav — și s-a fugit de la locul faptei. Acest lucru este, din cîte știu, aspru judecat de legea penală. Am telefonat la Dispeceratul I.T.B. și am fost asigurată de către tovarăsa Cati (nu înțeleg de ce atunci cînd sesizezi ceva și te recomanzi cu tot numele, celălalt nu procedează la fel) că am procedat bine, că se va trimite o mașină să verifice.

Înainte de a coborî din tramvai l-am întrebato pe vătmant ce număr are. M-a asigurată că nu mă interesează. În fața indignării generale (deși nimeni nu l-a aruncat pe el din tramvai), a spus că-l cheamă Gherase și are numărul 10 156. Pe haină nu avea însă numărul, așa cum este regulamentar. Era turul 7. Lăsăm faptul așa, necomentat, căci fără discuție ne aflăm în zona abominabilului și aici, sîntem convinși, nu despre I.T.B. este vorba, ci despre un neom.

EUGEN SECELEANU ■

PIETRE DIN PAVAJ*)

Persoana care trebuia să sosească se numea Diana Dălalău. Singura femeie pe care Tudor o iubi — cu adevărat —, acum se scotea bătrîn parcă, în orice caz nu mai era sigur c-o să se mai îndrăgostească vreodată. Aşa, simpatie, afecţiune, pornire — lucruri de-astea, da, însă un sentiment profund, acaparator, fascinant, mistuitor — gata! se terminase. Diana era o fată cu multe calităţi, în primul rînd frumoasă. Nu atât de frumoasă, cit distinsă. Ca lemnul de rezonanţă, într-o pădure adormită — îi simţi vibraţia, viaţa intensă a fibrei. Dacă mergeai cu ea undeva, imediat se vedea că e ceva deosebit, altă stofă, toţi ochii se întorceau spre dînsa. Făcea o bună impresie asupra bărbatilor şi chiar asupra femeilor, pentru că ştia să fie caldă, apropiată, nu-şi dădea importanţă, lega amicitie în general cu fetele urite din grupa ei, asta şi dintr-un sentiment sadic oare? Sadismul însă nu e un sentiment... dar ce-o fi? Un instinct sau, mă rog, o pornire rea, ceva complicat. Tudor avea obiceiul să facă mari digresiuni, cînd gîndea şi se pomenea citeodată, tot mergînd aşa din aproape în aproape cu analiza, că uită de unde plecase. Avea frază, în gînd, ce mai încolo-încocoale! Diana era cu doi ani mai mică decît el şi la altă facultate. Asta era important, pentru că, în general, fetele nu se prind de braţul băieţilor din acelaşi an. De la aceeaşi facultate însă se mai întâmplă. Şi aşa se făcuse că îşi căutase fiecare partener în altă parte, şi se nimerise ca Tudor să dea peste Diana-Ioana-Dălalău — numele întreg. Nu întâmplător. O urmărise multă vreme cu privire pe coridoarele Universităţii (facultăţile lor erau alăturate şi orelele cam corespundeau), în recreaţii, mirîndu-se că poate exista un asemenea exemplar reuşit.

— Ce-i cu apariţia asta? întrebăse el o dată un coleg pe care-l văzuse salutînd-o foarte politicos, iar ea îi răspunse cu un zîmbet şi fugise într-un grup de colegi. — Ce fel de apariţie e asta? — O cunoştinţă... — mormăise morocănos colegul şi nu se pripse să intre în detalii. E un bun obicei al bărbatilor care cunosc femeia bine că, dacă-i întîlnesc pe stradă şi sint cu ea de braţ, dau mina cu tine şi pe dumneai uită să-ţi prezinte: se fac că plouă; te întrebă de vreme şi iar îţi întind mina, ca şi cînd pe tine mina lor te-ar interesa. A doua zi încep să se laude cit de minunată e cunoştinţa „aia“ a lor... „Ai văzut-o, cea care era ieri cu mine, ce părere ai?“ Lui Tudor îi venea să le dea cu ceva-n cap tipilor de felul acesta. Pînă la urmă, după vreo lună de contemplaţie platonice, nimerindu-se lîngă ea, la avizier — unde-şi nota fiecare orarul —, îşi luase inima în dinţi şi-o întrebă: „...ce fel de apariţie ești tu?“ (textual). Fata începuse să ridă. El prinse curaj şi-i spuse că, la rîndul lui, şi el e o apariţie cu totul şi totul extraordinară, măcar că nu s-ar zice la prima vedere. La prima vedere nu se zicea deloc asta. Umbra o pantalonii necălcaţi, avea pantofii scilciţaţi, cravata cu nodul solos, şi, nu ştiu cum, orice-ar fi pus pe el stătea anapoda, aşa că nici nu-şi mai dădea interesul să-şi ajusteze hainele. Fetele se uitau însă, în primul rînd, la asta, şi el crăpa de ciudă. Ştia însă, era sigur, că fata destăpîntă ştie să aleagă griul de nechină şi că de la o repede ochire chiar una isteată îi radiografiază tot tezaurul lui de calităţi intelectuale şi sufleteşti, tezaur îngropat sub haine ponosite şi nod de cravată pătat. Iar dacă nu le vedea, avea el grija să atragă singur atenţia asupra acestor calităţi. Asta o făcea însă cu timiditate — şi cu o notă de umor, pe care Diana — privindu-l citeva clipe — îl înregistra ca atare. Nu avea nici un prieten, pentru că avea prea mulţi. În astfel de situaţii se întâmplă ca tocmai fetele mai reuşite dintr-o grupă să rămînă „neagăţate“ — în limbaj studentesc — fiind considerate prea pretenţioase. Fiecare crede că „n-o să se uite asta la mine, asta e încurcată cu cine ştie ce doctor ori judecător, umbă cu vreun inginer de la drumuri şi poduri“. Mai degrabă pe cele „normale“, adică „pasabile“, le vezi că-şi fac din primul an un rost pe lume, se-aşteaptă de braţul unui student mai mare, vreun îngrămădit, restanţier la toate şi nu-l mai slăbesc pînă nu le iau în căsătorie.

Diana avea o viaţă sufletească intensă, era un „om complicat“. Era şi foarte tînără — în anul II — şi oarecum — în ciuda tineretului — în panică din cauză că nu se iveşte nimic serios la orizont. Curînd partida serioasă se arată sub înfaşarea lui Tudor — „orizontul i se luminează a ploaie“ — după expresia lui Tudor însuşi, care se scuza mereu că are stea în frunte. Prietenia lor mai mult se însuiau decît se nascuse direct, făcîndu-se că nici băiatul nu îndrăznea să se apropie prea mult, dîndu-şi seama că fata nu e de nasul lui, şi de ce să-l sfîrîie călcitele după ea degeaba? Nu voia să sufere „mai mult decît trebuie“ din cauza unor complicaţii amoroase, care nu-şi aveau nici un rost. Nu ştiu de ce nu le găsea nici un rost, căci avea şi el dreptul la dragoste. Dar era el pe potrivă ei? Iată problema. Fata se atasea oarecum de el, îl căuta în recreaţii, îl aştepta. Lui îi era tot mai dragă şi chiar se gîndea să-i găsească el un prieten, un băiat bun, de caracter, care „s-o merite“. Adică s-o luca pe un fel de bursă de merit. Pentru că observase o anumită înclinaţie spre

superficialitate cam la toţi colegii lui; în general tinerii erau foarte superficiali, mai ales în relaţiile cu fetele, căutau să profite de ele, se lăudau cu tot felul de isprăvi, mai mult sau mai puţin imaginare. Şi Tudor ar fi suferit cumplit ştiînd-o pe Diana-Ioana (numele celălalt nu-i plăcea, era prea hăulit) încapută pe mina unui cercător de profesie. Îşi tot chinuia creierii, şi-i tot storcea, lua seama în jur şi nu-i găsea fetei un om de seamă ei. Între timp ea, văzînd atitudinea lui ciudată, rece oarecum, nu mai ştia ce să zică şi cum să se comporte.

În ochii celorlalţi, ai colegilor ei de grupă, trecea a fi în mare tandrete cu Tudor Frăţilă. („Ce-o fi văzut la el?“) El, însă, în afara unei verve nemaipomenite, a spiritului ascuţit şi-a unui întreg univers de imagini, deducţi şi trimiteri în cultură nu-i ofera nici o speranţă de vreun fel. Se complăcea în situaţia de confesor, chiar o stimula să-i spună intimităţi, ca, de pildă, dacă iubeşte pe cineva, ce părere are de cutare bărbat (care i se părea lui că i-ar face curte) şi aşa mai departe. Cu alte cuvinte, proceda ca cel din urmă laş. Îi era frică s-o iubească — dar o iubea pe ascuns şi ar fi vrut ca ea să facă primul pas — adică ea trebuia să-l cucerească, poate chiar cu forţa, în urma unei bătaii. S-ar fi simţit bine dacă ar fi venit o dată la el şi i-ar fi dat brusc un brînci şi o palmă, căci atunci poate s-ar fi trezit şi în el instinctul de apărare. Adică i-ar fi spus ce simte, ce crede despre ea şi cit îi e de dragă (banalităţi de astea, din păcate adevărate, asta e viaţa) şi aşa s-ar fi apărât. Ar fi luat-o de partea lui, pavăză în viaţă, aşa cum bandiţii, cînd sint prinşi într-o casă, ca să scape de acolo neîmpuşcaţi înşfacă vreun copil al gazdei şi-l ţin lipit de ei... şi aşa se retrag. Nu-i mai puţin adevărat că el îi făcea zilnic o sumedenie de declaraţii. Toată risipa de fantezie în prezenţa ei ce era altfelva decît o minunată declaraţie de dragoste? Da, dar prea voalată, prea poetică, şi nu cu lucruri vagi şi cu aluzii cucereşti o fată. „Trebuie procedat direct, chiar brutal“, gîndea el. Nu se decidea. Era un om al nuanţelor, al subtilităţilor, chiţbuşurilor şi chichitilor şi din cauza asta pierdea sensurile clare.

După vreun an de iubire indecisă, ba da, ba nu, uite-o, nu e, Diana începu să se răcească, adică era la fel de caldă, tandră, prietenoasă... dar nu ştiu ce-i mai lipsea. El vorbea şi ea parcă nu-l asculta pînă la capăt, nu mai ridea, savurînd şampania paradoxurilor lui, i se părea lui că parcă nu-l mai scoteşte chiar atât de interesant. „Oare ştie c-o iubeşti, nenorocita?“ se întreba noaptea — cînd foarte simplu ar fi fost să se ducă a doua zi la ea ca s-o ia deoparte şi s-o întrebese deschis. Ar fi putut căpăta două răspunsuri. Da, ştia asta de mult şi nici el nu-i era indiferent. Şi al doilea: nu ştia, nu ştiuse, de ce nu-i spusese mai demult, pentru că acum inima ei era ocupată. Să-i fi spus măcar săptămîna trecută. Şi ar fi trebuit să fie mai altfel, femeile cînd vor ceva dibuie ele ce trebuie să facă, nu trebuie invitate, dar nu fusese cazul — să nu se supere — să rămînă prieteni, ca pînă acum şi atît. De aceste două răspunsuri din urmă se ferise Tudor — şi din cauza asta, tot din laşitate deci, aminase mereu explicaţia deschisă. Într-o excursie organizată de universitate, o săptămîna întregă cu trenul prin ţară — fusese splendid — el putuse asista chiar la idila care se infiripase între Diana şi un coleg de-al lui mai mic, un constănţean cu ochelari care făcea pe interesant. Acela venise în compartimentul lor — ei se ţineau mereu de mină, ca şi cînd ar fi fost logodniţi — el, Tudor, şi ea, Diana. Fata îi cerea asta, ca s-o aperse de ceilalţi, să nu dea ceilalţi buzna peste ea. („Poftim, de sperietoare sint bun“.) Şi acela — Gheorghe Ilie — se aşezase lîngă ei, pe banchetă — vagoanele lor speciale erau de clasa a III-a, şi la început tot spusese glume, vorbind chipurile mai mult cu colegii Diane — de pe bancheta din faţă — dar cum Diana era cea care ridea cel mai tare la glumele lui mediocre şi-l tot incuraja va să zică — tipul, pînă la urmă, a intrat într-o lungă discuţie cu fata, — ca celelalte cam începuseră să-şi dea coate... şi lui Tudor i-a fost silă şi s-a dus în alt compartiment. A mai stat şi pe culoar, făcîndu-se că se uită pe ferăstră, adică arborînd un aer că puţin îi pasă. Tipul devenise tot mai agresiv, mai neruşinat, se tot împingea spre ea pe banchetă — aproape să se atingă — dar Diana n-a mai venit să-l roage s-o aperse. „Vine — nu vine, vine — nu vine?“ — se întreba el din compartimentul celălalt. Sufletul! Toată excursia aceea a făcut el pe supăratul, se uita în altă parte, iar Diana tot cu Gheorghe! N-a înţeles atunci nimic din Ipoteşti, din castelul Zamka, cetatea Deva, castelul de la Hunedoara, peste tot pe unde fuseseră n-a înţeles nimic, în ciuda unui ghid foarte priceput, un profesor de istorie care le explica totul cu o competenţă nemaipomenită, dar cam prea de sus, ca şi cînd el ar fi ridicat şi cetatea Deva şi celelalte, el ar fi fost cel care l-a sfătuit pe Eminescu să se nască la Ipoteşti. Lui Tudor îi zburau gîndurile în altă parte. Iubita era şi ea pe

acolo, dar cu celălalt. După aceea chiar ea avea să-i povestească, cu oarecare ciudă — ca şi cînd tot el ar fi fost vinovat — cit de departe a mers Gheorghe Ilie şi cum într-o noapte, cînd s-a dus cu nişte colege de-au dormit la o rudă de-a lor — hop şi el, că în şcoala aceea unde dormeau toţi n-aveau loc! Pe la miezul nopţii vine peste ea... şi abia a scăpat... Ala stătea în genunchi în faţa ei, a încercat să se spînzure, să-şi taie venele cu un cuţit de bucătărie — iar ea a tipat şi-au sărit colegele.

Acest soi de teatru Gheorghe Ilie îl jucase încă din tren: se îmbătase — sau se prefăcea — spunea că-i e rău, că se-aruncă din tren şi Diana făcea pe sora de caritate pe lîngă caz. Pentru că ăla spunea că numai pentru ea s-a îmbătat, c-o iubeşte (ce nu îndrăznise Tudor să-i spună timp de un an, ăla îi spunea asta dintr-o dată, la botul calului) şi ea îl tot ţinea de mină să nu se arunce din tren, să nu facă vreo prostie... „Take, Take, fii cuminte!“ zisesse şi Tudor cu foc, dar nimeni nu se mai gîndea la Caragiale.

Cu această ocazie şi-a dat seama că Diana e slabă de inger, că nu-l merită şi că un Gheorghe de ăsta o să-i rămînă toată viaţa în poală... semn de mare afecţiune. El ar mai fi putut interveni, totuşi. Omul e un material moale, în care se poate lucra, poţi să-l modelezi, mai ales femeia poate fi modelată — ar fi luat-o el — s-ar fi căsătorit cu ea şi-ar fi tot modelat-o pe parcurs. Makarenko susţinea că pînă şi pe-un borfaş poţi să-l faci om de omenie — dacă-l iei cu frumosul — dacă ştii cum să-l iei — şi-i pul steagul în mină să-l urci pe turnuri şi să-l educi prin muncă. Iarăşi nu s-a hotărît să facă pasul, din cauză că Diana era prea frumoasă — prea frumoasă pentru el — şi-ar fi trebuit ca întreaga lui viaţă să se transforme într-un fel de călătorie — ca aceea cu trenul, ca excursia aceea — şi el să fie o anexă a ei, înregistrîndu-i mai ironic sau mai puţin ironic, mai calm ori mai furios aventurile cu cei mai întimplători pasageri care s-ar fi nimerit în compartimentul lor. Or, el avea alt fel în viaţă, nu să păzească o fustă... ducă-se dracului. Pe de altă parte, nu era sigur c-ar fi fost chiar aşa. Dumneai era un suflet ales, înclinaţii serioase spre studiu individual, era cultă, avea ce discuta cu ea. Adică nu era de-ai pe care s-o tot ciupeşti într-una, că n-ai ce vorbi cu ea şi trebuie să te adresezi doar hoitului, fiindcă n-are spirit. Citeodată i se părea chiar o femeie superioară, dracu s-o ia! Acum ea nu i se mai confesa aşa cu de-amănuntul, se cam răciseră. A trebuit să afle de la alţii, chiar de la un coleg de-al lui, care era un mare crai — poate cel mai mare crai pe care-l văzuse în viaţă, dar tocmai din cauza asta i s-a infundat — nişte lucruri atît de uimitoare despre Diana, c-a făcut Tudorică nişte ochi cit cepele de uimire.

Studenta stătea la cămin. Tot acolo unde era căminul de fete se afla şi cantina, pentru toată lumea, într-o clădire separată dar în aceeaşi curte mare, cu castani. Colegul acesta, un băiat simpatic şi cu multă experienţă, foarte inteligent dar fără „bază“ tocmai din cauza aventurilor de care se ţinea, crescuse mult în ultimii ani şi pe linie de asociaţie studenţească, intrucît vorbea frumos la şedinţe. Cu note prea mici ca să ia bursa. Totuşi asociaţia găise un mijloc de a-i da casă şi masă, un mijloc foarte plăcut de altfel. Cantina şi căminul de fete aveau o staţie de amplificare, instalată într-o cămăruţă, lipită de sala de mese. Cel care răspundea de staţie era un matematician, bursier, deci n-avea nevoie să doarmă, să locuiască acolo, în cămăruţa aceea, unde erau un pat şi tot ce mai trebuia.

Constantiniu acesta — aşa-l chema pe băiat — care făcea complimente în dreapta şi-n stînga la toate fetele (cum arunci boabe la găini) — undă s-o prinde, s-o prinde — a încercat şi cu Diana — pe care chiar Tudor i-o prezentase, prostul, de-ai-a fac bine totuşi ceilalţi care nu-şi prezintă soţile ori iubitele la prieteni. Diana, exact ca în cazul lui Gheorghe, începuse să ridă de complimentul oarecare aruncat de ăla, în viteză... Ehe — îşi zisesse Constantiniu şi... a invitat-o la o cafea, la plimbare în Copou, i-a povestit despre festivalul tineretului la care fusese... Nu după multă vreme nehorita zeitate a pădurii era îndrăgostită foc şi se întîlnea cu podoaba chiar în cămăruţa aceea a staţiei de amplificare. Cum el nu era tot timpul singur, era cu matematicianul, şi nu putea să se ducă mereu s-o caute la căminul de alături, găise un mijloc inedit de-a coresponda. El, care manevra staţia de amplificare! Da, de aici se nascuse ideea... convenise cu ea să-i pună o anumită placă atunci cînd e singur şi fata poate veni.

Nu ştiu ce placă era... un tango? Zărzărică-zărzărică? În timpul orelor de masă şi chiar după-amiază se dădea muzică de la staţie, cîntau difuzoarele peste tot, date la maximum ca să fie atmosfera mai veselă, să mîncească studentii cu poftă ori să se relaxeze ascultînd o muzică bună (la total staţia avea 27 de plăci). Asta a ţinut cam vreo săptămîna şi Constantiniu care-l promisese fetei c-o ia de nevastă se tot chinuia s-o defloreze. Nu aveau prea mult timp liber la dispoziţie... pentru că trebuia schimbată placa, ori bătea cineva la uşă... ce mai, nu erau condiţii optime! Într-o zi, logodnicul improvizat nu ştiu

din ce s-a luat la ceartă cu colegul de la matematici şi i-a dat o palmă, mai mult l-a imbrîncit. Acela n-a zis nimic, s-a ridicat de pe jos cu griji şi a plecat. Ştia însă figura cu placa. Constantiniu era un om deschis, prietenos, şi-şi povestea aventurile cu mare haz. A doua zi s-a întimplat inevitabil: Cioc! cioc! la uşă. Voci răstite — „Deschide, deschide!“ „Ştim că eşti acolo!“ „Spargem uşa!“ Era matematicianul cu tot comitetul U.T.M. al Universităţii, cineva de la organizaţia de partid — o întreagă comisie. Se prefăcuseră că merg la cantină, să se intereseze de meniu, să guste mîncarea, să controleze dacă se respectă raţiile, dacă nu cumva bucătarii nu sustrag din alimente. Iar cînd au ziseră plăcută... e-hee! Au forţat uşa — Constantiniu de necaz a sărit, aşa cum era, şi-a spart placa în capul matematicianului care-l turnase... A urmat scandalul pe lume. Mustrări pe toate lîunile. Băiatul, scos din toate comitetele pentru abatere de la morală, a fost obligat să se însorească urgent.

Tudor a aflat povestea exact în ziua cununiei civile cînd s-a dus şi el — ca martor (sedinţele, excluderile şi săpunneala lui Constantiniu au urmat după aceea).

Aşa s-a văzut Diana „la casa ei“. Peste puţin timp s-a mutat la Cluj, împreună cu soţul. Pierduse un an şi acum... ce naiba voia de la el?

Tudor ştia că absolvise facultatea în toamnă trecută, n-avea habar unde era repartizat... De la colegul său Constantiniu iarăşi nu mai avusesse de-atunci nici o ştire. Poate că Diana e acum cu soţul, nu cunosc Bucureştiul, ori au nevoie de cine ştie ce relaţie pe la Ministerul Învăţămîntului, cine ştie unde-au fost repartizaţi şi vor să intervină el. Cei din provincie cred că dacă eşti din Bucureşti, dacă lucrezi acolo, ţii în mină toate sforile şi numai lipsa de prietenie ori reaua-voinţă te împiedică să-i sprijini, să dai telefonul ăla magic.

Cum o mai fi arătînd? Tot aşa... distincţia? Tudor n-o mai văzuse de citiva ani. Avusesse drum la Cluj, dar nu se îndurase s-o caute. Adevărul e că o iubiuse — singura la care ţinuse — şi-o mai iubea şi-acuma. Simţea asta după cum îl zvîcnise inima la primirea telegramii... primul gînd fu unul cumplit: te pomeneşti că i-a murit soţul, şi oarecum se bucurase — se şi vedea asistînd la înmormîntarea ăluia, ca fost coleg de grupă şi prieten, rostind un discurs funebru şi sprijinînd-o pe tînăra doamnă, îmbrăcată în doliu, să nu cadă. Parcă îi simţea braţul — şi tot corpul, aşa cum se lăsa pe el, gata să cadă — de durere. Atunci ar fi fost clar — ar fi cerut-o de soţie! Ce-a fost a trecut, ar fi tras cu buretele (peste mormînt) şi-ar fi luat-o de la capăt. Ce conta că mai fusese căsătorită! Fusese întii prietena lui, pe ea o iubiuse.

Era timpul sosirii trenului, ba încă de mult şi nimic... Se duse să se intereseze la Informaţii. Acceleratul 102 de Baia Mare avea o întîrziere de 120 minute. Îi veni să dea cu piciorul într-un geaman-tan, care tocmai îi ieşise-n cale, cineva-l lăsase acolo şi fugise, ca şi cum în geaman-tan ar fi fost o bombă şi se grăbeşte să iasă cit mai repede din raza exploziei. Gara de Nord — dacă ai observat — e plină de astfel de geamantane părăsite, uitate, proprietarii supraveghîndu-le doar de departe, de la coada pe care-o fac la casa de bilete ori de la chioscul de ziare. Răsturnă geaman-tanul ca din greşeală, apoi se aplecă şi-l ridică. Proprietarul fu dintr-un salt lîngă el. Îşi ceru scuze. Ce putea face? Începu să se plimbe încolo şi-ncocoare prin forfota aceea, cu miinile la spate şi cu capul în jos, ca şi cînd ar fi căutat ceva, care-i scăpase din mină. Totodată ceea ce găsea, cite un dop de sticlă de bere, vreun blacheu, părea, să nu-l mulţumească. Dădea cite un sut — cu felul lui de a se concentra. Nu-i păsa că dopurile trimise izbeau cite-o doamnă, care se uita nedumerită la el. Observă cu această ocazie că Gara de Nord nu e pavată în mod uniform. Sint trei feluri de pavaj: cu pietre mici, bucăţi de granit sfărîmate şi bătute cu ciocanul, aşa cum sint trotuarele oraşelor de provincie. Printre aceste bucăţi de granit începuse acum să incolţească iarba. Semn bun. Cu blocuri mari de piatră — aliniate frumos, care dădeau o impresie de lucru solid. Şi cu asfalt, gudron turnat peste pavajul obişnuit. Ar trebui să uniformizeze — se gîndi el — să calci pe ceva uniform. Cu atît mai mult cu cit gara — ca punct geografic — e locul tendinţelor contrarii. Aici e toată forfota din lume, se întîlnesc cele mai diverse tendinţe şi din cauza acestor divergenţe totul se anulează. Un om, cit de mare, e anulat, e zero, tocmai din cauza celorlalţi. Din cauza anoniimilor care îl înăbuşă şi-l uniformizează. Se duse spre chioscul de ziare să cumpere revista „Rebus“, însă acolo era o coadă mare, iar un bătrîn trecut de 80 de ani mergea pe lîngă cei aşezaţi la coadă... cum mergea? În două cirje... lăsîndu-se cu toată greutatea în aceste două cirje. Era un om înalt, foarte voinic, fusese probabil un domn la viaţa lui, acum arăta îngrozitor de obosit, ramolit şi pe capul gol şi chel o vină mare albastră se vedea ca un meridian. Interesul lui pentru ziare contrasta puternic şi dureros cu starea în care se afla, abia reuşea să se tirască cu acele cirje ale sale. „Asta ce ştii mai asteaptă?“ — se întrebă — şi-l cuprinse odată o mare tristeţe care era în el, de multă vreme, dar nu găsea un motiv, un pretext ca să se declanşeze. O lege cumplită pentru condiţia umană. Uite cum ne zbatem, ne agîtăm toată ziua, plecăm cu trenurile pretutindeni, ne facem că sintem importanţi, că avem o menire — şi pînă la urmă ne trim în cirje şi venim să culegem noutăţi din Gara de Nord.

Nu-şi mai luă „Rebusul“ — viaţa e un rebus fără cuvinte incruciate. Era nemulţumit din nou pe sine însuşi — nemulţumirea de sine — asta-l rodea pe

*) Fragment din romanul „Trei dinţi din tînjă“

el cel mai tare. Sentimentul neîmplinirii, al ratării — al scufundării printre golurile acelea dintre pietrele de caldarim pe unde creștea iarba — în neant, direct în neant. Se auzi strigat... O față foarte prietenoasă răsări de undeva, cu un mic geamantanăș în mână și-l întrebă zîmbind pe cine așteaptă acolo? Vorbi vreo zece minute cu ea, fără să izbutească a-și aminti de unde o cunoaște și fiindu-i rușine s-o întrebe, să nu-l creadă aceea ramolit. Fața îi dădea semne de mare simpatie — vorbea într-una punindu-i tot felul de întrebări la care el răspundea în doi peri, chemându-și creierii „de unde s-o ia“? — Te pomenesti că e Diana? se întrebă la un moment dat — s-o fi schimbat chiar atîta — viața îl schimbă pe om, mai ales femeia — și subușă schimbării, și citeva minute îi vorbi ea și cînd ar fi fost Diana... O întrebă de Nucu (soțul ei) și dacă... stă mult prin București?... Apoi își dădu seama că face o gafă... spuse o glumă cu unul care se prefăcea a nu-și recunoaște cei mai buni prieteni... și se-ncurcă de tot.

— Mai vino pe la mine — îi spuse fata, neobservind sau prefăcîndu-se că nu observă bibliala lui. Avem multe să ne spunem. Plecă fără ca Tudor s-o identifice. Avea un lapsus îngrozitor uneori, mai ales în privința figurilor.

Dacă era luat așa pe neașteptate, trezit din cine știe ce gânduri, nu putea să-și revină. I se întâmpla și altceva: pierdea simțul orientării. Ieșea pe ușă cu gîndul să se ducă la bucătărie... și odată se pomenea mergînd în altă parte... întuind că a luat o direcție greșită, dar nedîndu-și seama bine unde vine bucătăria. Era așa ca un fel de ameteală care ținea citeva minute, uneori doar fracțiuni de secundă. Probabil din cauza oboselii, a anemiei. Cînd va avea timp, se va arăta la un doctor. „Deci nu era Diana“ — slavă Domnului, își zise el. Altfel ce rost ar fi avut acel „Avem multe să ne spunem“. Se uită la ceas, mai erau vreo 40 de minute. Ce-ar fi să mă îmbăt — și așa sint cam amețit, măcar să am motiv. Se spunea despre Kant că în ultimii ani ai vieții, din cauza excesului de gîndire, se ramolise în așa hal încît nu mai era capabil să înțeleagă nici să rîdă din „Critica rațiunii pure“. „Dar ce, eu sint în ultimii ani?“ — și la urmă ce operă las eu în urmă, neînțeleasă de mine? De asemenea, Baudelaire, dement, ca să poată răspunde la întrebarea „cum te cheamă?“ trebuia să-și vadă numele tipărit pe „Les fleurs du mal“. Evrika! Era dactilografa de la etajul I. Margareta, Margarina! cum îi zise Val. Abia acum înțelese de ce îi spusese aceea „dacă are ceva de băut la mașină...“ Cum naiba i se pot întimpla lucruri de-astea? Ce e cu el? O scuză ar fi avut, momentan: era îndrăgostit, adică își aștepta o veche pasiune, care-i ocupase toată facultatea... și toate facultățile mintale, lăsîndu-l complet idiot, pe alte planuri. Ce-ar fi să plec? Se îndreptă spre ieșire. N-avea nici un rost s-o vadă, își bătușe pur și simplu joc de el. Și tușe că e îndrăgostit, îi acceptase cîrștea și toată poezia unui amor aproape romantic, fără să miște măcar un deget pentru el — în timp ce sârșea ca arsă, vibrase cu toată ființa ei, se dezbrăcase cit ai zice pește, imediat ce un oarecare îi pusese placa cea mai stupidă — un tango ori zărzărică-zărzărea. El o credea o Diană, o intruchipare mitologică a frumuseții și primăverii etc. și ea era o zărzărică-zărzărea. Merita tot disprețul lui! Da, astfel de creaturi merită a fi tratate de sus — și evitate. N-avu curajul să părăsească totuși incinta gării și intră să bea o bere. Era mai bine să se îmbete. Era mai logic. Bere nu se mai găsea. Luă niște cîrșă de la „Expres“. Miroseau a usturoi de la o poștă, foarte bine, să-i duhnească ei, să vadă că puțin îi pasă de întilnirea de azi. Mîncă și niște varză călîtă — nu se putu abține. Și varza are un miros îngrozitor, totuși e foarte gustoasă; pe de altă parte e intraductibilă, cum trucidă varza călîtă în franțuzește, ori în nemtește ori în englezește?

Acum, cu burta plină (bău și-un suc), altfel vedea lucrurile. Oare toată melancolia lui, toată metafizica, oboseala în care cădea uneori — să fie un reflex al foamei? Să fie oare omul pină într-atît de inrobuit unor instincte primare? Unor secreții gratuite în ultimă instanță? Acum se simțea foarte bine, îi venea să ridă din te miri ce și vedea viața cu alți ochi. Extraordinară la Tudor era capacitatea de a trece cit ai zice pește de la o stare sufletească la alta, pe care o trăia cu aceeași frenezie ca și pe cea precedentă, măcar că aceasta era absolut contrară.

În el nu se putea ascunde un sinucigaș, pentru că ai nevoie pentru asta de o constanță, de o durată a sentimentului,

a disperării. Or, el, pornind de la cea mai neagră disperare — să zicem — își punea ștreangul de gît. Pînă să dea un brînci scaunului pe care era cocoțat, cine știe ce-i venea în minte, poate chiar gestul brînciului ce urma să fie dat i se părea ridicol — și-ncepea să ridă — așa, cu ștreangul de gît. Și-l scoțea imediat și se urina pe el. Acesta era mecanismul lui sufleteș: contrastele! Contrastele care se atrag și se resping, se atrag și se resping și asta la infinit. Dar, dacă intenționezi să te sinucizi cu adevărat, trebuie să faci asta înainte de masă, pe burta goală. Acum se simțea altul, mai plin de spirit, adică el, cel adevărat — mai mare dragul să stai de vorbă cu el. O va aștepta să vadă ce hram... sau mai bine zis ce ham... sau ce ham-ham mai poartă... Că l-o fi transformat pe Nucu Constantinii într-un cățeluș — cît era el de lăptos — l-o fi chinuit ca pe hoții de cai.

Trenul trăgea la peron. Ce-ar fi dacă ar intra într-adevăr pe peron, ar da buzna peste lume, mecanic frînînd prea tîrziu, și-ar trece dincolo prin gară? Undeva în cine știe ce orăș din lume nu se putea să nu se fi întîmplat și figura asta. Dacă e cu Nucu, să-i fie de bine! O să mă port foarte rece, amical, dar rece, distant. Dacă e singură — o fi măritată? — cum naiba să mă port? N-aș vrea să creadă că, mai știu eu, sint mort după ea. Adică ea mi-a făcut figura și eu tot o mai port în inimă — că și cînd aici în București n-aș mai găsi alta, n-ar fi Bucureștiul plin de muieri. Lumea începu să coboare. Se trase la capătul peronului, altfel risca s-o piardă din vedere, ea puțînd cobori dintr-un vagon mai din față. Mulți așteptau acolo: care o bătrînă, care pe nevastă-sa, toți se pupau și nu mai puteau de bucurie că se revăd. Parcă veneau din străinătate, de undeva și nu s-ar mai fi întîlnit de ani de zile. „Dacă s-a făcut urîtă — îi spun: aoleo, dar ce-ai îmbătrînit așa, mamă?“ S-a zis cu complimentele. Lumea se rărise și nici urmă de Diana. N-o fi citit el bine, o fi venit cu alt tren. Sau e la mijloc vreo farsă? Cei de la redacție puteau să-i facă așa ceva — deși ei nu știau nimic de existența unei Diane. Or fi mers așa pe intuiție? Începu să alerge pe lingă tren, cînd o văzu la ferestra unuia din vagoanele mai din urmă. Nu coborise, tocmai ca să-l poată observa. Îi făcea semne cu mina și rîdea. Da, era ea — aproape neschimbată, nu-și arăta deocamdată decît fața — „restul om vedea noi“ — și strălucirea dinților ei albi, expresia ochilor cînd rîdea, parcă îi răsuciseră toate astea un cuțit în inimă.

— Mă gîndeam că poate n-ai primit telegrama, spuse ea. Cobori de îndată. N-avea bagaj mult. Tudor se aștepta la cine știe ce geamantan, să nu-l poată duce, pentru că hamalii cînd îi căutai nu-i găseai și pe el ar fi căzut mîgăreața. Nu-i plăcea să care greutăți mari, mai ales pe ale altora. Nu-i plăcea; nu putea, îi era frică să nu se rupă ceva-n el. Nou-sosită îl sărută foarte zgomotos și cu mult sentiment, apoi îi luă fața-n miini să-l șteargă de ruș.

— Rușul asta al meu nu e grozav, zise, nu mai poți sărutu a bărbat! Rise iar și se dădu în spate să-l privească de la distanță.

Era acum destul loc în spate, lumea se rărise. „Ce atîta cercetare pe capul ei?“ și apoi de la distanță îl tot văzuse aniiăștia — ea de la Cluj, el de la București și Iasi. Îi și spuse:

— Păi tot de la distanță mă vezi de vreo cinci ani!

— Patru!

— Patru. I-ai numărat bine?

— Bine de tot. (Deci, nu-l uitase. Se putea însă ca această propoziție simplă nu ascundea nici un substrat.)

— Și Nucu?

— A, păi ce, nu știi?

Se arătă foarte mirată că el nu știa.

— Ce să știu?

— Ne-am despărțit...

— Cu divorț... cu tot în regulă? (Nu știu de ce întreba asta. Ce rost avea să se intereseze dacă era totul în regulă, adică legal, cu acte, mă rog.)

O umbră de tristețe trecu peste fața, altfel radioasă, a Diane.

— Mda... bineînțeles... s-a pronunțat...

— Cine... s-a pronunțat?

— Divorțul... hotărîrea de divorț... așa se zice...

— Nu știam.

Stăteau acolo pe peron și parcă nu mai aveau ce să-și spună. Deci în viața ei avuseseră loc transformări mari, în timp ce el era tot ăla, la fel de bleg; ea trecuse prin viață, se aruncase în clocotul ei,

orișun cunoscuse greutățile și bucuriile și acum era în fața lui ca în urmă cu patru, cinci ani, înainte de Gheorghe Ilie.

— Ce cravată frumoasă ai... stai să ți-o îndrept, Zis și făcut. Îi aranjă cravata care, firește, stătea strîmb.

— Nu e a mea. Am împrumutat-o adineauri de la un coleg, pentru tine. Eu eram, cred, tot cu aia, de-atunci, de pe vremuri... așa sint eu, fixist... și zic: hai s-o schimb măcar acum, să n-o recunoască.

Diana începu să ridă.

— Arăți foarte bine... parcă te-ai mai îndreptat. Îți priește aici la București... Îl luă de braț și se-ndreptă spre ieșire. Tudor ducea geamantanul. Ea îi spuse că nu stă decît citeva ore în Capitală, că era în drum spre Titu unde are slujba...

— Cine e Titu?

— Ei, na! orașul Titu...

— Credeam că acum o să-ncepi să-mi spui ce bine te-nțelegi cu Titu și ce băiat grozav, ce calități are... zise Tudor, nu știu de ce simțînd nevoia să se răzbuie.

— Află că nu e rău nici la Titu... sint la o școală de șapte ani și predau geografie și istoria. Poate o să vii într-o zi pe acolo — mă asisti la o lecție.

— Poate... de ce nu?

Lăsară geamantanul la coletărie. Diana se interesă cînd are legătură. Avea la orele 18.43 de la linia a treia, acceleratul numărul cutare, care mergea la Timișoara. Tudor nu se așteptase totuși ca ea să vină singură... și să pice pe capul lui... deși își dădu seama că în fundul sufletului tocmai asta sperase el cel mai mult. Acum însă nu știa ce să facă, ce era de făcut — care era rostul lui în toată această afacere?

— Nu miroso a usturoi? întrebă.

— Ce întrebare!

— Am mîncat adineauri niște cîrnăciori, te rog să mă ierți. Apropo... desigur ți-e foame, hai la un restaurant!

Se îndreptară spre restaurantul gării, apoi lui îi fu rușine — ar fi însemnat că se zgîrcoștea la bani, și-i propuse să meargă la Athénée Palace. El nu mîncase niciodată acolo, nici nu știa precis pe unde se intră. Adevărul e că nu suportă restaurantele de lux, nu-i plăcea să vadă ospătării ăia gătiți ca niște miniștri, vorbind cam de sus cu toată lumea și nici cei din jur nu-l încintau prea tare. El se simțea bine la bombe, hirturi, expresuri-unde minca în picioare și repede, nu aștepta trei ceasuri pînă i se aduce felul întii. Și e, bineînțeles, mult mai ieftin.

Diana nu se schimbăse nici la corp. Ușor mai împlinită la talie — dar abia dacă se observa. Îl luă de braț și Tudor se simți mai tînar cu cîțiva ani — și fericit.

— Și nevastă-ta ce-o să zică, cînd o să-i spui că m-ai întîlnit?

— Care nevastă?

— Păi nu te-ai însurat?

— Nu...

La Athénée Palace intră ea la el acasă, găsi imediat o masă liberă și ceru lista.

— Ce preferi? întrebă el.

— Ce vrei tu.

Comandă două porții de escalop cu ciuperci, cu salată asortată, iar ca felul doi, pentru că i se păru că ospătarul se uită urît la el că cere prea puțin — niște consomé cu parmezan. Consumé-ul se dă la început, remarcă ospătarul. Fie, la început. Bineînțeles, să aducă și ceva țare.

— ...Așa... deci două vodci mari și la urmă un kil de vin... ce fel de vin așteți?

Li se recomandă călduros Muscatul Ottonel, un demisec foarte bun. Diana bău și mîncă cu poftă. Lui nu-i era nici foame, nici sete. Se prefăcu a gusta din escalop, luă o ciupercă mică și o tăie în două... o băgă în gură și abia după ce-o înghiți avu senzația neplăcută că e dintre cele otrăvitoare. Acum însă o înghițișe.

Bău un pahar de vin cu mult sifon. Se simțea oricum foarte bine. Îi spusese Dianei toate glumele care mai circulau în București — el, care nu spunea glume niciodată. Diana, îmbujorată de băutură și obosită de drum, căscă o dată, discret.

— Ești obosită?

— N-am dormit toată noaptea...

— Păi... eu știu ce să facem? Ai vrea să te odihnești puțin, să te speli pe miini... să te faci comodă?

Se afla iarăși în incurcătura... Dacă ar fi știut dinainte, i-ar fi reținut o cameră la hotel, dar așa...

— Să încercăm la un hotel... zise el, dar nu se prea găsește locuri.

— A, nu, nu, pentru citeva ore? De ce să prăpădim banii degeaba...

— Ei, nu e vorba de bani... Am găsit, zise Tudor, mergem la Zambaccian! E cel mai bun muzeu din București — ca și cînd ea îi ceruse să-i recomande un muzeu bun, nu un pat unde să se odihnească.

— Da, crezi?

— Singurul Picasso din România se află acolo — și bineînțeles e o prostie... dar poartă semnătura Picasso... însă muzeul are lucruri foarte bune, selecționate cu mult gust de armean.

— Nu știam că Picasso e armean... zise Diana, căscînd pentru a doua oară... ca dovadă că nu mai era atentă la ce spune el. A, sau te referi la Zambaccian? — Iartă-mă, sint foarte obosită și vinul ăsta m-a făcut praf... De ce mi-ai dat vin?... ce vrei cu mine?

— Să te duc la Zambaccian... zise Tudor rîzînd.

— O cale de mijloc nu există?

— Nu există...

Era exact felul lor de a glumi din anul studenției, vorbe în doi peri, aluzii, fraze mimînd niște relații intime care nu existau realmente între ei; vorbe goale, frumoase dar goale. Tudor se mulțumise cu atît — asta fusese greșala lui. Evident nici ea nu-i făcea cine știe ce propuneri rușinoase, mai ales lui, pe care-l considera prieten și de care-i era rușine. Mai degrabă — se gîndi Tudor — mai degrabă s-ar duce cu altcineva, un necunoscut dacă ar avea chef, s-ar lăsa urcată într-un taxi de ăla și „la bulivar, birjar“. De aceea nici nu-i bine, nu e rentabil, să îi prietenul doamnelor. Cine a scris „Confidentul doamnelor“? — pentru că în afara unor confesiuni nu te alegi cu mare lucru. Nu le e rușine să-ți spună cine știe ce porcărie, pe care-au făcut-o cu o nulitate, dar în fața ta — cînd e la o adică — imediat sint încercate de un milion de scrupule.

Zambaccian era totuși cea mai bună idee. Dacă stă doar citeva ore în București, n-are nici un rost să doarmă. Trebuie să vadă orașul, să încerce să înțeleagă ceva din el, să se cultive, să învețe. Diana mergea cam în răspăr spre muzeu. Nu lua seama la străzile care i se păreau că seamănă toate între ele. Îi povesti viața ei, așa din mers. Oboseala se transformase într-o stare de euforie, se simțea ușoară, plutea acum și vorbea într-una. Fostul ei soț era o eroare umană. O greșală de tipar într-un poem de dragoste, care transformă cel mai înălțător cuvînt într-o murdărie sinistă. Se purtase grosolan.

— Îți amintești cum ne-am căsătorit noi?

— Povestea aceea cu... placă...

Diana rise... ca de o glumă bună, ca și cînd n-ar fi fost vorba de viața ei... Da, exact.

— Și ce cîntec era? De ani în sir îmi tot chinui creierii să-mi amintesc și nu reușesc.

Îi spuse și începu să fredoneze melodica.

— O să cumpăr și eu discul ăsta... mama mă-sii... dacă are efecte așa de miraculoase!

— Cred că ar trebui să-l pui pe partea cealaltă.

După o pauză.

— Ziceai că ești mulțumită și la Titu...

— Da, dar nu mă leagă nimic de acest orașel, n-am prieteni, n-am pe nimeni. Începu să plîngă de-adevăratelea.

O luă de braț, o imploră să nu dea apă la șoareci și se așezase cu ea pe o bancă. Erau la șosea. Îi povesti — ca să zică și el ceva — ce înseamnă șoseaua în viața Bucureștilui, cum pe vremuri aici ieșea toată protipendada și primăvara, cînd tot orașul era plin de trandafiri, aici aveau loc frumoasele bătaii cu flori. Pe de altă parte, undeva, aici, într-un boschet se împușcase Urmuz, pîrîntele suprarealismului mondial. Iar acea clădire în stil popular e opera arhitectului Mincu... La fiecare frază, Diana plîngea și mai tare, de parcă aceste noutăți pe care le afla erau niște catastrofe îngrozitoare, care veneau să-i sporească durerea. Acum plîngea în hohote — și Tudor, ca s-o potolească, mai-mai c-o luă în brațe. Fata își revenea încet, încet. Văzu o gîrgărie pe țăsta ei, o luă și i-o puse în palmă. Uită-te acum... închide întii ochii... așa... acum deschide-l să vezi ce ai în palmă. Gîrgărița merse puțin pe liniile din palma fragilă a fetei, apoi își făcu vînt și zbură...

— L-ai cunoscut, desigur, pe Mitache?

Întrebă amintindu-și, nu știu cum, tocmai acum de prietenul lui. Ți l-am prezentat eu o dată... poetul acela, care spunea că se teme de cuțite, nu poate vedea cuțite sau ceva ascuțit în jurul lui... și-i plăcea de tine... cred că te-a urmărit multe luni de la distanță cu o discreție absolută.

— Ei, ce-a făcut?... parcă mi-l aduc aminte. Era frumuseț... A ajuns mare?

— A înnebunit pur și simplu... înainte de a se afirma.

Îi povesti și ei întîmplarea din noaptea petrecută împreună... Vreau să spun că nici aici nu curge lapte și miere. Pe o bancă, mult mai încolo și cam în dosul unor copaci se așezase cineva și el își dădu seama de ce începuse să vorbească despre Mitache. Acea umbră — nu se distingea prea bine — avea ceva din „aerul“ lui. Era însă mult mai bătrîn, însă se-măna mai ales la gesturi. Necunoscutul se ridică, nu stătuse decît două minute pe acea bancă și o luă spre el. Tudor se cutremură: Era chiar Mitache! Cu barba mare și îmbrăcat într-un halat stacojiu straniu, foarte purtat, din cele care se dau pe la spitale și ani în sir trec de la un bolnav la altul. Cum cordonul nu era bine încins, îi atrîna fixat doar în gaita aceea de la spate, gata să se piardă, se putea vedea că nu purta haine — ci era îmbrăcat cu pijama. Bolnavul fugise pur și simplu de la spital și acum era căutat, tocmai... de ce-i fusese lui frică... să fie cineva pe urmele lui! Tudor crezu că a fost recunoscut, venea zîmbind spre el — și se ridică în picioare să-l întîmpine.

— Dă-mi cînei lei!, spuse Mitache. Am scăpat trenul și-mi mai lipsesc cînei lei pînă la celălalt.

Ridea... ca și cînd gluma ar fi făcut-o intenționat și Tudor observă că-i picaseră doi dinți.

Jurnalul unei domnișoare fără ocupație

10.IV.

Azi am sărbătorit cu fursecuri și vin spumos trei ani de când am absolvit liceul... Ce vijelios trece el, timpul... Nu sint nici încadrată, nici recăsătorită... Până la ora două am fost extrem de tristă, deși pe mine optimismul m-a caracterizat încă de pe băncile școlii, și mi-am revenit. Mama îmi spune că „o cost prea mult”. Tata e și mai dur și mi-a zis așeză — cum poate un părinte să se exprime în modul asta? — că „consum dar nu produc”. Ca să am bani pentru aniversare — împlinesc frumoasa etate de 24 de ani — a trebuit să vind sticle... Ce penibil... Afară majoritatea pasărilor ciripește și tu să vinzi bute! Dar pină la urmă a fost sublimă. Cam prea intim, dar mă rog a mers... Mulți invitați s-au scuzat de neparticipare la serviciu, facultate, ședințe, alții n-au venit fără să se scuze în prealabil.

A venit Manuela cu „nasul ei”. S-a dansat, s-a mâncat prăjituri de casă; mama tot mamă rămîne. Eu știu limba franceză și mie, poate fiindcă sint mai cultă nu-mi place să gătesc. Am fost foarte frumoasă, le-am eclipsat pe toate, mi-a dat Manuela o rochie de a ei, superbă, păcat că nu e a mea. Eu cu Manuela mă ajut — odată i-am dat și eu pantalonii de lac când a avut o întâlnire la local.

A venit cu un bărbat necunoscut, nu e buzoian, e din București, în interes de serviciu... Se numește Puiu Brezeanu și s-a arătat uimit de cultura și de frumusețea mea.

11.IV.

Puiu? De ce nu sună Puiu? Nu-l iubesc — e diferență mare de vîrstă, dar știe să se poarte... Din plictiseală m-am trezit spălînd vase. — Doamne, unde am să ajung?... Să mă mărit odată, să devin odată independentă, să am soțul meu, femeia mea de serviciu...

Seara la masă m-am certat cu tata... Om cu părul alb și vrea să mă încadreze. A zis că mi-a găsit un loc în fabrică, am plîns cu lacrimi șiroaie. De aia l-am citit eu pe Dumas în original, în limba maternă a autorului ca să ajung electriciană? De aia plîng eu la Chopin ca să ponzesc la fabrică? Să muncească alea urite și inculțe... Tata a zis că mă bate. E capabil.

12.IV.

A sunat Puiu... Ce timbru plăcut poate să aibă bărbatul ăsta! Atît de plăcut încît uiti cum arată. Spre deosebire de mine, pe el fizicul nu-l avantajează. M-a invitat la local... Nu-l iubesc, însă voiam să ies. Mama a trecut și ea de partea tatălui. Zice că e rusine de mine, că o compromit față de vecinii și societate...

Ce divină, din toate punctele de vedere, a fost seara de la local. Era și Puiu bineînțeles. A fost extrem de galant, mi-a oferit și desert. De dansat, n-am dansat fiindcă a explicat el foarte frumos „la vîrstă și la funcția mea n-are rost să mă biții”.

Realmente mă dezbrăca cu privirea. Mi-a spus că are intenții serioase, pentru el nu există femei ci numai neveste, nu există aventuri, ci numai căsătorii... Ce-ar fi să vin la București, să discutăm problema căsătoriei, a spus el la desert. Am spus da. Deși eu locuiesc vis-à-vis de local m-a condus acasă cu taxi-ul. Un gest frumos care nu se uită.

15.IV.

I-am spus mamei că mă duc la București, să văd dacă mai pot da la o facultate. Măcar la stomatologie, Mama, sărăcuța, m-a crezut și mi-a dat banii necesari. Mi-a părut rău de ea și am luat acceleratul de zece.

16.IV.

Puiu, tot galantul Puiu m-a așteptat la gară... E cel mai punctual bărbat din viața mea. M-a sărutat apăsător pe gură și m-a întrebat dacă nu vreau să mergem la un local, să dejunăm, sau să cinăm, rămîne la aprecierea mea. Eu am zis că să dejunăm și el n-a obiectat. După ce am mâncat morun mi-a zis să mergem la hotelul „Muntenia” să discutăm. Acasă nu se poate, mi-a explicat el, căci locuiește cu mama. Am stat o vreme în hol și apoi

mi-a spus să mergem într-o cameră să discutăm mai serios. Ma-m dus cu cele mai bune intenții. Mi-a spus că vrea să mă la de nevastă... L-am crezut imediat. Mi-a propus omenește să-i cedez — termenul îl aparține. Am zîmbit cu amărăciune și am acceptat.

17.IV.

Dimineața mi-a spus că e căsătorit, are cinci copii. Ce număr! N-are domiciliu stabil în București, e nefericit și fliotant.

Mi-a dat bani de tren și l-am înțeles. Parcă eu nu știam toate astea — eu sint naivă ca să mă distrez. Dacă nu te lași păcălită, sedusă, cine te mai invită la un local? Cine îți mai oferă alune? Am plecat cu acceleratul de douăsprezece. N-am găsit locuri, am stat în picioare și asta mi-a mărit starea de proastă dispoziție.

18.IV.

De frică nu m-am dus acasă, m-am dus la Manuela. E și ea fată de viață, deși e încadrată. Nu m-a primit bine. A zis chiar la un moment dat că garsoniera proprietate personală nu e hotel. Ce tupeu la ia! Trebuie să mă întorc acasă.

19.IV.

Tata s-a ținut de cuvînt. M-a bătut. E prima oară cînd m-a bătut chiar. Cu toată cultura, frumusețea, sensibilitatea mea va trebui să mă încadrez.

TEODOR MAZILU

Fabula fabulei

Un castor cu profil cochet
Era și pictor și poet.
Jumate din cuvînt, jumate din culori
Cu har indiscutabil și discret
Făcea portrete pe la muritorii.

Rînd pe rînd, pădurea strînsă
A trecut prin fața lui
Ca să-și lase scrisă-n pinză
Faima zestre veacului.

El cu ochiul ca un arc
Aduna-n culori portretul
Ce se alegea cu-ncețel
Cum se-alege marea-n larg.

Vulpea cea cu coada lungă
Argintiu trecu-n desen
Fără-a scoate-un ban din pungă —
Personaj de La Fontaine.

Lupul gri, cu-n rictus vechi
Ce-i inobilă figura
Și-arăta trufaș dantura
Rînjind pină la urechi.

Se nascu-n culoare moale
Blana brună a unui Urs.
Iepurele speriat,
Alergînd ca la concurs,
De departe-l da tircoale.

Pictorul, trudind cu har
Sub al frunzelor ecou
Așezat-a, așadar,
Animalele-n tablou.

N-a rămas o vietate —
Pasăre ori animal —
Să nu afle, cu dreptate,
Copia-n original.

Isprăvind, într-o chindie
Și peneluri și muniții
Castorul, mult prea smerit
Ca un pictor emerit
Urînd vechile tradiții
Aștepta natura vie
Să se-ndemne ca să vie-n
Spațiul noii expoziții.

Și-au venit! Ce importante
Se opreau lingă desene!
Cum clipeau din gene-alene,
Cînd trufășe, cînd galante.

„Vai, ce-asemănare mare,
Cu jupinul, brunul Urs!”
Spuse-o Gaiță-Oarecare.
Ursul însă n-a dat curs
Judecății-ntimplătoare.

Atît Vulpea cu relații
Cît și Lupul cel feroce
Se grăbiră să convoce
Pictorul la explicații.

Observații fel de fel,
De-amănunt, de conținut.
La acest savant duel
Castorul rămas-a mut.

Zise-o voce grea de pastor
— Era Lupul în persoană
Pus pe harță și dojană:
„Să ne spună Domnul Castor
De ce dinții mei cumînți,
Darul meu de la părinți,
— Deși ca artist e cult —
I-a lungit atît de mult?”

Vulpea-n aspră indignare
Protestă „că-i coada mare”
Ursul „de ce coadă n-are?”
Chiar și blîndul de Măgar
A avut de spus un „Dar...”

Printr-un zbor la întimplare
S-a oprit într-un stejar
Biata Gaiță-Oarecare.

Văzînd opera că-i sapă
Sub culori o tristă groapă

Castorul s-a furișat
Pe tăcute spre un riu,
Un lunecător argint,
Și sub valurile lui
Și-a zidit un labirint.

Cînd se-apropie de apă
Vulpea, Ursul insetați
Castorul, prin valuri, scapă
— Dacă stați să ascultați —
Întrebări ca o morală
Pentru cărțile de școală:
„De ce n-are Ursul coadă
Și Vulpea abia o-nnoadă?”

Prinși de-al vorbelor ecou
Se privesc ca-ntr-un tablou
În oglinzi de apă rea.

S-o mai bea? Să n-o mai bea?

NICOLAE DRAGOȘ

Correspondența (I)

Stimate tov. NICULESCU DUMITRU,
am primit coletul pe care mi l-ați expediat la 6-12-1976 și care conținea:

a) 1 memoriu adresat revistei „Flacăra”;
b) 1 copie de pe un alt memoriu adresat fără rezultate conducerii RTV;

c) confirmarea de primire a memoriului menționat la pct. b);

d) 1 „REZUMAT RESTRINS AL SCENARIULUI CINEMATOGRAFIC „CINEI DE VINĂ ???”

e) 2 variante ale aceluiași scenariu, „CINEI DE VINĂ”. Din studierea detaliată, succesivă iar apoi simultană a tuturor acestor materiale sintem în măsură să vă răspundem că:

1) Scrierea unui scenariu pe parcursul unui întreg deceniu (1950-1960) este o performanță cu care puțini scenariști din lume se pot mîndri. Cu atît mai excepțională și mai demnă de laudat ne apare perseverența cu care, vreme de alți 16 ani încheiați, ați încercat — deocamdată fără succes — să vă impuneți opera.

2) S-ar putea într-adevăr ca motivul nereușitei dv. să fie chiar cel presupus de dv. „nu am relații, nu am un nume răsunător”. În privința relațiilor nu vă putem ajuta, dar în privința numelui nu mai există nici un impediment din momentul în care ați apărut în paginile „Flăcării”.

3) Cu privire la faptul că în urma audiențelor solicitate la RTV, redactorii cu care ați intrat în contact v-au refuzat rînd pe rînd scenariul, sfătîndu-vă chiar să vă adresați Hollywoodului, nu sintem de părerea dv. că aceștia v-ar fi nedreptățiți sau ironizați. Într-adevăr, scenariul dv., prin subiectul tratat, prin anvergura sa neobișnuită ca și prin tematică (un răsunător proces la curtea cu juri din Viena interbelică), depășește atît intențiile cit și mijloacele cinematografiei noastre, Hollywoodul în schimb are o veche tradiție în realizarea unor asemenea subiecte: ar fi păcat deci să ignorați prețiosul sfat pe care vi l-au dat cei de la RTV.

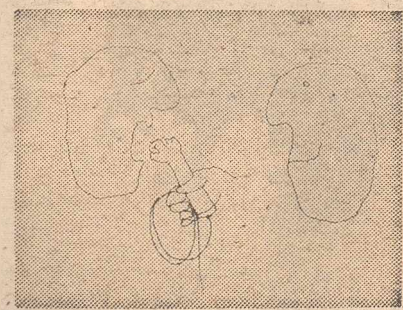
4) Trimițînd memoriul către RTV însoțit de scenariile, proiectele de scenarii, precum și rezumatele de proiecte de scenarii, dv. ați anexat la acestea și un plic timbrat pentru răspuns. Acum, după patru luni de la expediere, aflăm că: „...pină acum nu am primit nici un răspuns cu toate că am trimis și un plic timbrat de răspuns, în cazul cînd nu au nevoie de el să mi-l trimită...”

Sintem într-un tot de părere dv. că plicul timbrat vă aparține de drept, Televiziunea nu v-a răspuns, trebuie să vă expedieze neîntîrziat plicul timbrat. În caz că RTV va refuza în continuare retrocedarea plicului, ne obligăm să vă repunem în drepturi și să vă trimitem noi unul identic din fondurile revistei noastre.

5) În ceea ce privește publicarea scenariului dv. în paginile revistei „Flacăra”, găsim oferta deosebit de interesantă, cu condiția să acceptați unele modificări (minime), privind atît conținutul cit și ortografia scenariului „CINEI DE VINĂ ???”. Dar, despre toate acestea, în numărul viitor.

AL. MONCIU — SUDINSKI

CUTIA PANDOREI

TUDOR VASILIU

Nu țuca fiartă a fost de vină!

Permisele de conducere a autovehiculelor se înmînează într-un cadru deosebit, după ce viitorii șoferi ascultă recomandări, vizionează filme cu tematică de circulație, pentru că deosebită este și răs-punderea lor din momentul primirii carnetelor cu scoarțe roz. O asemenea festivitate a avut loc pe 9 ianuarie 1977 și în Pitești. La cinematograful „Lumina”, unde se organizase o adunare de acest gen, fusese invitat și Ghinea Marin — de profesie tractorist-buldozerist, posesor din august 1976 al permisului de categoria C, care acum urma însă să primească și dreptul de a conduce autoturisme.

Pe G.M. nu prea îl îndemna inima să mai asculte niște sfaturi, deși una e conducerea tractorului și alta e să pilotezi un autoturism modern. Cam în silă, a plecat totuși la adunare, iar cînd a constatat că ședința începuse și nu mai poate intra în sală, pentru a-și primi noul permis nu s-a amărît prea mult, am putea spune chiar deloc. „Bine că am reușit la examen, că permisul îl iau eu și miine. În loc să stau două ore să aud niște lucruri „fumate”, mai folositor e să fac o vizită unui prieten cu care am de rezolvat niște treburi”, s-a destăinuit unui cunoscut Marin al nostru. De! Fiecare cu optica lui! Și... zis și făcut! S-a oprit la amicul cu pricina, unde după rezolvarea treburilor s-a „delectat” cu o porție zdravănă de țuca fiartă.

Încurajat de efectul licorii, imediat ce a ajuns acasă i-a venit poftă de o plimbare cu autoturismul ce-și aștepta cîmîntele, de 8 luni, pilotul. Nefolosite timp îndelungat, mașinile, se știe, pornesc greu. Cum Marin nu se putea descurca, a chemat în ajutor un cunoscut, șofer la I.T.A. Pitești. Acesta observă excesiv de buna dispoziție a lui M.G. și, făcîndu-se că-mă-tereste la motor, îi inversează fișele de distribuție pentru a-și împiedica cunoscutul să facă o prostie.

Marin al nostru nu se lasă însă cu una cu două. El vrea parcă să confirme încă o dată înțeleapta maximă: „Greșeala e omenească, perseverența în ea, diabolică”. Se roagă, imploră rudele, care la rîndul lor găsesc alt șofer profesionist (tot nebătut) care se lasă înduplecat, pune în funcțiune motorul, îmbarcă în autoturism pe M.G. și o parte din rudele sale și pornește spre satul Cepari. Cum pofta vine mîncînd, la Cepari, Marin, „profilat” pe țuca fiartă, continuă să bea pină ajunge să se țină cu greu pe picioare.

Acî intervine un act de gravă irresponsabilitate, nu atît a lui M.G., care practic nu mai știa nici cum îl cheamă, ci a șoferului care îl transportase și a cumnaților lui M.G., anume Emil Popescu și Dirșteanu Gheorghe. Aceștia acceptă să se urce în mașina la al cărei volan se afla instalat „eroul” nostru.

Chiar dacă nu ai permis și deci nu ești inițiat în „tainele” conducerii auto, nu poți să nu întrezirezi pericolul grav la care te expui pe tine și pe alții admitînd să te deplasezi ca pasager într-o mașină condusă de un bețiv. Paradoxal, dar există și asemenea oameni și, din păcate, cazul de la Pitești nu e singular în această privință.

Au fost situații cînd din 25—30 de pasageri nici unul măcar nu a încercat să împiedice plecarea în cursă a unor șoferi aflați în stare gravă de ebrietate și mulți au plătit inconștiența lor cu viața.

Dar să revenim la cazul nostru. Cum era de așteptat, mașina „condusă” de M.G., rulină și ea pe două cărări aiodoma cum și stăpînul mergea pe jos — în drum spre a-și ocupa postul de pilotaj, după „curgerea unei micî distanțe, la km 168 pe D.N. nr. 67 B, în raza satului Pădurani, a lovit în plin doi cetățeni, care, venind de la lucru, mergeau pe dreapta alături de bicicletele lor. Izbirea a fost extrem de violentă. Victimele au fost „luate” pe capotă, aruncate ca niște mingi pe plafonul autoturismului și de aci proiectate pe asfalt. Ambii au murit pe loc. Analiza singelui șoferului a stabilit o imbibație alcoolică de 1,71‰.

Această servență din viața lui M.G. nu e o întimplare. Tot el a fost sancționat în trecut de două ori pentru provocarea de scandal în bufetul comunei. tot el a fost pedepsit pentru conducerea tractorului sub influența alcoolului.

Se pune întrebarea: dacă toți cei care știau de comportarea lui M.G. și de predispoziția lui pronunțată pentru consumarea de alcool și de aci pentru acte irresponsabile, dacă șefii de la serviciu, rudele, eunoscuții și-ar fi făcut datoria cetățenească de a-i deschide la timp ochii asupra consecințelor potențiale ale faptelor lui, dacă îl împiedicau în ultimă instanță să se urce la volanul tractorului sau al autoturismului, și-ar mai fi pierdut oare viața doi oameni nevinovați? O întrebare asupra căreia merită să reflectăm!

Tragedia de la km 168 ridică și problema comportării unor tractoriști care obișnuiesc frecvent să se urce la volan după ce au consumat alcool și nu în cantități mici.

Atenție, părinți, frați, surori, prieteni, nu fiți indiferenți pe ce drum apucă (la propriu și la figurat) acești tineri aflați la început de viață!

Colonel VICTOR BEDA

Miliardarii și mizeria lor morală

Vanderbilt, „sărac și umil” cu 105 milioane dolari...

În toată această trecere în revistă a familiei Vanderbilt ne-a rămas Sophy, soția lui, cea care după două decenii de muncă încordată, „de servitoare și de mamă, devenise o femeie veștedă și fără farmec, un snop de nervi consumați”. Cornelius, soțul ei, spunea că a construit special pentru ea acel castel în stil gotic, cu piloni din marmură, din Staten Island. Cum mindra lui mamă — Hebe — a refuzat să se mute acolo, el s-a simțit profund jignit iar soția, ca de obicei, și-o neglija cât mai mult. Biografiile sint necruțători și în legătură cu acest episod și scriu că victoriosul Vanderbilt nu are înțelegere pentru cei înfrinți și pentru cei ieșiți invalizi din lupta pentru existență. În aceste circumstanțe își închipuie că acordă o favoare nemeritată dacă o tolează lingă el pe Sophy, cea care, de altă parte, încerca să-i asigure liniștea casei cu foarte mulți copii.

Neașteptata plictiseală n-a durat însă mult. Era și un nonsens să se constate că „Vanderbilt e plictisit de atita parvenire”. Așa că, renăscut, s-a dus la New York unde, fără să anunțe pe cineva din familie, a început să construiască o nouă casă enormă pe Washington Square, la nr. 10. Odată terminat acest nou castel, și-a invitat (mai corect — obligat) soția să-l urmeze „în înalta societate”. Imaginea lui din acele vremuri este cu totul memorabilă. Are 50 de ani, poartă cilindrul de gentleman, haine din cel mai fin „broadcloth”, favoriți îngrijiiți de specialiști și, citeodată, își permite să cheltuiască un sfert sau o jumătate de sută de dolari din venitul lui anual de un milion pentru mici escapade amoroase. Dar, de reținut, vorba îi este tot grosolană, iar obiceiurile la fel de brutale.

Așa că, în felul lui imposibil de a fi, și-a obligat soția să-l urmeze acolo unde și ea a constat că, asemeni lui, nu e primită deloc ușor printre cei care procedaseră ca Vanderbilt. Firește, pentru toți acești aceștia „de sus”, Cornelius era „awfully common Duch farmer” — un țărănoi ordinar olandez — iar „madame Sophy — on impossible brump” — o babă imposibilă. Dar, ca de obicei, lui Vanderbilt nu-i pasă de absolut nimeni. Singurul gest frumos l-a făcut, totuși, față de soția lui care, între timp, se îmbolnăvisese de nervi. A scos mulți bani și a trimis-o în Canada la sanatoriul condus de dr. MacDonald, un mare specialist al vremurilor respective.

După care el s-a întors cu și mai mare fervoare la faimoasa lui deviză: „money making — a face bani”. La rindul ei, șansa l-a ajutat din belșug. Ce se întâmplase? În ianuarie 1848, într-o încordată zi de lucru, angajații unei fabrici de cherestea situată pe versantul de vest al vestigiilor — de azi — Sierra Nevada găseau un imens bolovan de aur. Așa au început goana după fericierea lucioasă și cursa spre noul Ofir — California — și așa s-a declanșat agonia ce a cuprins și transformat întreaga țară. Transportul și comerțul exterior s-au dublat; micile orașe s-au mărit peste măsură, peste noapte în ele, pe neașteptate, veneau cu miile emigranților hrăniți din belșug de visuri balzaciene.

Vanderbilt avea o gândire încrețită, lucru

care nu l-a împiedicat să profite și de febra aurului. Drumul spre California era complicat, abia se înființase — de către veșnicul său adversar Law — o cursă maritimă New York-Panama de unde, după o transbordare, pasagerii își relatau călătoria pe apă spre coasta Pacificului. Atunci, Cornelius a făcut rost de o hartă a Americii Centrale, a studiat-o atent și a văzut că nu era necesar să se meargă prin Panama. A plecat deci în Nicaragua și a stabilit o linie de tranzit care folosea fluviul San Juan, în sus, prin lacul Nicaragua, spre Oceanul Pacific. Cu o intensă utilizare a imaginației, fapt neobișnuit pentru el, a optat pentru ideea creării unui canal de 11 mile printre munți. A mai construit opt vapoare de 2000 tone — adevărați monștri ai epocii! — și iată-l în alt loc unde își reia obiceiurile piratești de la începutul carierei. Deși linia sa este cu două zile mai scurtă, tariful e mai redus cu 50 la sută. Nu e mai puțin adevărat că acest voiaj spre fericierea lucioasă era o îngrădire scandalosă de bagaje, mincare pe apucate, accidente și hoție. Ca de obicei, dacă numeroșii pasageri ar fi reclamat daune sau alte lucruri mai grave, n-ar fi primit măcar un penny. El răspundea invariabil: compania nu este responsabilă pentru erorile sau actele... Domnului.

În atare condiții, strânge noi milioane, încât cineva scrie că la New York, unde numai banii crează legende, este privit ca Midas din antichitate, ale cărui labe de țaran transformă orice în aur. Astfel că după acel Astor, el este cel mai bogat om al lumii noi: în dreptul numelui său apare suma, de-a dreptul incredibilă pentru atunci, de 11 000 000 dolari. După aceste reușite, ochii lui se îndreaptă și spre „lumea veche”: spre cea de unde veniseră, într-o remarcabilă inspirație, strămoșii săi olandezi. Dar nu voia să facă drumul oricum, ci dorea o expediție de pe urma căreia să cunoască Europa, să fie cunoscut acolo și, mai ales, să facă noi afaceri. S-a pregătit cu minuțiozitate. Mai întâi a dat o nouă comandă unui șantier maritim. Așa a apărut „North Star”, 87 metri lungime și 11 lățime, cel mai luxos iaht oceanic al timpului. Avea gustul de catifea al timpului, un șir de saloane din lemn adus din Munții Atlas, cu ghirlande de dantele de Bruxelles și încălzire centrală cu aburi.

Apoi s-a imbarcat pe „North Star” și a plecat spre Europa. Îi încerca însă imensul regret că mama lui, prea bătrână, n-a putut să-l însoțească. Cu ea mai rămăseră Frances, una din cele nouă fiice, bolnavă și, după unii, bietul Jeremiah, fiul epileptic. Îi însoțeau, în schimb, un medic și un pastor baptist, fiecare cu soția. A ajuns mai întâi în Anglia, unde a suferit și prima decepție: conservatoarea nobilime engleză l-a ținut la distanță, până și la hotel a găsit cu greu locuri. Acolo, ziarul „Daily News” îl prezintă ca pe „un produs demn de țara sa”, unul din acei „imblinzitori ai forțelor naturii” (!) și declară că de acum înainte „numele de parvenit va trebui să fie considerat drept un titlu onorific”. Următoarea etapă a fost Petersburgul, unde — în schimb — a fost întâmpinat foarte bine. Insuși țarul i-a oferit trăsura sa imperială, iar Vanderbilt s-a simțit remontat după eșecul suferit în primul popas. A mai fost în Franța și Italia unde, peste tot, încerca să se prezinte ca o „minune americană” (!), a dat banchete de gală, dar s-a și interesat cum sint porturile europene, cum merg exportul și importul, traficul maritim și economia țărilor respective.

După cele trei luni de călătorie, revenit la New York, „North Star” ancorază în fața la Staten Island, iar tunurile, la care nu renunțase, bubuie. Asemeni unui corsar bătrîn și adevărat, el își anunță mama că a revenit cu bine. Dar bucuria revererii a durat puțin, intrucât a constat că groază că cei doi asociați ai săi, Charles Morgan și Garisson, îl furaseră copios pe el și compania, luându-i, prin tot felul de ter-tipuri, până și navele. A urmat, firește, un val de injurături, după care, în mod neașteptat, le-a adresat celor doi o scurtă scrisoare devenită celebră: „Domnilor, n-aveți decît să mă birfiți. M-ați furat. Nu vă voi da în judecată, intrucît justiția este prea lentă. Vă voi ruina”. Și o face cu rapiditate, cumpărînd majoritatea acțiunilor de la „Accessory Transit Company” și dînd pe păgubitori afară.

Urmează un episod care debutează în mai 1855, cînd în Nicaragua eroiul nostru este înfrînt foarte serios în afaceri. Dar pentru puțin timp. Suficient ca celebra „Wallstreet” s-o consemneze, iar acțiunile liniei de tranzit a lui Vanderbilt să scadă exact cu 50 la sută — caz fără precedent în activitatea Comandorului. Povestea, mult mai complexă, cu ițe multe, are în spatele ei interese ale oamenilor politici ai vremii din Nicaragua, Honduras, Guatemala, Salvador și Costa Rica. Cel care a pierdut cu adevărat a fost în fond poporul nicaraguan, antrenat într-o serie de ciocniri în care armele erau furnizate sau finanțate de bogătași precum Vanderbilt, despre care amintita publicație „Sunday Times Magazine” scrie că „a instaurat imperialismul financiar în America”.

Între timp, Comandorul împlinise 60 de ani și în comportarea sa și-au făcut loc noi ciudățenii, unele chiar comice. Astfel, declara că nu mai poate dormi fiind chinuit de țipetele pisicilor!!! Ca urmare, oferea un dolar pentru fiecare pisică ce nu mai era în viață și i-ar fi fost

arătată. Într-o bună zi, cineva l-a adus o sută, strînse din tot orășul, dar el nu s-a lăsat păcălit și a refuzat să plătească. Așa că băiatul i le-a aruncat în grădina...

La 68 de ani începe să se intereseze de căile ferate. Ca de obicei, la început este încet și precaut, acționează cu teamă și ezită mult. Mai întâi a cumpărat ce era mai ieftin, apoi începe să recurgă și la metoda coruperii unor oficialități pentru a obține noi facilități. Culmea, și în acest sector duce o luptă acerbă cu vechea sa cunoștință Daniel Drew, care, la început, pare a triumfa. Pînă la urmă, tot Drew este cel care renunță, pierzînd și un milion de dolari, iar Comandorul va ajunge să comande circulația trenurilor din Manhattan pînă la Lacul Erie.

Avea 73 de ani, îi muriseră mama, George, fiul favorit, și soția. Era singur și se simțea înfrînt tocmai el, omul care nu ținuse seama de nimeni. Începe să-l intereseze spiritismul, viața îi este asemuită cu a unui senil bancher balzacian. Se apropie iarăși de Drew, care-i „va evapora” șapte milioane dolari și va dezerta. Are grijă să-și comande un monument impunător, după care se recăsătorește, la 75 de ani, cu o fată ce i-ar fi putut fi nepoată și care, împotriva firii lui, l-a determinat la numeroase opere de caritate. Apoi, într-o bună zi, boala grea de stomac i-a adus sfîrșitul. Era 4 noiembrie 1877. În urma lui lăsa 63 de copii, nepoți și strănepoți, și o avere evaluată la 105 milioane dolari.

Înainte de a muri a mai apucat să spună „Sînt sărac și umil”...

(Sfîrșit)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Cine ești dumneata, Muhammad Ali? (IV)

După o lună și jumătate de la întîlnirea cu Terrell, Cassius Clay își pune din nou titlul în joc la 22 martie 1967, la New York. Pe ringul instalat în faimoasa arenă „Madison Square Garden”, el a primit replica unui alt boxer de culoare, Zora Folley. Născut la 27 mai 1932, în orașul Dallas (Texas), Folley debutase ca profesionist în 1953. Deși obținuse succese în fața multor boxeri valoroși (Peter Rademacher, Henry Cooper, George Chuvalo, Oscar Ringo Bonavena), Zora Folley era acum, la sfîrșitul carierei, pentru prima dată atît de aproape de titlul mondial. Dar nu strălucirea centurii cu diamante l-a determinat pe Folley să-l provoace pe Cassius Clay. Gîndul boxerului din Dallas era la familia sa numeroasă, la cei opt copii. S-a bătut cu Clay ca un bătrîn profesionist al ringului, care știe că victoria iubește tineretea. A riscat o singură dată, în rundul 7, cînd a încercat să-l lovească decisiv pe campion. Agil ca o felină, Clay a eschivat și Zora s-a trezit complet decoperit în fața rivalului său. A văzut contra de dreapta a acestuia, dar nu a mai putut-o evita. Maxilarul i-a fost fulgerat, genunchii i s-au frînt. L-a auzit pe arbitrul John La Bianca numărînd și poate că la „opt” ar fi putut relua lupta, dar la 35 de ani e greu să mai rezisti în fața unui tinăr de 25, mai ales cînd acesta se numește Cassius Clay.

După acest nou succes, zierele și revistele de sport din întreaga lume publicau reportaje și fotografii din activitatea „invincibilului Cassius Clay”. Toți specialiștii erau de acord că titlul mondial al „greilor” încăpuse pe miini sigure, unde va rămîne încă mulți ani. Și poate că așa ar fi fost dacă Cassius Clay nu ar fi refuzat să facă armata, să lupte în războiul nedrept dus de Statele Unite ale Americii în Vietnam. La 9 mai 1967, în plină glorie, Cassius Clay și-a pierdut titlul mondial într-o singură ședință a Marelui juriu federal din Houdson, a cărui hotărîre a fost acceptată imediat și de World Boxing Association.

Meciul cu Zora Folley a fost ultima întîlnire oficială a campionului mondial Cassius Clay, care și-a încheiat prima parte a carierei sale sportive cu două meciuri demonstrative susținute la 15 iunie 1967 în compania lui Alvin Lewis și Orville Qualls, la Detroit.

Titlul mondial a fost declarat vacant, pentru eucerirea lui organizîndu-se un turneu la care au participat mai mulți претенденți: Joe Frazier, Thad Spencer, Ernie Terrell, Oscar Ringo Bonavena, Karl Mildenberg, Jimmy Ellis, Floyd Patterson și Jarry Quarry, parte dintre ei spulberați, cîndva, de Cassius Clay.

„Chiar și după ce nu a mai fost în posesia titlului de campion mondial, Cassius Clay s-a menținut în atenția iubitorilor sportului cu mînuși, și nu numai a lor, din întreaga lume. Condamnat la 5 ani închisoare și la plata unei amenzi substanțiale, Clay declanșează un adevărat „război juridic” împotriva oficialităților din Statele Unite, acțiune care avea să-l coste sume fabuloase. Nenumărați avocați și experți juridici pledează în favoarea lui Clay, încercînd să-l salveze de la închisoare. Printre altele, au fost aduse în sprijinul apărării și argumente... religioase. După cum se știe, Cassius Clay aderase la secta „Black muslims” (musulmanii negri) la numai cîteva zile după ce

cîștigase primul meci cu Sonny Liston și devenise campion mondial. Își luașe și un nou nume: Muhammad Ali. Declarase cu acel prilej că va renunța la luptele din ring deoarece noul său crez religios nu-i permitea o asemenea activitate „brută”. De toate acestea și-a amintit Clay îndeosebi în perioada proceselor, cînd plana asupra sa amenințarea celor 5 ani de închisoare. Bineînțeles că autoritățile americane nu au luat în considerație argumentele religioase, hotărîtoare fiind pînă la urmă în grațierea sa sumele mari de bani cheltuite, relațiile pe care Clay le avea cu mari oameni de afaceri și simpatia unor politicieni.

Grațiat după aproape trei ani de costisitoare procese, Muhammad Ali uită de preceptele noii sale religii și se zbate pentru obținerea unei noi licențe de boxer, singura sa meserie. Și reușește. Calitatea de pugilist profesionist îi este recunoscută mai întîi în statul Georgia, apoi pe întreg teritoriul Statelor Unite. Își reîncepe antrenamentele și, în același timp, o formidabilă campanie de presă îi pregătește reîntrarea. Guraliv și lăudăros cum îl știm, Cassius Clay declară tuturor celor care vor să-l asculte că el este „cel mai bun boxer al tuturor timpurilor”, că este „mult mai popular decît mulți președinți, regi, regine, dictatori și prim-miniștri” și multe altele asemănătoare, preluate în grabă de ziariștii americani.

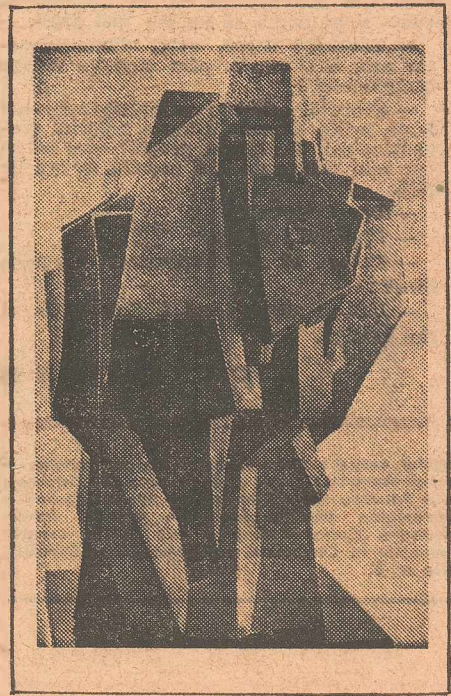
Cassius Clay revine în ring, începîndu-și cea de-a doua parte a carierei sale pugilistice la 26 octombrie 1970, cînd l-a întîlnit pe Jerry Quarry, unul dintre претенденții la titlul său, pierdut la masa juriului în 1967. Fostul campion mondial își surclasează adversarul, Jerry Quarry fiind făcut K.O. în rundul 3!

După o nouă victorie, obținută în fața puternicului argentinian Oscar Ringo Bonavena, Clay și managerii săi apreciază că a sosit momentul cel mare al atacării titlului mondial, deținut de Joe Frazier. Contractul meciului este semnat după îndelungi tratative de către cei doi rivali și întîlnirea a avut loc la 8 martie 1971, la New York. Angelo Dundee, antrenorul lui Clay, își prevenise elevul asupra dificultăților unei confruntări cu „buldozerul” Joe Frazier. Bătrînul tehnician știa că pentru a trece de Frazier al nevoie de o rezistență excepțională, campionul mondial fiind un puncheur de mare clasă. Clay, încrezător exagerat în forțele sale și nerăbdător să-și recucerească titlul, susține că superioritatea sa tehnică și alonja cu care îl va ține la distanță pe „micul Joe” îl vor ajuta să învingă „fără probleme”. Dar socoteala de-acasă nu s-a potrivit cu cea din ring. Frazier a declanșat, în stilul său caracteristic, atacul din primul minut al meciului. Clay a contract de numeroase ori puternic și precis, încercînd să-l temperze pe bătrînosul Joe. Acesta a încasat cu stoicism zeci și zeci de lovituri care i-au tumefiat fața, dar nu a renunțat nici un moment la tactica sa ofensivă, reușind și el multe croșee care l-au marcat pe Clay. Pe măsură ce treceau reprizele, pregătirea fizică de-a dreptul fenomenală demonstrată de Frazier a început să-și spună cuvîntul. Clay se refugia tot mai des în corzi, blocîndu-se sau agățîndu-se de adversar, iar acesta nu stăvilea nici un moment potopul loviturilor. Ultimele runduri au fost un calvar pentru Clay. În repriza a 13-a, Frazier reușește un croșeu de stînga în plin și numai voința sa extraordinară îl menține în picioare pînă la sfîrșitul celui de-al 15-lea rund. Frazier este declarat învingător la puncte, menținîndu-și titlul. Bucuria succesului i-a fost umbrită însă de faptul că a doua zi după meci a trebuit să se interneze într-un spital, unde a stat mai multe zile sub supravegherea medicilor. Loviturile primite de la Clay îl zdruncinaseră puternic.

Deși învins, Cassius Clay nu a renunțat la convingerea, justificată dealtfel, că el este cel mai bun „greu” din lume. S-a convins însă că pregătirea sa pentru marile examen al meciului pentru titlul mondial nu era încă suficientă. Reia seria meciurilor, antrenîndu-se cu ambiție. După trei luni de la meciul cu Frazier, boxează cu Jimmy Ellis, pe care îl face K.O. în rundul 12, în meciul disputat la Huston. În același an, 1971, la 17 noiembrie, cîștigă prin K.O. în fața colosului Buster Mathis, iar la 26 decembrie, la Zürich, îl scoate din luptă în repriza a 7-a pe vest-germanul Jurgen Blin. Toate aceste întîlniri erau considerate de Clay doar... trepte spre titlul mondial. Încercă să ducă tratative cu Frazier în vederea organizării revanșei, dar campionul mondial, ocupat în această perioadă cu orchestra sa de muzică ușoară, nu se arată încîntat de perspectiva unei noi întîlniri cu Clay. Frazier nu uitase că după partida cu Cassius stătuse multe zile în spital. În aceste condiții, Clay nu-și pierde timpul așteptînd. Primește sau face provocări, luptînd cu cei mai cotați pugiliști de categorie grea. În 1972 el susține 6 partide, obținînd tot atîtea victorii. Fostul campion olimpic de la Roma îl învinge, în ordine, pe Mac Foster, George Chuvalo, Jerry Quarry, Al Blue Lewis, Floyd Patterson și Bob Foster. Cu excepția lui Mac Foster și George Chuvalo, care au reușit să rămînă în picioare pînă la sfîrșitul meciurilor, ceilalți adversari au pierdut prin K.O., fiind surclasați de fostul campion.

(Va urma)

PAUL OCHIALBI ■

„Cred că într-un meci, mai ales într-unul în care reprezintă țara, trebuie să joace cei mai buni, nu cei mai tineri sau cei mai frumoși”

Gheorghe Constantin. Născut la 14 decembrie 1932 în București. Mastru emerit al sportului (1964). A debutat la Unirea Tricolor (juniori). A jucat doi ani la Venus U.C.B. (div. B), trei ani la Locomotiva Iași (div. B) și 16 ani la C.C.A. (mai târziu Steaua). În 1969-1970 a jucat la Kaisery (Turcia). Antrenor la Steaua (1971-1974), S. C. Bacău (1975-1976). De 40 de ori internațional A. Golgher al campionatului (1959 - 1960; 1960-1961; 1961-1962). Între primii patru în clasamentul golgherilor absoluți ai României. În prezent, antrenor la copii la clubul Steaua.

Constantin mă privește senin, cu aerul omului obișnuit să aibă admiratori care să-l aplaude în picioare. Deși nu mai joacă de câțiva ani buni și, iată, este acum îmbrăcat în haine de stradă, pare la fel de „echipat” ca pe vremea când marca gol cu călcâiul. Insemnul marelui jucător, marelui sportiv pe care cei ce l-au văzut jucând refuză să-l dezecipeze, idolatrizându-l.

— Cum să vă spun, întreb, atunci când v-am văzut jucând, tribunele vă alintau numindu-vă „când Profesorul (colegul meu Marius Popescu a și scris o carte despre dumneavoastră, „I se spune Profesorul...”), când Crăcănel”?

— Acum, copiii pe care îi antrenez la club la Steaua îmi spun „tovarășe profesor”. De Crăcănel nici nu mai poate fi vorba, nu mai joc, sint antrenor.

— Ca să fiu sincer, când jucați și eram și eu ceva mai tânăr, nu credeam că mine-poimîine, vorba vine, dumneavoastră veți fi antrenor, iar autograful cerut atunci va ajunge astăzi un interviu cu „tovarășul profesor”.

— De ce nu? La atîția alții s-a întîmplat la fel.

— Totuși, cum a ajuns marele Constantin antrenor la pitici? Nu e prea puțin? Și de ce?

— De ce „ce”?

— De ce ați fost schimbat de la națională, unde erați antrenor secund? (Constantin ezită, se încruntă puțin ca la o minge prea înaltă, totuși preia întrebarea în felul său caracteristic, cu „exteriorul”.)

— Nu știu dacă e de scris. Pot să-ți spun orice, iar alții să zică de ce n-am vorbit când a trebuit, când eram la națională. Am fost schimbat, asta este. Cel mai bun răspuns la întrebare îl poate da numai Federația. Eu nu m-am dus să-l cer. Nici ca jucător, când eram schimbat din echipă, nu ceream explicații, deși, firește, rămîneau nemulțumiți. Am fost anunțat că nu mai sint, cum am fost anunțat că sint.

— Totuși nu se poate, este spre binele celui care schimbă și al celui care este schimbat să aibă o explicație.

— Mi s-a dat una: că nu mai am echipă de divizia A și că sint la pitici.

— Mă gîndesc că și înlocuitorii, Cernăianu și Oct. Popescu, ar trebui schimbați — dacă tot au fost numiți?!

— pe același considerent, doar ce divizionare au antrenat ei înainte de a trece la națională? Vă rog să o luăm de la capăt. Cînd ați fost numit antrenor la națională?

— În ianuarie 1976.

— Ce făceați atunci?

— Eram antrenor la Bacău, unde, cum știți, am avut rezultate bune, am promovat în A (29 de etape nu am pierdut nici un meci). Aici, în toamnă am fost pe locul 4, la egalitate cu Poli Iași, care avea însă un gol în plus. Pe urmă, în retur, cînd făceam naveta între națională și echipă, am terminat pe locul 7. O echipă nu se antrenează cu vorbe, dacă eram lingă ea poate terminam pe locul 3, aveam un program bun.

— Și la națională ce făceați?

— Participam la pregătirea echipei. Eu, datorită faptului că eram și la Bacău, nu aveam posibilitatea să văd jucătorii și sigur că, în general, Covaci și Drăgușin se ocupau mai mult de selecție. Poate că am fost pus că m-a chemat Constantin și nu alt fel.

— Ați avut discuții mai aprinse cu colegii de la națională?

— Nu, nici cu Covaci, nici cu Drăgușin. Doar atît că după meciul cu Bulgaria am fost anunțat că nu mă mai ocup de națională. Uite, vezi, asta a fost cea mai grea întrebare, de ea mi-ea frică.

— De ce „frică”?

— Că nu știu care e răspunsul, și eu sint curios să-l aflu. Mie poți să-mi spui că nu ești bun, că nu ești în vederile mele, dar nu să apelezi la un subterfugiu, că n-am echipă de A. Dacă n-am acum, cine e de vină?

— Mi se pare că nu prea se obișnuiește nicăieri să schimbi secunzii, după un sezon slab, mai ales dacă ai mai și anunțat că primul an este un an de încercări, de cristalizare a echipei naționale. Raționînd așa poți ajunge să schimbi și portarul de la C.N.E.F.S. pentru un meci slab al naționalei, nu-i așa?

— Fiecare are vederile lui în fotbal, fie că sint bune, fie că sint proaste. Și eu am jucat fotbal, cred că știu și eu ceva despre joc, dar, asta scrieți, dacă n-am eu hăturile, nu-mi place, sint un simplu executant, o mină moartă, n-am cuvînt, fac ce mi se spune, respect ideea de joc a „principalului”... Poate că a fost mai bine că m-au scos, deși aș fi meschin să spun că scoaterea m-a bucurat. Cum nu m-a bucurat nici faptul că la meciul cu Cehoslovacia nu am apărut ca antrenor pe micul ecran. Am apărut în schimb la meciul cu Bulgaria...

— Acum, cînd aveți cuvîntul în revista noastră, ce jucători credeți că nu sint în lot, deși ar trebui să fie?

— Lotul e încă mare. Dar Dinu... totdeauna am fost pentru Dinu. Și Răducanu în poartă. Poate vor fi... Și Dumitrache, care mi-a plăcut cel mai mult, dacă va continua să fie la fel de ambițios. Vedeți, orice am spune, fotbalul se face cu rezultate.

— Amical, neamical, tabela de scor e întotdeauna la peluză și acolo se uită și cei care stau cu spatele la ea.

— Da, am jucat atîția ani și știu asta: fotbal fără rezultate înseamnă fotbal fără goluri și atunci îl putem juca și cu mina, peste plasă. Unii antrenori, mai ales cei care n-au jucat, vor să sară peste rezultat, sîrînd peste jucătorii pe care la 26-27 de ani îi declară virstnici, chiar dacă aceștia sint cei mai buni. Sint unii care întrebă de un jucător nu dacă e bun, ci cîți ani are. Or, eu cred că într-un meci, mai ales într-unul în care reprezintă țara, trebuie să joace cei mai buni, nu cei mai tineri sau cei mai frumoși.

— Dați-mi un exemplu.

— Două și numai în ceea ce mă privește, din activitatea mea de antrenor la Bacău. Coman, pentru mulți irecuperabil, terminat, a ținut echipa. Ailenei, în degringoladă, a fost unul din pionii mei de bază. Și pe urmă mai e ceva, în care cred eu: un antrenor trebuie să scoată rezultate cu echipa pe care o are, deoarece este mai greu să ridici o echipă fără nume decît să faci o performanță cu o echipă mare, după cum nu poți deveni antrenor mare fără jucători mari. Degeaba lansezi tu jucători, dacă alții au rezultate cu ei.

— Chiar degeaba?

— Vorbesc numai pentru echipe mari. Pentru lansare sint ceilalți antrenori de club, printre care mă număr și eu astăzi.

— Deci, ca să reiau ideea acestei întîlniri, după aproape un an de „națională”, Drăgușin a trecut antrenor principal la lotul olimpic, iar dv... antrenor la copiii de la Steaua. Mie mi se pare că față de colegi, dv. ați ieșit pe scara de incendiu după meciul cu Bulgaria, altfel spus, după accident, șeful de gară a rămas, impiegatului de mișcare i s-a dat o gară mai mică, iar acarului...

— N-am fost și nici nu sint angajatul Federației, nu mă consider nici acarul Păuș, pentru că nimeni nu mi-a spus ce vină am eu după un an de muncă la lot. Rețineți deci că nu mă simt umilit, îmi fac datorica față de clubul pe care l-am iubit cel mai mult, Steaua, muncesc cum au muncit și alții, cu

copiii, și mă bucur cînd îi văd că se străduiesc să facă tot ce vreau eu de la ei. Numai că acești copii ai mei nu au timp să joace, fotbalul e ca și pianul, exersezi 5-6 ore pe zi, nu 2 ore pe săptămîină, și asta cînd te lasă școala sau părinții. Paradoxul în fotbalul nostru este că la divizia A facem ce ar trebui să facem la juniori și copii. Or, dacă tot ne plac jucătorii tineri, ar trebui să ne placă și mai mult cei foarte tineri, copiii. Fără ei, vom alerga miine, poi-miine după jucătorii de la 30 de ani în sus.

— Îmi inchipui cît de fericiti trebuie să fie piticii dv. avînd antrenor un fost mare fotbalist. Totuși pentru Constantin, cel care dintr-un mare jucător vrea să ajungă și un mare antrenor, îi este suficient să facă asta?

— Nu cred că sint deja un mare antrenor. Doresc asta, mă străduiesc și sper că timpul va demonstra valoarea mea și în acest domeniu. Este mai greu să ajungi antrenor mare decît jucător mare. Doar nu orice jucător mare poate deveni și antrenor mare...

— De ce?

— Ori crede că nu mai are nimic să învețe, ori îi pune pe jucători să joace cum a jucat el, cu decenii în urmă. Vreau însă să afirm categoric că pentru a fi cineva antrenor mare trebuie să fi fost și jucător mare. Exemple? Schön, Zagalo, Herrera, Ramsey, Munoz, Michels, Simonian, Kubala, Bobrov, Angelo, Covaci, Gică Popescu... și mai luăm de unde vreți. Nu poți să simți jocul dacă nu l-ai și jucat.

— Dacă tot e să luăm de unde vrem, atunci așa cum nu toți jucătorii mari au ajuns antrenori, mari, s-a întîmplat și ca jucători de valoare medie, chiar mică, să ajungă mari antrenori.

— Excepțiile confirmă, nu contrazic regula. Dar ar fi bine să ne mai întîlnim, aș avea foarte multe de spus, ca antrenor mi-e mai greu, cînd eram jucător spuneam orice, eram eu și mincea... Sigur că mi-aș dori o echipă de A. Fără jucători mari, nu poți deveni antrenor mare. Și eu asta vreau. Nu știu dacă e de scris, ar fi prea multe de spus, de făcut, de umblat la fond, nu la firmă, pentru că nu firma schimbă magazinul.

IULIAN NEACȘU ■

La Craiova, realism înseamnă locul 3 sau 4

— Tovarășe Corneliiu Stroe, datorită tinereții dumneavoastră, sinteți o persoană mai puțin cunoscută în fotbalul românesc. Ce-ar fi să vă prezentați?

— Am absolvit Institutul pentru educație fizică și sport în 1966, lucrînd în următorii doi ani ca secretar al clubului Universitatea Craiova. După aceea m-am dedicat muncii la catedră, funcționînd ca asistent în cadrul Universității, reintorcîndu-mă la club în luna mai a anului trecut, în calitate de vicepreședinte răspunzînd de problemele de fotbal.

— Cum ați răspuns de ele în cadrul pregătirii de iarnă?

— Bine. Pregătirea echipei, sprijinită permanent de la distanță de întreaga secție de fotbal, a decurs în conformitate cu planificările antrenorului Tească, lucru care ne face să credem că vom avea un retur superior ca prestație a unui fotbal modern.

— Știți mai bine decît mine cum se întrebă la Craiova: bun, bun, superior, superior, dar asta ce înseamnă în clasament?!

— Plutonul frunțaș.

— Să nu vă audă Tească!

— Puteți fi sigur că gîndim la fel. Craiova nu vizează un loc anume în clasament, ci lucrează în perspectivă, vrînd să

formeze o echipă și o mentalitate. Am adus la munte o sumedenie de jucători foarte tineri, Geolghău, Vancea, Demetrescu, Ticleanu, Drincianu, Buică și Irimescu, urmărînd să facem cu ei, peste câțiva ani, o formație încheată, capabilă să practice un fotbal la nivelul celui european.

— Cum s-au descurcat minții?

— N-avem de ce să ne plîngem. Oblemenco și Deselnicu au dat tonul, dar și cei tineri n-au rămas mai prejos.

— A reapărut Deselnicu?

— Firește, ca și Crișan, dealtfel, reintegrarea lor demonstrînd cel mai bine faptul că sancțiunile dictate de antrenorul Tească n-au fîntit omul, ci abaterea. Cei doi au greșit și au plătit în consecință, acum le-a venit rîndul să arate ce și cît au învățat din călcatul pe alături.

— Au învățat oare?

— După cum s-au pregătit în iarna asta, am convingerea că au învățat, ba chiar și pe aceea că nu vor mai greși.

— Tovarășe Stroe, aveți dumneavoastră așa, o bănuială, cam cine va cîștiga campionatul?

— Probabil echipele cu loturile cele mai bune, adică Dinamo, Steaua, Sportul studențesc sau Timișoara, grupări care mi se par mai dotate decît a noastră la ora de față.

— Dar Craiova?!

— Plutonul frunțaș.

— Ce-or să zică suporterii, tovarășe Stroe?

— Hai să zicem locul 3. Sau 4. Ca să fim realști.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

FLACĂRA Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: problemele omului (șeful secției: Liviu Timbuș; Marga Nedelea - sector scrisori, Cici Iordache - sector anchete, Răzvan Bărbulescu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Eliade, Radu Constantinescu - 1787); probleme politice și social-economice (șeful secției: Nicolae Cristache; Lionel Nitescu, N. Gr. Mărășanu, Victor Niță, Manole Cărtan, Elena Ghera - 1617); problemele noii ului (șeful secției: Tudor Octavian; Iulian Neacșu, Horie Pătrășcu Ovidiu Ioanițoia, Ion Predoșanu - 1619); artă-cultură-sport (șeful secției: Eugen Săceleanu; George Arion, Adi Cusin, Dumitru Graur, Victor Constantinescu, Emanuel Tănăla - 1606); publicisti comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Adrian Dohotaru - 1618); documentare (Vasile Măneacă - 1623); administrație (Gheorghe Amuza, Alexandru Medar - 1786); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 1782, 1621); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu - 17 78 82 și interior 1611); redactor șef adjunct (Traian Prosan - 17 78 82 și interior 1783); redactor șef - 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la: ILEXIM - Departamentul Export-Import presă P.O. Box 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU